

ЛИЙ БАРДУГО СЯНКА И КОСТ

Част 1 от „Сянка и кост“

Превод от английски: Анелия Янева, 2013

chitanka.info

*На дядо ми:
Излъжи ме нещо.*

ГРИША

Воини от Втора армия
Магистри на Малката наука

КОРПОРАЛКИ

(Орденът на Живите и Мъртвите)

Сърцеразбивачи

Лечители

ЕТЕРАЛКИ

(Орденът на Призоваващите)

Вихротворци

Огнетворци

Вълнотворци

МАТЕРИАЛКИ

(Орденът на Фабрикаторите)

Дурасти

Алкемици

ПРЕДИ

Прислугата им казваше малечки, малките привидения, защото бяха най-дребни и невръстни и защото обитаваха дома на княза като същински кискащи се духчета, стрелкаха се напред-назад из стаите, криеха се по скриновете да подслушват, промъкваха се в кухнята да крадат последните зрели праскови.

Момчето и момичето пристигнаха през няколко седмици, поредните сираци от пограничните войни, бегълци с мръсни лица, спасени от отломките на незнайни далечни градове и пратени в имението на княза да се учат на четмо и писмо и да прихванат някой занаят. Момчето беше ниско и набито, срамежливо, но вечно усмихнато. Момичето беше особено и го знаеше.

Притаена в кухненския бюфет и заслушана в сплетните на възрастните, тя дочу икономката на княза, Ана Куя, да казва:

— Тази малка грозница. Нито едно дете не заслужава да изглежда така. Бледа е и кисела като пресечено мляко.

— И е толкова кльоцава! — отвърна готвачката. — Никога не си дояжда вечерята.

Приклекнало до момичето, момчето се обърна към нея и прошепушна:

— Защо не ядеш?

— Защото всичките й гозби приличат на кал.

— За мен пък са си добри.

— Ти си способен всичко да изядеш.

После двамата пак прилепиха ухо о пукнатината във вратичката на бюфета.

Миг по-късно момчето прошепушна:

— За мен ти не си грозна.

— Шшшт! — изсъска момичето. Но после, скрито в сенките на тъмния бюфет, се усмихна.

През лятото трябваше да понасят дългите часове къцна шетня и още по-дългите уроци в душните класни стаи. Когато жегата станеше

непоносима, или бягаха в гората да търсят птичи гнезда и да се къпят в мътното поточе, или пък лежаха с часове на тяхната ливадка, гледайки как слънцето бавно шества над главите им; представяха си къде биха построили тяхната мандра и дали в нея ще има две или три бели крави. През зимата князът се местеше в градската си къща в Ос Олта; колкото по-къси и мразовити ставаха дните, толкова по-често учителите започваха да гледат през пръсти на своите задължения — предпочитаха да седят край огъня, да играят карти и да пият квас. Отегчени от принудителното затваряне вкъщи, по-големите деца все по-често се биеха. Затова момчето и момичето се криеха из необитаемите стаи на имението, играеха на жмичка и се опитваха да се стоплят.

В деня, когато пристигнаха екзаминаторите от Гриша, момчето и момичето се бяха скрили в прашната прозоречна ниша на горната спалня, надявайки се да зърнат пощенската карета. Вместо нея обаче пристигна шейна — тройка, теглена от три врани коня, която мина през белокаменните порти на имението. Двамата гледаха как безшумно се плъзга тя по снега към парадния вход на княза.

От нея слязоха трима с елегантни кожени шапки с дълъг косъм и тежки вълнени кафтани: единият аленочервен, другият тъмносин, а третият в трептящо пурпурно.

— Гриша! — прошушна момичето.

— Бързо! — отвърна момчето.

За миг изуха обувките си и безшумно се втурнаха през залите, прокраднаха се през празната стая по музика и се стрелнаха зад една от колоните на галерията опасваща тавана на гостната, където Ана Куя обичаше да приема посетителите.

Ана Куя вече беше там, подобна на птица в черната си рокля, и отпиваше чай от самовара; тежката връзка ключове подрънкваше на пояса ѝ.

— Значи тая година има само двама, така ли? — произнесе нисък женски глас.

Те надникнаха над перилата на балкона към стаята долу. Двама от гришаните седяха край огъня: красив мъж в синьо и жена в червена роба с горделив префинен вид. Третият, млад русоляв мъж, се разтъпкваше из помещението, раздвижвайки вдървените си от пътуването крака.

— Да — каза Ана Куя. — Момче и момиче, най-малките са тук. И двамата са около осемгодишни, така мислим.

— Така мислите? — повтори мъжът в синьо.

— Понеже родителите им са покойници...

— Разбрахме — прекъсна я жената. — Ние, разбира се, сме ревностни привърженици на вашето заведение. Единственото ни желание е повече дворяни да се интересуват от обикновения народ.

— Нашият княз е велик мъж — обади се икономката.

Горе на балкона момчето и момичето кимнаха важно един на друг. Техният покровител, княз Керамзов, беше знаменит герой от войната и истински благодетел. След завръщането си от фронта той превърна своето имение в приют за сираци и войнишки вдовици. В замяна те трябваше всяка вечер да го споменават в молитвите си.

— И какви по-точно са тия деца? — попита жената.

— Момичето има известна дарба да рисува. Момчето се чувства като у дома си из ливадите и горите.

— Но какви по-точно са те? — повтори жената.

Ана Куя сви повехналите си устни.

— Какви по-точно ли? Ами непослушни, опаки, прекалено привързани един към друг. Те...

— И в момента чуват всяка наша дума — прекъсна я младият мъж в пурпур.

Момчето и момичето подскочиха от изненада. Той гледаше право към тяхното скривалище. Притаиха се зад колоната, но вече беше твърде късно.

Гласът на Ана Куя изплющя като камшик.

— Алина Старков! Малян Оретцев! Веднага слезте долу!

Алина и Мал неохотно се спуснаха по спираловидната стълба в края на галерията. Когато стигнаха последното стъпало, жената в червено стана от мястото си и ги подкани с жест да приближат.

— Знаете ли кои сме ние? — попита тя. Имаше стоманеносива коса. Лицето ѝ — набраздено от бръчки, но красиво.

— Вие сте магьосници! — изтърси момчето.

— Магьосници ли? — озъби се тя. После рязко се извърна към Ана Куя. — На това ли ги учите в училище?! Суеверия и лъжи!

Ана Куя пламна от смущение. Жената в червено се обърна пак към Мал и Алина, тъмните ѝ очи мятаха мънии.

— Ние не сме магьосници, а практикуваме Малката наука. Охраняваме страната и царството.

— Както прави и Първа армия — обади се тихо, но със стоманена нишка в гласа Ана Куя.

Жената в червено окаменя, но след миг отстъпи.

— Както прави и царската армия.

Младият мъж в пурпур се усмихна и коленичи пред децата.

— Когато листата сменят цвета си, на това магьосничество ли му викате? — кротко попита той. — Ако порежете ръката си и после тя заздравее? Ами ако сложите котле с вода на огъня и тя кипне — и това ли е магьосничество?

Мал поклати глава с ококорени очи. Алина обаче свъси вежди и отвърна:

— Всеки може да кипне вода.

Ана Куя изпъшка гневно, но жената в червено се разсмя.

— Съвсем правилно. Всеки може да кипне вода. Но не всеки може да овладее Малката наука. Ето защо дойдохме да ви изпитаме. — Тя се обърна към Ана Куя. — А сега ни оставете.

— Чакайте! — възкликна Мал. — Какво ще стане, ако и ние сме от Гриша? Какво ще се случи с нас тогава?

Жената в червено сведе поглед към тях.

— Ако по някаква случайност един от вас е от Гриша, тогава щастливецът ще бъде пратен в специално училище, където гришаните се обучават да използват дарбата си.

— Ще имате най-отбрани одежди, най-вкусната храна и всичко, което сърцето ви пожелае — обади се мъжът в пурпур. — Как ви се струва?

— Така най-достойно ще служите на своя цар — обади се Ана Куя, която още се помайваше край вратата.

— Това е самата истина — рече жената в червено, видимо поласкана от думите ѝ и явно склонна да се помирят.

Децата се спогледаха. В този момент възрастните не ги държаха под око, затова не видяха как момичето се пресегна и стисна ръката на момчето, нито забелязаха какви погледи си размениха. Князът обаче би разпознал този поглед. Той беше прекарал дълги години из опустошените земи по северната граница, където селата бяха вечно

под обсада, а жителите им се сражаваха съвсем сами, изоставени на произвола от своя цар и всички останали.

Керамзов беше видял как една босонога жена на прага на къщата си гледаше, без да трепне, насочените към нея щикове. Знаеше как гледа човек, който защитава дома си само с един камък в юмрука.

ГЛАВА 1

Застанала встрани на оживения път, зарях поглед над вълнистите поля и изоставените стопанства в Тулската долина и за първи път зърнах „Долината на смъртната сянка“. Полкът ми беше на две седмици път от военния гарнизон при Полизная и есенното слънце топло грееше отгоре, но въпреки това потръпнах в шинела, щом видях мътилката, утаена като мръсно петно на хоризонта.

Едно тежко рамо ме блъсна изотзад. Залитнах и едва не се проснах по очи на калния път.

— Ей! — провикна се войникът. — Гледай къде ходиш!

— А защо ти не внимаваш с тлъстите си крака? — озъбих се и останах доволна от стъписването, изписано върху широкото му лице.

Хората — особено едрите мъже с големи пушки — не очакват някое мършаво създание като мен да им се опълчи. И винаги изглеждат леко захласнати, когато си получат заслуженото.

Този обаче бързо се окопоти и ме изгледа зверски, после оправи войнишката мешка на гърба си и се изгуби в кервана от коне, хора, каруци и фургони, който преваляше билото на хълма и се спускаше към долината.

Ускорих крачка, опитвайки се да се ориентирам в тълпата. Изгубила бях от поглед жълтия флаг на каруцата с топографите още преди часове и знаех, че съм изостанала много назад.

Докато крачех, усещах с гърба си жълтия и златен дъх на есенната гора и полъха на лекия ветрец. Вървахме по Вий, широкия друм, свързвал някога Ос Олта чак с богатите пристанищни градове по западното крайбрежие на Равка.

Но това е било преди „Долината на смъртната сянка“.

Отнякъде долиташе песен. „Песни? Кой идиот се е разпял на път към Долината?“ Отново погледнах мътилката на хоризонта и се усилих да преодоля трепета си. Досега бях виждала „Долината на смъртната сянка“ само на карта: черна ивица, която отделяше Равка от нейното единствено крайбрежие и я превръщаше в затворена на

сушата земя. Понякога приличаше на леке, понякога на черен и безформен облак. Имаше карти, които я показваха като дълго тясно езеро. На тях беше отбелязана с другото ѝ име — Безморие, което целеше да успокои войниците и търговците и да им даде кураж да я пресекат.

Изсумтях. Това име можеше и да замаже очите на някой търговец, но мен изобщо не ме успокояваше.

Откъснах поглед от зловещата мътилка на хоризонта и се вгледах в разрушените стопанства на Тула. Някога в долината се намирали едни от най-богатите имения на Равка. До едно време из нея земеделци отглеждали зърно и овчи стада излизали на паша из зелените ливади. После изведнъж тъмна черта прорязала пейзажа, ивица почти непрогледен мрак, която нараствала от година на година и всявала ужас. Никой не знае къде изчезнали земеделците, техните стада, житните им ниви, домовете и семействата им.

„Я стига! — казах си твърдо. — Така само влошаваш нещата. Хората пресичат Долината от години... Вярно, често дават много жертви, но все пак...“ Поех си дълбоко дъх и се стегнах.

— Не смей да припадаш точно насред пътя — изрече някакъв глас в ухото ми, една тежка ръка се стовари върху раменете ми и ме стисна. Вдигнах очи и видях непринуденото лице на Мал, усмивката в ясните му сини очи. Той спря до мен. — Хайде, давай! — продължи. — Единият крак пред другия, нали знаеш как се прави.

— Обърка ми плановете.

— А, така ли?

— Да, припадам и ме премазват почти до смърт.

— Планът ми се вижда гениален.

— Точно така — ако ме осакатят, няма как да прекося Долината.

Мал кимна замислено.

— Ясно. Мога да те метна под някоя каруца, ако това ще помогне.

— Ще си помисля — измърморих мрачно, но въпреки това усетих как неволно се разведрявам. Колкото и да се противях, Мал продължаваше да ми действа точно по този начин. И не само на мен. В този момент една русокоска мина покрай нас и помахаше, хвърляйки му кокетлив поглед през рамо.

— Ей, Руби! — провикна се той. — До скоро!

Руби се изкиска и се шмугна в тълпата. Мал се ухили широко, после видя как завъртам очи.

— Какво има? Мислех, че харесваш Руби.

— Както се оказва, вече няма за какво толкова да си приказваме — отвърнах сухо. Наистина харесвах Руби — отначало. Когато двамата с Мал напуснахме сиропиталището в Керамзин, за да отбием военната си служба в Полизная, мисълта за живот сред непознати отначало ме плашеше. Но много от момичетата скоро поискаха да се сприятелят с мен, а Руби беше една от най-напористите. Сближаването ми с тях обаче продължи само докато не си дадох сметка, че целта им е да се възползват от моята близост с Мал.

Сега го гледах как разтваря широко ръце и вдига лице към есенното небе със свършено доволен вид. С известно отвращение забелязах, че дори крачи скокливо.

— Какво ти става? — изсъсках свирепо.

— Нищо — изненадан отвърна той. — Чувствам се превъзходно.

— Но как може да си толкова... самодоволен?!

— Самодоволен ли? Никога не съм бил самодоволен. И се надявам да не ми се случи.

— Тогава какво е това? — Махнах с ръка към него. — Изглеждаш така, сякаш отгатък те чака обилна вечеря, а не вероятна смърт или осакатяване.

Мал се разсмя.

— Прекалено се притесняваш. Царят прати цяла група пиромани от Гриша да защитават пясъчните салове и даже няколко от ония зловещи Сърцеразбивачи. Освен това имаме пушки — каза, потупвайки оръжието на гърба си. — Всичко ще бъде наред.

— Ако атаката е смъртоносна, пушката няма да ти помогне много.

Мал ме изгледа замислено.

— Какво ти става напоследък? Станала си още по-кисела от обичайното.

Освен това изглеждаш ужасно.

— Много ти благодаря — измърморих. — Не спях добре.

— Нищо ново не ми казваш.

Той, разбира се, имаше право. Аз никога не спях добре. През последните няколко дни обаче положението съвсем се влоши.

Светиите са ми свидетели, че имах сериозно основание да се ужасявам от влизането в Долината, също както всички от нашия полк, които не извадиха късмет и бяха посочени да минат през нея. Но имаше и нещо друго, някакво по-дълбоко неспокойство, което не можех да опиша с думи.

Хвърлих бегъл поглед към Мал. Навремето можех да споделям всичко с него.

— Просто... преследва ме някакво предчувствие.

— Престани да се тревожиш чак толкова. Може да сложат Михайло в един сал заедно с нас. Достатъчно е волкратата да зърне тлъстото му сочно шкембе и ще ни остави на мира.

Нежелан, споменът изведнъж ме връхлетя:

Двамата с Мал седим сгушени в едно кресло в библиотеката на княза и разлистваме страниците на огромна книга, подвързана с кожа. Внезапно попадаме на рисунка на волкра: дълги мръсни нокти; криле с кожена ципа; няколко реда остри като бръснач зъби, предназначени да пируват с човешка плът. Волкритите са слепи от поколения, защото живеят и ловуват в Долината, но легендата разказва, че надуват човешка кръв от километри. Посочвам рисунката и питам: „Какво държи?“.

Още чувам шепота на Мал в ухото си: „Мисля... мисля, че е човешки крак“. Захлопваме книгата и с писъци хукваме към спасителната слънчева светлина навън...

Без да го съзнавам, съм спряла като вкопана в земята, неспособна да се отърся от този спомен. Щом Мал усети, че вече не крача до него, изпъшка мъченически и се върна обратно. Сложи ръце на раменете ми и леко ме разтърси.

— Пошегувах се. Никой няма да изяде Михайло.

— Знам — отговорих, забила поглед в носовете на ботушите си.

— Ти си голям шегаджия.

— Стига, Алина. Всичко ще бъде наред.

— Няма как да го знаеш.

— Я ме погледни. — Насилих се да вдигна очи и срещнах погледа му. — Знам, че си уплашена. Аз също. Но ние ще минем и през това изпитание и ще оцелеем. Както става винаги. Ясно? — Той се усмихна и сърцето ми силно заблъска в ребрата.

Прокарах пръст върху белега, който пресичаше дясната ми длан, и пресежливо си пое въздух.

— Ясно — отвърнах неохотно и усетих как се усмихвам в отговор.

— Високият боен дух на дамата пак се върна — провикна се Мал. — Слънцето отново може да засияе.

— О, я стига!

Замахнах да го ръгна в ребрата, но още преди да успея, той ме сграбчи и ме вдигна високо. В този момент тропот на копита и викове разцепиха въздуха.

Мал ме дръпна встрани от пътя точно когато огромна черна карета профуча с тътен покрай нас, а хората се разбягаха пред нея, за да се предпазят от копитата на четирите врани коня. На капрата, до кочияша, размахващ камшик, седяха двама войници с въгленочерни мундири.

Тъмнейший. Няма как да сбъркаш черната му карета или униформата на неговата лична стража.

Покрай нас изтрополи още една карета, този път червена и лъскава, която напредваше с по-спокоен ход.

Погледнах Мал, сърцето ми препускаше от разминалата се на косъм опасност.

— Благодаря — прошепнах.

Мал изведнъж си даде сметка, че ме е прегърнал. Веднага ме пусна и припряно отстъпи назад. Отупах праха от шинела си с надеждата, че не е забелязал как страните ми поруменяват.

Трета карета ни подмина, лакирана в синьо, а от прозореца се беше надвесило момиче. Черната му коса се виеше на масури, носеше шапка от сребърна лисица. Момичето огледа зяпналата насреща му тълпа и очите му съвсем очаквано се спряха на Мал.

„Нали и ти току-що въздишаше по него — скастрих се мислено. — Защо тогава една гришанка да не се захласне?“

Устните на красавицата се извиха в усмивка; тя не изпускате Мал от очи и продължи да поглежда през рамо чак докато каретата се изгуби в далечината. Мал се блещеше подир нея с провиснала челюст.

— Затвори си устата, преди нещо да е влетяло вътре — сопнах му се.

Мал примигна със завеян вид.

— Видя ли това? — измуча някакъв глас. Обърнах се и видях Михайло да ни настига на бегом, а върху лицето му се беше изписало почти комично благоговение. Михайло беше огромен и рижав, с широко лице и още по-широк врат. Отзад източеният като тръстика и тъмен Дубров бързаше да го настигне. И двамата бяха следотърсачи от частта на Мал и никога не се отделяха от него.

— Естествено, че го видях — отговори Мал и тъпото му изражение се превърна в наперена усмивка.

Завъртях очи.

— Гледаше право в теб! — провикна се Михайло и го шляпна по гърба.

Мал уж с безразличие вдигна рамене, но усмивката му стана още по-широка.

— Точно така — самодоволно отвърна той.

Дубров пристъпи нервно от крак на крак.

— Разправят, че гришанките могат да те омагьосат.

Изсумтях.

Михайло ме изгледа така, сякаш чак сега ме забелязва.

— Ей, Точилке! — Леко ме тупна по рамото. Смръщих вежди, задето ме нарече по прякор, но той вече ми беше обърнал гръб и говореше с Мал.

— Нали знаеш, че и тя ще лагерува с нас? — лъстиво рече той.

— Дочух, че шатрата на Гриша била голяма като катедрала — обади се Дубров.

— И имала много потайни кътчета — добави Михайло и взе да кърши вежди.

Мал нададе боен вик. Без да ме погледнат повече, тримата закрачиха напред, като си подвикваха и се побутваха един друг.

— Добра среща, момчета — измърморих под нос. Нагласих ремъка на кожената чанта, праметнат напъряно през гърдите ми, и отново поех надолу по хълма заедно с последните изостанали по пътя към Крибирск. Изобщо не си давах труд да бързам. Със сигурност здравата щяха да ме нахоят, когато най-после се доберях до Палатката с книгата, но вече нищо не можеше да се направи.

Потърках рамото си, където ме беше пернал Михайло. Точилка. Мразех този прякор. „Ама не ми викаше Точилка, когато се беше напил

с квас и се опитваше да ме докопаш край пролетните клади, нали, нещастен дебелак такъв“ — помислих си злостно.

В Крибирск нямаше кой знае какво за гледане. Според старшия картограф в дните преди „Долината на смъртната сянка“ това било заспало търговско градче с един-единствен пращен площад и хан, където да отседат изморените пътници, тръгнали по Вий. Сега обаче се беше превърнал в нещо като временен пристанищен град, който се разрастваше около разположения тук военен гарнизон, а при сухите докове чакаха пясъчните салове, за да пренесат пътниците през мрака до Западна Равка. Отминах гостилниците, кръчмите и някакви съмнителни заведения, които можех да се закълна, че са бордеи — единствената им задача бе да обслужват царската войска. Имаше магазини за пушки и арбалети, факли и фенери: цялото необходимо снаряжение за прекосяване на Долината. Малката църквичка с нейните белосани стени и кубета като луковици беше изненадващо добре поддържана. „Или пък не е чак толкова изненадващо“ — съобразих. Всеки, тръгнал да прекосява „Долината на смъртната сянка“, би имал благодарумието да спре и да се помоли тук.

Намерих сама пътя до мястото, където бяха разквартирувани топографите, хвърлих мешката си на походното легло и забързах към Палатката с книгата. Отдъхнах си с облекчение, защото старшият картограф никакъв не се виждаше и успях да се промъкна незабелязано вътре.

Чак сега, като се намерих под бялото ѝ платнище, се почувствах по-спокойна за първи път, откакто видях Долината. Палатката с книгата изглеждаше по един и същи начин във всеки лагер, където бях попадала: огряна от ярка светлина, с наредени в редици чертожни маси, над които работеха приведени картографи и художници. Имаше нещо успокояващо в шумоленето на хартията, мириса на мастило, чегъртането на перата и мекото докосване на четките след шума и блъсканицата по пътя.

Извадих скицника от джоба на шинела си и приседнах на пейката до Алексей, който се обърна и ядосано прошепна:

— Къде се губиш досега?

— Едва не ме прегазил каретата на Тъмнейший — отвърнах, взех чист лист хартия и запрелиствах скиците си от деня, за да открия някоя, подходяща за прекопиране. Двамата с Алексей бяхме

помощници на младшите картографи и като част от обучението се изискваше в края на всеки ден да представяме по две завършени рисунки или графики.

Алексей рязко си пое дъх.

— Наистина? А успя ли да го видиш всъщност?

— Всъщност бях прекалено заета да си спасявам кожата.

— Има и по-лоши начини да умреш. — Той мерна рисунката на скалиста долина, която се канех да прерисувам. — Уф, не тази. — Запрелиства скичника ми, докато не стигна до възвишението на планински хребет, и потупа с пръст върху него. — Ето.

Едва бях успяла да опра писеца до листа, когато старшият картограф влезе в Палатката с книгата и се втурна по пътеката между масите, за да огледа работата ни.

— Надявам се, че сега започваш втората рисунка, Алина Старков.

— Да — излъгах, — точно така.

Щом картографът отмина, Алексей прошепна:

— Разкажи за каретата.

— Трябва да си завърша рисунката.

— Ето, вземи — гневно каза той и ми побутна една от своите скици.

— Ще познае, че е твоя.

— Не е от най-добрите. Лесно ще я пробуташ за своя.

— Ето това вече е онзи Алексей, когото познавам и се налага да търпя — промърморих, но не му върнах скицата. Той беше един от най-надарените помощници и аз добре го знаех.

Алексей успя да изцеди от мен и най-дребната подробност за трите карети на Гриша. Чувствах се задължена към него заради скицата и направих всичко възможно да задоволя любопитството му, като в същото време прерисувах склоновете на планинския хребет и отмервах с палец върху дръжката на писалката съотношението между някои от най-високите върхове.

Докато приключим, навън вече падаше здрач. Предадохме работата си и се отправихме към палатката на офицерската столова. Там се подредихме на опашка за някаква яхния с кален цвят, която запотен готвач разливаше с черпак, после си намерихме място при останалите топографи.

Хранех се мълчаливо, заслушана как Алексей и останалите си разменят клюки от гарнизона и си припомнят страховити истории за прекосяването на Долината. Алексей настоя пак да разкажа за каретите на Гриша и думите ми бяха посрещнати с обичайната смесица от захлас и страхопочитание, която винаги съпътстваше споменаването на Тъмнейший.

— Той сякаш не е от този свят — обади се Ева, друга помощничка; имаше красиви зелени очи, които някак успяваха да отвлекат вниманието от подобния ѝ на зурла нос. — Никой от тях не е като обикновените хора.

Алексей изсумтя.

— Моля те, спести ни тия простонародни суеверия, Ева.

— Ако искаш да знаеш, точно един Тъмнейший е създал „Долината на смъртната сянка“.

— Ама това е било преди стотици години! — възпротиви се Алексей. — И оня Тъмнейший е бил често луд.

— Също като този сега.

— Селянка — отсече той и махна с ръка.

Ева го изгледа обидено и демонстративно му обърна гръб, за да се включи в разговора на своите приятели.

През цялото време на спора им мълчах. Въпреки суеверията на Ева можеше да се каже, че аз съм още по-голяма селянка от нея. Умеех да чета и пиша единствено благодарение на добрината на княза, но по негласно споразумение с Мал избягвахме да споменаваме Керамзин. Сякаш нарочно точно в този момент ме блъсна безразсъден смях и ме откъсна от тези мисли. Погледнах през рамо. Мал държеше слово пред шумната компания на следотърсачите около една от масите.

Алексей проследи погледа ми.

— Как стана така, че вие двамата се сприятелихте?

— Отраснахме заедно.

— Не изглежда да имате много общо.

Свих рамене.

— Сигурно защото е по-лесно да се сближиш с някого, докато си още дете. Тогава намирате много общо помежду си. — Като самотата, спомените за мъртвите родители, които ни беше писано да забравим, и споделеното удоволствие да се измъкнем от къщната шетня, за да играем на гоненица на нашата ливадка.

Алексей ме изгледа толкова недоверчиво, че неволно се разсмях.

— Той невинаги е бил Неустоимия Мал, вещ следотърсач и прелъстител на момичета от Гриша.

Долната челюст на Алексей увисна.

— Мигар е прелъстил някоя гришанка?

— Още не, но сигурно скоро ще стане — промърморих.

— Е, какъв беше тогава?

— Като дете беше дребен, дундест и се страхуваше от прилепи — казах малко отмъстително аз.

Алексей пак хвърли поглед към Мал.

— Е, явно оттогава нещата са се променили.

Потърках с палец белега върху дланта си.

— Сигурно е така.

Двамата ометохме чиниите си и напуснахме палатката на столовата, за да излезем в хладната нощ. На връщане към казармите се отклонихме от пътя си, за да минем покрай стана на Гриша. Шатрата наистина имаше размерите на катедрала, покрита с черна коприна, а нейните сини, червени и пурпурни вимпели се веяха нависоко. Невидими, някъде отзад се намираха покоите на Тъмнейший, охранявани от Корпоралки Сърцеразбивачи и неговата лична стража.

Когато погледът на Алексей най-сетне се насити на гледката, двамата се отправихме обратно към нашия лагер. Той крачеше мълчаливо и от време на време пукаше кокалчетата на пръстите си. Знаех, че и двамата мислим за утрешното прекосяване. А ако се съди по унилото настроение в казармите, явно не бяхме само ние. Някои вече бяха в походните легла — спящи или опитващи се да заспят, — но други седяха скупчени около лампите и си приказваха с приглушени гласове. Неколцина се бяха вкопчили в иконите си и се молеха на светците.

Метнах походното одеяло върху тесния нар, събух ботушите и окачих шинела си близо до мен. После се мушнах под подплатените с пухкава кожа завивки и впих поглед в тавана, очаквайки идването на съня. Лежах така, докато не угаснаха и последните светлилки, а тихите разговори отстъпиха място на леко похъркване и шум от въртящи се тела.

Утре, ако всичко минеше по план, щяхме да стигнем невредими до Западна Равка и тогава за първи път щях да зърна Истинското море.

Оттатък Мал и останалите следотърсачи щяха да ловуват червени вълци, морски лисици и други редки създания, които се срещат само на запад. Аз щях да остана с картографите от Ос Кърво, за да завърша обучението си и да помогна да се картографира всичко, което сме успели да видим в Долината. След това, разбира се, щеше да се наложи отново да прекося Долината, за да се прибера у дома. Но сега ми беше трудно да мисля толкова далече напред.

Все още лежах с ококорени очи, когато го чух. Тап-тап. Тишина. Тап. И после пак: тап-тап. Тишина. Тап.

— Какво става? — сънено промърмори Алексей от походното легло до мен.

— Нищо — прошушнах, докато се измъквах изпод завивките и пъхах крака в ботушите.

Грабнах пътьом шинела и крадешком тръгнах към вратата — гледах да изляза от спалното помещение колкото се може по-бързо. Щом отворих обаче, зад мен се чу кискане и някакъв женски глас се обади от тъмното.

— Ако е онзи следотърсач, кажи му да влезе и да ме стопли.

— Ако иска да пипне някоя болест, ти със сигурност ще си му първата спирка — отвърнах мило и се измъкнах в нощта.

Студеният въздух взе да щипе бузите ми и аз зарових брадичка в яката; съжалих, че не успях да взема шала и ръкавиците. Мал седеше на порутеното стълбище с гръб към мен. През рамото му зърнах Михайло и Дубров, които си подаваха едно шише на ярко осветената пътека.

— Нали не ме събудихте само да се похвалите, че отивате в шатрата на Гриша? Какво ви трябва, съвет ли?

— Едва ли си била заспала. Сигурно тревогите са те държали будна.

— Грешка. Тъкмо кроях планове как да се промъкна в шатрата на Гриша и да си отмъкна някой сладък Корпоралник.

Мал се разсмя. Поколебах се край вратата. Ето това бе най-трудно, когато бях близо до него: винаги караше сърцето ми да прави акробатични еквилибристики. Мразех, че трябва да крия колко много ме нараняват неговите глупави постъпки, но още по-зле щеше да е, ако той разбереше за това. Замислих се дали да не им обърна гръб и да се прибера. Накрая обаче преглътнах ревността си и седнах до него.

— Дано си ми донесъл нещо хубаво — казах. — Защото тайните на Алина за прелъстяване не вървят никак евтино.

Той се ухили.

— Ще ми ги споделиш ли на ушенце?

— Предполагам. И то само защото знам, че си достоен за тях.

Взрях се в тъмното пред себе си и видях как Дубров отпи едра глътка от шишето и залитна напред. Михайло го подпря с ръка, та да се закрепил на крака, и в студения нощен въздух до нас долетя шумният им смях.

Мал поклати глава и въздъхна.

— Все гледа да не остане по-назад от Михайло. Накрая сигурно ще ми оповръща ботушите.

— Заслужаваш си го — казах. — Е, какво правите тук?

Преди години, в началото на нашата военна служба, Мал идваше да ме види почти всяка нощ. Но вече с месеци не беше наминавал.

Той вдигна рамене.

— Знам ли. Изглеждаше толкова окаяна на вечеря.

Изненадах се, че го е забелязал.

— Просто си мислех за прекосяването — отвърнах предпазливо. Това не беше точно лъжа. Влизането в Долината наистина ме ужасяваше, пък и нямаше нужда Мал да научава, че двамата с Алексей сме го обсъждали. — Трогната съм от твоята загриженост.

— Ей — ухилено каза той, — мен винаги ме е грижа за теб.

— Ако извадиш късмет, утре някоя волкра ще закуси с мен и край на твоите грижи.

— И сама знаеш, че без теб съм загубен.

— Точно ти няма как да се загубиш — казах присмехулно. От нас двамата аз бях картографът, но Мал можеше да посочи накъде точно е север, дори да е със завързани очи и да виси като прилеп с главата надолу.

Той ме побутна с рамо.

— Добре разбра какво искам да кажа.

— Определено — отговорих. Но не беше така. Не съвсем.

Седяхме мълчаливо и наблюдавахме как дъхът ни става на пара в студения въздух.

Мал заби поглед в носовете на ботушите си.

— Май и на мен ми е свито под лъжичката.

Сръгах го в ребрата с лакът и казах с привидна самоувереност:

— След като успяхме да се справим с Ана Куя, няколко волкри изобщо няма да ни се опрат.

— Защо ли се сещам, че когато за последно се опълчихме на Ана Куя, теб здравата те нашамаросаха и ни пратиха в конюшните да ринем тор.

Сбърчих нос.

— Опитвам се да вдъхна кураж и на двамата. Поне можеше да се престориш, че съм била убедителна.

— Знаеш ли кое е най-странното? — продължи той. — Тя понякога ми липсва.

Постарах се, доколкото мога да скрия стъписването си. Над десет години от живота ни преминаха в Керамзин, но досега мислех, че Мал се опитва да заличи всеки спомен от онова време, даже мен. Там той беше един от многото бегълци, поредното сираче, принудено да благодари за всяка хапка и за всеки чифт износени ботуши. В армията обаче си извоюва собствено място и не искаше никой да разбере, че навремето е бил отхвърлено от всички малко момче.

— На мен също — признах. — Може да ѝ пишем.

— Може — отговори той.

После внезапно посегна и взе ръката ми. Опитах се да не обръщам внимание на лекия трепет, който премина по тялото ми.

— Утре по същото време ще седим на пристанището на Ос Кърво, ще гледаме океана и ще пием квас.

Погледнах бегло Дубров, който се клатушкаше неудържимо, и се усмигнах.

— Това включва ли и Дубров?

— Само ти и аз — отвърна Мал.

— Сериозно?

— Винаги сме били само ти и аз, Алина.

За миг това ми се стори самата истина. Светът се сви до ороненото стъпало под нас, до този кръг от светлина и ние двамата в заобикалящия ни мрак.

— Хайде! — изрева откъм пътеката Михайло.

Мал се сепна като човек, когото току-що са разбудили. Стисна ръката ми за последно, след това я пусна.

— Трябва да вървя — каза, надянал пак безочливата си усмивка.
— Опитай се да поспиш.

После хвърковато се спусна по стълбите и затича да настигне другарите си.

— Пожелай ми късмет! — провикна се през рамо.

— Късмет — откликнах, без да мисля, и тутакси ми се прищя да се сритам отзад. „Късмет?! Дано си прекараш хубаво, Мал. Надявам се да срещнеш някоя красавица от Гриша, да се влюбиш до полуда в нея и двамата да си народите цял куп чудесни и отвратително надарени дечица.“

Седях окаменяла на стъпалата и ги изпращах с поглед, докато не се изгубиха по пътеката; все още усещах топлата длан на Мал в шепата си.

„Какво пък — казах си и се надигнах. — Нищо чудно да се провали в някой ров, преди да е стигнал.“

Върнах се обратно в казармата, затворих плътно вратата след себе си и с признателност се шмугнах под одеялото.

Дали оная гришанка с буйната коса щеше да се измъкне тайно от шатрата, за да се срещне с Мал? Пропъдих тази мисъл. Нито ми беше работа, нито пък исках да знам. Мал никога не ме бе гледал така, както беше погледнал непознатото момиче в каретата или както гледаше Руби. Нямаше и да дочакам да го направи. Но за мен много по-важно бе, че сме още приятели.

„Ама колко дълго ще трае това?“ — обади се заядлив глас в главата ми.

Алексей имаше право: сега всичко бе различно. Мал се беше променил за добро. Той вече беше по-красив, по-смел, по-наперен. А аз станах... по-висока. Въздъхнах и се обърнах на хълбок. Щеше ми се да вярвам, че двамата с Мал винаги ще останем приятели. Но рано или късно трябваше да приема, че сме поели по различни пътища. Лежах в тъмното, чаках съня най-после да дойде и се питах дали тези пътища няма още повече да ни откъснат един от друг.

Дали щеше да настъпи ден, когато ще сме далечни и непознати.

ГЛАВА 2

Цялата сутрин ми мина като в мъгла: закуската, отскачането до Палатката с книгата за допълнителни хартия и мастило, после суетнята на сухите докове. Стоях заедно с останалите топографи и чаках да дойде нашият ред за качване в малката флотилия пясъчни салове. Зад гърбовете ни Крибирск постепенно се пробуждаше и се залавяше с обичайните си дела.

Отпред лежеше необикновената, подвижна и променлива тъма на Долината. Животните бяха твърде шумни и плашливи, за да се пътува с тях през Безморието, затова прекосяването ставаше с пясъчни салове: плитки корита с огромни платна, благодарение на които те се плъзгаха почти безшумно по мъртвите сиви пясъци. Сега саловите бяха натоварени със зърно, дървен материал и суров памук, но на връщане щяха да вземат захар, пушки и всякакви други стоки, които се доставят в пристанищата на Западна Равка.

Докато разглеждах сала, който се състоеше едва ли не само от платно и паянтова платформа, в главата ми се въртеше единствено мисълта, че на него няма как да се скриеш.

Край мачтата на всеки сал, оградени от въоръжени до зъби войници, стояха по двама гришани от Етералки — Ордена на Призоваващите. Носеха тъмносини кафтани. Сребърната бродерия по маншетите и по края на одеждите им показваше, че са Вихротворци: гришани, които могат да повишават или понижават атмосферното налягане и да издуят платната с вятър, който да ни преведе по дългия път през Долината.

Останалите войници, въоръжени с пушки и командвани от мрачен офицер, стояха покрай перилата. Сред тях също имаше Етералки, но маншетите на сините им дрехи бяха алени, което показваше, че могат да сътворяват огън.

По сигнал от капитана на един от саловите старши картографът ни подкара — мен, Алексей и останалите помощници — да се качим на борда. После се присъедини към Вихротворците край мачтата, за да

им помага да следват курса в тъмното. Държеше компас в ръката си, но в Долината от него едва ли щеше да има голяма полза.

Когато се скупчихме на борда, потърсих с поглед Мал — стоеше заедно с останалите следотърсачи в другия край на сала. Те също носеха пушки. Зад тях строени в редица стояха стрелците с лък; колчаните на гърбовете им бяха наежени от стрели с върхове от гришанска стомана. Неволно попипах дръжката на войнишкия нож, затъкнат в колана ми. Това не ми вдъхна кой знае каква сигурност.

Началникът на доковете изкрещя някаква заповед и група плещести мъже започна да тика саловете един по един към обезцветения пясък, който бележеше границите на Долината. После всички бързо заотстъпваха назад, сякаш този мъртъв и блед пясък заплашваше да обгори стъпалата им.

Доиде и нашият ред. Салът с внезапен тласък отскочи напред, когато докерите го бутнаха, скърцайки от съприкосновението със земята. Вкопчих се в парапета, за да запазя равновесие, сърцето ми биеше лудо.

Вихротворците вдигнаха ръце. Платната се разгънаха с оглушително плющение и салът се стрелна към Долината.

Отначало сякаш се носехме сред гъст димен облак, само дете нямаше нито мирис на изгорено, нито жега, нито огън. Звучите изведнъж станаха приглушени и светът замря. Гледах как саловете пред нас навлизат в мрака, изчезвайки постепенно от поглед. По едно време осъзнах, че вече не виждам носа на нашия сал, а не след дълго и ръката си, вкопчена в парапета.

Погледнах през рамо. Светът на живите беше изчезнал. Обгръщаше ни мрак — черен, безтегловен и абсолютен. Намирахме се в Долината.

Усещането бе все едно сме изправени на самия край на Всичкото. Стиснах още по-здраво парапета и усетих как дървото се впива в дланта ми; почувствах се благодарна за тази опора. Съсредоточих се върху това усещане, върху стъпалата си в ботушите, сякаш залепнали за палубата. Отляво чувах дишането на Алексей.

Опитах се да мисля само за войниците с техните пушки и за гришаните Огнетворци със сините роби. Надявахме се да прекосим Долината тихо и незабелязано — за целта нито един изстрел не биваше

да се чуе; никакъв огън не трябваше да бъде сътворен. Въпреки това тяхното присъствие ме успокояваше.

Изгубих представа колко дълго пътуваме — саловете се носеха плавно напред и единственият звук бе тихото триене на корпусите им о пясъка. Може би бяхме тръгнали преди броени минути, но нищо чудно и да бяха минали часове. „Всичко с нас ще бъде наред — казах си. — Ние ще се справим.“

После усетих как Алексей трескаво търси ръката ми. Намери я и здраво ме стисна за китката.

— Чуй! — прошушна той, задавен от ужас.

Отначало чувах единствено пресекащото му дишане и равномерния съсък на сала. После някъде от мрака долетя и друг звук, слаб, но неумолим: ритмичен плясък на криле.

Вкопчих се в Алексей с една ръка, с другата стиснах дръжката на ножа. Сърцето ми думкаше. Напрягах се да зърна нещо, каквото и да е, в тая чернилка. Дочух прищракване от натискане на спусък и потракването на стрелите срещу корпуса на арбалетите. Някой прошепна: „Готови!“. Чакахме заслушани в ударите на криле във въздуха, които ставаха все по-ясни и наподобяваха барабаните на приближаваща армия. Имах чувството, че техният повей бръсне страните ми, докато стесняваха кръга около нас.

„Огън!“ Командата прокълтя в тишината, последвана от щракване на кремъчно огниво и свистене на експлозии. Над всеки от саловете взеха да избухват пламъците на гришанския огън.

Присвих очи, докато привикна с внезапната ярка светлина. После в заревото на обстрела ги видях. Волкрите би трябвало да се придвижват на малки ята, но сега бяха... не десетки, а стотици: кръжаха и пикираха из въздуха около саловете. Видът им се оказа още по-ужасяващ от рисунките в книгите, които бях виждала; те бяха посмразяващи от кое да е въображаемо чудовище, родено от фантазията. Затрещяха изстрели. Полетя дъжд от стрели и писъците на волкрите, пронизителни и страховити, разцепиха въздуха.

После нападнаха. Чух остър писък и ужасена видях как един от войниците се откъсна от земята; той риташе и се съпротивляваше, но беше отнесен във въздуха. Двамата с Алексей се сгушихме един в друг и приклегнахме ниско зад парапета; бяхме се вкопчили в дръжките на неблагоприятните си ножове и шепнехме молитви, докато светът

наоколо се превръщаше в кошмар. Чуваха се виковете и писъци. Всички — до последния войник — бяха въввлечени в неравната схватка с масивните гърчещи се тела на крилатите зверове, а противоестественият мрак на Долината се цепеше от залповете на златния огън на Гриша.

Въздухът около мен се раздра от нечий вой. Изхълцах, когато ръката на Алексей се изтръгна от моята. В заревото на един от залповете го зърнах вкопчен в парапета с една ръка. Видях разчекнатата му от писъка уста, изхвъркналите от ужас очи и чудовищното създание, което го държеше в лъскавите си сиви ръце; замахът на крилето му раздра въздуха, докато го отнасяше; дебелия нокти се бяха впили дълбоко в гърба му, вече почервенял от кръвта. Пръстите на Алексей изпуснаха парапета. Хвърлих се напред и се вкопчих в ръката му.

— Дръж се! — изкрещях.

Огънят наоколо утихна и в падналия мрак усетих как пръстите на Алексей се изплъзват от дланта ми.

— Алексей! — извиках.

Писъците му постепенно потънаха в шума от битката, докато волкмата го отнасяше в мрака. Нов огнен залп озари небето, но него вече го нямаше.

— Алексей! — нададох вой, надвесена през парапета. — Алексей!

Вместо отговор се разнесе удар на криле — друга волкра връхлиташе над мен. Извих се силно назад и едва избегнах грабливите ѝ нокти, протегнала с треперещи ръце ножа пред себе си. Волкмата атакува, заревото на огъня мътно се отрази в млечните ѝ слепи очи; разчекнатата ѝ уста разкриваше няколко реда остри като бръснач закривени зъби. С крайчеца на окото си видях лумването на барут, чух изстрел от пушка и волкмата залитна с рев на болка и ярост.

— Бягай! — Това беше Мал с пушка в ръка и набраздено от кървави вади лице. Сграбчи ръката ми и ме помъкна след себе си.

Волкмата продължи да ни преследва, забивайки нокти в дървената палуба. Едното ѝ крило висеше под неестествен ъгъл. Мал се опита да презареди, възползвайки се от заревото на залповете, но волкмата беше прекалено бърза. Тя ни връхлетя, закривените ѝ пръсти

се протегнаха и ноктите ѝ на хищна птица раздраха гърдите на Мал. Той изкрещя от болка.

Сграбчих счупеното крило на волкрата и забих ножа си между плешките ѝ. Мускулестата ѝ плът беше слузеста под пръстите ми. Тя нададе пронизителен писък и се отърси от мен; отхвъркнах назад, падайки тежко върху палубата. Нахвърли ми се, заслепена от ярост, и огромната ѝ челюст хлопна.

Проехтя нов изстрел. Волкрата залитна и се строполи в гротескна купчина; от устата ѝ рукна черна кръв. В мътния светлик видях как Мал отпуска пушката. Раздраната му риза беше потъмняла от кръв. Пушката се изплъзна от ръцете му, той се олюля и падна на колене. После рухна по очи на палубата.

— Мал! — За миг се озовах край него, ръцете ми притиснаха гърдите му в отчаян опит да спрат кръвта. — Мал! — изхълцах и сълзите рукнаха по бузите ми.

Въздухът се сгъсти от миризмата на пушек и кръв. Навсякъде около нас трещяха изстрели, ридаеха хора... и се чуваше гнусният звук на предъвкващи челюсти. Огнените залпове на Гриша ставаха все по-слаби и откъслечни, но най-лошото бе, че салът стоеше на място. „Край, това беше“ — помислих си отчаяно. Надвесих се над Мал, притискайки с длани раните му. Дишаше трудно.

— Идват — изохка.

Вдигнах очи, в заревото на замиращия и бледнеещ огън на Гриша различих две волкри, които ни връхлитаха.

Превих се над Мал, закривайки тялото му със своето. Знаех, че е безполезно, но само това можех да направя. Долових зловонния дъх на волкрите и усетих как въздухът се сгъстява от ударите на техните криле.

Притиснах чело о Мал и го чух да шепти: „Ще те чакам на нашата ливадка“.

От ярост, от чувство за безнадеждност, заради неизбежността на собствената ми смърт нещо в мен се пречупи. Усещах кръвта на Мал под дланите си, виждах болката, изписана на любимото лице. Една от волкрите нададе пронизителен победоносен писък, когато ноктите ѝ се впиха в рамото ми. Болката прониза тялото ми.

Пред очите ми се спусна бяла пелена.

Стиснах клепачи, когато отнякъде избухна внезапен и ослепителен порой светлина. Тя сякаш изпълни главата ми, заслепи ме, задави ме. Над мен се разнесе ужасяващ писък. Усетих как ноктите на волкратата се разтварят, почувствах тъп удар, когато паднах по лице и главата ми се удари в палубата, а после вече нищо не чувствах.

ГЛАВА 3

Пробудих се внезапно. Почувствах как въздухът струи по кожата ми и отворих очи, за да видя нещо, което приличаше на тъмни облаци пушек.

Лежах по гръб върху палубата на сала. Трябваше ми само миг да осъзная, че облациите изтъняват, отстъпвайки място на тъмни пролуки, а между тях — ярко есенно небе. Пак затворих очи, наслаждавайки се на плъзналото из тялото ми облекчение. „Излизаме от Долината — помислих си. — Някак сме успели да я прекосим.“ Или пък не? Споменът за връхлитащите волкри нахлу в мен като ужасяващ прилив. Къде беше Мал?

Опитах се да седна и мълниеносна болка ме проряза цялата. Стиснах зъби и се насилих да се надигна. Озовах се пред дулото на пушка.

— Разкарай това от мен! — озъбих се, блъскайки цевта настрани.

Войникът се прицели отново в мен и заплашително притисна цевта в тялото ми.

— Стой на място — изкомандва.

Зяпнах го смаяна.

— Какво ти става?

— Тя е будна! — провикна се той през рамо. Скоро приближиха още двама въоръжени: капитанът на сала и една жена Корпоралник. В пристъп на паника забелязах, че ръкавите на червения ѝ кафтан са избродирани с черно.

Какво искаше той Сърцеразбивач от мен?

Огледах се. Един Вихротворец с вдигнати ръце все още стоеше край мачтата и със силен вятър ни носеше напред. Край него имаше един-единствен войник. На места палубата беше станала хлъзгава от кръв.

Стомахът ми се сви при спомена за ужаса на битката. Гришан Лечител се грижеше за ранените. Къде беше Мал?

Край перилата стояха воини и гришани — окървавени, обгорени и значително по-малко на брой, отколкото бяха на тръгване. Всички ме гледаха изпитателно. С нарастващ страх осъзнах, че войниците и жената.

Корпоралник всъщност охраняват мен. Като затворник.

— Мал Оретцев — проговорих. — Следотърсач е, беше ранен по време на нападението. Къде е? — Никой не обели дума. — Моля ви — продължих умолително, — къде е той?

Салът се раздруса, опрял твърда земя. Капитанът ми направи знак с цевта на пушката: „Ставай!“.

Мислех да се заинатя и да не мръдна от място, докато не ми кажат какво е станало с Мал, но погледът на Сърцеразбивача ме накара да се разколебая.

Изправих се на крака, кривейки лице от болката в рамото си, и залитнах, щом салът отново се раздвижи, когато докерите го изтеглиха на твърда земя.

Инстинктивно посегнах да се хвана някъде, за да запазя равновесие, но войникът, на когото се опрях, отскочи като опарен назад. Успях да се задържа на крака, но мислите ми продължаваха да се носят без посока.

Салът пак спря.

— Мърдай! — заповяда капитанът.

Войниците ме подкараха с прицелени в мен пушки. Минах покрай останалите топографи, усещайки върху себе си любопитните им и уплашени погледи; мярнах и старшият картограф, който брътвеше превъзбудено нещо на един войник. Искаше ми се да спра при него и да му кажа какво е станало с Алексей, но не посмях.

Щом стъпих на сухия док, с изненада установих, че сме отново в Крибирск. Даже не бяхме прекосили Долината. Потръпнах. По-добре да ме прекарат през целия лагер под конвой и с насочени в гърба ми пушки, отколкото отново да се озова в Безморие.

„Не че сега е много по-добре“ — помислих с тревога. Докато войниците ме съпровождаха по главния път, хората спираха работа и ме зяпаха. Главата ми шумеше от усилието да намеря отговор на всички въпроси, които се въртяха из ума ми, но нищо не ми хрумваше. Дали не бях прегрешила с нещо в Долината? Ами ако бях нарушила някакво правило от нещо като военен протокол? И как така се бяхме

измъкнали от Долината все пак? Раните в рамото ми пулсираха. Последното, което помнех, беше ужасната болка, когато ноктите на волкратата се впиха в гърба ми, и онзи ослепителен взрив от светлина. Как така бяхме успели да оцелеем?

Но всички мисли се разлетяха от главата ми, щом приближихме офицерската палатка. Капитанът заповяда на войниците да спрат и се упъти към входа.

Жената Корпоралник протегна ръка да го спре.

— Това си е чиста загуба на време. Трябва незабавно да отидем при...

— Долу ръцете от мен, кръвопийца такава — озъби се капитанът и се дръпна.

За момент жената Корпоралник го гледаше втренчено с опасни очи, но после се усмихна студено и се поклони.

— Слушаюс^[1], капитан.

Усетих как космите по ръцете ми настръхват.

Капитанът хлътна в палатката. Ние зачакахме. Поглеждах притеснено към жената Корпоралник, която явно беше забравила за спречкването и сега не откъсваше очи от мен. Видя ми се съвсем млада, дори по-млада от мен самата, но това не ѝ попречи да се опълчи на старши офицер. И какво би я спряло? Та тя можеше да го убие на място, без дори да докосва оръжието си.

Потрих ръце, опитвайки се да прогоня студените тръпки, които ме полазиха. Платницето при входа на шатрата се вдигна отново и аз ужасена видях капитанът да излиза, следван от полковник Раевски. Какво толкова бях прегрешила, че да се иска намесата на старши офицер?

Полковникът ме прикова с поглед, закаленото му лице беше мрачно.

— Какво си ти?

— Помощник-картограф Алина Старков, царски топографски корпус...

Той ме прекъсна:

— Какво си ти?

Примигнах объркано.

— Аз... картограф съм, ваша милост.

Раевски се намръщи. Дръпна един от войниците настрани, каза му тихо нещо и го прати на бегом обратно при сухите докове.

— Да вървим — каза само после.

Усетих как дулото на пушка опира в гърба ми и закрачих напред. Имах много лошо предчувствие накъде ме водят. „Не може да бъде — помислих си отчаяно. — Това е пълно безумие.“

Но колкото повече приближавахме черната шатра, толкова повече се разсейваше съмнението ми накъде сме тръгнали. Входът към шатрата на Гриша се охраняваше от Сърцеразбивачи и облечени във въгленочерно опричници: елитна войска, съставляваща личната охрана на Тъмнейший. Опричниците не бяха гришани, но това не ги правеше по-малко ужасяващи.

Жената Корпоралник от сала се представи на стражата пред входа и двамата с полковник Раевски хлътнаха вътре. Чаках и сърцето ми препускаше лудо заради приглушения говор зад мен и впитите в гърба ми погледи; тревогата ми растеше.

Високо над мен четирите пряпорци плющяха на вятъра: син, червен, пурпурен, а над всички останали — черен. Едва снощи Мал и приятелите му със смях се канеха да влязат в тази шатра и се чудеха какво ли ще открият вътре. Май излизаше, че на мен е съдено първа да разбере какво има там.

„Къде е Мал?!“ Това постоянно ми се въртеше в главата — единствената ясна мисъл в съзнанието ми.

След цяла вечност, както ми се стори, жената Корпоралник се върна и кимна на капитана, който ме вкара в шатрата на Гриша.

За момент всичките ми страхове изчезнаха, затъмнени от красотата, която ме заобикаляше. Вътрешните стени на шатрата бяха драпирани с водопади коприна с бронзов оттенък, която ловеше отблясъците от пламъчетата на полилеите високо горе. Земята беше покрита с дебели килими и кожи.

Покрай стените лъскави копринени паравани отделяха едни от други множество частни покои, където се трупаха гришани в ярки кафтани. Някои разговаряха прави, други се изтягаха върху пухени възглавници и пиеха чай. Двама седяха приведени над партия шах. Някъде невидими пръсти подръпваха струните на балалайка^[2]. Имението на княза беше красиво, но над неговата хубост владееше меланхолията на прашните стаи, напуканата боя и ронещата се

мазилка — далечен отглас от нещо, което навремето е било величествено. Шатрата на Гриша беше нещо невиждано: място, преливащо от власт и богатство.

Конвоят от войници ме поведе по дълга пътека, покрита с килими. В дъното ѝ видях черен павилион, разположен върху издигнат подиум. Усетих как през множеството в шатрата минава тръпка на любопитство, докато вървахме покрай тях. Мъжете и жените гришани прекъснаха разговорите си и ме зяпнаха; неколцина дори се надигнаха, за да ме огледат по-добре.

Докато стигнем подиума, цялото помещение утихна. Можех да се закълна, че сега всички чуват как сърцето ми думка в гърдите. Пред черния павилион неколцина богато нагиздени министри, увенчани с царския двуглав орел, и група Корпоралки се бяха скупчили около дълга маса, отрупана с карти.

Начело на масата стоеше богато украсен стол с висок гръб, изработен от най-черен абанос, а на него се беше отпуснала някаква фигура в черен кафтан, подпираща брадичката си с бледа ръка.

Един-единствен от всички гришани можеше да носи черно — беше му позволено да носи черно. До тази фигура се беше изправил полковник Раевски и говореше нещо, но с толкова тих глас, че не успях да го доловя.

Стоях захласната, разкъсвана между страх и възхита. „Прекалено млад е“ — помислих си. Този Тъмнейший командваше Гриша още отпреди да се родя, но мъжът на подиума отпред не изглеждаше много по-възрастен от мен. Имаше красиво лице с остри черти, потресаващо гъста коса и ясни сиви очи, които просветваха като слюда. Знаех, че на дарените с по-голяма мощ гришани им е отреден дълъг живот, а Тъмнейшите бяха най-могъщи от всички. Но чувствах, че в това има нещо нередно и си спомних думите на Ева: „Той сякаш не е от този свят. Никой от тях не е като обикновените хора.“

От събралата се около мен в подножието на подиума тълпа се извиси звънлив смях. Познах красивото момиче в синьо — същото от каретата на Етералки, което така се захласна по Мал. Тя прошушна нещо на кестенявата си приятелка и двете пак се разсмяха. Страните ми пламнаха при мисълта как ли изглеждам в разпокъсания си дрипав шинел след пътуването из „Долината на смъртната сянка“ и схватката с рояк изгладнели волкри. Въпреки това вирнах глава и погледнах

красавицата право в очите. „Смей се колкото щеш — помислих си мрачно. — Независимо какво си шушукате там, чувала съм и лошо.“

Тя издържа погледа ми за миг, после отклони очи. Позволих си да се насладя за кратко на тази победа, после гласът на полковник Раевски ме върна обратно към горчивата реалност и положението, в което се намирах.

— Доведете ги — нареди той. Обърнах се и видях друг конвой войници. Те въведоха група смазани и объркани хора в шатрата и ги подкараха по пътеката. Сред тях различих войника, който стоеше до мен при нападението на волкрите, както и старшия картограф — неизменно спретнатият му мундир сега беше разкъсан и мръсен, а лицето — уплашено. Потресът ми се усили, когато осъзнах, че това са оцелелите от сала, на който бях и аз. Доведени бяха пред Тъмнейший като свидетели. Какво ли се бе случило в Долината?

Какво ли съм сторила според тях?

Дъхът ми секна, когато разпознах сред тях и следотърсачите. Първо съгледах Михайло, неговата чорлава рижа коса стърчеше над останалите, обрамчила дебелия му врат; облегат на него, целият в превръзки, направени от разкъсаната му риза, вървеше мъртвешки бледият и страшно изтощен Мал. Коленете ми омекнаха, притиснах длан към устните си, за да заглуша своя вопъл.

Мал беше жив. Искаше ми се да разбутам тълпата и да го прегърна, но можех единствено да стоя като вкопана в земята, усещайки как облекчението се разлива по тялото ми. Каквото и да се случеше от тук нататък, с нас двамата всичко щеше да бъде наред. Ние оцеляхме в Долината, щяхме да преживеем и това безумие.

Обърнах поглед към подиума и въодушевлението ми повехна попарено. Тъмнейший гледаше право в мен. Продължаваше да слуша полковник Раевски, позата му бе все така отпусната като допреди малко, но погледът му беше станал целеустремен и настоятелен. После пак насочи вниманието си към полковника и аз осъзнах, че сдържам дъха си.

Когато опърпаната група на оцелелите стигна подножието на подиума, полковник Раевски заповяда: „Докладвайте, капитане!“.

Капитанът застава мирно и започна с безизразен глас:

— Близо трийсет минути след началото на прехода бяхме атакувани от голямо ято волкри. Оказахме се притиснати от всички страни и претърпяхме тежки загуби. Сражавах се на десния борд, когато видях... — Поколеба се, а когато отново продължи да разказва, гласът му вече не беше толкова уверен.

— Не знам какво точно видях. Взрив от светлина. Ярка като пладне, че и по-силна. Все едно гледах право в слънцето.

В тълпата се надигна приглушен ропот. Оцелелите от сала кимаха в знак на съгласие; усетих, че аз също кимам. Нали и аз бях видяла избухването на светлината.

Войникът отново застана мирно.

— Волкрите се пръснаха и светлината изчезна. Наредих незабавно да се върнем при сухите докове.

— Ами момичето? — попита Тъмнейший.

Прониза ме студеното острие на страха, щом си дадох сметка, че говори за мен.

— Не видях момичето, господарю мой.

Тъмнейший повдигна вежди и се обърна към останалите оцелели.

— Някой видя ли какво точно се случи? — Гласът му беше студен, резервиран, почти безразличен.

Оцелелите взеха в един глас да обсъждат нещо полугласно. После старшият картограф бавно и плахо пристъпи напред. Изведнъж изпитах жал към него. Никога не го бях виждала толкова разчорлен. Рядката му кафеникава коса стърчеше във всички посоки; пръстите му нервно пробягваха по съсипания мундир.

— Кажи какво си видял — нареди Раевски.

Картографът облиза устни.

— Ние... ние бяхме нападнати — започна боязливо той. — Битката кипеше навсякъде около нас. Такъв грохот. Толкова много кръв... Едно от момчетата, Алексей, беше отнесено. Това е ужасно, ужасно. — Ръцете му запърхаха като подплашени птици.

Свъсих вежди. Щом старшият картограф бе видял отвличането на Алексей, тогава защо не се бе опитал да помогне?

Възрастният мъж прочисти гърлото си.

— Те бяха навсякъде. Видях как една тръгна да я преследва...

— Кого? — попита Раевски.

— Алина... Алина Старков, една от моите помощници.

Красавицата в синьо се подхили и се наведе да прошепне нещо на приятелката си. Стиснах зъби. Колко мило, че Гриша не губят прословутото си високомерие дори когато слушат разказ за нападение на волкри от първа ръка.

— Продължавай — настоя Раевски.

— Видях как една преследваше нея и следотърсача — заразкава пак картографът, сочейки към Мал.

— А вие къде бяхте през това време? — попитах гневно. Въпросът изскочи от устата ми, преди да успея да размисля. Всички лица се извърнаха към мен, но не ме беше грижа. — Видели сте, че волкратата ни напада. Станали сте свидетел как онова нещо отвлече Алексей. Защо не се притекохте на помощ?

— Нищо не можех да направя — умолително рече той и разпери широко ръце. — Те бяха навсякъде. Същински хаос.

— Алексей можеше да е още жив, ако си бяхте домъкнали кокалестия задник на помощ!

Тълпата ахна, после заклоочи от смях. Картографът почервеня от яд и аз внезапно изпитах угризение. Измъкнех ли се някак от тая каша, щях да си имам големи неприятности с него.

— Достатъчно! — прогърмя Раевски. — Кажете ни какво видяхте, старши картограф.

Тълпата утихна и картографът пак облиза устни.

— Следотърсачът падна. Тя стоеше до него. Онова нещо, волкратата, връхлетя върху тях. Видях как се впи в нея и тогава... тя се запали.

Сред гришаните избухнаха възгласи на недоверие и присмех. Неколцина дори се разсмяха. Ако не бях толкова изплашена и объркана, бих се изкушила да се присъединя към тях. „Май не трябваше да съм толкова рязка с него — помислих си, втречена в разчорления картограф. — Бедният човек явно си е ударил зле главата при нападението.“

— Видях го! — опита да надвика врявата той. — Светлината излизаше от нея.

Сега някои от гришаните открито взеха да му се присмиват, други започнаха да крещят: „Оставете го да говори!“. Картографът отчаяно потърси с поглед подкрепа сред своите оцелели другари и —

за моя огромна изненада — един от тях кимна. Всички ли бяха полудели? Нима наистина мислеха, че аз съм прогонила волкритите?

— Това не може да бъде! — извиси се някакъв глас от тълпата. Оказа се на красавицата в синьо. — Какви ги разправяш, старче?! Мигар казваш, че си открил Призоваващ слънцето?

— Нищо не казвам — възпротиви се той. — Само описвам какво видях.

— Не е невъзможно — обади се едър гришанин. Носеше пурпурния кафтан на Материалник, член на Ордена на Фабрикаторите. — Съществуват легенди...

— Не ставай смешен — разсмя се момичето с натезжал от презрение глас. — Волкритите са разхлопали дъската на тоя човечец!

В тълпата се надигнаха шумни спорове.

Внезапно се почувствах страшно уморена. Рамото, в което волкратата беше впила ноктите си, пулсираше. Нямах представа какво си въобразявах, че са видели картографът и останалите. Знаех само, че това е някаква ужасна грешка и че когато този фарс приключеше, в очите на всички щях да съм пълна глупачка. Цялата се стърчих вътрешно, като си представих как щяха да ме взимат на подбив след това. Дано само тая история свършеше час по-скоро.

— Тишина. — Тъмнейший едва повиши глас, но заповедта му отрязва като с нож разговорите и тълпата утихна.

Опитах се да овладея треперенето си. Явно на него тази шега не му се виждаше чак толкова смешна. Молех се само да не обвини мен за всичко.

Тъмнейший не се славеше като милостив. Май не трябваше да се притеснявам толкова, че ще ме вземат на подбив, колкото, че ще бъда заточена в Сайбея. Или още по-лошо. Ева разправяше, че Тъмнейший веднъж наредил на Лечител от Корпоралки да запечата завинаги устата на някакъв предател. Устните на нещастника били защити и той умрял от глад. Тогава ние с Алексей се присмяхме и решихме, че това е поредната от нейните налудничави истории. Сега обаче не бях толкова уверена в това.

— Следотърсачо — полека произнесе Тъмнейший, — ти какво видя?

Всички в тълпата като един погледнаха Мал. Той ми отправи неспокоен поглед, после пак се обърна към Тъмнейший.

— Нищо. Аз нищо не видях.

— Момичето е било точно до теб.

Мал кимна.

— Все нещо трябва да си видял.

Мал пак извърна към мен натежал от тревога и умора поглед. Не го бях виждала толкова блед. Запитах се колко ли кръв е загубил. Усетих, че ме обзема безсилен гняв. Той беше зле ранен. Сега трябваше да си почива, вместо да стои тук и да отговаря на нелепи въпроси.

— Просто разкажи какво си спомняш, следотърсачо — заповяда Раевски.

Мал леко потръпна и сгърчи лице от болка в раните.

— Лежах по гръб на палубата. Алина беше до мен. Видях как волкратата връхлита от въздуха и разбрах, че идва за нас. Казах нещо и...

— Какво каза? — изплююща студеният глас на Тъмнейший.

— Не си спомням — отговори Мал. Забелязах инатливо стиснатата му челюст и разбрах, че лъже. Помнеше. — Усетих зловонието на волкратата и я видях да се спуска над нас. Алина изпищя и повече нищо не виждах. Светът просто... засия.

— Значи не си видял откъде идва светлината? — попита Раевски.

— Алина не е... Тя не би могла... — Мал поклати глава. — Ние сме от едно... село. — Усетих недоловимото премълчаване, премълчаването на сирака. — Ако беше способна на нещо такова, щях да знам.

Тъмнейший дълго се визира в Мал, после обърна поглед към мен.

— Всички си имаме тайни — каза.

Мал отвори уста, сякаш искаше да каже още нещо, но Тъмнейший вдигна ръка да го прекъсне. Гневът изопна чертите на Мал, но той замълча и стисна устни в мрачна линия.

Тъмнейший се надигна от стола. Направи знак и войниците се дръпнаха назад, за да ни оставят очи в очи. Шатрата злоещо притихна. Той бавно слезе по стъпалата на подиума.

Насилих се да устоя на желанието си да отстъпя, когато той спря пред мен.

— Е, а ти какво ще кажеш, Алина Старков? — любезно ме попита.

Преглътнах мъчително. Гърлото ми беше пресъхнало и сърцето ми едва прескачаше от удар на удар. Знаех обаче, че трябва да говоря. Трябваше да го накарам да разбере, че нямам никакво участие във всичко това.

— Трябва да е станала някаква грешка — произнесох дрезгаво. — Нищо не съм направила. Представа нямам как оцеляхме.

Тъмнейший явно обмисляше думите ми. После кръстоса ръце на гърдите си и наклони глава.

— Добре тогава — каза замислено. — Лаская се от мисълта, че научавам за всичко, което става в Равка, и ако в собствената ми страна живее Призоваващ слънцето, би трябвало да го знам. — Надигна се одобрителен шепот, но той не му обърна внимание, а се вгледа още по-отблизо в мен. — Само че нещо много могъщо е спряло волките и е спасило саловете от царската флота.

Той замълча и зачака, сякаш ме подканяше да разреша тази главоблъсканица.

Вдигнах инатливо брадичка.

— Нищо не съм направила — казах. — Нищичко.

Устните на Тъмнейший потрепнаха в ъгълчето, сякаш искаше да скрие усмивката си. Очите му ме обходиха от глава до пети и обратно. Почувствах се като необичайна, но вехта вещ, рядкост някаква, изхвърлена на езерния бряг, която той би могъл да подритне с върха на ботуша си.

— И на теб ли ти изневерява паметта като на твоя приятел? — попита той и посочи с глава Мал.

— Аз не... — заекнах. Какво всъщност си спомнях? Ужас. Мрак. Болка.

Кръвта на Мал. Как животът изтича от него изпод дланите ми. Яростта, която ме обзе при мисълта колко съм безпомощна.

— Протегни ръка — нареди Тъмнейший.

— Какво?

— Загубихме достатъчно време. Протегни ръка.

Прониза ме сковavaщ страх. Огледах се панически, но отникъде не идваше помощ. Войниците с каменни лица гледаха право пред себе си. Оцелелите от сала имаха уплашен и изтощен вид. Гришаните ме оглеждаха любопитно.

Момичето в синьо се подхилваше. Лицето на Мал сякаш пребледня още повече, но не прочетох отговор в пълните му с тревога очи.

Трепереща, протегнах лявата си ръка.

— Вдигни си ръкава.

— Нищо не съм направила. — Исках да го изрека високо, да го заявя на всеослушание, но гласът ми излезе тънък и уплашен.

Тъмнейший ме гледаше в очакване. Вдигнах ръкава си.

Той разпери ръце и аз усетих как ме плисва вълна ужас, щом видях дланите му да се пълнят с нещо черно, което се виеше и размиваше във въздуха като мастило във вода.

— А сега — продължи той със същия мек и предразполагащ глас, сякаш бяхме седнали да прием чай, а не стоях разлюляна пред него — да видим какво можеш.

После той плесна с ръце и се чу звук като тътен от гръмотевица. Изхълцах, когато от събраните му длани на вълни взе да се спуска мрак, покривайки и мен, и събралата се тълпа.

Ослепях. Помещението изчезна. Всичко се изгуби. Изпицях от ужас, когато почувствах пръстите на Тъмнейший да се сключват около голите ми китки. Внезапно страхът ми се изпари. Не, все още го имаше — сврян вътре в мен като животинче, — но сега го измести някакво спокойствие, сигурност и мощ, нещо смътно познато.

Усетих някакъв зов да ме пронизва и, за своя изненада, почувствах как нещо вътре в мен се надига, за да му откликне. Потиснах го, прогоних го. Някак знаех, че ако това нещо излезе на свобода, ще ме довърши.

— Нищо ли няма тук? — промърмори Тъмнейший. Дадох си сметка колко близо е до мен в непрогледния мрак. Съзнанието ми, завладяно от паниката, се вкопчи в тия му думи. „Нищо няма тук. Точно така — нищо. Нищичко. А сега ме остави!“

За мое огромно облекчение, онова съпротивляващо се нещо вътре в мен се укроти и остави без отговор зова на Тъмнейший.

— Не бързай толкова — прошепна той. Усетих нещо студено да притиска вътрешната страна на ръката ми. В мига, в който осъзнах, че това е нож, острието се вряза в кожата ми.

Заляха ме болка и страх. Извиках. Нещото в мен с рев се надигна, устремено да откликне на зова на Тъмнейший. Вече не можех

да се овладея.

Отвърнах. Светът избухна в ослепителнобяла светлина. Мракът около нас се пръсна като стъкло. Зърнах лицата в тълпата, раззинатите от потрес усти и шатрата, изпълнена със сияйна слънчева светлина, трептящия от жегва въздух. После хватката на Тъмнейший се отпусна и заедно с неговото докосване си отиде и онова странно усещане за сигурност, което ме беше обладало. Лъчистото сияние изчезна и на негово място се върна делничната светлина от полилеите, но аз продължавах да усещам топлината и неописуемия блясък на слънцето върху кожата си.

Коленете ми омекнаха и Тъмнейший ме подкрепи с неочаквано силна ръка.

— Така си и знаех: ти само външно приличаш на мишка — прошепна в ухото ми, после махна на един от личната си охрана. — Отведете я — нареди на опричника, който протегна ръка да ме поеме. Почувствах се унижена, че си ме предават така — като чувал с картофи, но бях твърде немошна и обърквана, за да се противя. По ръката ми се стичаше кръв от раната, причинена от Тъмнейший.

— Иван! — извика Тъмнейший. Висок Сърцеразбивач се втурна надолу по стъпалата на подиума и застана до него. — Отведете я в каретата ми. Искан да бъде охранявана постоянно от въоръжени стражи. Тръгнете право към Малкия дворец и не спирайте по никакъв повод. — Иван кимна. — Доведете и Лечител да прегледа раните й.

— Чакайте! — опитах да се възпротивя, но Тъмнейший вече ми беше обърнал гръб. Хванах го за ръката, без да обръщам внимание на ахването, което жестът ми изтръгна от присъстващите гришани. — Трябва да има някаква грешка. Аз не... Аз не съм... — Гласът ми секна, когато Тъмнейший се обърна бавно към мен, тъмносивите му очи се спряха върху ръката ми, стиснала неговия ръкав. Пуснах го, но нямах намерение да се дам толкова лесно. — Не съм това, за което ме мислите — прошепнах отчаяно.

Тъмнейший пристъпи още по-близо и заговори с нисък глас, така че само аз да го чувам:

— Съмнявам се, че изобщо знаеш какво си. — После кимна на Иван. — Върви!

Тъмнейший ми обърна гръб и бързешком тръгна към подиума. Там го наобиколиха министри и съветници, които говореха високо

един през друг.

Иван грубо ме стисна за ръката.

— Идвай.

— Иван — провикна се Тъмнейший, — внимавай как й говориш. Сега тя е една от Гриша.

Иван едва доловимо се изчерви и направи лек поклон, но не охлаби хватката си, когато ме помъкна по пътеката.

— Трябва да ме изслушаш — казах задъхано, опитвайки се да не изоставам подир широките му крачки. — Аз не съм Гриша. Аз просто чертая карти. А и в това не съм особено сръчна.

Той не ми обърна внимание.

Погледнах през рамо към насъбралите се. Мал спореше за нещо с капитана на пясъчния сал. Сякаш почувствал втренчения ми поглед, той извърна очи и срещна моите. Видях своя смут и паника, отразени като в огледало върху пребледнялото му лице. Искаше ми се да го извикам, но в следващия момент него вече го нямаше. Тълпата го беше погълнала.

---

[1] От руски — слушам. — Б.р. ↑

[2] Руски народен музикален инструмент с три струни и триъгълен корпус. — Б.р. ↑

ГЛАВА 4

По бузите ми рукнаха сълзи от безсилие, когато Иван ме извлече от шатрата под лъчите на късното следобедно слънце. Помъкна ме надолу по ниския хълм към пътя. Там вече чакаше черната карета на Тъмнейший, заобиколена от гришани Етералки на коне и конвоирана от въоръжени до зъби кавалеристи. Двама в сиво от личната охрана на Тъмнейший чакаха до вратичката на каретата заедно с една жена и светлокос мъж, облечени в червените одежди на Корпоралки.

— Качвай се — заповяда Иван, но после, изглежда, си спомни нареждането на Тъмнейший и добави: — ако обичаш.

— Не — казах.

— Какво? — Иван изглеждаше искрено озадачен.

Двамата гришани от Корпоралки ме изгледаха потресени.

— Не — повторих. — Никъде не отивам. Станала е някаква грешка. Аз...

Иван ме принуди да млъкна, като стисна още по-силно ръката ми.

— Тъмнейший не греша — процеди той през стиснати зъби. — Качвай се в каретата.

— Не искам да...

Иван се наведе, докато носът му не се озова само на сантиметри от моя, и буквално изплю:

— Как мислиш, дали ме е грижа какво искаш? Само след няколко часа всеки шпионин на Фйерда и наемен убиец от Шу Хан ще са разбрали какво е станало в Долината и ще дойдат за теб. Единственият ни шанс е да те закараме в Ос Олта и да те затворим в двореца, преди да са разбрали какво си ти всъщност. А сега се качвай в каретата.

Той ме натика вътре и се качи след мен, после се стовари видимо погнузен на отсрещната седалка. Корпоралките го последваха, след тях опричниците се настаниха от двете ми страни.

— Значи сега съм пленница на Тъмнейший, така ли?

— Ти си под негова закрила.

— Каква е разликата?

Изражението на Иван остана непроницаемо.

— Моли се никога да не разбереш.

Свъсих вежди и се тръшнах на тапицираната седалка, но веднага изохках от болка. Забравила бях за раните.

— Прегледайте я — обърна се Иван към жената в алено. Маншетите ѝ бяха украсени със сивата бродерия на Лечител.

Жената смени мястото си с един от опричниците и седна до мен. Някакъв войник надникна през вратата.

— Готови сме — каза.

— Добре — отвърна Иван. — Не спирайте никъде и бъдете постоянно нащрек.

— Ще се забавим само за смяна на конете. Спрем ли преди това, да знаете, че нещо не е наред.

Главата на войника изчезна и вратичката на каретата се затвори. Кочияшът не чакаше други заповеди. Вик, изплющяване на камшик и каретата се понесе напред. Усетих, че ме сковава леден страх. Какво ставаше с мен? По едно време дори мислех да отворя вратата на каретата, да скоча в движение и да побягна, но къде щях да отида? Намирахме се наскред военен гарнизон и бяхме заобиколени от въоръжени до зъби стражи. Но дори да не беше така, къде можех да избягам?

— Моля, свалете си шинела — каза жената до мен.

— Какво?

— Трябва да прегледам раните ви.

Готова бях да се съпротивлявам, но каква полза? Свалих сковано шинела и позволих на Лечителката да смъкне ризата от раменете ми. Корпоралки бе Орденът на Живите и Мъртвите. Опитах се да мисля само за Живите, но тъй като никога досега не бях лекувана от гришанин, всяко мускулче в тялото ми беше изопнато от страх.

Тя извади нещо от малката си чанта и каретата се изпълни с острата миризма на химикал. Потръпвах при всяко докосване с впити в коленете ръце, докато тя почистваше раните ми. Щом приключи, усетих парене и щипане между плешките. Прехапах силно устни. Желанието да се почеша по гърба беше почти непоносимо. Най-накрая тя отново ме покри с ризата.

Разкърших предпазливо рамене. Болката беше изчезнала.

— А сега ръката — каза тя.

Почти бях забравила за раната, оставена от ножа на Тъмнейший, но китката и ръката ми лепнеха от кръвта. Тя попи прецизно направения разрез и поднесе ръката ми към светлината.

— Опитайте се да стоите неподвижно — каза, — или ще остане белег.

Постарах се да не мърдам, но при друсането на каретата това се оказа трудна задача. Лечителката прокара бавно ръка по раната. Усетих как кожата ми пулсира от жегата. Ръката ми взе да смъди нетърпимо и пред смаяния ми поглед плътта сякаш засия, а ръбовете на раната се съединиха и кожата отново стана невредима.

Смъденето престана и Лечителката се облегна назад. Посегнах и опипах ръката си. На мястото на раната беше останал едва изпъкнал белег, но само толкова.

— Благодаря — казах благоговейно.

Лечителката кимна.

— Дай й твоя кафтан — обърна се към нея Иван.

Жената се намръщи, но колебанието й трая само миг, после смъкна червения си кафтан и ми го подаде.

— Защо ми е това? — попитах.

— Просто го вземи — изръмжа Иван.

Приех кафтана на Лечителката. Лицето й не изразяваше нищо, но разбрах, че й е болно да се раздели с дрехата си. Още преди да реша дали да й предложа в замяна покрития с кървави петна шинел, Иван потропа по тавана на каретата и тя забави ход. Лечителката дори не дочака тя да спре напълно, а отвори вратичката и изскочи.

Иван дръпна вратичката и я затвори плътно. Опричникът пак се премести до мен и отново поехме на път.

— Къде отива тя? — попитах.

— Връща се в Крибирск — отговори Иван. — Ще пътуваме по-бързо без излишен товар.

— Ти ми се виждаш по-тежък от нея — промърморих под нос.

— Облечи кафтана — нареди той.

— Защо?

— Защото е ушит от платно на Материалки и е непробиваем за куршумите.

Погледнах го. Възможно ли беше това изобщо? Чувала бях за гришани, оцелели след раняване от упор, което иначе би трябвало да е фатално. Никога не хващах вяра на такива истории, но нищо чудно това творение на Фабрикаторите да е зрънцето истина в приказките на селяните.

— Всички ли носите такива дрехи? — попитах, посягайки към кафтана.

— Когато сме на мисия — отвърна опричникът.

Едва не подскочих на място.

За първи път някой от охраната проговаряше.

— Само гледай да не те уцелят в главата — добави Иван със снизходителна усмивка.

Пропуснах думите му покрай ушите си. Кафтанът се оказа прекалено голям за мен. Тъканта му беше мека и необичайна, а кожената подплата с дълъг косъм топло обгръщаше тялото ми. Прехапах устни. Никак не беше справедливо опричниците и гришаните да носят защитно облекло, а обикновените войници — не. Дали и нашите офицери имаха такива дрехи?

Каретата ускори ход. Докато Лечителката изпълни задачата си, бе започнало да се здрачава и Крибирск бе останал далеч зад нас. Надвесих се напред, опитвайки се да надзърна през прозорчето, но контурите на света отвън се бяха размазали в сумрака. Усетих как сълзите ми пак напират да потекат и примигнах да ги спра. Само преди няколко часа бях просто едно уплашено момиче, тръгнало към неизвестността, но тогава поне знаех коя съм и каква съм. С болка си спомних Палатката с книгата. Сигурно в този момент останалите топографи седяха сведени над работата си. Дали тъгуваха за Алексей? Дали щяха да говорят за мен и случилото се в Долината?

Вкопчих се във военния шинел, сгънат в скута ми. Това трябваше да е някакъв сън, влудяваща халюцинация, причинена от преживения ужас в „Долината на смъртната сянка“. Иначе нямаше как да съм облечена в гришански кафтан и да седя в каретата на Тъмнейший — същата тая карета, която едва не ме бе прегазила предния ден.

Някой запали светилник в каретата и в потрепващото му сияние можех по-добре да разгледам нейната покрита с коприна вътрешност. Дебелите възглавници на седалките бяха тапицирани с черно кадифе.

Върху стъклата на прозорчетата беше гравирен знакът на Тъмнейший: два припокриващи се кръга — слънчево затъмнение.

Гришаните насреща ме изучаваха с нескрито любопитство. Червените им кафтани бяха от най-фина вълна, украсени с богата черна бродерия и обточени с черни кожи. Светлокосият Сърцеразбивач беше върлинест и мършав и имаше дълго меланхолично лице. Иван беше по-висок, по-широкоплещест, с вълниста кестенява коса и загоряла от слънцето кожа.

Сега, като го загледах по-внимателно, трябваше да призная, че беше красив.

„Освен това и сам го знае. Огромен красив побойник.“

Размърдах се неспокойно на седалката, притеснена от втренчените им погледи. Надзърнах през прозореца, но там се виждаше единствено сгъстяващият се мрак и отражението на бледото ми лице. Отново обърнах очи към гришаните, опитвайки се да потисна раздражението си. Те продължаваха да ме зяпат. Напомних си, че тези мъже можеха да накарат сърцето ми да се пръсне в гърдите, но накрая не издържах.

— Не се каня да ви погодя някакъв номер — сопнах се.

Гришаните се спогледаха.

— Онова в шатрата не беше никак лош номер — отбеляза Иван.

Завъртях очи.

— Вижте, ако намисля да направя нещо наистина вълнуващо, ще имам грижата да ви предупредя овреме, затова... вземете да подремнете или пък се занимавайте с нещо друго.

Иван се нацупи обидено. Това ме постресна, но светлокосият Корпоралник лаещо се изсмя.

— Аз съм Фьодор — представи се той. — А това е Иван.

— Известно ми е — отвърнах. После наподобих осъдителния поглед на Ана Куя и добавих: — Много ми е приятно да се запознаем.

Те си размениха развеселени погледи. Не им обърнах внимание и продължих да се въртя неспокойно на седалката, опитвайки да се наместя удобно. Не беше никак лесно с тия двама въоръжени до зъби войници, които заемаха почти цялото място.

Каретата подскочи върху някаква неравност по пътя и пак се понесе напред.

— Безопасно ли е да пътуваме нощем? — попитах.

— Не — отговори Фьодор. — Но още по-рисковано ще е да спрем.

— Защото вече ме преследват по петите, така ли? — попитах саркастично.

— Ако не сега, то съвсем скоро ще стане.

Изсумтях презрително. Фьодор вдигна вежди и продължи:

— От стотици години „Долината на смъртната сянка“ прави услуга на нашите врагове: лишава ни от нашите пристанища, задушава ни, смуче силите ни. Ако ти наистина си Призоваваща слънцето, тогава силата ти може да е ключът, който ще отвори вратата към Долината, а защо не и да я унищожи. Но Фйерда и Шу Хан няма да наблюдават безучастно как се случва това.

Зяпнах насреща му. Какво очакваха тези хора от мен? И какво ли щяха да ми направят, като разберат, че не мога да им го дам?

— Това е нелепо — измънках.

Фьодор ме огледа от глава до пети, после се усмихна леко.

— Може и така да е — каза.

Свъсих вежди. Уж се съгласяваше с мен, но аз пак се почувствах оскърбена.

— Как я прикриваш? — попита внезапно Иван.

— Кое?

— Силата си — отвърна нетърпеливо той. — Как я прикриваш?

— Не я прикривам. Изобщо не знаех, че я има.

— Това е невъзможно.

— И въпреки това е така — отвърнах горчиво.

— Не са ли те изпитвали?

Споходи ме смътен спомен: три фигури с наметала в гостната на Керамзин, жената с надменно чело.

— Естествено, че ме изпитваха.

— Кога?

— Когато бях на осем.

— Прекалено късно — заключи Иван. — Защо родителите ти не са го направили по-рано?

„Защото бяха мъртви — помислих си, но не го казах гласно. — А никой не се е загрижил особено за сираците в имението на княз Керамзов.“ Вдигнах рамене.

— В това няма никаква логика — изръмжа Иван.

— Нали и аз точно това се опитвам да кажа! — Наведох се напред, местейки отчаяно поглед от Иван към Фьодор и обратно. — Не съм това, за което ме мислите. Аз не съм Гриша. Онова, което стана в Долината... Не знам какво се случи там, но не съм го направила аз.

— А в шатрата на Гриша какво стана? — кротко попита Фьодор.

— Не мога да го обясня, но не беше мое дело. Тъмнейший направи нещо, като ме докосна.

Иван се разсмя.

— Нищо не е направил. Той е муска.

— Какво?

Фьодор и Иван пак се спогледаха.

— Оставете — сопнах се, — и без това не ме е грижа.

Иван бръкна в пояса си и извади от там нещо на тънка сребърна верижка. После ми го подаде да го разгледам. Любопитството надделя и аз се наведох напред, за да го видя по-добре. Приличаше на сноп остри черни нокти.

— Какво е това?

— Моята муска — гордо отвърна Иван. — Нокти от предната лапа на шерборнска мечка. Убих я със собствените си ръце, когато завърших училище и отидох на служба при Тъмнейший. — Той се облегна назад и пъкна верижката обратно в пояса си.

— Муската усилва мощта на Гриша — обясни Фьодор. — Но тая мощ все пак трябва да я има.

— Всички гришани ли имат муска? — попитах.

Фьодор се скова.

— Не — отвърна той. — Муската е голяма рядкост и е много трудно да се сдобиеш с нея.

— Само фаворитите на Тъмнейший имат муска — самодоволно поясни Иван.

Съжалих, че попитах.

— Тъмнейший е жива муска — обади се Фьодор. — Това си усетила.

— Също като ноктите ли? В това ли е неговата сила?

— Част от неговата сила — поправи ме Иван.

Полазена от внезапен студ, аз се загърнах още по-плътно в кафтана. Припомних си увереността, която бе нахлула в мен при докосването на Тъмнейший, и онова странно познато вътрешно

усещане за нечий зов — зов, който настояваше за ответ. То бе едновременно плашещо и вълнуващо. В този момент всичките ми страхове и съмнения бяха изместени от някаква непоклатима увереност. Дотогава бях никой, беглец от безименно селце, кльоцаво и непохватно момиче, запратено сам-само наред сгъстяващия се мрак. Но когато пръстите на Тъмнейший се бяха заключили около китката ми, аз се бях почувствала различно, сякаш бях нещо много повече. Затворих очи и опитах да се съсредоточа, опитах да възстановя онова чувство на сигурност, да освободя с взрив оная несъмнена и съвършена мощ. Но нищо не се получи.

Въздъгнах и отворих очи. Иван изглеждаше страшно развеселен. Желанието да го сритам беше почти непреодолимо.

— Чака ви голямо разочарование — смотолевих.

— За твое добро се надявам да грешиш — отвърна Иван.

— За наше общо добро — добави Фьодор.

Изгубих представа за времето. Отвъд прозорците на каретата се редуваха ден и нощ. Почти не откъсвах очи от пейзажа навън, търсейки някоя позната гледка. Очаквах да избираме по-глухите пътища, но вместо това се носехме по Вий — Фьодор ми обясни, че Тъмнейший държал на скоростта пред това да се придвижваме незабелязано. Надявал се да се озова на сигурно място зад двойните стени на Ос Олта, преди слухът за моята мощ да е стигнал до ушите на вражеските шпиони и наемни убийци, които действаха в пределите на Равка.

Поддържахме безмилостно темпо. Понякога спирахме, за да сменим конете, и тогава ми позволяваха да се разтъпча. Успеях ли да заспя, сънищата ми бяха населени с чудовища. Веднъж се събудих внезапно с разтуптяно сърце и видях Фьодор да ме наблюдава. Иван спеше до него и гръмко хъркаше.

— Кой е Мал? — попита.

Досетих се, че сигурно съм говорила насън. Смутена хвърлих бегъл поглед към опричниците от двете ми страни. Единият гледаше безстрастно напред, другият дремеше. Навън лъчите на следобедното слънце прозираха през клоните на брезовата горичка, откъдето минавахме с тътен.

— Никой — отвърнах. — Един приятел.

— Следотърсачът ли?

Кимнах.

— Заедно бяхме в „Долината на смъртната сянка“. Той ми спаси живота.

— А ти — неговия.

Отворих уста, за да възразя, но се спрях. Аз ли бях спасила живота на Мал?

Тази мисъл ме стъписа.

— Да спасиш живот, е голяма чест, а ти си спасила много — каза Фьодор.

— Но не достатъчно — прошепнах, припомняйки си ужасения поглед на Алексей, когато потъна в мрака. Щом като обладавах такава мощ, защо не бях могла да спася и него? Или някой друг от онези, които погинаха в Долината. Погледнах към Фьодор. — Щом смяташ, че спасяването на нечий живот е голяма чест, защо тогава стана Същеразбивач, а не Лечител?

Фьодор зарея поглед в препускащите покрай нас гледки.

— Сред всички гришани пътят на Корпоралките е най-трънлив. От нас се изисква най-добрата физическа подготовка и най-доброто обучение. Накрая прецених, че мога да спася много повече животи като Същеразбивач.

— По-точно като убиец? — възкликнах изненадана.

— Като войник — поправи ме Фьодор. После вдигна рамене. — Да убиваш или да лекуваш? — продължи с тъжна усмивка. — Всеки от нас си има своята дарба.

— Изражението му внезапно се промени. Той рязко изопна гръб и сръга Иван в ребрата. — Събуди се!

Каретата беше спряла. Огледах се смутено.

— Ние сме... — понечих да кажа, но стражникът до мен затисна с длан устата ми и допря пръст до устните си.

Вратичката на каретата се отвори и един войник провря глава през нея.

— Пътят е препречен от паднало дърво — каза. — Но може и да е капан.

Стойте нащрек и...

Така и не успя да довърши. Изтреця изстрел и той се просна напред с рана в гърба. Във въздуха се надигнаха панически викове. Чу се трополене като от градушка, когато дъжд от куршуми се посипа върху каретата.

— Залегни! — извика стражникът до мен и ме прикри с тялото си, докато Иван изритваше мъртвия войник от каретата и затваряше вратата.

— Фйердани — каза стражникът, надничайки навън.

Иван огледа един след друг Фьодор и стражниците до мен.

— Фьодор, ти си с него. Вземате тая страна. Ние — другата. Каретата трябва да бъде опазена на всяка цена.

Фьодор измъкна от пояса си голям нож и ми го подаде.

— Сниши се плътно до пода и стой тихо.

Гришаните и стражниците се притаиха под прозорчетата, после по знак от Иван изскочиха от двете страни на каретата, затваряйки с трясък вратите след себе си. Свих се на пода, стиснала здраво тежката дръжка на ножа, коленете ми бяха плътно притиснати о гърдите, а гърбът — опрян в основата на седалката. Дочувах шума от битката навън, звън на метал о метал, крясъци и хриптене, цвилене на коне. Някакво тяло се удари срещу стъклото на прозорчето и каретата се разтресе. С ужас видях, че това е един от моите охранители. Тялото му остави кървава следа върху стъклото и изчезна от поглед.

Вратата на каретата се отвори рязко и в рамката ѝ се появи дивото лице на мъж с жълта брада. Пролазих в противоположния край на каретата и протегнах ножа пред себе си. Онзи излая нещо към другарите си на своя неразбираем фйердански и посегна да ме хване за крака. Засилих се да го изритам, но вратата зад мен се отвори и аз едва не се повалих върху друг брадат мъжага. Той ме сграбчи под мишниците, измъкна ме грубо от каретата, а аз крещях с пълно гърло и размахвах ножа.

Явно го бях досегнала, защото той изруга и охлаби хватката си. Изправих се на крака и побягнах. Намирахме се в гориста долчинка, където Вий се стесняваше, за да мине между два хълма с отвесни склонове. Около мен войници и гришани се сражаваха с брадатите мъже. Дърветата избухваха в пламъци, когато попаднаха в обсега на огъня на Гриша. Видях как Фьодор стрелна напред ръка и мъжът пред

него се сгърчи на земята с притиснати към гърдите длани, а от устата му рукна кръв.

Втурнах се без посока и започнах да се катеря по близкия склон; краката ми се пързалияха по окапалите листа, едва си поемах дъх на пресекливи глътки. Вече бях стигнала почти до средата на склона, когато нещо ме блъсна отзад. Паднах по очи, ножът изхвъркна от ръцете ми и аз ги опънах напред, за да смекча удара.

Свих се на земята и взех да ритам, докато мъж с жълта брада се опитваше да докопа краката ми. Погледнах отчаяно към долчинката, но войниците и гришаните долу се сражаваха за собствения си живот с очевидно превъзхождащ ги по численост противник и не можеха да ми се притекат на помощ. Взех да се боря и съпротивлявам, но мъжът беше прекалено силен.

Стовари се отгоре ми и с колене прикова ръцете ми към земята, после посегна към ножа.

— Ще те изкормя още тук — изръмжа той със силен фйердански акцент.

В този момент чух тропот на копита и моят нападател извърна глава, за да погледне надолу към пътя.

Група конници с грохот навлязоха в долчинката, кафтаните им искряха в синьо и червено, ръцете им пръскаха огън и мълнии. Водачът им беше целият в черно.

Тъмнейший слезе от жребеца си и широко разтвори ръце, а после ги удари силно една в друга с ехтящ гръм. От събраните му длани на валма взе да струи мрак, плъзна из долчинката, откри наемните убийци фйердани, после се уви около телата им и покри лицата с прозирна сянка.

Те закрепяха, някои изпуснаха мечовете, други взеха да ги размахват слепешката.

С ужас и страхопочитание наблюдавах как бойците на Равка постепенно вземат надмощие в битката и посичат с лекота ослепените и безпомощни противници.

Мъжът върху мен промърмори нещо неразбираемо. Предположих, че се моли. Той беше като окаменял и гледаше втренчено Тъмнейший с неприкрит ужас. Реших де се възползвам от вцепенението му.

— Ето ме! — провикнах се надолу.

Главата на Тъмнейший се извърна. Той вдигна ръце.

— Ней! — изблея фйерданът и вдигна високо ножа. — Не ми трябва да виждам, за да я понижа в сърцето.

Затаих дъх. Над долчинката се възцари тишина, нарушавана единствено от стоновете на умиращите мъже. Тъмнейший отпусна ръце.

— Сигурно и сам виждаш, че си заобиколен от всички страни — спокойно каза той, но гласът му долетя през дърветата.

Наемният убиец стрелна поглед наляво и надясно, после нагоре към хребета на хълма, откъдето с насочени пушки се задаваха войници на Равка. Докато фйерданът се оглеждаше трескаво, Тъмнейший направи няколко крачки нагоре по склона.

— Не смей да приближаваш! — изрева мъжът.

Тъмнейший спря.

— Дай ми я — каза — и ще те пусна обратно при твоя господар.

Наемният убиец лудешки се изкиска.

— О, не, едва ли би го направил — отвърна той и поклати глава, все още вдигнал високо ножа над думкащото ми сърце, а жестокият му връх светеше на слънцето. — Тъмнейший не е пощадил ничий живот. — Той сведе поглед към мен. Миглите му бяха светлоруси, почти невидими. — Няма да те получи — тихо изтананика той. — Той няма да си получи вещицата. Нито тази сила. — После вдигна ножа още по-високо и нададе вой: — Скирден Фйерда!

Ножът се устреми надолу в сияйна дъга. Извърнах глава и стиснах ужасено очи, но преди да го направя, зърнах ръцете на Тъмнейший да разсичат въздуха пред него. Отново чух екот като от гръмотевица, а после... нищо.

Бавно отворих очи и пред погледа ми се разкри ужасяваща гледка. Отворих уста да изпищя, но от нея не излезе нито звук. Мъжът върху мен беше разсечен надве. Главата, дясното рамо и ръката лежаха на горската поляна, бялата длан продължаваше да стиска ножа. Останалата част от тялото за кратко продължи да стърчи и да се олюлява над мен, покрай надлъжния разрез на разполовения торс се виеше тъмен дим, който постепенно се разсея във въздуха. После осакатените останки се повалиха напред.

Възвърнах си гласа и запищях. Изпълзях заднешком, измъкнах се изпод разполовения труп, но не намерих сили нито да се изправя на

крака, нито да отклоня поглед от смразяващата картина, цялата неудържимо се тресях.

Тъмнейший се втурна нагоре по хълма и коленичи до мен, закривайки с тялото си ужасяващите останки.

— Погледни ме — нареди.

Опитах да концентрирам погледа си върху лицето му, но продължавах да виждам единствено разполовеното тяло и кръвта, която се събираше на локва сред влажните листа.

— Какво... какво направихте с него? — попитах с треперещ глас.

— Каквото трябваше. Можеш ли да се изправиш?

Кимнах разтреперана. Той ме хвана за ръце и ми помогна да стана. Когато главата ми неволно се извърна към трупа, той ме хвана за брадичката и ме накара отново да го погледна в очите.

— Гледай мен — заповяда.

Кимнах и опитах да задържа поглед върху очите на Тъмнейший, докато ме подкрепяше надолу по хълма и раздаваше заповеди на хората си.

— Разчистете пътя. Трябват ми двайсет конници.

— А момичето? — попита Иван.

— Ще язди с мен — отвърна Тъмнейший.

Остави ме до коня и отиде да даде нареждания на Иван и останалите капитани. С огромно облекчение забелязах и Фьодор между тях — притискаше ръката си, но иначе изглеждаше невредим. Потупах коня по запотения хълбок и вдишах чистия мирис на коженото седло, опитвайки да успокоя препускащото си сърце и да забравя какво лежи на хълма зад мен.

Минути по-късно видях войниците и гришаните да се мятат по конете. Неколцина все още разчистваха ствола на дървото, препречило пътя, други се отдалечаваха подир силно пострадалата карета.

— Тя ще е за примамка — каза Тъмнейший, когато се върна при мен. — Ние ще поемем по южните друмища. Трябваше да го направим още от самото начало.

— Значи и вие грешите? — изтърсих, без да се замисля.

Той замълча и стисна нервно устни, докато слагаше ръкавиците.

— Не исках...

— Естествено, че греша — проговори най-накрая. Изви устни в полуусмивка. — Просто не го правя често.

Вдигна качулката и протегна ръка да ми помогне да се кача на коня. За миг се поколебах. Виждах мрачен ездач с черна наметка, а качулката криеше лицето в сянка. Пред погледа ми отново се появи разполовеният труп и стомахът ми се обърна.

Сякаш прочел мислите ми, той повтори:

— Направих това, което трябваше, Алина.

Знаех, че е така. Той ми беше спасил живота. Пък и имах ли друг избор?

Подадох ръка и се оставих Тъмнейший да ме качи на седлото. Той се метна зад мен и препусна в тръс.

Докато излизахме от долчинката, започнах лека-полека да осъзнавам какво се беше случило току-що.

— Трепериш — обади се той.

— Още не съм привикнала с опитите да ме убият.

— Така ли? Не съм забелязал.

Обърнах се да го погледна. Беглата усмивка все още играеше върху лицето му, но въпреки това не бях съвсем сигурна, че се шегува. Отново се извърнах напред и продължих:

— Освен това току-що видях разполовен човек. — Опитвах се да говоря с безгрижен тон, но не можех да скрия треперенето на гласа си.

Тъмнейший прехвърли юздите в едната си ръка и свали ръкавицата от другата. Замрях, когато усетих да плъзга голата си длан под косата на врата ми и да я притиска към основата на черепа. Смайването отстъпи място на умиротворение, когато познатото усещане за сигурност и мощ нахлу в мен.

Все така хванал в шепа главата ми, той смушка коня и препусна в галоп. Затворих очи и се опитах да освободя ума си от всякакви мисли; скоро въпреки неравния бяг на коня и преживения ужас потънах в неспокоен сън.

ГЛАВА 5

Следващите няколко дни ми бяха като в мъгла — чувствах се замаяна заради неудобствата по време на пътуването и от изтощение. Избягахме Вий и се придвижвахме по черни пътища и тесни ловни пътеки; напредвахме с бързината, която ни позволяваше хълмистата, а често и опасна местност. Накрая загубих представа къде се намираме и колко далеч сме стигнали.

След първия ден двамата с Тъмнейший яздехме поотделно, но открих, че винаги знам къде точно се намира той в редицата конници. Повече не ми проговори и с течение на дните започнах да се тревожа дали не съм го обидила някак. (Толкова малко бяхме говорили, че изобщо не схващах как съм могла да го направя.) Понякога го хващах да ме гледа с хладни и безизразни очи.

Никога не съм била кой знае какъв ездач, а и наложеното от Тъмнейший темпо си казваше своето. Както и да седнех върху седлото, винаги нещо ме болеше. Зяпах равнодушно между потрепващите уши на коня и се опитвах да не мисля за изтръпналите си крака и пулсиращата болка в кръста. На петата нощ спряхме да пренощуваме в една изоставена ферма и аз се готвех радостно да скоча от седлото, но бях толкова схваната, че непохватно се стоварих на земята. Благодарих на войника, който пое грижата за коня ми, и се заклатушках бавно надолу по ниския хълм, откъдето се чуваше ромон на поточе.

Приклекнах с треперещи крака на брега и наплисках лицето и ръцете си със студена вода. През последните няколко дни във въздуха се усещаше промяна и ведрото синьо есенно небе постепенно ставаше начумерено сиво.

Войниците явно очакваха да стигнем Ос Олта преди настъпването на истинската зима. И тогава? Какво щеше да стане с мен, когато пристигнем в Малкия дворец? Какво щеше да се случи, щом се окажех неспособна да направя онова, което се иска от мен? Никак не беше благоразумно да се разочароват царствените особи. Нито пък Тъмнейший. Съмнявах се, че ще се размина само с

потупване по гърба и че после ще ме върнат обратно в моя полк. Чудех се дали Мал е още в Крибирск. Ако раните му вече бяха заздравели, можеше да са го пратили пак да пресече Долината или пък на друга мисия. Спомнях си как лицето му бе потънало сред тълпата в шатрата на Гриша. Не можах дори да се сбогувам с него както се полага.

В сгъстяващия се мрак разкърших схванатия си гръб и крайници и се опитах да се отърся от унието, което започваше да ме обзема. Така може би бе най-добре, помислих. Как изобщо бих могла да се сбогувам с Мал?!

„Благодаря, че ми беше приятел и направи живота ми по-поносим. И, о, извинявай, че се влюбих в теб. Ще си пишем!“

— На какво се усмихваш?

Извърнах се рязко и впих поглед в мрака. Гласът на Тъмнейший сякаш изплува от сенките. Той се спусна до ручея, приклепна на брега и наплиска лицето и тъмната си коса.

— Е? — вдигна поглед към мен.

— На себе си — признах.

— Толкова ли си забавна?

— Направо да си умреш от смях.

Той ме огледа на гаснещата светлина. Изпитах тревожното усещане, че ме изучава. Като се изключи леко напрашеният кафтан, по нищо друго не му личеше колко път сме изминали. Кожата ми настръхна от смущение, когато си дадох сметка как изглеждам в износения и прекалено широк за мен кафтан, с тая немита коса и синините по лицето, останали от ударите на наемния убиец. Дали сега, когато ме бе огледал по-добре, вече не съжаляваше, че ме е домъкнал чак тук? И аз ли влизах в числото на неговите редки грешки?

— Аз не съм Гриша — изгърсих.

— Но фактите говорят друго — леко угрижен отвърна той. —
Защо си толкова сигурна?

— Я ме погледнете!

— Гледам те.

— Приличам ли ви на гришанка? — Гришанките бяха красиви, нямаха петна по кожата, мишокафява коса без блясък и кокалести ръце.

Той поклати глава и се изправи.

— Нищо не разбираш — каза и пое обратно нагоре по хълма.

— Тогава ще ми обясните ли?

— Не, точно сега не.

Толкова му бях бясна, че ми идваше да му зашия един зад врата. И сигурно точно това щях да направя, ако не бях видяла как разполовява човек.

Продължих да го гледам втренчено между плешките, докато вървах след него нагоре по склона.

Хората на Тъмнейший бяха разчистили част от глинения под на порутения хамбар и бяха наклали огън. Един от тях беше хванал фазан и сега го печеше на шиш. Птицата нямаше да ни нахрани, но Тъмнейший не искаше да праща напусто хората си из гората.

Настаних се край огъня и мълчаливо изядох оскъдната си дажба.

Поколебах се, преди да избърша пръсти във и без това зацапания кафтан. Това беше най-хубавата дреха, която някога съм носила или занаят пред щях да облека, и не ми беше лесно да я гледам толкова разкъсана и покрита с петна. В светлината на огъня наблюдавах седналите рамо до рамо опричници и гришани. Някои вече се бяха оттеглили по-настрани от огъня и се готвеха за сън. Други поеха първата смяна от нощната стража. Останалите си приказваха около гаснещия огън и си подаваха манерка от ръка на ръка. Тъмнейший беше заедно с тях. Забелязах, че делът му от фазана беше като на всички останали. А сега вторият по власт след царя човек седеше заедно с войниците си на студената земя.

Сигурно беше усетил втренчения ми поглед, защото се обърна и ме погледна, гранитносивите му очи проблеснаха на светлината на огъня. Цялата пламнах. За мой ужас, той се надигна и дойде да седне при мен. Подаде ми манерката. Поколебах се, но после отпих, бърчейки нос от вкуса на напитката. Никога не съм обичала квас, но учителите в Керамзин го пиеха като вода. Веднъж двамата с Мал отмъкнахме едно шише. Боят, който отнесохме, когато ни хванаха, не беше нищо в сравнение със зверския махмурлук.

Глътката опърли гърлото ми, но топлината, която се разля по тялото ми с нея, беше добре дошла. Отпих още малко и му върнах манерката.

— Благодаря — закашлях се леко.

Той отпи, загледан в огъня, после проговори:

— Е, давай, питай каквото искаш.

Примигнах стъписана. Сама не знаех откъде да започна. Откакто бяхме напуснали Крибирск, изтощеното ми съзнание гъмжеше от въпроси, мислите ми се мятаха между паниката, умората и недоверието. Не бях сигурна дали са ми останали сили да формулирам ясна мисъл и когато отворих уста, въпросът изненада и самата мен.

— На каква възраст сте?

Той ме изгледа замислено.

— Не знам точно.

— Че как така?

Тъмнейший вдигна рамене.

— Ами ти на колко години си точно?

Стрелнах го сърдито. Не знаех кога съм родена. Всички сираци в Керамзин бяха записани с рождената дата на княза в чест на нашия благодетел.

— Поне приблизително ми кажете на колко години сте.

— Защо ти е да знаеш?

— Защото слушам за вас още от дете, но вие не изглеждате много по-възрастен от мен — отвърнах прямо.

— Какво разправят?

— Обичайните неща — казах раздразнено. — Ако не искате да ми отговорите, просто го кажете.

— Не искам да ти отговоря.

— О!

— На сто и двайсет — въздъхна той. — Ако щещ, вярвай.

— Какво?! — изцвърчах. Войниците отсреща изненадано ме погледнаха. — Това не е възможно! — продължих по-тихо.

Той се загледа в пламъците.

— За да гори, огънят поглъща дървото и го превръща в пепел. Силата на Гриша не действа така.

— А как?

— Като използваме силата си, ние укрепваме. Тя ни подхранва, вместо да ни похабява. Повечето гришани живеят дълго.

— Но не чак до сто и двайсет.

— Така е — призна той. — Продължителността на живота на един гришанин е съизмерима с неговата или нейната сила. Колкото по-голяма е силата, толкова по-дълго живее. А когато тази сила е подсилена от муска... — Той млъкна и потръпна.

— А вие сте жива муска. Също като мечката на Иван.

В угълчето на устните му потрепна усмивка.

— Също като мечката на Иван.

В главата ми се мярна неприятна мисъл.

— Но това означава, че...

— Костите ми или няколко от моите зъби могат да направят някой друг гришанин много могъщ.

— Ама това е същинска лудост. Тая мисъл не ви ли притеснява поне малко?

— Не — простичко отвърна той. — А сега ти отговори на въпроса ми. Какво разправят за мен?

Размърдах се смутено на мястото си.

— Ами... нашите учители разправят, че сте укрепили Втора армия, като сте привикали гришаните от чужбина.

— Не беше нужно да ги привиквам, те сами дойдоха при мен. Другите държави не се отнасят към своите гришани като Равка — мрачно отвърна той.

— Фйерданите ни горят на клада като вещици, а в Керч ни продават за роби. В Шу Хан ни разчленяват, търсейки източника на нашата сила. Какво друго?

— Казват, че сте най-могъщият Тъмнейший от поколения насам.

— Не съм те карал да ми се подмазваш.

Усуках около пръста си едно конче от кафтана. Той ме наблюдаваше в очакване.

— Ами — запънах се, — в имението работеше един стар крепостен селянин...

— Хайде, продължавай — подкани ме той.

— Той разправяше... че Тъмнейший се ражда без душа. И че само едно истинско зло може да създаде „Долината на смъртната сянка“. — Взрях се в студеното му лице и додадох колебливо: — Но Ана Куя го постави на място и каза, че това са селски суеверия.

— Съмнявам се, че само този крепостен вярва в тях — въздъхна Тъмнейший.

Нищо не отговорих. Не всички мислеха като Ева или стария крепостен, но бях служила достатъчно в Първа армия, за да разбера, че повечето обикновени войници нямат вяра на гришаните и не бяха предани на Тъмнейший.

След миг той пак заговори:

— Моят прапрапрапрадядо е бил Черния еретик — онзи Тъмнейший, който е сътворил „Долината на смъртната сянка“. Това било грешка, несполучлив експеримент, роден от неговата алчност, а може би от неговата злина. Не знам. Оттогава всеки следващ Тъмнейший се опитва да поправи стореното зло. Аз също. — Той обърна към мен сериозното си лице, отблясъците на огъня играеха по неговите свършени черти. — Цял живот търся начин да оправя нещата. За мен ти си първият проблясък на надежда от дълго време насам.

— Аз?

— Светът се променя, Алина. Пушките и мускетите са само началото.

Виждал съм оръжията, които разработват в Керч и Фйерда. Ерата на гришанската мощ върви към своя край.

Това беше ужасяваща мисъл.

— Ами... какво става с Първа армия? Нали и те имат пушки? Пък и други оръжия.

— Как мислиш, откъде са се взели техните пушки? Ами мунициите? При всяко прекосяване на Долината ние даваме жертви. Разделена, Равка няма да оцелее през новата ера. Трябва да си върнем пристанищата. И крайбрежните градове. Само ти можеш да ни помогнеш.

— Как? — рекох умолително. — Как бих могла да го направя?

— Като ми помогнеш да унищожим „Долината на смъртната сянка“.

Поклатих глава.

— Вие сте луд. Всичко това е лудост.

Вдигнах поглед към нощното небе, което прозираше през изпочупените и оредели греди на хамбара. То цялото беше обсипано със звезди, но аз виждах единствено бездънния мрак помежду им. Представих си как стоя сред гробовната тишина в „Долината на смъртната сянка“ — ослепяла, напласена, без никаква закрила, освен моята предполагаема сила. Мислех за Черния еретик. Той бе създал Долината, един Тъмнейший също като този, който сега ме наблюдаваше внимателно в заревото на огъня.

— Ами онова, което направи с фйерданина? — побързах да попитам, преди съвсем да съм загубила самообладание.

Той отмести поглед към огъня.

— На този удар му се казва сеч. За него се иска голяма мощ и силна концентрация, малцина от гришаните могат да го постигнат.

Потрих ръце, опитвайки да прогоня студените тръпки, които ме полазиха.

Той ме погледна бегло и пак впи очи в огъня.

— Щеше ли да ти е по-леко, ако го бях посякъл с меч?

Щеше ли наистина? Напоследък се бях нагледала на толкова ужаси. Но дори след преживения в Долината кошмар само един образ ме преследваше в сънищата и ме караше да се будя плувнала в пот — този на разполовения брадат мъж, който се олюлява в шарената сянка, преди да се повали върху мен.

— Не знам — отвърнах тихо.

По лицето му пробяга нещо — нещо като гняв или може би болка. Без да пророни дума повече, той стана и се отдалечи.

Гледах го как потъва в мрака и внезапно се почувствах виновна. „Я не изглупявай — скастрих се, — та той е Тъмнейший, вторият по власт човек в Равка. И е на сто и двацет години! Няма как да нараниш чувствата му.“

Въпреки това продължавах да мисля за беглото изражение, което се мерна по лицето му, за срама в неговия глас, когато разказваше за Черния еретик, и не можех да се освободя от чувството, че съм се провалила на някакво изпитание.

Два дни по-късно, малко след зазоряване, минахме през масивна порта и прочутите двойни стени на Ос Олта.

Двамата с Мал карахме военното си обучение недалеч оттук, в крепостта при Полизная, но никога не бяхме идвали в града. Ос Олта беше достъпен единствено за най-богатите, в него бяха домовете на военния и държавен елит, техните семейства, любовниците им и всички, които ги обслужваха. Почувствах известно разочарование, докато минавахме покрай затворените магазини, просторното тържище, където неколцина ранобудни търговци вече разпъваха сергиите си, и редиците прилепени една в друга тесни къщи.

Наричаха Ос Олта „град на мечтите“. Той беше столица на Равка, седалище на Гриша, тук се издигаше и Великият царски дворец. Но въпреки това приличаше на по-голям и по-мръсен двойник на търговското градче на Керамзин.

Всичко обаче се промени, когато стигнахме моста. Той минаваше над широк канал, по чиито води се люлееха малки лодки. Оттатък, извисяващ исполински ръст над утринната мъгла, бял и сияен, се простираше другият Ос Олта. Докато минавахме по моста, забелязах, че той може да се вдига — така каналът се превръщаше в крепостен ров, който разделяше приказния град пред нас от обичайната неразбория на търговското селище, останало зад гърба ни.

Щом стъпихме на отсрещния бряг, сякаш се озовахме в друг свят.

Навсякъде около себе си виждах фонтани и площи, просторни паркове, широки булеварди, очертани със съвършено прави редици дървета. Тук-там приземните прозорци на някои от палатите светеха — вътре вече разпалваха огнищата и всекидневната шетня започваше.

Улиците постепенно взеха да се катерят нагоре по склона, колкото по-нависоко се качвахме, толкова по-величествени и разкошни ставаха палатите около нас. Най-накрая стигнахме друга стена и нова поредица от порти, обковани със сияйно злато и увенчани с двуглавия царски орел.

Отгоре, по цялата дължина на стената, забелязах въоръжени до зъби стражи, присъствието им напомняше, че при цялата ѝ красота Ос Олта все пак е столица на държава, водеща война.

Портите се отвориха.

Продължихме по широка алея, покрита с блестящ ситен чакъл и очертана с две редици стройни дървета. Отвсякъде, докъдето поглед стига, се простираха подредени и добре поддържани градини, потънали в зеленина, с неясни контури в утринната мъгла. Над всичко това, навръх няколко мраморни тераси с позлатени фонтани, се извисяваше Великият дворец, царската зимна резиденция.

Когато най-после стигнахме увенчания с двуглав орел фонтан наред площада пред двореца, Тъмнейший изравни коня си с моя.

— Е, какво мислиш за всичко това? — попита.

Погледнах го бегло, после извърнах очи към богато украсената фасада на палата. Той беше по-внушителен от всички останали постройки, които бях виждала в живота си. По терасите му имаше

подредени множество статуи, а трите му етажа бяха опасани от по няколко редици искрящи прозорци, всеки от тях богато украсен с, както подозирах, чисто злато.

— Много е... величествено — казах предпазливо.

Той ме погледна, лека усмивка заигра по устните му.

— Според мен пък е най-грозната сграда, която съм виждал — каза и смушка коня си напред.

Следвахме алеята, която отвеждаше зад двореца и се губеше навътре в парка. Минахме покрай огромен лабиринт от жив плет, прекосихме хълмиста поляна, наскреде която се издигаше храм с колонада, заобиколихме просторна оранжерия със замъглени от влагата стъкла. После навлязохме сред гъсти дървета, които можеха да минат за малка гора, и тръгнахме по дълъг тъмен тунел, образуван от стволовете и гъсто сплетените над главите ни клони.

Косъмчетата по ръцете ми настръхнаха. Испитах същото усещане като при пресичането на канала: сякаш минавах границата между два свята.

Щом излязохме от тунела и отново се озовахме под слабите слънчеви лъчи, в подножието на полегат склон зърнах постройка, каквато никога досега не бях виждала.

— Добре дошла в Малкия дворец — каза Тъмнейший.

Странно име — макар да бе по-скромен от Великия царски дворец, „малкият“ палат насреща също беше огромен. Въздигащ се над околните дървета, той приличаше на приказно творение от омагьосан лес: съчетание между покрити с тъмно дърво стени и златни кубета. С приближаването ни към него забелязах, че всеки сантиметър от стените е покрит с най-фина дърворезба — цветя и птици, виещи се лозници и вълшебни зверове.

На стълбището ни чакаха прислужници във въгленочерни униформи. Слязох от коня и един веднага се втурна да поеме юздите от ръцете ми. Останалите разтвориха пред мен дълга поредица двукрили врати. Докато вървах през тях, не устоях на изкушението и протегнах ръка да докосна изящната дърворезба. Тя беше инкрустирана със седеф, който проблясваше под зарите на ранното утро. Колко ли чифта ръце и колко години са били нужни да се сътвори такова чудо?

Минахме през входната зала и попаднахме в шестоъгълно помещение с четири дълги маси, подредени на квадрат в центъра.

Стъпките ни кънтяха по каменния под, а масивният златен купол сякаш се рееше на немислима височина над главите ни.

Тъмнейший дръпна настрани една от прислужниците — възрастна жена в гарвановочерна рокля, и заговори с приглушен глас. Накрая леко се поклони и си тръгна, следван от своите хора.

Усетих как в мен се надига раздразнение. С Тъмнейший бяхме разменили само няколко думи след оная нощ в хамбара, той така и не ми подсказа какво да очаквам, като стигнем Малкия дворец. Но сега нямах нито кураж, нито сили да хукна подире му, затова покорно последвах жената в черно през друга двукрила врата към една от малките кули.

Щом зърнах стръмните стълби, които ме чакаха, едва не загубих самообладание и не ревнах. „Ами ако помоля да ме оставят направо в коридора“ — жално си помислих. Вместо това обаче опрях ръка на резбованата колона и се потътрих нагоре. Вдървеното ми тяло се противеше на всяка крачка. Канех се, щом стигнем горе, да се тръшна и да заспя, но прислужницата продължи по коридора. Отминавахме стая подир стая, докато не стигнахме покои, пред чиято отворена врата ни чакаше друга униформена прислужница.

Смътно ми се мярна просторна стая, тежки златисти завеси, разпален огън в красиво облицованата с плочки камина, но единственото, което ме интересуваше в момента, бе огромното легло с балдахин.

— Какво ще обичате? Да ви донеса ли нещо за ядене? — попита възрастната жена. Поклатих глава. Имах нужда само от сън.

— Много добре — каза тя и кимна на прислужницата, която направи реверанс и изчезна по коридора. — Тогава ще ви оставя да си починете. Не забравяйте да заключите вратата.

Примигнах смаяно.

— Само като предпазна мярка — поясни жената и внимателно притвори вратата след себе си.

„Предпазна мярка срещу какво?“ — запитах се. Но бях прекалено изтощена, за да мисля за това сега. Ето защо заключих вратата, свалих кафтана и ботушите и се строполих върху леглото.

ГЛАВА 6

Сънувах, че съм пак в Керамзин, промъквах се по чорапи из помръкващите коридори и се опитвах да открия Мал. Чувах как ме вика, но гласът му идваше отдалеч и все не можех да го стигна. Накрая се качих чак до последния етаж и заставах пред вратата на старата синя спалня, където двамата обичахме да седим в прозоречната ниша и да гледаме към ливадите.

Чух Мал да се смее. Отворих вратата... и изпищях. Навсякъде бе опръскано с кръв. Волкрата бе кацнала на прозореца, а когато се обърна към мен и разтвори ужасната си пасть, забелязах, че очите ѝ са кварцовосиви.

Подскочих и се събудих, сърцето ми думкаше в гърдите, огледах се ужасена. За момент не можах да си спомня къде се намирам. После простенах и паднах тежко върху възглавниците.

Тъкмо бях започнала пак да задрямвам, когато някой задумка по вратата. — Махай се! — избоботих изпод завивките. Думкането обаче стана още по-силно. Надигнах се и усетих как цялото ми тяло се противи. Главата ме болеше, а когато опитах да стана, краката не ми се подчиниха.

— Добре де! — провикнах се. — Идвам! — Тропането по вратата престана. Потърсих се към вратата и посегнах да отключа, но в последния момент се поколебах. — Кой е?

— Нямам време за това сега — сопна се женски глас зад вратата. — Отваряй!

Веднага!

Вдигнах рамене. „Ще ги оставя да ме убият или да ме отвлекат, да ме правят каквото искат. Изобщо няма да се противя, стига да не се налага пак да яздя или да се катеря по стълби.“

Едва успях да отключа и някой силно блъсна вратата, вътре влетя момиче, избута ме настрана и взе да оглежда с преценяващ поглед първо стаята, а после мен. Нямахше спор — беше най-красивото момиче, което някога съм виждала. Вълнистата ѝ коса имаше наситен

бакъренокестеняв цвят, а ирисите ѝ бяха огромни и златисти; кожата ѝ бе толкова гладка и съвършена, сякаш изящните ѝ скули бяха изваяни от мрамор. Носеше кафтан с кремав цвят, избродиран със златна сърма и обточен с червеникави лисичи кожи.

— В името на вси светии! — възкликна тя. — Ти изобщо къпала ли си се някога? И какво е станало с лицето ти?

Цялата пламнах и посегнах към отеклата си буза. Сигурно беше минала седмица, откакто бях напуснала военния лагер, и значително по-дълго, откакто се бях къпала и ресала за последен път. Цялата бях покрита с кал и кръв и вонях на конска пот.

— Аз...

Но момичето вече се разпореждаше на висок глас с прислужниците, които го следваха по петите.

— Разпалете банята. Хубаво я напарете. Ще ми трябва несесера и свалете от нея тия дрехи.

Прислужниците се нахвърлиха отгоре ми и взеха да ме разкопчават.

— Ей! — извиках и отблъснах ръцете им.

Гришанката завъртя очи към тавана.

— Ако се налага, съблечете я насила.

Слугите се спуснаха към мен с удвоено старание.

— Спрете! — изкрещях, отстъпвайки назад. Те се поколебаха, местейки очи от мен към момичето и обратно.

Честно казано, в момента нищо не ми звучеше по-примамливо от гореща баня и чифт чисти дрехи, но нямаше да позволя на някаква си тиранична червенокоска да се разпорежда с мен.

— Какво става тук?! Коя си ти?

— Не съм длъжна да...

— Я чакай малко! — озъбих се. — Пропътувах близо триста километра на кон, от седмица не съм спала като хората и на два пъти едва не ме убиха. Затова, преди да направя каквото и да било, ще се наложи да ми кажеш коя си и защо си толкова важна, че чак да ми вземеш дрехите.

Червенокосата пое дълбоко въздух и заговори бавно, сякаш се обръщаше към дете:

— Казвам се Женя. След по-малко от час ще бъдеш представена на царя, а моята работа е да те приведа в представителен вид.

Гневът ми се изпари. Мигар щях да се срещна с царя?

— О! — пророних покорно.

— Точно така, „о“! А сега може ли?

Кимнах мълчаливо и Жения плесна с ръце. Слугите се засуетиха около мен, взеха да дърпат дрехите ми и ме повлякоха към банята. Предишната нощ бях твърде уморена, за да огледам стаята си. Сега обаче, макар да треперех като лист и да бях загубила ума и дума пред срещата с царя, успях да се възхитя на малките бронзови плочки, които покриваха стените, и на вградената в пода овална вана от кована мед, която прислужниците пълнеха с вдигаща пара вода. Стената зад ваната беше покрита с мозайка от раковини и блестящи черупки на морски охлюви.

— Вътре! Вътре! — избъбри една от прислужниците и ме побутна.

Потопих се във ваната. Водата пареше болезнено, но предпочетох да я изтърпя, вместо да влизам лека-полека. Военният живот отдавна ме беше излекувал от моята срамежливост, но беше съвсем различно да си единственият гол в помещение, където всички те оглеждат любопитно.

Изпищях, когато една от прислужничките сграбчи главата ми и настървено взе да ми сапунисва косата. Друга се надвеси над ваната и започна да търка ноктите ми.

Щом привикнах с нея, горещата вода се отрази благотворно на израненото ми тяло. Поне година не се бях къпала с топла вода, а за такава вана дори не можех да мечтая. С една дума, да си Гриша, си имаше своите предимства.

Можех цял час да кисна във водата, но щом като бях измита и изстъргана от глава до пети, една от прислужниците ме дръпна за ръката и нареди: „Вън! Вън!“.

Неохотно се измъкнах от ваната, оставяйки се в ръцете на жената, която грубо ме разтърка с дебела кърпа. Една от по-младите прислужнички пристъпи към мен, подаде ми тежка кадифена роба и ме поведе обратно към стаята. После всички се оттеглиха заднешком, оставяйки ме насаме с Жения. Наблюдавах внимателно червенокосата. Тя дръпна завесите и придърпа към прозореца изящно резбовани дървена маса и стол.

— Сядай! — заповяда ми. Тонът ѝ ме вбеси, но въпреки това се подчиних. Върху масата стоеше отворено малко ковчеже и цялото му съдържание беше пръснато наоколо: тумбести стъклени бурканчета, пълни с нещо като дребни горски плодове, листенца и цветни пудри. Нямах време да ги огледам по-подробно, защото Женя стисна брадичката ми, взря се отблизо в лицето ми и обърна посинялата ми буза към светлината. Пое си дъх и взе да прокарва пръсти по кожата ми. Почувствах същото щипане като при допира на Лечителката, която бе изцерила раните ми от Долината.

Минутите се точеха бавно, а аз стисках здраво юмруци, за да не започна да се чеша ожесточено. После Женя отстъпи назад и щипането намаля. Подаде ми малко златно ръчно огледало. Синината беше изчезнала. Внимателно попипах мястото, но не усетих никаква болка.

— Благодаря ти! — казах, оставих огледалото и понечих да стана. Женя обаче ме бутна обратно на стола.

— Къде тръгна? Още не си готова.

— Но...

— Ако Тъмнейший искаше само да те изцерим, щеше да прати Лечител.

— Ти не си ли такъв?

— Да съм облечена в червено? — сопна се Женя и в гласа ѝ прозвуча горчивина. После се посочи с широк жест. — Аз съм Шивач!

Стоях смаяна. Чак сега си дадох сметка, че никога не бях виждала гришанин в бял кафтан.

— Рокля ли ще ми шиеш?

Женя изпуфтя презрително.

— Не рокля, а това. — Тя размаха дълги изящни пръсти пред лицето си. — Нали не мислиш, че съм се родила в този вид?

Взирах се в гладкото мраморно съвършенство на чертите ѝ и постепенно осъзнавах какво ми казва. Плисна ме вълна от възмущение.

— Каниш се да промениш лицето ми?!

— Не чак да го променя. Просто... малко да го поосвежа.

Свъсих вежди. Много добре знаех как изглеждам. По-точно, давах си ясна сметка за всички свои недостатъци. Но определено нямах нужда някаква пищна гришанка да ми ги навира в носа. А най-лошото бе, че именно Тъмнейший я бе изпратил с тая задача.

— Забрави — отсякох и скочих от стола. — Ако Тъмнейший не ме харесва такава, каквато съм, това си е негов проблем.

— А на теб харесва ли ти как изглеждаш? — попита Жения с, както ми се стори, искрено любопитство.

— Не особено — сопнах ѝ се. — Но животът ми и без това достатъчно се обърка, за да се добави и едно непознато лице в огледалото.

— Не става дума за такова нещо — обясни Жения. — Не ми е по силите да направя толкова значителни промени, само дребни корекции. Като да изгладя кожата ти. Или да направя нещо с тая твоя миша коса. Аз самата се самоусъвършенствах, но разполагах със значително повече време за това.

Готвех се да възразя, но тя наистина беше съвършена.

— Махай се!

Жения наклони глава на една страна и ме измери с преценяващ поглед.

— Защо го приемаш толкова лично?

— А ти не би ли го приела така?

— Нямам представа. Винаги съм била красива.

— А също и скромна, така ли?

Тя сви рамене.

— И какво като съм красива? Това сред тези от Гриша не е кой знае каква заслуга. Тъмнейший не се интересува как изглеждаш, а какво можеш.

— Тогава защо те е пратил?

— Защото царят цени красотата, а Тъмнейший знае това. В царския двор външността е всичко. Ако е съдено точно ти да спасиш Равка... Е, тогава е по-добре да изглеждаш подобаващо.

Скръстих ръце на гърдите си и зарях поглед през прозореца. Навън слънцето огряваше малко езерце с островче по средата. Нямах представа кое време е, нито колко дълго съм спала.

Жения приближи към мен.

— Ти съвсем не си грозна, така да знаеш.

— Благодаря — отвърнах сухо, все още зареяла поглед над гористия парк отвън.

— Просто изглеждаш малко...

— Изтощена? Болнава? Или кльощава?

— Е, ти сама го каза — благоразумно отвърна Женя. — Пътуването е било тежко и е продължило дни наред, така че...

Въздъгнах.

— Аз винаги си изглеждам така. — Опрях чело о студеното стъкло и почувствах как гневът и смущението се оттичат от мен. Защо се противях изобщо? Ако трябваше да съм честна пред себе си, предложението на Женя беше доста изкусително. — Добре — казах, — направи го.

— Благодаря ти! — възкликна тя и плесна с ръце. Погледнах я остро, но не открих и следа от сарказъм в гласа и изражението ѝ. „Тя си отдъхна“ — осъзнах изведнъж. Тъмнейший беше изпратил Женя при мен с определена задача. Запитах се какво би се случило с нея, ако откажех да приема. Оставих я да ме отведе обратно при стола.

— Само не се увличай — предупредих я.

— Не се притеснявай — отвърна червенокосата. — Пак ще си бъдеш ти, но сякаш си поспала още няколко часа. Много ме бива в тая работа.

— И сама го виждам — рекох и затворих очи.

— И така е добре, може да гледаш. — Тя ми подаде златното огледало. — Но никакви приказки повече. Стой неподвижно.

Вдигнах огледалото и видях как хладните пръсти на Женя бавно се спускат по челото ми. Цялата настръгнах, докато гледах с все по-нарастващо изумление как ръцете на Женя пълзят по кожата ми. Пръстите ѝ премахнаха всички несъвършенства, белези и недостатъци като с магия. Тя опря палци под очите ми.

— О! — възкликнах смаяна, щом тъмните кръгове, които ме мъчеха още от дете, изчезнаха.

— Не се въодушевявай излишно, защото всичко това е само временно — предупреди Женя. После посегна към една от розите на масата и откъсна бледорозово листенце. Доближи го до скулите ми и цветът му преля в кожата, създавайки впечатлението за красива руменина. След това притисна друго листенце към устните ми и повтори процедурата. — Това ще трае само няколко дни — обясни ми тя. — А сега е ред на косата.

Извади от несесера си дълъг костен гребен и стъклено бурканче с нещо искрящо вътре.

Не можех да повярвам на очите си.

— Това истинско злато ли е? — попитах.

— Естествено — отвърна Женя и отдели голям сноп от моята лишена от блясък мишокафява коса. После ме поръси със златния пращец по темето, прокара гребена през косата ми и златото я направи здрава и лъскава. Щом приключеше с някой кичур, Женя го прокараваше през пръстите си и той вече падаше на красиви вълни по гърба ми.

Накрая тя отстъпи назад с доволна усмивка.

— Е, така е много по-добре, нали?

Огледах се в огледалото. Косата ми беше станала лъскава и сияеше. По бузите ми трепкаше розова руменина. Все още не бях красавица, но не можех да отрека видимото подобрене. Зачудих се какво ли би казал Мал, ако ме зърнеше сега отнякъде, но побързах да прогоня тази мисъл.

— По-добре е — съгласих се неохотно.

Женя жално въздъхна.

— Засега това е единственото, което мога да направя.

— Благодаря — казах остро, но тя ми смигна и се усмихна.

— Освен това не ти трябва прекалено да привличаш вниманието на царя — допълни. Каза го уж безгрижно, но забелязах как някаква сянка мина през лицето ѝ, докато тя прекосяваше стаята и отваряше вратата, за да пусне прислужниците вътре.

Избутах ме зад абаносов параван, инкрустиран със седефени звезди, за да наподобява нощно небе. Само след няколко минути вече бях облечена в чиста долна риза и панталони, меки кожени ботуши и сив мундир. С разочарование установих, че това е само по-чиста от моята войнишка униформа. Даже на десния ръкав имаше малка емблема на картографското поделение с избродиран компас на нея. Явно разочарованието се бе изписало върху лицето ми, защото Женя попита развеселена:

— Не очакваше това, а?

— Просто си помислих... — Какво всъщност си бях въобразила — че ще съм достойна за някоя от красивите рокли на Гриша?

— Царят очаква да види скромно момиче, доведено направо от редиците на неговата армия: същинско неразкрито съкровище. Ако се появиш в кафтан, той ще си помисли, че Тъмнейший те е крил досега.

— Че защо ще му е на Тъмнейший да ме крие?

Женя сви рамене.

— Като тайно оръжие за постигане на своите цели. За лична изгода. Знае ли човек... Царят обаче е... Е, ти и сама ще видиш какъв е.

Стомахът ми се обърна. Съвсем скоро щях да бъда представена на царя.

Опитах да се овладея, но когато Женя ме изведе бързешком от стаята и се втурна по коридора, краката ми се наляха с олово и взеха да треперят.

На последното стъпало на стълбището тя се обърна към мен и прошепна:

— Ако някой пита, само съм ти помогнала да се облечеш. Не ми е позволено да работя върху никой от Гриша.

— И защо не?

— Защото задръстената царица и още по-задръстените ѝ придворни смятат, че не било честно.

Зяпнах срещу Женя — да обидиш царицата, се смяташе за предателство, но нея явно не я беше грижа.

Когато влязохме в огромната куполна зала, вътре вече беше пълно с гришани в пурпурни, морави и тъмносини одежди. Повечето изглеждаха на моите години; неколцината по-възрастни се бяха събрали в единия край. Но въпреки среброто в косите им и бръчките по лицето те пак бяха удивително привлекателни. Всъщност всички в тази зала изглеждаха изнервящо добре.

— Царицата може и да има право — промърморих под нос.

— О, това тук не е мое дело — отвърна Женя.

Свих вежди. Ако Женя казваше истината, тогава гледката пред очите ми беше поредното доказателство, че моето място не е тук. Някой ни забеляза да влизаме, разговорите утихнаха и всички погледи се впериха в мен.

Висок широкоплещест гришанин пристъпи напред. Кожата му беше силно загоряла от слънцето и от него лъхаше превъзходно здраве. Направи дълбок поклон и се представи:

— Аз съм Сергей Безников.

— Аз съм...

— Естествено, че знам коя сте — прекъсна ме той и белите му зъби лъснаха. — Елате, нека ви представя. Вие сте с нас. — Той ме

подхвана за лакътя и ме побутна към група Корпоралки.

— Тя е Призоваваща, Сергей — обади се момиче в син кафтан и падащи като каскада кестеняви къдри. — Затова трябва да дойде заедно с нас. — Сред Етералките зад нея се надигна одобрително мърморене.

— Мари — обърна се с неискрена усмивка към нея Сергей, — нали не очакваш тя да влезе в тронната зала заедно с по-нисшия орден на Гриша?

Алабастровата кожа на Мари изведнъж стана на петна, а неколцина Призоваващи скочиха на крака.

— Трябва ли да ти се напомня, че самият Тъмнейший също е Призоваващ?

— Сега пък да не се сравнявате с Тъмнейший?!

Мари взе да пръска слюнка от бяс и аз се намесих, за да възстановя мира:

— Защо просто не продължа заедно с Женя?

Разнесе се сподавено хихикане.

— С една Шивачка?! — възкликна втрещен Сергей.

Погледнах Женя, но тя само поклати глава и се усмихна.

— Тя е една от нас — запротестира Мари и наоколо се надигна крамола.

— Тя идва с мен — разнесе се нисък глас и залата притихна.

ГЛАВА 7

Обърнах се и видях Тъмнейший да стои под свода, придружаван от Иван и още неколцина гришани, които познавах по лице от пътуването. Мари и Сергей припряно отстъпиха назад. Тъмнейший огледа изпитателно насъбралото се множество и добави:

— Очакват ни.

Внезапно всички се разбързаха и засуетиха, гришаните наставаха и взеха да се тълпят пред високата двойна врата. Там се построиха в дълга колона по двама. Най-отпред бяха Материалки, следвани от Етералки и накрая — Корпоралки; така най-висшите по ранг гришани щяха да влязат последни в тронната зала.

Тъй като не знаех какво да правя, аз останах на място и само наблюдавах останалите. Огледах се за Женя, но тя беше изчезнала. След миг Тъмнейший застана до мен. Огледах скришом бледия му профил, острата линия на челюстта, гранитносивите очи.

— Изглеждаш отпочинала — каза той.

Наежих се. Не ми беше много по сърце какво направи Женя с мен, но сега, заобиколена от толкова красиви гришани, трябваше да призная, че ѝ бях благодарна. Все още не изглеждах като една от тях, но без нейна помощ щях да се откроявам още по-неприятно.

— Има ли и други Шивачи? — попитах.

— Женя е единствена по рода си — отвърна той и ме погледна.
— Също като нас.

Опитах да не обръщам внимание на лекия трепет, който мина по тялото ми при думата „нас“, и продължих:

— Тя защо не идва с останалите гришани?

— Придружава царицата.

— Защо?

— Когато дарбата на Женя взе да излиза наяве, можех да я накарам да избира да стане или Фабрикатор, или Корпоралник. Аз обаче развих това нейно специално влечение и я отстъпих като дар на царицата.

— Дар? Значи гришаните не се различават от крепостните, така ли?

— Всички ние служим някому — отвърна и аз с изненада долових сурова нотка в гласа му. После продължи: — Царят ще очаква доказателство.

Имах чувството, че ме хвърли в ледена вода.

— Но аз не знам как да...

— Не съм и очаквал това от теб — спокойно отвърна той, пристъпвайки бавно подир последните облечени в червено Корпоралки, които изчезваха през широко отворените двери.

Излязохме на покритата със ситен чакъл алея под късните лъчи на превалящото следобедно слънце. Едва успях да си поема дъх. Имах чувството, че ме водят към моето лобно място. „Ами ако наистина е така?“ — рекох си в пристъп на ужас.

— Така не е честно — прошепнах гневно. — Не знам какво си мисли царят за мен и за моите способности, но не е справедливо да ме изправите пред всички и да очаквате просто... да го направя.

— Надявам се да не очакваш от мен справедливост, Алина. Тя не е сред силните ми страни.

Впих поглед в него. Какъв извод се очакваше да си направя от думите му?

Тъмнейший сведе поглед към мен.

— Нали не мислиш, че изминахме целия този път, само и само да те направя за смях, да изложа и двама ни?

— Не — признах.

— Сега вече нищо не зависи от теб, нали? — продължи той, докато минавахме през тъмния тунел от сплетени клони. И това беше истина, макар и не твърде успокоителна. Нямах друг избор, освен да му се доверя и да се надявам, че знае какво прави. Внезапно ме споходи неприятна мисъл.

— Пак ли ще ме порежете? — попитах.

— Съмнявам се да се наложи, но всичко зависи от теб.

Това никак не ме успокои.

Опитах да укротя бесните удари на сърцето си, но още преди да съм усетила, вече изкачвахме белите мраморни стъпала към Великия царски дворец. Докато прекосяхвахме просторната входна зала и вървахме по дългия коридор, покрит с огледала и позлата, се замислих

колко се различаваше този палат от Малкия дворец. Накъдето и да се обърнеш, виждах мрамор и позлата, високи стени в бяло и бледосиньо, искрящи полилеи, лакеи в ливреи и полиран паркет, образуващ сложни геометрични фигури. Не че не беше красиво, но цялата тази пищност и разкош ме уморяваха. До този момент мислех, че виновна за гладуващите селяни и жалките войнишки дажби е „Долината на смъртната сянка“. Но сега, минавайки покрай едно декоративно дърво, изработено цялото от нефрит и инкрустирано с диаманти, вече не бях толкова сигурна.

Тронната зала бе с височина от три етажа, а върху всеки прозорец блестеше двуглавият орел. По цялата ѝ дължина беше опънат бледосин килим, стигащ чак до повдигнатия на няколко стъпала трон, около който се тълпяха придворните. Много от мъжете носеха военна униформа: черни панталони и бели мундири, отрупани с ордени и ленти. Жените блестяха в бални рокли от лазурна коприна с малки буфан ръкави и дълбоки деколтета.

От двете страни по дължината на килима стояха гришаните, строени според ордените, към които принадлежаха.

При влизането ни разговорите стихнаха и погледите на всички се устремиха към нас двамата с Тъмнейший. Поехме бавно към златния трон.

Когато наближихме, видях как царят изпъна гръб, целият скован от вълнение. Изглежда, приближаваше четирийсетте, беше слаб и с приведени рамене, големи воднисти очи и светли мустаци. Носеше пълна военна униформа, от едната му страна висеше тънка сабя, а пилешките му гърди бяха покрити с ордени. До него на издигнатия подиум стоеше мъж с дълга черна брада.

Носеше расо на свещеник, но на гърдите му беше избродиран със златна сърма двуглавият орел.

Тъмнейший леко стисна ръката ми, давайки знак, че трябва да спрем.

— Ваше Величество, царю мой — произнесе с ясен глас, — представям ви Алина Старков, Призоваваща слънцето. — В тълпата се надигна шепот. Не знаех дали да се поклоня като войник, или да направя реверанс като жена. Ана Куя се беше постарала всички сираци да научат как се поздравява князът и неговите гости благородници, но не вървеше да правя реверанс, облечена във военна униформа с

панталон. Царят ме спаси от позорна грешка, като нетърпеливо даде знак да приближим.

— Ела, ела! Доведи я при мен!

Двамата с Тъмнейший застанахме в подножието на трона. Царят ме огледа критично. После сви вежди и незабележимо издаде напред долната си устна.

— Много е обикновена.

Цялата пламнах и прехапах език. И той самият не беше кой знае какво. На практика лицето му беше лишено от брадичка, а отблизо вече различавах спуканите кръвоносни съдове по носа му.

— Покажи ми! — заповяда царят.

Стомахът ми стана на камък. Погледнах към Тъмнейший. Дотук бяхме. Той ми кимна и разтвори широко ръце. Когато дланите му взеха да се пълнят с мрак, в залата се възцари напрегната тишина. Около него започнаха да се вият черни ленти, които постепенно се разтваряха във въздуха. Накрая Тъмнейший събра длани с едно екливо „пляс“. Сред присъстващите се надигнаха тревожни викове, когато всичко наоколо потъна в мрак.

Този път се чувствах подготвена за мрака, който ни погълна, но пак беше плашещо. Инстинктивно протегнах ръце, за да се хвана за нещо. Тъмнейший стисна ръката ми и голата му длан се плъзна в моята. Отново усетих да ме обзема непоколебима сигурност, а след това долових и неговия зов — ясен и покоряващ, изискващ ответ. Обзета едновременно от паника и облекчение, усетих как нещо в мен се надига. Този път не опитах да му се противя.

Оставих го да ме завладее.

Светлината нахлу в тронната зала и ни обгърна с топлина, разбивайки мрака като черно стъкло. Сред придворните избухнаха овации. Те хълцаха, ридаеха и се прегръщаха. Една жена припадна. Царят ръкопляскаше най-шумно — надигна се от трона и с екзалтирано изражение ме аплодира бясно.

Тъмнейший пусна ръката ми и светлината постепенно угасна.

— Великолепно! — викаше царят. — Същинско чудо! — Спусна се по стъпалата на подиума, брадатият свещеник се плъзна безшумно подир него, после взе ръката ми в своята и я вдигна към влажните си устни. — Скъпо мое момиче! — каза. — Скъпо, драгоценно мое момиче!

Спомних си какво бе казала Жения за вниманието на царя и усетих как кожата ми настръхва, но не дръзнах да си дръпна ръката. Той обаче скоро ме остави и взе да тупа Тъмнейший по гърба.

— Чудодейно, просто чудодейно! — повтаряше възторжено. — Ела, незабавно трябва да съставим план.

Когато царят и Тъмнейший се оттеглиха встрани, за да разговарят на четири очи, свещеникът плавно пристъпи към мен.

— Наистина е чудо — каза, наблюдавайки ме със смущаваща настоятелност.

Очите му бяха тъмнокафяви, почти черни, и от него се носеше едва доловим дъх на плесен и тамян. „Като от гробница“ — помислих си и потръпнах.

Отдъхнах си, когато се отдалечи, за да се присъедини към царя.

Скоро се оказах заобиколена от красиво облечени мъже и жени, които държаха непременно да ми се представят и да докоснат ръката или поне ръкава ми. Тълпяха се около мен, блъскаха се и се бутаха един друг в надпревара да дойдат колкото се може по-близо. Паниката отново започна да ме превзема, но точно тогава отнякъде изникна Жения. Облекчението ми обаче трая съвсем кратко.

— Царицата иска да те види — прошепна в ухото ми тя. После ме повлече през тълпата към една тясна странична врата, преведе ме по коридора и ме набути в подобна на кутийка за бижута всекидневна, където на една отоманка се беше разположила царицата, а някакво гъгнещо куче със сплескана муцуна лежеше свито в скута ѝ.

Царицата беше красавица с лъскава руса коса, подредена в съвършена фризура. Имаше изящни черти, студени и пленителни. Но въпреки това в лицето ѝ се долавяше нещо неестествено. Ирисите ѝ бяха прекалено сини, косата ѝ — твърде жълта, а кожата — нереално съвършена. Зачудих се колко ли се е трудила Жения върху вида ѝ.

Около нея се бяха струпали придворни дами в прелестни рокли с цвят на розови листенца и синьо небе, а дълбоките им деколтета бяха общити със сърмена бродерия и дребен маргарит. Но въпреки това всички бледнееха пред Жения с нейния семпъл кремав кафтан и пламтящата ѝ като огън коса.

— Царице моя — обърна се към нея Жения, приклякайки в нисък изящен реверанс, — представям ви Призоваващата слънцето.

Този път вече трябваше да избирам. Реших да направя само лек поклон и дочух приглушено хихикане сред придворните дами.

— Очарователно — откликна царицата. — Мразя преструвките.

Трябваше да събера цялата си воля, за да не се изсмея подигравателно на думите ѝ.

— От семейството на Гриша ли си? — попита тя.

Смутено погледнах Женя, която ми кимна окуражително.

— Не — отвърнах, после бързо добавих: — царице моя.

— Тогава трябва да си селянка.

Кимнах.

— Какъв късмет извадихме с нашия народ! — каза царицата и придворните дами зашушукаха одобрително. — В такъв случай семейството ти трябва да бъде известно за твоето ново положение. Женя ще проводи пратеник.

Женя кимна и пак направи реверанс. Отначало мислех и аз като нея само да кимна, но не ми се искаше да започвам с лъжа отношенията си с царската особа.

— Аз всъщност бях отгледана в имението на княз Керамзов, Ваше Величество.

Придворните зажузаха от изненада и дори Женя изглеждаше заинтригувана.

— Сираче! — възкликна царицата с явна наслада. — Приказно!

Не бях сигурна дали „приказно“ беше най-подходящата дума за това, че родителите ми са мъртви, но тъй като не се сецах какво друго да кажа, само измърморих:

— Благодаря, царице моя.

— Сигурно всичко тук ти е чуждо. Ще имам грижата животът в двора да не те поквари като останалите — продължи царицата и стъкленосините ѝ очи се плъзнаха към Женя. Оскърблението беше недвусмислено, но Женя не се издаде с нищо — факт, който явно не се понрави на царицата. Тя ни освободи с леко махване на отрупаната си с пръстени ръка. — Сега може да си вървите.

Докато Женя ме водеше обратно по коридора, ми се стори, че я чувам да мърмори: „Дърта крава!“. Преди да се реша да я попитам за последните думи на царицата обаче, насреща в празния коридор изникна Тъмнейший.

— Как се представи пред царицата? — попита той.

— Представа нямам — отвърнах откровено. — Тя беше много мила с мен, но през цялото време ме гледаше така, сякаш кучето ѝ ме е изплюло.

Женя се изкиска, а устните на Тъмнейший се извиха в нещо много близко до усмивка.

— Е, добре дошла в двора тогава.

— Не съм много сигурна дали ми харесва.

— На никой не му харесва — призна той, — но всички гледаме да се представим колкото се може по-добре.

— Царят изглеждаше доволен — казах.

— Царят е същинско дете.

Челюстта ми увисна от изненада и аз се огледах притеснено да видя дали някой не ни подслушва. Изглежда, за всички тук предателството беше естествено като дишането. Женя изобщо не даваше вид да е смутена от думите на Тъмнейший.

Той май усети притеснението ми, защото добави:

— Днес обаче благодарение на теб е едно много щастливо дете.

— Кой беше онзи брадат мъж с царя? — попитах, стараяйки се час по-скоро да сменя темата.

— Апарат?

— Свещеник ли е?

— Нещо такова. Някои казват, че е фанатик, други — че е измамник.

— Ами вие?

— Според мен от него има полза. — Тъмнейший се обърна към Женя. — Мисля, че достатъчно натоварихме Алина за днес — продължи. — Отведи я обратно в нейните покои, нека ѝ вземат мерки за кафтан. Утре започва обучението ѝ.

Женя леко се поклони, сложи ръка върху рамото ми и ме поведе. Почувствах как ме обземат едновременно странна възбуда и облекчение. Моята сила (моята сила — продължаваше да ми се вижда като нещо нереално) се беше проявила отново и ме бе отървала от опасността да стана за смях пред всички. Справих се с аудиенцията при царя, както и с представянето при царицата. На всичкото отгоре щяха да ми дадат и кафтан като на един Гриша.

— Женя — извика подире ни Тъмнейший, — кафтанът да е черен.

Женя ахна от изненада. Погледнах смаяното ѝ лице, после се обърнах към Тъмнейший, който вече се канеше да ни остави.

— Почакайте! — извиках, преди да успея да се овладеея. Тъмнейший се закова на място и обърна към мен очите си с цвят на скала. — Аз... ако е възможно, бих предпочела сини одежди, нали Призоваващите са в синьо.

— Алина! — възкликна ужасено Женя.

Но Тъмнейший вдигна ръка и я накара да замълчи.

— Защо? — попита той с каменно изражение.

— И без това се чувствам като бяла врана тук. Затова си помислих, че може да е по-леко, ако не се... набивам на очи.

— Толкова ли държиш да си като всички останали?

Вирнах глава. Той явно не одобряваше, но и аз нямах намерение да отстъпвам.

— Просто не искам да съм трън в очите на другите, преживяното досега ми стига.

Тъмнейший дълго не откъсна очи от мен. Не бях сигурна дали обмисля думите ми, или иска да ме сплаши, но въпреки това стиснах зъби и издържах на погледа му.

— Както желаш — внезапно кимна той. — Твоят кафтан ще е син. — Без да пророни и дума повече, ни обърна гръб и се изгуби по коридора.

Женя ме гледаше смаяна.

— Какво? — рекох отбранително.

— Алина — започна бавно тя, — досега на никой от Гриша не е било разрешавано да носи цветовете на Тъмнейший.

— Как мислиш, дали съм го ядосала?

— Не е там работата! Това щеше да е белег за твоето положение и знак на благоволение от страна на Тъмнейший. Така щеше да си много над всички останали.

— Е, аз пък не искам да съм много над всички.

Женя гневно махна с ръка, хвана ме за лакътя и ме поведе към парадния вход на двореца. Двама лакеи в ливреи отвориха огромната двукрила врата пред нас. Останах неприятно изненадана, че и те носят бяло и златно като кафтана на Женя — цветовете на прислугата. Ясно защо тя ме мислеше за луда, че отказвах благоволението на Тъмнейший. Може би имаше право.

Мислех за това по целия дълъг път през парка към Малкия дворец. Вече се спускаше здрач и прислужниците палеха фенерите, очертаващи централната алея. Когато поехме нагоре по стълбите към моята стая, стомахът ми вече беше свит на топка.

Седнах край прозореца и се загледах към парка. Докато аз се реех в мислите си, Жения позвъни на прислужницата и я проводи да намери шивачка и да донесе поднос с вечеря. Преди да отпрати момичето обаче, тя се обърна към мен:

— А може би предпочиташ да изчакаш, за да вечеряш по-късно с останалите от Гриша? — попита.

Тръснах глава. Бях твърде изтощена и преизпълнена с вълнения, за да понеса присъствието на още една тълпа.

— Но ти ще останеш, нали? — попитах.

Тя се поколеба.

— Разбира се, не си длъжна — побързах да добавя. — Сигурно искаш да вечеряш с всички останали.

— Никак даже. Вечеря за двама значи — каза властно тя и прислужницата се втурна да изпълнява нареждането ѝ. Жения затвори вратата след нея, после се отправи към малката тоалетка, за да подреди вещите върху нея: гребен, четка, перодръжка и мастилница. Не ги бях забелязала досега, явно някой ги бе донесъл тук специално за мен.

Все още с гръб към мен, Жения проговори:

— Алина, тъй като утре започва обучението ти, трябва да си наясно с едно... Корпоралки не се хранят заедно с Призоваващи. Етералки не сядат на една маса с Фабрикатори, а...

Внезапно ѝ се ядосах.

— Виж какво, ако не искаш да останеш с мен за вечеря, обещавам да не роня сълзи в супата от мъка.

— Не! — възкликна тя. — Изобщо не става дума за това! Просто се опитвам да ти обясня какъв е редът тук.

— Забрави.

Жения изпъшка отчаяно.

— Нищо не разбираш. За мен е голяма чест да съм поканена на вечеря с теб, но останалите гришани може да не го одобряват.

— Защо?

Жения въздъхна и се отпусна на един от дърворезбованите столове.

— Защото аз съм галеница на царицата. Защото те не ценят онова, което върша. И по още куп други причини.

Зачудих се какви ли са другите причини и дали имат нещо общо с царя.

Спомних си за лакеите в ливреи, които стояха при всяка врата на Великия царски дворец, всичките облечени в бяло и златно. Какво ли й беше на Женя да живее отделена от себеподобните си, но и без да е придворна?

— Странно — казах след малко. — Винаги съм си мислела, че се живее много по-леко, ако си красив.

— О, наистина е така — отвърна Женя и се разсмя.

Не можах да се удържа и също се разсмях. Прекъсна ни почукване на вратата и шивачката скоро ни намери ново занимание с всичките си мерки и проби. Когато жената най-накрая приключи и взе да събира муселина и карфиците, Женя шепнешком се обърна към мен:

— Още не е прекалено късно. Все пак можеш...

— Синьо — прекъснах я твърдо, въпреки че стомахът ми пак се сви. Шивачката напусна и ние съссредоточихме цялото си внимание върху вечерята. Храната не беше чак толкова необичайна, колкото очаквах — беше същата, каквато поднасяха на празник в Керамзин: пюре от грах, печена яребица в мед и пресни смокини. За първи път в живота си се чувствах толкова гладна, че накрая едва не облизах чинията.

Женя не спираше да бърби по време на вечерята — най-вече за сплетните в двора и за останалите гришани. Не познавах нито един от хората, за които ставаше дума, но се чувствах благодарна, че от мен не се искаше да поддържам разговора, затова само кимах и се усмихвах, когато беше нужно.

Щом слугите отнесоха и последното блюдо, не успях да потисна прозявката си и Женя незабавно скочи.

— Ще дойда да те взема утре за закуска. Трябва ти известно време, докато се научиш сама да се оправяш из двореца. Той е малко като лабиринт. — При тези думи съвършените й устни се разтегнаха в дяволита усмивка. — Гледай да се напиш добре. Утре ще се запознаеш с Багра.

— Багра ли?

Женя се ухили лукаво.

— О, да. Тя е самият разкош.

Преди да успее да попитам какво точно означава това, Женя ми махна леко и се измъкна през вратата. Прехапах устни. Какво ли ме чакаше на следващия ден?

Щом вратата се затвори след Женя, усетих как умората ме поваля. Тръпката от чувството, че силата ми е съвсем реална; вълнението при срещата с царя и царицата; неவிжданото великолепиe на Великия дворец и Малкия дворец досега ме бяха държали нащрек, но сега умората се завръщаше, придружена от непоносимото удвоено чувство за самота.

Съблякох се, скатах чинно униформата си върху столче зад обсипания със звезди параван и изправих лъскавите си чисто нови ботуши до него. Потърках острата вълна на мундира между пръстите си с надеждата да усетя нещо познато, но тъканта беше чужда — прекалено твърда, прекалено нова.

Изведнъж старият мръсен шинел взе да ми липсва. Нахлузих нощницата от мек бял памук и си изплакнах лицето. Докато се бършех, мярнах отражението си в огледалото над умивалника. Може и да беше заради светлината от лампите, но ми се стори, че сега изглеждам дори по-добре, отколкото след разкрасяването на Женя. След известно време осъзнах, че съм се захласнала в отразения си образ и неволно се усмихнах.

Имаше сериозна опасност от момиче, което мрази огледалата, да се превърна в суетна празноглавка.

Покатерих се върху високото легло, пъхнах се под копринените завивки и пухкавите кожи и духнах лампата. Дочух някъде далече да се хлопат врати и гласове да си пожелават лека нощ, докато най-накрая всички звуци в Малкия дворец утихнаха. Лежах с отворени очи в мрака. Никога преди не бях разполагала със самостоятелна стая. В Керамзин заедно с още много други момичета спях в старата портретна зала, превърната в спално помещение. В армията нощувах в казарми или походни палатки с останалите топографи.

Новата ми стая ми се видя огромна и пуста. В спусналата се тишина всички събития от деня запуснаха пред очите ми и усетих как сълзите напират да рукнат.

Нищо чудно утре да се събудех и осъзнаех, че всичко е било само сън, Алексей е още жив, Мал е невредим и никой не се е опитвал да ме

убие; че никога не съм била приемана от царя и царицата, не съм виждала Апарат, нито съм усещала ръката на Тъмнейший върху тила си. Може би щях да се събудя от дима на лагерните огньове, непокътната и в собствените си дрехи, в своя тесен шинел, а после щях да изтичам да разкажа на Мал този чудат, ужасяващ и много красив сън.

Прокарах палец по белега върху дланта си и дочух гласа на Мал да казва: „С нас всичко ще бъде наред. Както винаги.“

— Дано, Мал — прошушнах във възглавницата и се оставих сълзите да ме приспят.

ГЛАВА 8

Събудих се призори след неспокойна нощ и не успях пак да заспя. Не се бях сетила да дръпна завесите преди лягане и сега слънчевите лъчи нахлуваха през прозорците на стаята. Реших да стана, да спусна завесите и да се опитам да поспя още малко, но не събрах сили да го направя. Не можех да преценя дали заради притесненията и грижите се мятах и въртях цяла нощ, или заради непознатото усещане да нощувам в меко и пищно ложе, след като толкова месеци бях спала върху паянтови походни легла или само с едно одеяло между мен и коравата земя.

Протегнах се и прокарах пръст по таблата на леглото, изкусно резбована и богато украсена с птици и цветя. Високо над мен балдахинът откриваше част от тавана, обогрени в ярки цветове и покрит със сложни фигури от листа, цветя и птици в полет. Както се виждах в него и броях листата на хвойновия венец, унасяйки се отново в сън, дочух откъм вратата леко почукване. Отметнах тежките завивки и напъхах крака в обточените с пухкава кожа чехли, оставени край леглото.

Пред вратата стоеше прислужница с купчина дрехи, чифт ботуши и тъмносин кафтан в ръце. Едва успях да ѝ благодаря, преди да се поклони и да изчезне.

Затворих вратата и оставих дрехите и ботушите върху леглото. Новия кафтан праметнах внимателно върху паравана. Известно време просто го гледах. Досега бях носила само омалелите дрехи на по-големите от мен сираци или стандартната униформа на Първа армия.

Никога нищо не бе шито специално за мен. Дори не можех да мечтая, че някога ще облека кафтан като една от Гриша. Измих лицето си и се сресах. Не бях сигурна кога точно ще дойде Женя, затова не знаех дали има време да се изкъпя. Готова бях на всичко за чаша чай, но нямах смелост да позвъня на прислужниците. Така накрая просто не ми остана какво да правя.

Втренчих се в купчината дрехи върху леглото: чифт прилепнали бричове от материя, каквато никога досега не бях срещала и която приличаше повече на втора кожа; дълга риза от фин памук, която се препасваше с тъмносин пояс и ботуши. Но ботуши не беше най-точното наименование за тях. И преди бях носила ботуши. Това тук беше нещо съвсем различно. Изработени бяха от най-мека черна кожа и плътно обгръщаха прасците ми. Имаше и някакви странни дрехи, каквито обикновено носят селяните и земеделците. Тъканта им обаче беше много по-фина и скъпа от онова, което някой селянин би могъл да си позволи.

Щом се облякох, съгледах и кафтана. Мигар наистина можех да го облека?

Щях ли да стана една от Гриша? Не ми се вярваше да е възможно.

„Това е просто дреха“ — укорих се мислено.

Поех си дълбоко дъх, свалих кафтана от паравана и го навлякох. Оказа се по-лек, отколкото очаквах, и също като останалите дрехи ми прилегна идеално. Закопчах малките невидими копчета на предницата и отстъпих, опитвайки да се огледам в цял ръст в огледалото над умивалника. Кафтанът бе с цвета на тъмносиньо среднощно небе и стигаше почти до петите. Имаше широки ръкави и макар да бе по-скоро връхна дреха, в него се чувствах като в изящна вечерна рокля. Чак тогава забелязах везбата по маншетите. Подобно на всички останали от Гриша Етералките обозначаваха своето призвание в ордена чрез цвета на бродерията: бледосиня за Вълнотворците, червена за Огнетворците и сребърна за Вихротворците. Моите маншети обаче бяха извезани със златна бродерия. Прокарах пръсти по блестящата сърма и усетих пронизващо безпокойство.

Едва не подскочих, когато откъм вратата се разнесе почукване.

— Много добре — посрещна ме Женя, когато отворих вратата. — Но щеше да изглеждаш още по-добре в черно.

Благодарих ѝ подobaващо, като се изплезих, после забързах да я настигна по коридора и надолу по стълбите. Тя ме отведе в същата куполна зала, където предишния ден се бяхме събрали за процесията към Великия дворец. Сега тя не беше толкова препълнена, но въпреки това въздухът беше наситен с жуженето на множество разговори. В ъглите Гришаните се трупаха около самоварите, изтягаха се на

диваните и се грееха около зиданите печки, покрити със сложна украса от кахлени плочки^[1]. Някои закусваха на четирите дълги маси, подредени в квадрат в центъра на помещението. Както и предишния ден, с влизането ми всички разговори утихнаха, но сега присъстващите поне си даваха вид, че продължават да си приказват, докато минавахме покрай тях.

Две момичета с одежди на Призоваващи се спуснаха към нас. В едното разпознах Мари, която се бе счепкала със Сергей преди процесията.

— Алина! — възкликна тя. — Вчера не се запознахме, както подобава. Аз съм Мари, а това е Надя. — Тя посочи момичето с ябълкови бузи зад себе си, което беше открило всичките си зъби в широка усмивка. После ме хвана под ръка, обръщайки демонстративно гръб на Женя. — Ела с нас!

Смръщих се и отворих уста да се възпротивя, но Женя само поклати глава и каза:

— Върви. Мястото ти е при Етералки. Ще те взема след закуска и ще те разведе наоколо.

— И ние можем да я разведем... — започна Мари.

— За да ѝ покажете точно онова, което нареди Тъмнейший, така ли? — прекъсна я Женя.

Мари цялата пламна.

— Ти какво, да не си нейна камериерка?

— Нещо такова — отвърна Женя и отиде да си налее чаша чай.

— Много си е навирила носа — изсумтя Надя.

— И от ден на ден става все по-лошо — добави Мари. После се обърна към мен и отново засия. — Сигурно умираш от глад!

Отведе ме при една от дългите маси, а щом ни видяха да приближаваме, двама от слугите пристъпиха напред, за да ни дръпнат столовете.

— Ние седим тук, от дясната страна на Тъмнейший — гордо каза Мари и посочи масата, където бяха насядали гришани в сини кафтани. — А Корпоралки са ето там — продължи, поглеждайки надменно масата насреща, на която закусваха намръщеният Сергей и още неколцина в червени одежди.

Дадох си сметка, че щом ние сме отдясно на Тъмнейший, а Корпоралки — отляво, значи сме му еднакво приближени, но реших да

не го правя на въпрос.

Масата му стоеше празна и единственото, което подсказваше за кого е отредена, бе големият абаносов стол. Когато попитах дали и Тъмнейший ще закусва с нас, Надя енергично поклати глава.

— О, не, той само от време на време идва на вечеря — отговори.

Вдигнах учудено вежди — толкова вълнения за това кой ще седи по-близо до него, а той дори не си правеше труд да се появи!

Пред нас имаше подноси с ръжен хляб и маринована херинга и аз едва потиснах гаденето си. Мразех херинга. За щастие, имаше достатъчно хляб, освен това с изненада забелязах и разцепени сливи, явно набрани от оранжерията. Прислужник ни поднесе горещ чай от един от огромните самовари.

— Захар! — възкликнах, когато той постави малка купичка пред мен.

Мари и Надя се спогледаха, а аз цялата пламнах. Захарта в Равка се раздаваше с купони през последните сто години, но тя явно не беше нещо необичайно в Малкия дворец.

Към нас приближи друга група Призоваващи и след като се представиха, припряно взеха да ме отрупват с въпроси.

Откъде съм родом? От север. (Двамата с Мал никога не лъжехме за родното си място. Просто не казвахме цялата истина.)

Наистина ли съм чертала карти досега? Да.

Наистина ли съм била нападната от фйердани? Да.

Колко волкри съм убила? Нито една.

Последният ми отговор, изглежда, доста ги разочарова — особено момчетата.

— Но аз чух, че си избила стотици, когато салът ви е бил нападнат — възпротиви се едно от момчетата с хитро изражение на невестулка, което се представи като Иво.

— Ами, излиза, че не съм — отвърнах, но после се поправих: — Поне не мисля, че съм го направила. Аз... хм... май припаднах.

— Припаднала си?! — Иво изглеждаше ужасен.

Почувствах се страшно благодарна, щом усетих някой да ме потупва по рамото. Женя ми се беше притекла на помощ.

— Ще тръгваме ли? — попита, пренебрегвайки останалите.

Смотолевих едно довиждане и побързах да се измъкна, усещайки погледите им, които ме съпровождаха през цялата зала.

— Как беше закуската? — попита Женя.

— Ужасна.

Женя изсумтя с отвращение.

— Значи пак херинга и ръжен хляб?

Аз имах предвид по-скоро кръстосания разпит, на който бях подложена, но въпреки това мълчаливо кимнах.

Тя сбърчи нос.

— Гадост.

Хвърлих ѝ подозрителен поглед.

— Ами ти какво яде?

Женя се огледа крадешком през рамо, за да се увери, че никой не ни подслушва, и прошепна:

— Дъщерята на една от готвачките има ужасни пъпки по лицето. Погрижих се за нея и сега всяка сутрин ми праща от сладкишите, които приготвя за Великия дворец. Направо са божествени.

Усмихнах се и поклатих глава. Гришаните може и да гледаха на Женя отвисоко, но тя определено притежаваше собствена сила и влияние.

— Ти обаче си мълчи — продължи Женя. — Тъмнейший особено държи да ядем здравословна селска храна. Да не дават светиите да забравим, че сме истински равканци.

Едва се удържах да не прихна. Животът в Малкия дворец беше нещо като приказна версия на селското битие и беше толкова далеч от действителността на Равка, колкото блясъкът и позлатата в царския двор.

Гришаните явно бяха обсебени от манията да подражават на селяните — чак до долните дрехи под нашите кафтани. Но имаше нещо наивно и глупаво в това да се яде „здравословна селска храна“ в порцеланови съдове, когато над главата ти се извисява купол, инкрустиран с истинско злато. Пък и кой селянин не би предпочел сладкишите пред маринованата риба?

— Дума няма да обеля — обещах.

— Хубаво. Ако пък си особено мила към мен, може дори да споделя закуската си с теб — лукаво ми смигна Женя. — Сега, тази врата тук води към библиотеката и работните помещения. — И тя посочи към масивната двукрила врата пред нас. — Оттук може да се върнеш обратно в стаята си. — Показа надясно. — А това е пътят към

Великия дворец. — Кимна към двукрилата врата вляво. После ме поведе към библиотеката.

— Ами насам? — попитах, сочейки затворената двукрила врата зад стола на Тъмнейший.

— Отваряй си очите на четири, ако тази врата се отвори. Тя води към съвещателната зала на Тъмнейший и към неговите покои.

Когато се загледах по-внимателно в богато орнаментираната с дърворезба врата, успях да различа знака на Тъмнейший, вплетен в розетка от виещи се лозници и препускащи животни. После забързах подир Женя, която вече излизаше от куполната зала.

Последвах я по дългия коридор към друга внушителна двукрила врата. Нейната дърворезба напомняше корица на стара книга и когато Женя я отвори, ахнах. Библиотеката се издигаше на височината на два етажа, а стените ѝ от пода до тавана бяха покрити с книги. Вторият етаж беше опасан с балкон, а куполът отгоре беше целият от стъкло и цялото помещение се къпеше в утринните слънчеви лъчи. Покрай стените имаше кресла за четене и малки масички. В средата, точно под сияйния купол, стоеше кръгла маса, оградена от кръгла пейка.

— Ще идваш тук за часовете по история и теория — каза Женя и ме поведе покрай кръглата маса направо през залата. — Добре че приключих с всичко това още преди години. Голяма скука. — После се разсмях. — Затвори си устата, приличаш на риба на сухо.

Затворих уста, но продължих да се озъртам с благоговение. Библиотеката на княза винаги ми се бе струвала величествена, но в сравнение с тази приличаше на колиба. Всичко в Керамзин би изглеждало порутено и вехто в сравнение с красотата на Малкия дворец и кой знае защо ми стана тъжно при тази мисъл. Запитах се как ли би изглеждало всичко тук през очите на Мал.

Забавих крачка. Дали на гришаните беше позволено да си канят гости?

Можеше ли Мал да ме навести в Ос Олта? Той не беше освободен от служба в полка, но ако все пак успееше да дойде... Тази мисъл ме изпълни с въодушевление. Малкият дворец вече не ми се струваше толкова плашещ, когато си представях как вървя по коридорите му заедно с най-добрия си приятел.

Напуснахме библиотеката през друга поредица от двукрили врати и се озовахме в тъмен коридор. Женя пое наляво, но аз хвърлих поглед надясно и забелязах двама от гришани в алено да изникват иззад огромна лакирана в червено врата. Изгледаха ни недружелюбно и изчезнаха в сенките.

— Идвай — прошепна Женя, стисна силно ръката ми и ме задърпа в противоположната посока.

— Накъде води тази врата? — попитах.

— Към залите по анатомия.

Полазиха ме студени тръпки. Корпоралки. Лечители... и Сърцеразбивачи. Все някъде трябваше да упражняват уменията си, но не исках и да си помисля какъв може да е резултатът от техните упражнения. Ускорих крачка, за да настигна Женя. Не исках да ме заварят близо до тази врата.

Спряхме в края на коридора пред изработена от светло дърво врата, изящно резбована с птици и цъфнали цветя. Вместо тичинки в средата на всеки цвят имаше жълт диамант, а очите на птиците приличаха на аметисти.

Дръжките на вратата представляваха изящно изработени фини ръце. Женя хвана едната и отвори. Работилницата на Фабрикаторите беше разположена така, че да улавя колкото се може повече от сияйната светлина откъм изток, а почти целите ѝ стени бяха в прозорци. Това ярко осветено помещение ми напомни Палатката с книгата, но вместо атласи, купища хартия и мастилници големите работни маси бяха отрупани с топове плат, парчета стъкло, тънки чилета злато и стомана и странно усукани късове скала. В терариумите по ъглите имаше екзотични цветя, насекоми и — както установих с потръпване — змии.

Материалки в тъмнопурпурни кафтани седяха надвесени над работата си, но като минавахме покрай тях, вдигаха глави и ни съпровождаха с поглед. Край една от масите две жени Фабрикатори се трудеха над разтопена буца руда, която сигурно скоро щеше да се превърне в гришанска стомана. Масата им беше отрупана с диаманти и буркани с копринени буби. На съседната маса друг Фабрикатор беше покрил с парче плат носа и устата си и отмерваше някаква гъста черна течност, която миришеше на катран. Женя ме преведе покрай всички тях и се насочи към един превит над малки стъклени дискове

Фабрикатор. Той беше блед, тънък като тръстика и отчаяно се нуждаеше от подстригване.

— Здравей, Давид — поздрави го Женя.

Той вдигна глава, кимна отсечено и отново се приведе над заниманието си.

Женя въздъхна.

— Давид, това е Алина.

Мъжът изръмжа.

— Призоваващата слънцето — добави Женя.

— Тези са за теб — каза той, без да вдига глава.

Погледнах стъклените дискове.

— О... Хм... Благодаря ти.

Не знаех какво друго да кажа, но когато обърнах поглед към Женя, тя просто сви рамене и извъртя очи към тавана.

— Сбогом, Давид! — натърти тя.

Той изръмжа.

Женя ме хвана за ръка и ме поведе навън под дървена сводеста аркада, която гледаше към хълмиста зелена поляна.

— Не го вземай присърце — каза тя. — Давид е необикновен майстор на метала. Може да изработи толкова наточено острие, че да минава през плътта като през меко масло. Но не удостоява с внимание нищо, което не е направено от метал или стъкло.

Женя уж говореше безгрижно, но усетих в гласа ѝ необичайно остра нотка, а когато се обърнах да я погледна, върху съвършените ѝ скули горяха две ярки петна. Надникнах през прозореца към мястото, където все още се виждаха кокалестите рамене на Давид и чорлавата му кестенява коса.

Усмихнах се. Щом великолепно създание като Женя бе могло да се увлече по един кльошав и усърден Фабрикатор, тогава и за мен все още имаше някаква надежда.

— Какво? — попита тя, забелязвайки усмивката ми.

— А, нищо, нищичко.

Женя подозрително ме изгледа с присвити очи, но аз нищо повече не казах.

Продължихме да крачим под аркадата покрай източната стена на Малкия дворец и преминахме покрай множество прозорци, които

гледаха към работилниците на Фабрикторите. Щом завихме зад ъгъла обаче, прозорците изчезнаха и Женя ускори ход.

— Тук защо няма прозорци? — попитах.

Женя притеснено погледна монолитната стена. Това беше единствената стена от Малкия дворец без дърворезба, която виждах.

— Намираме се от другата страна на залите по анатомия на Корпоралките.

— Не им ли трябва светлина за... тяхната работа?

— Светлината влиза през таванските прозорци — отвърна тя. — Те са като купола в библиотеката. Корпоралките така предпочитат. По този начин тайните им са в безопасност.

— И какво правят вътре? — продължих да разпитвам, но не бях сигурна дали наистина искам да чуя отговора.

— Това само Корпоралките знаят. Носят се обаче слухове, че заедно с Фабрикторите правят нови... експерименти.

Потръпнах и почувствах облекчение, когато завихме зад следващия ъгъл, където прозорците продължаваха. Зад тях се виждаха стаи като моята и аз си дадох сметка, че гледам в спалните на първия етаж. Испитах благодарност, че моята е на третия етаж. Е, вярно, можеха да ми спестят всички тия стълби. Но бях доволна, че след като за първи път имах самостоятелна стая, останалите нямаше да маршируват покрай прозорците ми.

Женя посочи към езерцето, което бях видяла от стаята си. — Там отиваме — каза и кимна към малките бели постройки, накацали по брега. — Павилионите на Призоваващите.

— Чак там?!

— Там е най-безопасно да се упражняват. Точно сега ни липсва само някой въодушевен чирак от Огнетворците да подпали двореца.

— Ясно — казах, — не се бях замислила за това.

— Това нищо не е. Фабрикторите имат друго място далеч извън града, където работят върху взривния прах. Мога да уредя и там да отидем — добави с лукава усмивка.

— Ще си го спестя.

Спуснахме се по стълби, които водеха към покрита със ситен чакъл алея, и поехме към езерото. Когато приближихме, на отсрещния бряг се показва друга постройка. За голяма моя изненада, забелязах

група дечурлига с викове да тича около нея. Деца в червено, синьо и пурпур. Извън звънец, те зарязаха игрите и се втурнаха вътре.

— Училище ли е това? — попитах.

Женя кимна.

— Щом открият дарбата на Гриша у някое дете, го водят на това място, за да се обучава. Тук почти всеки от нас е усвоил Малката наука.

Отново се сетих за трите фигури, надвесени над мен в гостната на Керамзин. Защо тогава екзаминаторите от Гриша не бяха открили моята дарба? Трудно ми беше да си представя как щеше да протече животът ми, ако го бяха направили. Тогава за мен щяха да се грижат прислужници, вместо аз да шетам редом със слугите в имението. Така нямаше никога да стана картограф, нито да се науча да чертая карти. Как ли това щеше да обърне съдбата на Равка? Ако още от малка знаех да използвам силата си, тогава сигурно досега „Долината на смъртната сянка“ щеше да е вече минало. А на двамата с Мал нямаше да се налага да се сражаваме с волките. Всъщност ние сигурно отдавна щяхме да сме забравили един за друг.

Зарях поглед над водата към училището.

— Какво става с тях, когато завършат?

— Стават част от Втора армия. Много от тях отиват в знатните къщи, за да служат на благородническите фамилии, други ги пращат заедно с Първа армия на северния и южния фронт или пък в Долината. Най-добрите остават в Малкия дворец, за да довършат обучението си и да се присъединят към свитата на Тъмнейший.

— Ами техните семейства? — попитах.

— Получават щедро обезщетение. Семействата на гришаните никога не изпадат в нужда.

— Не това исках да питам. Никога ли не се връщате у дома, не навестявате ли близките си?

Женя вдигна рамене.

— Не съм виждала родителите си от петгодишна. Сега това е моят дом.

Но като гледах Женя в нейната бяло-златна одежда, не бях съвсем сигурна дали е наистина така. По-голямата част от живота ми бе минала в Керамзин, но никога не съм смятала това място за свой дом. След година престой в царската армия тя не ми стана по-мила.

Чувствах се на мястото си единствено с Мал, но и това не продължи дълго. Въпреки цялата ѝ красота май двете с Женя не бяхме чак толкова различни.

Стигнахме брега на езерото и отминахме не един и два от каменните павилиони, но Женя не спря, докато не излязохме на пътека, водеща навътре в гората.

— Пристигнахме — обяви тя.

Проследих с поглед пътеката. Едва успях да различа контурите на малка каменна хижа, притаена в сенките и скрита от стволите на дърветата.

— Тук ли?

— Не мога да дойда с теб. Не че много ми се иска.

Погледнах отново към пътеката и по гърба ми плъзнаха студени тръпки.

Женя ме изгледа състрадателно.

— Багра не е чак толкова страшна, щом веднъж свикнеш с нея. Но не трябва да закъсняваш.

— Така е — казах припряно и хукнах по пътеката.

— Късмет! — провикна се Женя подир мен.

Каменната хижа беше кръгла и — както с тревога забелязах — без нито един прозорец. Изкачих няколкото стъпала до входа и почуках. Никой не отговори.

Почуках пак и зачаках. Не знаех какво да правя. Погледнах през рамо към пътеката, но Женя отдавна беше изчезнала. Почуках още веднъж, после събрах целия си кураж и отворих вратата.

Жегата ме порази като взривна вълна и аз начаса взех да се потя в новите си дрехи. Щом очите ми свикнаха с полумрака, различих очертанията на тясно легло, леген и огнище с котле отгоре. Насред стаята имаше два стола и голяма зидана печка, в която бумтеше огън.

— Закъсня — разнесе се дрезгав глас.

Озърнах се, но не видях никого в стаята. После една от сенките се раздвижи. За малко да изскоча от кожата си.

— Затвори вратата, момиче. Жегата излиза навън.

Сторих го.

— Хубаво. Дай сега да те огледам.

Искаше ми се да хукна, накъдето ми видят очите, но се въздържах, за да не изглеждам като истинска глупачка. Насилих се да

приближа до огъня.

Сянката се показва иззад печката и ме зяпна в заревото на пламъците. Отначало си помислих, че пред мен стои някаква древна жена без възраст, но когато я огледах по-отблизо, не можах да кажа защо точно това ми е хрумнало. Кожата на Багра беше гладка и плътно покриваше остро̀то ѝ ъгловато лице. Стоеше с изправен гръб, а тялото ѝ бе жилаво като на акробат от Сули; в гарвановочерната ѝ коса нямаше и следа от сиво. Въпреки това на светлината на огъня лицето ѝ приличаше на череп с изпъкнали кости и дълбоко хлътнали страни. Носеше стар кафтан с неопределен цвят, в скелетоподобната си ръка стискаше тояга със заоблен край, която сякаш беше изсечена от сребристо вкаменено дърво.

— Е — продължи тя с нисък гърлен глас, — значи ти си Призоваващата слънцето. Дошла си да спасиш всички нас. А къде са останалите?

Взех да тъпча смутено на място.

— Какво, момиче, да не си няма?

— Не — едва успях да изрека.

— Е, предполагам, че и на това трябва да съм благодарна. Защо не са те изпитали като дете?

— Изпитаха ме.

— Пфу — откликна тя. После изражението ѝ се промени. Впери в мен толкова бездънни черни очи, че студени тръпки ме полазиха въпреки жегата в стаята. — Дано си по-силна, отколкото изглеждаш, момиче — продължи мрачно.

От ръкава на дрехата ѝ се протегна треперлива ръка като на скелет и плътно стисна китката ми.

— А сега — рече — да видим какво можеш.

---

[1] Направени от глина плочки за облицоване на печки, камини.
— Б.р. ↑

ГЛАВА 9

Това се превърна в истински провал. Щом Багра впи кокалестите си пръсти в китката ми, аз мигом осъзнах, че тя е жива муска също като Тъмнейший. Почувствах отново онази разтърсваща сигурност да струи през мен и стаята се окъпа в светлина, която пръсна слънчеви зайчета по каменните стени на хижата. Но когато Багра пусна ръката ми и ме накара сама да призова силата, аз се оказах безпомощна. Тя ме хокаше, придумваше ме, даже веднъж ме удари с тоягата си.

— Какво се очаква да правя с момиче, което не е способно да призове собствената си сила? — ръмжеше насреща ми тя. — Това дори децата го могат. Тя плъзна ръка по китката ми и аз отново усетих нещо да се надига в мен, проправяйки си път да излезе на открито. Посегнах да го сграбча, уверена, че мога да го контролирам. Но после тя ме пусна и силата отново ми убягна, потъвайки като камък на дъното.

Най-накрая Багра ме отпрати, махайки погнусено с ръка. Целият ми ден нататък продължи все в този дух. Останалата част от предобеда прекарах в библиотеката, където ми връчиха една камара книги по история и теория на Гриша и ме уведомиха, че това е само част от задължителното четиво. По време на обедата се оглеждах за Женя, но тя не се мяркаше никъде. Седнах на масата на Призоваващите и скоро бях заобиколена от Етералки.

Докато ровех неохотно из чинията, Мари и Надя ме обстрелваха с въпроси: как бил минал първият ми урок, къде се намирала моята стая и дали съм искала да отида вечерта в купалото с тях. Щом разбраха, че няма да изкопчат много от мен, двете се присъединиха към останалите Призоваващи и взеха да обсъждат уроците. Докато аз съм се мъчила при Багра, останалите гришани, изглежда, бяха изучавали съвременна теория, езици, военно дело.

Всичко това трябваше да ги подготви за живота извън Малкия дворец, който следваше да напуснат другото лято. Много от тях щяха да се отправят към Долината или към северния и южния фронт, за да

заемат ръководни постове във Втора армия. Най-голяма чест би било обаче да останат в обкръжението на Тъмнейший като Иван.

Стараех се да участвам в общите разговори, доколкото мога, но мислите ми непрекъснато ме теглеха към моя катастрофален първи урок при Багра. По някое време си дадох сметка, че Мари ме е попитала нещо, защото и двете с Надя ме гледаха втренчено.

— Извинявай, какво каза? — попитах.

Те се спогледаха.

— Искаш ли да дойдеш с нас до конюшните? — повтори Мари.
— За военната подготовка.

Военна подготовка? Погледнах графика, който ми бе оставила Женья. Според него след обяда се предвиждаше: „Военна подготовка, Боткин, западните конюшни“. Явно този ден се очертаваше да бъде кошмарен до самия край.

— Добре — смотолевих и се изправих. Слугите побързаха да отместят столовете ни и да раздигнат мръсните чинии. Съмнявах се, че някога ще свикна да ме обслужват така.

— Не се бригай — изкиска се Мари.

— Моля? — заекнах смаяна.

— То че бити забавно.

Надя също се изхили.

— Тя каза: „Не се тревожи. Ще бъде забавно“. Това е на един от диалектите в езика сули. Двете с Мари го изучаваме, в случай че ни пратят на запад.

— Аха — рекох.

— Ши си юян Сули — подметна Сергей, докато минаваше покрай нас, излизайки от куполната зала. — На езика шу това ще рече: „Сули е мъртъв език“.

Мари свъси вежди, а Надя прехапа устни.

— Схванах — казах аз.

По време на целия път до конюшните Мари се оплакваше от Сергей и останалите Корпоралки и коментираше предимствата на сули пред шу. Сули беше най-подходящият език за мисии на северозапад. Шу означаваше, че ще се окажеш затънал в преводи на дипломатическа кореспонденция. Сергей бил истински идиот и за него било най-добре да се научи да търгува в Керч.

Тя направи кратка пауза, за да ми покаже купалото — сложна система от сауни и студени басейни, разположена в брезовата горичка край Малкия дворец. После незабавно превключи на темата какви егоисти били Корпоралките, защото всяка вечер пълнели купалото.

Може би идеята за час по военна подготовка не беше чак толкова лоша. Мари и Надя определено събуждаха в мен желание да раздавам юмруци наляво и надясно.

Докато прекосяхме западната част на парка, внезапно ме споходи усещането, че някой ме наблюдава. Вдигнах поглед и забелязах една фигура встрани от пътеката, почти невидима в сенките на ниските дървета. Но дори от това разстояние нямаше как да сбъркам дългото кафяво расо и сплъстената черна брада. Зловещият втренчен поглед на Апарат ме пронизваше даже оттам. Забързах да настигна Мари и Надя и през цялото време усещах неговите очи да ме следват. Когато хвърлих поглед през рамо, той все още стоеше на същото място.

Помещенията за военна подготовка бяха точно до конюшните — просторни пусти зали с високи гредоредни тавани, покрити с мръсотия подове и окачени по стените всякакъв вид оръжия. Нашият преподавател, Боткин Юл-Ердене, не беше от Гриша. Оказа се, че е бивш наемник от Шу Хан, който по време на войните воювал по всички континенти и на страната на всяка армия, която можела да си позволи неговата специална дарба за упражняване на насилие.

Имаше рошава сива коса и отблъскващ белег пряко през гърлото, спомен от нечий опит да го заколи. През следващите два часа проклинах този неизвестен противник, който не си беше свършил работата докрай.

Боткин започна с упражнения за издръжливост и ни погна из парка на двореца. Насилвах се да догоня останалите, но както обикновено се оказах слаба и тромава и скоро останах далече назад.

— Само толкова ли можете в Първа армия? — саркастично подхвърли той с тежкия си акцент, докато аз се препъвах нагоре по хълма.

На мен обаче не ми беше останал дъх, за да му отговоря.

Когато най-накрая се добрах обратно до залата за тренировки, останалите Призоваващи вече се бяха разделили по двойки за

упражнения в екип и Боткин настоя да бъде мой партньор. Следващият един час ми мина като в мъгла, изпълнен с болезнени удари и юмруци.

— Блокирай! — крещеше той, притискайки ме в ъгъла. — Побързо! А може би малките момиченца обичат да ги бият?

Единствената ми утеха бе, че на гришаните не се позволяваше да използват специалните си умения в залата за тренировки. Така поне ми беше спестен срамът, че не съм способна да призова своята сила.

Накрая, когато бях толкова изтощена и пребита, че се канех просто да легна на пода и да се оставя да ме ритат, Боткин освободи групата. Преди да се разпилеем навън обаче, той извика подире ни: „Утре малко момиче идва по-рано, упражнява с Боткин“.

Направих дори невъзможното, за да не се разцивря още на място. Щом най-накрая се добрах до стаята си и се изкъпах, единственото ми желание бе да се шмугна под завивките и да не мръдна оттам. Въпреки това събрах сили да се явя в куполната зала на вечеря.

— Къде е Женя? — попитах Мари, докато се настанявах на масата на Призоваващите.

— Тя се храни във Великия дворец.

— И спи там — добави Надя. — Царицата иска тя винаги да ѝ е подръка.

— Както и царят.

— Мари! — уж се възмути Надя, но в същото време се подсмиваше.

Зяпнах насреща им.

— Да не казвате, че...

— Това е само слух — отговори Мари, но двете с Надя си размениха многозначителни погледи.

Замислих се за влажните устни на царя, за пукнатите капилляри по носа му и за красивата Женя, облечена в цветовете на прислужница. Избутах чинията настрана. Даже слабият ми апетит вече се беше изпарил.

Стори ми се, че вечерята се проточи безкрайно. Помайвах се над чаша чай, принудена да изтърпя нестихващото бърбене на Призоваващите. Вече бях готова да се измъкна под някакъв предлог и да се върна в стаята си, когато вратата зад масата на Тъмнейший се отвори и куполната зала притихна.

Появи се Иван и бавно пое към масата на Призоваващите, явно нехаещ за впитите в него очи.

Сърцето ми слезе в петите, когато осъзнах, че върви право към мен.

— Ела с мен, Старков — каза, щом стигна до нас, а после добави едно подигравателно „моля“.

Избутах стола назад и се надигнах на внезапно омекналите си крака. Дали Багра не бе казала на Тъмнейший, че за нищо не ставам? Или пък Боткин му бе докладвал как съм се провалила в неговия час?

Останалите гришани ме зяпаха ококорени. Долната челюст на Надя буквално висеше.

Последвах Иван през смълчаната зала към широко зейналата абаносова врата. Той ме поведе по коридора, после през още една врата, украсена със знака на Тъмнейший. Не беше трудно да се досетя, че се намирам в оръжейната зала. Тук нямаше никакви прозорци, а стените бяха покрити с огромни карти на Равка. Картите бяха изработени в стар стил, нарисувани с нажежен писец върху животинска кожа. При други обстоятелства бих могла да ги изучавам с часове, прокарвайки пръсти по планинските възвишения и виещите се реки, но сега стоях, стиснала ръце в лепкави от пот юмруци, а сърцето ми думкаше в гърдите.

Тъмнейший седеше в края на дълга маса и четеше нещо от купчина книжа. Вдигна глава, когато влязохме, и лъскавите му като слюда очи проблеснаха в светлината на лампите.

— Алина — посрещна ме той, — моля, седни. — После ми посочи стола до себе си.

Поколебах се. Не звучеше ядосан.

Иван изчезна и затвори вратата след себе си. Преглътнах мъчително и събрах сили да прекося стаята, за да седна на предложеното ми от Тъмнейший място.

— Как мина първият ти ден?

Отново преглътнах мъчително.

— Чудесно — гракнах.

— Наистина? — попита той, но се усмихваше леко. — Дори при Багра? Тя понякога е същинско бедствие.

— Само малко — едва пророних.

— Изморена ли си?

Кимнах.

— Мъчно ли ти е за дома?

Свих рамене. Щеше да е странно да кажа, че тъгувам по казармите на Първа армия.

— Май малко.

— Постепенно всичко ще си дойде на мястото.

Прехапах устни. Надявах се наистина да е така. Не бях сигурна още колко дни като този можех да издържа.

— За теб обаче ще е по-трудно — продължи той. — Етералките рядко действат сами. Огнетворците работят по двойки, Вихротворците обикновено си партнират с Вълнотворците, но ти си единствена по рода си.

— Ясно — казах немощно. Точно сега не бях в настроение да слушам колко съм уникална.

Той стана.

— Ела с мен — каза.

Сърцето ми отново заблъска. Той ме изведе от оръжейната и тръгна по дълъг коридор. Накрая посочи тясна врата, която почти се сливаше със стената.

— Върви все надясно и ще стигнеш до спалните помещения. Предполагам, че искаш да избегнеш минаването през главната зала.

Погледнах го втренчено.

— Това ли беше? — избъбрих. — Искали сте просто да ме попитате как е минал денят ми?

Той наклони глава на една страна.

— А ти какво очакваше?

Чувствах се толкова облекчена, че дори се изсмях кратко.

— Представа нямам. Може би изтезания. Разпит. Или конско.

Той леко свъси вежди.

— Аз не съм чудовище, Алина. Независимо какво си чула по мой адрес.

— Не това исках да кажа — рекох припряно. — Просто... не знаех какво да очаквам.

— Но във всеки случай нищо добро.

— Стар навик. — Знаех, че трябва да спра дотук, но не се удържах. Може и да не съм била напълно откровена, но това се отнасяше и за него. — Пък и как да не се боя от вас? — попитах. — Та

вие сте Тъмнейший. Не казвам, че непременно бихте ме хвърлили в някоя яма или че ще ме пратите с кораб в Сайбея, но това е напълно във ваша власт. Вие можете да разполовите човек.

И смятам за съвсем естествено всеки да го е страх от вас поне малко. Той ме изучава дълго и мълчаливо, докато накрая горко съжалих, че не съм си държала устата затворена. Но после по лицето му пробяга бегла усмивка.

— Сигурно имаш право.

Част от страховете ми се разсеяха.

— Защо го направи? — внезапно попита той.

— Кое?

Той протегна ръка и взе моята. Усетих как онова удивително чувство за сигурност се разлива по тялото ми.

— Прокара палец по белега на дланта си.

— А, това ли — засмях се нервно. Дори не се бях усетила, че го правя. — И това е стар навик.

Той обърна ръката ми с дланта нагоре и взе да я разглежда в приглушената светлина на коридора. Прокара палец по бледия белег, пресичащ дланта ми.

Някакво разтърсващо бучене мина по тялото ми.

— Къде се сдоби с това? — попита.

— Аз... В Керамзин.

— Там, където си отраснала?

— Да.

— И следотърсачът ли е сирак?

Рязко си поех дъх. Дали четенето на мисли не бе една от многото дарби на Тъмнейший? После обаче си спомних, че Мал бе дал показания в шатрата на Гриша.

— Да — отвърнах.

— Той добър ли е?

— Моля? — Усетих, че ми е трудно да се съсредоточа. Палецът на Тъмнейший продължаваше да се движи напред-назад по белега върху дланта ми.

— Като следотърсач. Добър ли е в това?

— Най-добрият — отвърнах чистосърдечно. — Крепостните в Керамзин разпратят, че е способен да открие зайците навсякъде.

— Понякога се чудя доколко сме способни да проумеем собствените си дарби — замислено отвърна той. После пусна ръката ми и отвори вратата.

Отстъпи настрани и леко се поклони. — Лека нощ, Алина.

— Лека нощ — едва пророних.

Шмугнах се през вратата право в тесния коридор. Миг по-късно чух вратата да се затваря зад гърба ми.

ГЛАВА 10

На следващата сутрин тялото така ме болеше, че едва успях да се измъкна от леглото. Въпреки това станах и повторих всичко отначало. И пак. И пак. Всеки следващ ден беше по-страшен и обезсърчаващ от предишния, но аз не се отказвах. Не бих могла. Вече не чертаех карти и нямаше къде да отида, ако не успеех да стана една от Гриша.

Често си спомнях думите на Тъмнейший от онази нощ под изпочупените греди на хамбара: „За мен ти си първият проблясък на надежда от дълго време насам“. Той вярваше, че съм Призоваваща слънцето. Вярваше, че съм способна да му помогна да унищожи Долината. Успеех ли, на нито един войник, търговец или следотърсач нямаше да се налага да прекосява Безморие повече.

Но колкото повече се търкаляха дните един подир друг, толкова тази мисъл започваше да ми се струва нелепа.

В продължение на безкрайни часове стоях в хижата на Багра, упражнявах дишането си и усвоявах болезнени пози, които уж трябваше да ми помогнат да се концентрирам. Тя ми даваше книги за четене, поеше ме с различни чайове и от време на време ме налагаше с тояжката си, но нищо не помагаше.

— Какво искаш, момиче, да те заколя ли?! — крещеше в безсилието си тя. — Или да накарам Огнетворците да те изпепелят?! А дали да не им кажа да те пратят обратно в Долината, та да станеш храна за ония гнусни създания!

Всекидневните провали при Багра можеха да се сравняват единствено с изтезанията, на които ме подлагаше Боткин. Той ме караше да пробягвам целия парк на двореца, да прекосявам горите и да се катеря по хълмовете, докато накрая не стигнех на крачка от припадъка. Подлагаше ме на какви ли не схватки и физически упражнения, докато накрая тялото ми се покриваше със синини, а ушите ми писваха от непрекъснатото му натякване: прекалено бавна, прекалено слаба, прекалено кльоцава.

— Боткин не може вдигна къща от толкова слаби пръчки — навикваше ме той и стискаше ръцете ми. — Яж нещо!

Само че аз не бях гладна. Апетитът, който ме бе нападнал след срещата със смъртта в Долината, отдавна се беше изпарил и храната вече нямаше никакъв вкус за мен. Сънят ми беше неспокоен въпреки удобното ложе и постоянно имах усещането, че нещо ми се изплъзва. Разкрасяването, подарено ми от Женья, отдавна беше изгубило силата си и сега бузите ми отново бяха хлътнали, сенките под очите ми се върнаха, а косата ми пак стана проскубана и без блясък.

Според Багра липсата на апетит и недоспиването бяха причината да не мога да призова силата си.

— Колко по-трудно е да вървиш с вързани крака и да говориш с ръка върху устата — наставляваше ме тя. — Защо пилееш силата си, като се съпротивляваш срещу собствената си природа?

Само дето аз не го правех. Или поне не го правех съзнателно. Вече в нищо не можех да съм сигурна. Цял живот бях хилава и немощна. За мен всеки ден приличаше на сражение. Ако Багра наистина имаше право, това щеше да се промени, щом най-накрая успеех да усъвършенствам дарбата си на гришанка. В случай че това изобщо станеше. Засега обаче бях попаднала в задънена улица.

Знаех, че останалите от Гриша шушукат зад гърба ми. Етералките обичаха да се упражняват заедно на брега на езерото, експериментирайки с нови похвати за използването на вятъра, водата и огъня. Не исках да рискувам и да се издам, че не мога да призова дори собствената си сила. Затова все си намирах оправдание да не съм с тях, докато накрая изобщо престанаха да ме канят.

Вечер те се събираха в куполната зала, пиеха чай или квас, правеха планове къде да е следващият излет през почивните дни — в Балакирев или в някое от селата около Ос Олта. Но аз и в това нямаше как да се включа, защото според Тъмнейший опасността от покушение срещу мен още не била отминала. Затова пък бях доволна, че мога да го използвам като извинение.

Колкото по-дълго време прекарвах с останалите Призоваващи, толкова повече се излагах на риск да ме разкрият. Рядко виждах Тъмнейший, а когато се случеше, все беше отдалече: той или

пристигаше отнякъде, или заминаваше, неизменно потънал в разговор с Иван или някой от царските военни съветници. От другите гришани научих, че той не се застоява дълго в Малкия дворец, а през повечето време пътува между Долината и северната граница или пък на юг, където набезите на Шу Хан преди настъпването на зимата не оставяха селищата в покой. По всички краища на Равка имаше разположени стотици гришани и той се чувстваше отговорен за всеки един от тях.

През цялото време не разменихме нито дума, даже рядко спираше поглед върху мен. Сигурна бях, че причина за това е липсата на напредък в обучението ми. Накрая неговата Призоваваща слънцето можеше да се окаже един голям провал.

Успеех ли да се измъкна от лапите на Багра и Боткин, обикновено отивах в библиотеката и затъвах в книгите по теория на Гриша. Мисля, че схващах фундамента в делата на Гриша като цяло. (Или какво правим ние, ако трябва да съм по-точна.) Всичко на този свят може да бъде разложено на едни и същи елементарни частици. Онова, което в очите на другите изглеждаше като магия, бе всъщност уменията на Гриша да манипулират материята на фундаментално ниво.

Мари не създаваше огън. Тя просто призоваваше запалителните елементи от въздуха наоколо и имаше нужда от кремък, за да произведе искра, която на свой ред подпалваше горивото. Гришанската стомана не беше плод на магия, а се получаваше благодарение на уменията на Фабрикаторите, на които не им трябваше висока температура или груби инструменти, за да обработват метала.

Но макар постепенно да схващах какво правим, за мен си оставаше загадка как точно го правим. Основният принцип на Малката наука беше: „Сродното сродно привлича“, но после всичко ставаше много сложно и объркано.

Одинаковост бе „товато“ на нещо, което го правеше същото като всички останали. Етовост бе „оновато“ на нещо, което го различава от всички останали. Одинаковост свързваше гришаните с останалия свят, но именно етовост определяше тяхното родство с елементи като въздуха, кръвта или — както беше в моя случай — светлината. Някъде на този етап главата ми започваше да се замайва.

Само едно нещо се запечата като прогорено в ума ми: думата, с която философите наричаха хора, лишени по рождение от дарбите на Гриша — отказатся, или изоставени. Още една дума за сирак.

Късно един следобед тъкмо се борех с поредния пасаж, в който се описваше заслугата на Гриша за прокарането на търговски пътища, когато усетих нечие присъствие около себе си. Вдигнах поглед и се свих на стола. Апарат стоеше надвесен над мен, а малките му черни зеници горяха с особена настоятелност.

Озърнах се. В библиотеката нямаше никой друг. И макар слънцето да струеше волно през стъкления купол, усетих как ме полазва мраз.

Той се настани на стола до мен и от вехтото му расо ме лъхна влажният дъх на гробница. Опитах се да дишам само през устата.

— Допада ли ти учението, Алина Старков?

— Много — излъгах.

— Толкова се радвам — откликна той. — Дано не забравяш да даваш храна и на душата така, както храниш ума. Аз съм духовен наставник на всички, що са в палата. Усетиш ли тревога или беда, не се колебай да дойдеш при мен.

— Ще го направя — отвърнах. — Непременно.

— Хубаво, хубаво. — Той се усмихна, разкривайки пълна с пожълтели зъби уста и черни като на вълк венци. — Искам ние двамата да се сприятелим.

Много е важно да станем приятели.

— Разбира се.

— Ще ми е много драго да приемеш нещо в дар от мен — продължи той, бръкна в гънките на кафявото си расо и измъкна малка книжка, подвързана с червена кожа.

Как бе възможно всичко да изглежда толкова зловещо, щом някой ти прави подарък?!

Неохотно се протегнах и взех книгата от дългата му ръка, изпъстрена със сини вени. Заглавието беше изписано със златни релефни букви върху корицата: Жития санктя.

— Животоописание на светците?

Той кимна.

— Навремето всички деца от Гриша са получавали тази книга с встъпването си в училището на Малкия дворец.

— Благодаря — смотолевих объркано.

— Селяните обичат своите светци. Те са жадни за чудеса, но въпреки това не харесват Гриша. Според теб защо е така?

— Не съм мислила върху това — отвърнах. Отворих книгата. Някой беше написал името ми от вътрешната страна на корицата. Прелистих няколко страници. Свети Пьотр от Бревно. Свети Илия в окови. Света Лизабета. Всяка глава започваше с илюстрация на цяла страница, красиво изографисана с мастило в ярки краски.

— Според мен е така, защото никой от Гриша не е страдал, както са изстрадали пътя си светците или както страда народът.

— Възможно е — отвърнах разсеяно.

— Ти обаче си страдала, нали, Алина Старков? А според мен... да, според мен има още много да страдаш.

Рязко вдигнах глава. Отначало реших, че ме заплашва, но очите му излъчваха странно съчувствие, което още повече ме ужаси.

Сведох поглед към книгата в скута си. Стоеше разтворена на рисунката на смъртта на Света Лизабета — влачена и разчленена на четири сред поле от рози. Кръвта ѝ течеше като река между цветята. Рязко затворих книгата и скочих на крака.

— Трябва да вървя.

Апарат също се изправи и за миг помислих, че ще опита да ме задържи.

— Не ти ли харесва подаръкът?

— Не, напротив. Много е хубав. Благодаря. Но не искам да закъснявам — избъбрих.

Шмугнах се покрай него към вратата на библиотеката и не си отдъхнах, докато не се затворих в стаята си. Натиках книгата в най-долното чекмедже на тоалетната масичка и го затръшнах.

Какво искаше Апарат от мен? Дали трябваше да приема думите му като заплаха? Или като предупреждение?

Поех си дълбоко дъх. Помете ме вълна от умора и смущение. Липсваше ми простият живот на картограф в Палатката с книжата, неговата умиротворяваща монотонност; тогава от мен не се искаше нищо, освен няколко рисунки и подредена работна маса. Липсваше ми познатият мирис на мастила и хартия. Но най-много ми липсваше Мал.

Пишех му всяка седмица на адреса на нашия полк, но досега не бях получила никаква вест от него. Давах си сметка, че на пощите понякога не може да се разчита, пък и нищо чудно полкът вече да се бе

преместил далече от Долината — защо не чак в Западна Равка. Въпреки това не губех надежда, че скоро ще получа известие от него. Вече се бях отказала от мечтата да ме посети в Малкия дворец. Колкото и да ми липсваше, не бих понесла той да види, че вече съм се приспособила към новия си живот не по-зле от предишния.

Всяка вечер, изкачвайки стълбите към моята стая след поредния безсмислен и болезнен ден, си представях как едно писмо ме чака на тоалетната масичка. Тази мисъл ме караше да ускоря крачка. Но дните минаваха, а писмо все не пристигаше.

И днес беше същото. Прокарах ръка по голата масичка.

— Къде си, Мал? — прошепнах. Но нямаше кой да ми отговори.

ГЛАВА 11

Тъкмо когато си мислех, че от това по-лошо няма накъде да стане, събитията ме опровергаха. Седях на закуска в куполната зала, когато парадната врата рязко се отвори и вътре нахлу група непознати гришани. Отначало не им обърнах особено внимание. Гришаните от свитата на Тъмнейший непрекъснато пристигаха или заминаваха от Малкия дворец — понякога да излекуват получените на северния или южния фронт рани, друг път да поемат към следващата си мисия.

Тогава Надя ахна.

— О, не! — простена и Мари.

Вдигнах очи и стомахът ми се сви, щом разпознах момичето с гарвановочерната коса, което се беше захласнало по Мал в Крибирск.

— Коя е тази? — прошепнах, наблюдавайки как тя плавно се носи сред останалите гришани, поздравявайки наляво и надясно, а високият ѝ смях кънтеше чак до златния купол.

— Зоя — измърмори Мари. — В училище беше една година преди нас и е ужасна.

— Въобразява си, че е по-горе от всички останали — добави Надя.

Вдигнах вежди. Ако единственият грях на Зоя беше високомерието, тогава Мари и Надя нямаха никакво право да я съдят.

Мари изпъшка.

— Най-лошото е, че май има основание за това. Тя е изключително мощен Вихротворец и страхотен боец, а и погледни я само!

Забих поглед в избродираните със сребро ръкави на Зоя, огледах искрящото съвършенство на черната ѝ коса и огромните сини очи, очертани с невъзможно тъмни ресници. Тя беше красива почти колкото Жения. Сетих се за Мал и почувствах как ме пронизва ревност. После си спомних, че Зоя също беше разквартирувана близо до Долината. Ако тя и Мал бяха... Тогава тя сигурно знаеше дали той е още там и добре ли е. Отместих чинията настрани.

При мисълта, че трябва да питам тъкмо Зоя за Мал, леко ми прилоша. Сякаш усетила втрещения ми поглед, Зоя се обърна. После прекъсна веселото бърбрене на неколцина Корпоралки, които я гледаха с благоговение, и се понесе към масата на Призоваващите.

— Мари! Надя! Как сте?

Двете станаха да я прегърнат, лепнали по една широка фалшива усмивка на физиономиите си.

— Изглеждаш страхотно, Зоя! Ами ти как си? — взе да любезничи Мари.

— Толкова ни липсваше! — извреця Надя.

— И вие ми липсвахте — отвърна Зоя. — Толкова е хубаво да се върнеш в Малкия дворец. Представа нямате с колко задължения ме натовари Тъмнейший. Ах, колко съм невъзпитана! Мисля, че не се познаваме с вашата приятелка.

— О! — възкликна Мари. — Извинявай, това е Алина Старков, Призоваващата слънцето — обяви с известна гордост тя.

Изправих се непохватно.

Зоя ме придърпа в прегръдка.

— Такава чест е да се запозная най-после с Призоваващата слънцето — високо обяви тя. Докато ме прегръщаше обаче, просъска в ухото ми: — Вониш на Керамзин.

Вкамених се. Тя ме пусна, а по съвършените ѝ устни потрепваше усмивка.

— С вас ще се видим по-късно — заяви с леко помахване. — Сега умирам за една топла баня. — С тези думи се понесе през куполната зала, мина през двукрилата врата и се отправи към спалните.

Загубила ума и дума, продължавах да стоя права с пламнали бузи. Имах чувството, че всички са ме зяпнали, но явно никой не беше дочул какво ми прошепна Зоя.

Думите ѝ ме преследваха през целия ден, дори на поредния провален урок с Багра и безкрайния обяд, по време на който Зоя не спря да приказва за пътуването от Крибирск дотук, за състоянието на градовете около Долината и за прелестните фолклорни гравюри върху липово дърво, които видяла в едно селце. Може да е било само плод на въображението ми, но имах чувството, че всеки път, щом каже „селянин“, поглежда право към мен. Докато жестикулираше оживено,

на китката ѝ проблясваше тежка сребърна гривна, инкрустирана с, както ми се стори, парчета кост. „Муска“ — досетих се.

Положението стана от лошо по-лошо, когато Зоя цъфна в часа по военна подготовка. Боткин я прегърна, разцелува я и по двете бузи и взе да си бърбори с нея на родния си език шу. Имаше ли нещо, което това момиче да не владее?

Тя беше довела със себе си и своята кестенява приятелка, която помнех от шатрата на Гриша. Двете непрекъснато си шушукаха и се кискаха, докато аз се мъчех със задължителните за началото на часа упражнения на Боткин. А когато дойде ред да се разделим по двойки за следващите занимания, изобщо не се изненадах, че Боткин ме сложи заедно със Зоя.

— Това ученик звезда — каза с горда усмивка той. — Ще помогне на малко момиче.

— Призоваващата слънцето едва ли се нуждае от помощ — отвърна със самодоволна усмивка Зоя.

Не я изпусках от очи и бях нащрек. Не знаех защо това момиче толкова ме мрази, но дозата ненавист за деня ми стигаше.

Заехме позиция за бой и Боткин даде сигнал за начало. Успях да блокирам първия удар на Зоя, но не и втория. Тя ме улучи силно в челюстта и главата ми отхвъркна рязко назад. Опитах се да се съвзема от крошето.

Тя заподскача с танцова стъпка около мен и този път се прицели в гърдите ми. Явно през последните седмици бях успяла да попия някои от наставленията на Боткин, защото отскочих надясно и юмрукът ѝ само се плъзна по ребрата ми.

Тя разкърши рамене и се завъртя. С крайчеца на окото си зърнах, че всички останали Призоваващи са зарязали упражненията си и ни наблюдават.

Не трябваше да позволявам това да ме разсее. Следващият удар на Зоя попадна право в стомаха ми. Докато се опитвах да си поема дъх, тя го повтори и с лакът. Успях да отбягна втория удар повече с късмет, отколкото с умение. Зоя продължи да атакува и се хвърли напред. Там ѝ беше грешката. Макар да бях хилава и със забавени реакции, Боткин ме беше научил как да използвам силата на противника срещу него самия.

Отстъпих настрани и когато тя доближи достатъчно, увих крака си около глезена ѝ. Зоя се стовари тежко на земята. Сред Призоваващите избухнаха аплодисменти, но още преди да осъзна победата си, Зоя вече беше скочила на крака с бясно изражение и изпружени напред ръце. Почувствах как губя твърда почва, политам назад и се блъскам в дървената стена на залата. Чух някакъв пукот и усетих как всичкият въздух в дробовете ми излиза през устата. После се свлякох надолу.

— Зоя! — изрева Боткин. — Не трябва използва сила! Не и тук! Никога тук!

Като в мъгла видях как Призоваващите ме наобикалят, а Боткин вика Лечител.

— Добре съм — опитах се да кажа, но не ми достигна въздух. Лежах на мръсния под и мъчително пъхтах. При всяка глътка въздух болка прорязваше лявата ми половина. Пристигна група прислужници и когато ме вдигнаха на носилката, загубих съзнание.

Мари и Надя ми разказаха останалото, когато дойдоха на свиждане в лазарета. Лечителят забавил ритъма на сърцето ми, докато съм потънала в дълбок сън, после наместил счупените ребра и премахнал натъртванията от ударите на Зоя.

— Боткин е бесен! — възкликна Мари. — Никога не съм го виждала толкова ядосан. Изхвърли Зоя от залата за тренировки, а според мен нищо чудно и да я е ударил.

— Иво разправя, че видял Иван да я влачи през куполната зала към Тъмнейший, а когато излязла от оръжейната, плачела.

„Много добре“ — рекох си със задоволство. Но веднага след това си представих как лежа на хълбок в мръсотията и пламнах от смущение.

— Защо постъпи така? — попитах, правейки опит да се надигна. Вече бях свикнала хората да не ме забелязват или да ме гледат отвисоко, но Зоя направо ме мразеше.

Мари и Надя ме зяпнаха така, сякаш от удара най-зле беше пострадала главата ми, а не ребрата.

— Защото ревнува! — отвърна Надя.

— От мен?! — възкликнах невярващо.

Мари завъртя очи към тавана.

— Не може да понесе мисълта друг да е фаворит на Тъмнейший.

Разсмях се неволно, но веднага след това се сгърчих от остра болка в гърдите.

— Едва ли съм негова фаворитка.

— Разбира се, че ти си неговата фаворитка. Вярно, Зоя притежава голяма сила, но пак си остава просто една от Вихротворците. А ти си Призоваваща слънцето.

Надя каза това с пламнали бузи и аз можех да се закълна, че завистливата нотка в гласа ѝ не е единствено плод на моето въображение. Въпросът бе докъде стигаше тази завист. От приказките на Мари и Надя излизаше, че мразят Зоя, но иначе двете ѝ се усмихваха. „Какви ли ги приказват и зад моя гръб?“ — зачудих се.

— Може Тъмнейший да я разжалва! — изписка Мари.

— Нищо чудно да я прати в Сайбея — гракна Надя.

От сенките се появи Лечител, накара ги да млъкнат и ги прати да си вървят. Двете обещаха да ме посетят и на следващия ден. Сигурно пак съм се унесла, защото в лазарета цареше мрак, когато отворих очи. Тегнеше зловеща тишина, всички останали легла бяха празни и единственият звук идваше от тихото тиктакане на часовника.

Надигнах се. Все още усещах слаба болка, но просто не беше за вярване, че само преди няколко часа са ми счупили ребро.

Устата ми беше пресъхнала и главата започваше да ме боли. Измъкнах се изпод завивките и си налях чаша вода от каната край леглото. После отворих прозореца и вдишах дълбоко нощния въздух.

— Алина Старков.

Подскочих от изненада и рязко се обърнах.

— Кой е там? — задъхах се.

От дългите сенки край вратата се появи Апарат.

— Стреснах ли те? — попита.

— Малко — признах. От колко ли време стоеше там? Дали ме беше наблюдавал, докато спя?

Приближавайки към мен, той сякаш се носеше безшумно над пода, а дрипавото му расо метеше дюшемето в лазарета. Неволно отстъпих назад.

— С огромно съжаление научих за раняването ти — каза. — Тъмнейший би трябвало по-строго да съблюдава своите задължения.

— Добре съм.

— Така ли? — попита, оглеждайки ме на лунната светлина. — Не изглеждаш добре, Алина Старков. А е жизненоважно да си в добро здраве.

— Просто съм малко уморена.

Той пристъпи още по-близо. Особената му миризма ме задави — тази смесица от тамян и плесен, дъхът на разровена земя. Спомних си гробището на Керамзин, килнатите надгробни плочи, селските жени, коленичили край пресните гробове. Изведнъж си дадох сметка, че сме съвсем сами в лазарета.

Дали Лечителят бе още наблизко? Или пък се беше оттеглил за чаша квас и меко легло?

— Знаеш ли, че в някои погранични села ти правят олтари? — прошепна Апарат.

— Какво?

— О, да. Народът жадува някой да му даде надежда, а благодарение на теб иконописците не могат да насмогнат на работата.

— Но аз не съм светица!

— Това е благословия, Алина Старков. Дар божи. — Той пристъпи още по-плътно към мен. Вече различавах тъмните сплъстени кичури на брадата му, пожълтелите криви зъби. — Ти и сега си заплаха, а занапред ще ставаш все по-опасна.

— Аз ли? — прощушнах. — И за кого?

— Има нещо много по-могъщо от коя да е армия. То може да детронира царе, способно е да повали дори Тъмнейши. Знаеш ли кое е това нещо?

Поклатих глава и се дръпнах колкото може по-далече от него.

— Вярата — издиша той с безумни очи. — Вярата.

Посегна към мен. Затърсих опипом таблата на леглото и прекатурих на пода чашата с вода. Тя шумно се разби на парчета. Дочух забързани стъпки да отекуват по коридора към нас. Апарат отстъпи назад и се стопи в сенките. Вратата рязко се отвори и вътре влетя Лечителят с развян зад него червен кафтан.

— Добре ли си?

Отворих уста, без да знам какво да кажа, но Апарат вече се беше промъкнал безшумно през вратата.

— Аз... много съжалявам. Счупих чашата.

Лечителят повика един слуга да почисти неразборията. После ме накара пак да легна и ме посъветва да си почивам. Щом затвори вратата след себе си обаче, аз се надигнах и запалих лампата до леглото.

Ръцете ми трепереха. Щеше ми се да забравя нездравото бълнуване на Апарат, но не успях. Не и ако хората наистина се молеха на Призоваващата слънцето; не и ако очакваха да им донеса спасение. Спомнях си злокобните думи на Тъмнейший под порутения покрив на хамбара: „Ерата на гришанската мощ върви към своя край“. Мислех за волките, за безчетните човешки животи, погълнати от „Долината на смъртната сянка“. „Разделена, Равка няма да оцелее през новата ера.“ Ако се провалях, това нямаше да е провал само в очите на Тъмнейший или Багра. Така щях да предам надеждите на цяла Равка.

Когато Жения дойде при мен на следващата сутрин, аз ѝ разказах за посещението на Апарат. Тя обаче не изглеждаше никак обезпокоена от онова, което бе казал, нито от неговото странно поведение.

— Вярно, че е отвратителен — съгласи се, — но пък е безвреден.

— Изобщо не е безвреден. Да го беше видяла само! Изглеждаше напълно полудял.

— Той е свещеник.

— И защо изобщо дойде тук?

Жения вдигна рамене.

— Може би царят го е пратил да се помоли за твое здраве.

— Тая нощ няма да остана тук. Искам да спя в моята стая. Със заключена врата.

Жения изсумтя и огледа пустия лазарет.

— Виж, за това съм съгласна с теб. Аз също не бих искала да се заседявам на такова място. — После заби поглед в мен. — Изглеждаш ужасно — заключи с присъщата ѝ тактичност. — Защо не ме оставиш да те пооправя малко?

— Не.

— Дай поне да махна тъмните сенки под очите.

— Не! — заинатих се. — Но искам услуга.

— Да си донеса ли несесера? — нетърпеливо попита тя.

Погледнах я навъсено.

— Не такава услуга. Мой приятел беше ранен в Долината. Аз... Писах му, но не съм сигурна, че писмата ми са стигнали до него. — Усетих как бузите ми пламват и побързах да продължа: — Можеш ли да разбереш как е той и къде е разквартируван? Не знам кого друг да помоля. А ти и без това си постоянно във Великия дворец, та си помислих, че може да ми помогнеш.

— Разбира се, но... Прегледа ли списъците с жертвите?

Кимнах и буца заседна на гърлото ми. Женя излезе да потърси лист и мастило, за да ѝ запиша името на Мал. Въздъхнах и разтърках очи. Не можех да разбера каква е причината за мълчанието на Мал. Преглеждах списъците на падналите в бой всяка седмица с разтуптяно сърце и свит стомах от ужас, че ще зърна името му. И всяка седмица отправях благодарности към светиите, че Мал е жив и в безопасност, макар той да не си даваше труд да ми пише.

А така ли беше наистина? Сърцето ми се сви болезнено. Може би Мал бе доволен, че съм се махнала, може би с радост се бе отървал от старото приятелство и задълженията си. „Но може и да лежи в някое болнично легло, а ти просто си дребнава малка пикла“ — скастрих се мислено.

Женя се върна и аз ѝ записах името на Мал, полка и номера на неговата част. Тя сгъна листа и го пхна в ръкава на кафтана си.

— Благодаря — казах задавено.

— Сигурна съм, че той е добре — увери ме тя и нежно стисна ръката ми. — А сега лягай, за да оправя тия тъмни кръгове.

— Женя!

— Лягай, или по-добре забрави за тая малка услуга!

Челюстта ми увисна.

— Ти си гадна.

— Аз съм прекрасна.

Изгледах я гневно и се тръшнах на възглавницата.

Щом Женя си тръгна, аз се застыгах да се връщам в стаята си. Лечителят изобщо не беше доволен, но аз настоях. Вече почти не изпитвах болка и нямаше сила, която да ме принуди да прекарам още една нощ в пустия лазарет.

Прибрах се в стаята си, изкъпах се и опитах да почета една от книгите по теория. Но изобщо не успях да се съсредоточа. Ужасявах се

от мисълта как на следващия ден ще трябва да се върна към учебните занятия, ужасяваше ме перспективата за още един провален урок при Багра.

От пристигането ми в Малкия дворец втренчените погледи и клюките по мой адрес сякаш бяха понамалели. Въпреки това не се съмнявах, че схватката ми със Зоя отново ще разбуни кошера.

Когато станах да се разкърша, улових отражението си в огледалото на тоалетната масичка. Прекосих стаята и се огледах критично. Тъмните сенки под очите ми бяха изчезнали, макар и за кратко. Те обаче не променяха нищо. Пак изглеждах както обикновено: уморена, мършава, болнава. Нищо общо с истинските гришани. Силата беше тук някъде, вътре в мен, но аз не можех да я достигна, нито знаех как. Защо бях различна? Защо на моята сила ѝ бе трябвало толкова време, за да се прояви? И защо оставаше все така недосегаема за мен?

Виждах в огледалото плътните златни завеси, ярко оцветените стени, пламъците на огъня, отразени в плочките на камината. Зоя може и да беше зла, но имаше право. Мястото ми не беше в този красив свят. Не успеях ли да отключая силата си, никога нямаше да стана една от Гриша.

ГЛАВА 12

Следващото утро не се оказа чак толкова лошо, колкото очаквах. Когато влязох в куполната зала, Зоя вече беше там. Седеше съвсем сама в края на масата на Призоваващите и мълчаливо закусваше. Дори не вдигна глава, когато Мари и Надя ме поздравиха. Направих всичко по силите си и аз да не ѝ обръщам внимание.

После опитах да се насладя на всяка крачка по пътя към езерото. Слънцето светеше ярко, въздухът докосваше хладно страните ми. Стараех се да не гледам към душното и лишено от прозорци обиталище на Багра. Щом изкачих стъпалата пред вратата обаче, дочух повишени гласове.

Поколебах се, после тихо почуках. Гласовете секнаха рязко, аз отворих вратата и надникнах вътре. Тъмнейший стоеше край печката на Багра с разкривено от ярост лице.

— Извинете — заекнах и отстъпих назад да се върна.

— Влизай, момиче — сопна ми се Багра. — Не пускай жегата навън.

Когато влязох и затворих вратата след себе си, Тъмнейший леко ми се поклони.

— Как си, Алина?

— Добре съм — едва продумах.

— Тя е добре! — изфуча Багра. — Добре била! Не може един коридор да освети, ама иначе била добре!

Разтреперих се и ми се прииска да потъна в земята. За моя изненада обаче, Тъмнейший я прекъсна:

— Остави я на мира.

Багра присви очи.

— За теб така е по-добре, нали?

Тъмнейший въздъхна и изнурено прокара ръце през тъмната си коса. Когато пак ме погледна, на устните му играеше печална усмивка, а косата му стърчеше на всички страни.

— Багра си има личен подход как да постигне нещо — отрони той.

— Я не ми говори така снизходително, момче! — Гласът ѝ изплющя като камшик.

Изненадващо Тъмнейший се изопна, после се намръщи, сякаш бе осъзнал какво е направил.

— Не смей да ме хокаш, стара жено — отвърна той с нисък заплашителен глас.

Почувствах как гневът им нажежава въздуха. Къде бях попаднала? Тъкмо си мислех да се изнижа и да ги оставя да се карат, когато гласът на Багра отново изплющя:

— Момчето мисли да ти намери муска — сопна се. — Ти какво ще кажеш за това, момиче?

Толкова се стъписах, че някой нарича Тъмнейший момче, та ми трябваше време да вникна в смисъла на думите ѝ. Щом обаче го осъзнах, почувствах надежда и облекчение. Муска! Защо не се бях сетила по-рано за това! Защо те не се бяха сетили по-рано?! Багра и Тъмнейший можеха да ми помогнат да призова силата си, защото и двамата бяха живи муски. Тогава защо и аз да нямам своя муска като мечите нокти на Иван или тюленовия зъб, който видях да виси на врата на Мари?

— Мисля, че е чудесно! — провикнах се по-гръмко, отколкото очаквах.

Багра изсумтя презрително.

Тъмнейший я изгледа остро, но после се обърна към мен.

— Чувала ли си някога за стадото на Морозов, Алина?

— Разбира се, че е чувала. Знае също така за еднорозите и за драконите в Шу Хан — подигравателно се намеси Багра.

Гняв разкриви чертите на Тъмнейший, но той успя да се овладее.

— Може ли да разменя две думи насаме с теб, Алина? — попита любезно.

— Раз... разбира се — заекнах.

Багра отново изсумтя, но Тъмнейший не ѝ обърна внимание, хвана ме за лакътя и ме поведе навън, тръшвайки силно вратата зад нас. Щом се отдалечихме малко по пътеката, той тежко въздъхна и пак прокара пръсти през косата си.

— Ама че женище! — промърмори.

Едва се сдържах да не прихна.

— Какво? — сепнато попита той.

— Просто никога не съм ви виждала толкова... чорлав.

— Обикновено Багра докарва хората до това състояние.

— И вас ли е обучавала?

По лицето му премина сянка.

— Да — отвърна. — Е, какво знаеш за стадото на Морозов?

Прехапах устни.

— Хмм, ами, нали знаете...

Той въздъхна.

— Детски приказки, така ли?

Свих смутено рамене.

— Добре, всичко е наред — каза той. — Какво си спомняш от тези приказки?

Върнах се мислено назад, припомняйки си гласа на Ана Куя късно вечер в спалното помещение.

— Имало стадо бели кошути, вълшебни създания, които се явявали само по здрач.

— Те са толкова вълшебни, колкото сме и ние двамата. Но са древни и много могъщи.

— Има ли ги наистина? — попитах недоверчиво. Въздържах се да отбележа, че лично аз не се чувствам никак вълшебна или могъща, особено напоследък.

— Така мисля.

— Но Багра не е съгласна.

— Тя по правило намира идеите ми за глупави. Какво друго си спомняш?

— Ами — започнах със смях, — в историите на Ана Куя те могат да говорят и ако някой ловец ги залови, а после пощади живота им, изпълняват едно негово желание.

Сега и той се разсмя. За първи път чувах този смях — прекрасен и печален звук, който ромолеше във въздуха.

— Тази част определено не е вярна.

— Ами останалото?

— Царете и всеки следващ Тъмнейший издирват стадото на Морозов от векове. Моите ловци се кълнат, че са виждали следите му, макар никога да не са зървали тези създания.

— Вярвате ли им?

Очите му с цвят на слюда бяха студени и сериозни.

— Моите хора не ме лъжат.

Усетих как по гърба ми полазват студени тръпки. Като знаех на какво е способен Тъмнейший, аз също не бих дръзнала да го лъжа.

— Добре тогава — проговорих неспокойно.

— Ако заловим елена водач на стадото на Морозов, рогата му могат да станат муска. — Той протегна ръка и ме потупа по ключицата. Дори това бегло докосване отново надигна в мен чувството за сигурност.

— Огърлица? — промълвих и се опитах да си я представя, все още усещайки потупването на пръстите му в основата на шията си.

Той кимна.

— Най-могъщата муска, за която се знае.

Зяпнах насреща му.

— И вие искате на мен да я дадете?!

Той кимна отново.

— Няма ли да е по-лесно да взема някой нокът, зъб или, знам ли, какво да е друго?

Той поклати глава.

— Ако искаме да унищожим Долината, ще ни трябва силата на елена.

— Но ако дотогава нося друга муска, с която да се упражнявам...

— Добре знаеш, че не става така.

— Защо?

Той се намръщи.

— Ти изобщо ли не четеш теория?

Хвърлих му бегъл поглед.

— Теорията е необятна.

Той ме изненада, като се усмихна.

— Съвсем забравих, че си още нова.

— Е, аз обаче не съм — промърморих.

— Толкова ли е зле?

Смутена, усетих как нещо голямо засяда в гърлото ми. Преглътнах.

— Багра сигурно ви е казала, че сама не мога да призова дори един слънчев лъч.

— И това един ден ще стане, Алина. Аз не се притеснявам.

— Наистина?

— Наистина. Но дори да не успееш, щом се доберем до елена, това вече няма да е от значение.

Изведнъж почувствах как ме обзема нетърпение. Ако муската наистина щеше да ми помогне да стана една от Гриша, тогава нямаше да чакам някакъв митичен еленов рог. Искях друга, съвсем реална. И то веднага.

— Ако досега никой не е открил стадото на Морозов, защо мислите, че точно сега ще успеем? — попитах.

— Защото така е писано. Еленът е предопределен за теб, Алина, усещам го. — Той ме погледна. Косата му още беше в безпорядък. Под ранните утринни лъчи ми изглеждаше много по-красив и много повече човек от всякога преди.

— Изглежда, трябва да те помоля да ми се довериш — каза.

Какво се очакваше да отговоря? Всъщност няхах избор. Щом Тъмнейший искаше от мен да бъда търпелива, нищо друго не ми оставаше.

— Добре — казах най-накрая. — Но вие все пак побързайте.

Той отново се разсмя и аз усетих как бузите ми поруменяват от задоволство. После изражението му пак стана сериозно.

— Чакам те от толкова дълго, Алина — проговори. — Двамата с теб ще променим света.

Засмях се притеснено.

— Не съм от тези, които променят света.

— Ти само почакай — рече тихо и пак ме погледна със слюденосивите си очи.

Сърцето ми подскочи. Сигурно се канеше да каже още нещо, но внезапно отстъпи като опарен. — Късмет в училище от тук нататък — отсеке. После леко се поклонил, завъртя се на пети и тръгна по пътеката край езерото. Едва бе изминал няколко крачки обаче, когато пак се обърна назад. — Алина — проговори, — колкото до елена...

— Да?

— Моля те да не казваш на никого за него. Повечето хора смятат, че това е просто детска приказка, а аз мразя да излизам глупак в очите на другите.

— Дума няма да обеля — обещах.

Той пак кимна и без да каже нищо повече, закрачи напред. Забих поглед в гърба му, без самата аз да знам защо го правя.

Щом откъснах очи от него, видях Багра да стои на чардака пред вратата си и да ме наблюдава. Кой знае защо се изчервих.

— Хм — изсумтя тя, после също ми обърна гръб.

След разговора с Тъмнейший веднага поех към библиотеката. В нито една от книгите ми по теория не се споменаваха за елена, но попаднах на името на Иля Морозов, един от първите и най-могъщи Гриша.

Освен това имаше богат материал за муските. В книгите съвсем ясно се казваше, че всеки от Гриша може да има само една муска през живота си и след като тя стане негова, вече никой друг не може да я притежава:

„Гришанинът притежава муската, но и муската притежава гришанина. Съберат ли се веднъж, това е завинаги. Сродното сродно привлича и договорът е подпечатан веќе.“

Причините за това не ми бяха съвсем ясни, но, изглежда, имаха връзка с контрола върху гришанската сила.

„Конят притежава бързина. Мечката притежава сила. Птицата има крила. Нито едно създание не притежава тези дарби наведнъж и така светът се поддържа в равновесие. Муските са част от това равновесие, а не средство за неговото нарушаване — всеки гришанин трябва да го помни, защото иначе рискува да си понесе последствията.“

Друг философ пък пишеше:

„Защо всеки гришанин може да притежава една-единствена муска? Аз бих задал този въпрос другояче: кое е безкрайно — вселената или алчността човешка?“.

Седнала под стъкления купол на библиотеката, аз се замислих за Черния еретик. Тъмнейший беше казал, че „Долината на смъртната сянка“ е плод на алчността на този негов прародител. Това ли имаха предвид философите, когато говореха за последствия? За първи път ми дойде наум, че Долината е единственото място, където Тъмнейший е безсилен и неговата мощ не означава нищо. Наследниците на Черния еретик бяха наказани заради неговата амбиция. Но въпреки това не ми излизаше от ума, че в края на краищата не друг, а тъкмо Равка плащаше кървав данък.

Есента постепенно премина в зима и студените ветрове оголиха клоните на дърветата в дворцовите градини. Въпреки това нашите маси все така бяха отрупани с пресни плодове и цветя от оранжерии, в които гришаните поддържаха свой собствен микроклимат. Но дори сочните сливи и лилавите зърна на гроздовете не успяваха да събудят апетита ми.

Смятах, че разговорът с Тъмнейший може да ме промени някак. Много ми се искаше да повярвам на думите му и докато стоях с него на брега на езерото, почти бях успяла. Но след това нищо различно не се случи. Все така не ми се получаваше да призова своята сила без помощта на Багра. Все още не бях истинска Гриша.

И все пак вече не се чувствах толкова злочеста. Тъмнейший поиска от мен да му се доверя. Щом той смяташе, че ключът е в елена, не ми оставаше друго, освен надеждата да е прав. Продължавах да страня от другите Призоваващи по време на упражненията, но се оставих Мари и Надя на няколко пъти да ме замъкнат в купалото, както и на едно от балетните представления във Великия дворец. Дори за случая позволих на Женя да придаде малко цвят на страните ми.

Промяната в мен вбесяваше Багра.

— Ти вече дори не се стараяш! — крещеше тя. — Нали не очакваш появата на някакъв вълшебен елен да свърши всичко вместо

теб? Или пък разчиташ на ненагледната си огърлица? Все едно да се надяваш някой еднорог да положи глава в скута ти, глупаво момиче такова!

Но започнеш ли да ме хока, аз само вдигах рамене. Тя имаше право. Беше ми омръзнало все да се провалям. Просто не приличах на останалите от Гриша и беше крайно време да го приема. Пък и някакво вродено непокорство ме подтикваше да я вбесявам — това дори ми доставяше удоволствие.

Още не знаех какво наказание е получила Зоя, но тя продължаваше да гледа през мен като през стъкло. Не ѝ позволявах да припарва в залата за тренировки и дочух, че щели да я върнат в Крибирск след големия зимен бал. От време на време я хващах да ме наблюдава или пък да се киска в шепи със своята малка група приятели от Призоваващите, но не позволявах това да ме уязви.

Въпреки това не успях да се отърся от усещането, че съм се провалила. Още с падането на първия сняг сутринта заварих пред вратата си да ме чака нов кафтан. Вълненият плат, от който беше ушит, имаше тъмносиния цвят на среднощ, а качулката беше обточена с пухкава златиста кожа. Облякох я, но и тя не ме освободи от чувството, че съм измамница.

След закуска, както обикновено, поех по познатия път към хижата на Багра. Покритата с чакъл пътека, почистена от Огнетворците, проблясваше на слабото зимно слънце. Вече бях почти до езерото, когато една прислужничка ме настигна. Подаде ми навит на руло лист хартия, направи реверанс и изприпка обратно по пътеката. Разпознах почерка на Женя.

Частта на Малян Оретцев е разквартирувана за шест седмици при Чернаст, Северна Сайбея. Той е в списъците на невредимите. Можеш да му пишеш на адреса на неговия полк.

Посланикът на Керч се яви при кралицата с дарове. Стриди и бекаси^[1], съхранени в сух лед (гадост), и захаросани бадеми! Тази вечер ще донеса от тях.

Ж.

Мал беше в Сайбея. Оказа се жив, в безопасност, далече от местата на най-тежките сражения; сега най-вероятно се забавляваше със зимен лов.

Трябваше да съм доволна. Трябваше да се радвам.

„Можеш да му пишеш на адреса на неговия полк.“ Вече месеци наред му пишех на адреса на неговия полк.

Спомних си думите от последното писмо, което пратих.

„Скъпи Мал — пишеше в него, — от доста време нямам никаква вест от теб, затова допускам, че си срещнал някоя волкра и сте се оженили, а сега си живеете щастливо в «Долината на смъртната сянка», където няма нито светлина, нито хартия, за да драснеш няколко реда. Или пък — твърде вероятно — твоята булка ти е изяла и двете ръце.“

В останалата част от писмото описвах Боткин, гъгнивото куче на царичката и странното увлечение на Гриша по селските обичаи. Разказвах му за красавицата Женя, за павилионите покрай езерото и прекрасния стъклен купол в библиотеката. Писах му и за загадъчната Багра, за орхидеите в оранжерията и нарисуваните над леглото ми птици. Но не споменах и думичка за елена на Морозов, нито за провала ми като гришанка, нито за факта, че продължава да ми липсва всеки божи ден.

Когато писмото беше завършено, за кратко се поколебах, после бързешком добавих накрая:

„Не зная дали си получил предишните ми писма. Този дворец е толкова красив, че с думи не може да се опише, но съм готова да го заменя само за един следобед с теб край езерцето при Тривка, където да правим жабки с камъчета по водата. Моля те, пиши.“

Той явно беше получил писмата ми. Какво ли бе направил с тях? Дали изобщо си бе направил труд да ги отвори? Или бе сумтял притеснено, когато е пристигнало петото, шестото, седмото?

Как само му се умилквах! Моля те, пиши ми, Мал. Моля те, не ме забравяй, Мал.

„Ама че съм жалка“ — помислих, триейки сълзите от гняв.

Загледах се в езерото. То беше започнало да се покрива с ледена коричка. Спомних си непълноводната река, която прекосяваше имението на княз Керамзов. Всяка зима с Мал я чакахме да замръзне, за да се пързалиме с кьнки по нея.

Смачках бележката на Женя в юмрук. Не исках повече да мисля за Мал. Щеше ми се да залича всеки спомен от Керамзин. А най-много ми се искаше да се втурна в стаята си и хубавичко да се наплача. Но нямаше как, чакаше ме още една безсмислена и ужасна сутрин при Багра.

Изобщо не си дадох труд да бързам надолу по пътеката към езерото, после изтрополих по стълбите на Багра и бутнах вратата.

Тя по стар обичай седеше край огъня и грееше кокалите си на пламъците.

Тръшнах се на стола срещу нея и зачаках.

Багра късо и лаещо се изкиска.

— О, днес май сме ядосани, а, момиче? Че за какво пък толкова има да се ядосваш? Или ти е писнало да чакаш приказния си бял елен?

Кръстосах ръце на гърдите и дума не обелих.

— Отговаряй, момиче!

Ако беше някой друг ден, щях да я излъжа, че всичко ми е наред и че просто съм уморена. Но явно търпението ми беше преляло, защото се озъбих насреща ѝ.

— Писна ми от всичко — изрекох гневно. — Писна ми да ям ръжен хляб и херинга на закуска. Писна ми да нося тоя глупав кафтан. Писна ми Боткин да ме бъхти, писна ми и от вас.

Очаквах да побеснее, но тя само впи поглед в мен. С наклонената си на една страна глава и лъскащите на заревото на огъня очи приличаше на много зло врабче.

— Не — бавно произнесе тя. — Не е това. Тук има нещо друго. Какво е? Да не би бедното малко момиченце да го измъчва носталгия?

— Носталгия по какво? — изсумтях.

— Ти ми кажи, момиче. Какво му е толкова лошо на живота тук? Нови дрехи, меко легло, топла храна три пъти на ден, привилегията да си любимка на Тъмнейший?

— Не съм негова любимка.

— Обаче ти се иска да станеш — присмехулно каза тя. — Не си прави труд да ме лъжеш. И ти си като всички останали. Видях как го гледаше.

Усетих как цялата пламвам и ми се прищя да заблъскам Багра по главата със собствената ѝ тояга.

— Хиляди момичета биха продали и родната си майка, за да са на твое място, ама виж се сега: окаяна и нацупена като някое дете. Хайде, казвай, момиче, каква ти е болката.

Тя, разбира се, имаше право. Аз сама прекрасно разбирах, че ми е мъчно за най-добрия ми приятел. Само дето нямах никакво намерение да ѝ го признавам.

Изправих се рязко и шумно блъснах стола назад.

— Това е чиста загуба на време.

— Така ли? Че на теб за какво ти е толкова скъпо времето? Може би трябва да чертаеш карти? Или да носиш мастило на някой от по-старшите картографи?

— Няма нищо лошо в това човек да чертае карти.

— Естествено. Както няма лошо и да си влечуго. Стига да не си се родил ястреб, разбира се.

— Стига вече! — креснах и ѝ обърнах гръб. Всеки момент щях да ревна, но не исках тази зловна старица да ме вижда как плача.

— Накъде тръгна? — провикна се подигравателно тя след мен. — Каква толкова спешна работа те чака?

— Никаква! — креснах. — Никой не ме чака!

В мига, в който го изрекох, истината на тези думи така ме порази, че останах без дъх. Вкопчих се в дръжката на вратата, защото изведнъж ми се зави свят.

И тогава ме връхлетя споменът за екзаминаторите от Гриша.

Намирам се в гостната на Керамзин. В камината гори огън. Едър мъж в синьо ме държи здраво и дърпа, за да ни раздели с Мал. Усещам как пръстите на Мал се изплъзват от хватката ми, ръката му се откъсва от моята.

Облечен в пурпур млад мъж вдига Мал, понася го към библиотеката и затръшва вратата зад гърба си. Ритам и се дърпам. Чувам как Мал крещи името ми.

Другият мъж ме държи здраво. Жената в червено плъзга ръка по китката ми. Усещам как ме обзема чувство за сигурност. Преставам да се съпротивлявам. Пронизва ме нечий зов. Нещо вътре в мен се надига, за да му отвърне.

Не мога да дишам. Имам чувството, че съм на дъното на езеро и се оттласквам нагоре, за да изскоча на повърхността, дробовете ми горят за глътка въздух.

Жената в червено внимателно ме наблюдава с присвити очи. Долавям гласа на Мал през затворената врата на библиотеката:

„Алина, Алина“.

И тогава разбирам. Знам, че сме различни един от друг. Ужасно, непоправимо различни.

„Алина, Алина!“

Правя своя избор. Потискам онова нещо в мен и го връщам обратно.

— Мал! — крещя и продължавам да се съпротивлявам.

Жената в червено се опитва да задържи китката ми, но аз се гърча и извивам, докато накрая ме пуска.

Подпрях се разтреперана на вратата в хижата на Багра. Жената в червено е била муска. Ето защо зовът на Тъмнейший ми се бе сторил познат. Но тогава някак съм успяла да ѝ устоя.

Най-накрая всичко ми се проясни.

Преди появата на Мал, Керамзин беше за мен място, изпълнено с ужас, с несвършващи ноци и проливани в мрака сълзи, с пренебрежението на по-големите деца, с пусти и студени стаи. Но после пристигна Мал и всичко се промени. Плашещите тъмни ъгли станаха наши скривалища. Самотните гори се превърнаха в място за изследователските ни походи. Керамзин вече беше нашият дворец, нашето царство. Аз повече не се страхувах.

Екзаминаторите на Гриша щяха да ме откъснат от Керамзин. Щяха да ме заведат далеч от Мал, а той беше единственото хубаво нещо в живота ми. Ето защо бях направила своя избор. Потиснала бях силата си и я бях държала скрита всеки ден от там нататък с цената на

цялата си воля и жизнена енергия. Никога не ѝ бях позволила да се прояви. Вече бях свикнала всяка частица от мен да пази тази тайна.

Спомням си как двамата с Мал стояхме край прозореца и наблюдавахме тройката на гришаните да си заминава; колко изтощена се чувствах в този момент. На следващата сутрин се събудих и открих, че под очите ми има тъмни кръгове. Оттогава беше все така.

„Ами сега?“ — запитах се, притиснала чело о студеното дърво на вратата; цялата треперех.

Сега Мал ме беше изоставил.

Единственият човек на този свят, който познаваше истинското ми лице, се беше поскъпил да драсне няколко реда. А аз продължавах да държа на него. Въпреки целия лукс на Малкия дворец, въпреки новооткритата си сила, въпреки мълчанието на Мал аз продължавах да държа на него. Багра имаше право. Залъгах се, че полагам огромни усилия в обучението си, но някъде дълбоко в себе си продължавах да копнея да се върна при Мал.

Една част от мен все още таеше надежда, че това е някаква грешка, а Тъмнейший скоро ще осъзнае заблудата си и ще ме прати обратно в моя полк; че Мал най-накрая ще разбере колко му липсвам и с него двамата ще остареем заедно на нашата ливадка.

Мал бе успял да продължи напред, но аз все още стоях изплашена пред тези три загадъчни фигури, стиснала здраво ръката му. Май бе дошло време да я пусна. В „Долината на смъртната сянка“ Мал бе спасил живота ми, а аз — неговия. Може би това беше знак, че всичко между нас е свършено.

Тази мисъл ме изпълни с тъга — тъга по споделените ни мечти; по любовта, която изпитвах; по онова преливащо от надежда момиче, каквото никога вече нямаше да бъда. Тази тъга нахлу в мен и разсече възела, за чието съществуване дори не подозирах. Затворих очи и усетих как сълзите се стичат по бузите ми. Посегнах към онова нещо в мен, което толкова дълго бях крила.

„Съжалявам“ — прошепнах.

„Съжалявам, че толкова време те държах в непрогледен мрак.“

„Съжалявам, но вече съм готова.“

Призовах я и светлината откликна. Почувствах как отвсякъде нахлува в мен, пробягвайки по повърхността на езерото, плъзгайки се по позлатените кубета на Малкия дворец, прониквайки под вратата и

през стените на хижата на Багра. Усещах я навсякъде. Разтворих ръце и светлината разцъфна през мен, изпълни стаята, огря каменните стени, старата зидана печка, покрита с кахлени плочки, всяко ъгълче от необикновеното лице на Багра. Погълна ме, изпълвайки въздуха с трептяща жега, по-мощна и чиста от всякога, защото сега бе единствено моя. Искаше ми се да се смея, да пея, да крещя. Най-последно имаше нещо, което бе само и единствено мое.

— Добре — обади се Багра, присвивайки очи от светлината. — Сега вече може да се работи.

---

[1] Прелетна блатна птица с големина на гълъб, пъстри пера и дълга права човка. — Б.р. ↑

ГЛАВА 13

Същия следобед отидох при останалите Етералки край езерото и за първи път показах силата си пред тях. Накарах светлината да играе по повърхността на водата и да отскача от гребена на вълните, които Иво беше призовал. Още не можех да контролирам добре силата си като останалите, но все пак успях. Всъщност не беше никак трудно.

После изведнъж се оказа, че още много неща не са никак трудни. Вече не се изморявах, докато изкачвах витата стълба към стаята си. Всяка нощ спях дълбоко и без сънища, а сутрин се събуждах свежа и отпочинала. Храната се превърна в истинско откровение за мен: цели купи с овесена каша, увенчани със захар и сметана, блюда с пържена в масло морска лисица, сочни сливи и праскови от оранжерията, чистият и горчив вкус на квас. Сякаш онзи миг в хижата на Багра бе първата глътка въздух, събудила ме за нов живот.

Тъй като останалите гришани не подозираха с какъв труд бях овладяла силата си, те останаха леко озадачени от тази промяна. Не им дадох никакво обяснение, а Жения ме държеше в течение на някои от най-любопитните слухове по мой адрес.

— Мари и Иво предполагат, че фйерданите са те били заразили с някаква болест.

— Аз пък си мислех, че Гриша не боледуват.

— Именно! — отвърна тя. — Затова всичко около теб им се виждаше толкова зловещо. Но накрая Тъмнейший е успял да те излекува, като ти е дал да пиеш от неговата кръв, смесена с извлек от диаманти.

— Отвратително! — възкликнах със смях.

— О, това нищо не е. Зоя се опита да пусне слух, че си обсебена.

Още по-силно се разсмях.

Часовете с Багра обаче оставаха все така мъчителни и не ми доставяха никакво удоволствие. Въпреки това не пропусках случай да упражня силата си и усещах как ставам все по-добра. Отначало умирах

от страх всеки път, когато се готвех да призова светлината — боях се, че няма да се появи и всичко пак ще бъде постарому.

— Това не е нещо, което е извън теб — хокаше ме Багра. — Не е някое животно, което се крие и само решава дали да дойде, или не, щом го повикаш.

Нали не нареждаш на сърцето си да бие, а на белите си дробове да дишат?

Твоята сила ти служи, защото това е нейното предназначение; защото няма друг избор, освен да ти служи.

Понякога имах чувството, че в думите на Багра остава нещо недоизказано; някакъв скрит смисъл, до който трябва да стигна сама. Но каторжният труд при нея не ми оставяше сили да разгадавам шарадите^[1] на тази злобна старица.

Тя непрекъснато ме пришпорваше да развивам способностите и самоконтрола си. Научи ме да концентрирам силата си в кратки ослепителни изблици — пронизващи лъчи, които изгаряха с жегата си, както и да я разпращам под формата на нескончаеми светлинни водопади. Принуждаваше ме да призовавам светлината отново и отново, и отново, докато накрая едва успях да я повикам. Викаше ме при себе си нощем, за да се упражнявам, когато почти няма светлина. А когато най-накрая гордо успях да произведа слаб слънчев лъч, тя тропна с тояжката си по пода и се развика:

— Не е достатъчно!

— Правя това, което е по силите ми — изпъшках изтощена.

— Ха! — изстреля тя. — Мигар света го е грижа, че ти правиш каквото е по силите ти?! Затова го направи пак и нека този път е както се полага!

Уроците при Боткин обаче станаха съвсем различни. Като малки двамата с Мал препускахме из горите и поляните, но никога не можех да се сравнявам с него. Винаги съм била хилава и болнава и твърде лесно се уморявах. Сега обаче за първи път в живота си се хранех и спях редовно и това се промени.

Боткин ме подлагаше на брутални военни схватки и — както ми се виждаше — безкрайни кросове из парка, но постепенно тези предизвикателства започнаха да ми доставят наслада. Харесваше ми да изпитвам възможностите на заякналото си тяло.

Чудех се дали някога ще успея да надвия стария наемник, но Фабрикаторите ми помогнаха да постигна дори това. Специално за мен изработиха чифт кожени ръкавици с отрязани пръсти и малки огледала от вътрешната страна — мистериозните стъклени дискове, над които се трудеше Давид при посещението ми в работилницата. Научих се само с леко перване на ръката да приплъзвам някой от дисковете между пръстите си и — с позволението на Боткин, разбира се — се упражнявах да произвеждам с тях светкавични проблясъци, които да заслепят противника. Тренирах постоянно с ръкавиците, докато накрая вече ги усещах като част от себе си, като втора кожа.

Боткин беше все така груб и критичен, като използваше всеки удобен случай да ме нарече непригодна за нищо, но веднъж ми се стори, че зървам сянка на одобрение по обветреното му лице. Към края на зимата, след един ден на изтощителни упражнения, по време на които бях успяла да го ударя в ребрата (за което ми се отплати с тежко кроше в челюстта), той ме дръпна настрани.

— Ето — каза, подавайки ми нож в кожен калъф, обкован със сребро. — Винаги да е с теб.

Стъписана, видях, че това не е обикновен нож, а е от гришанска стомана.

— Благодаря — едва успях да пророня.

— Не „благодаря“ — отвърна той и потупа грозния белег, пресичащ гърлото му. — Стомана заслужена.

Тази зима беше съвсем различна от всички предишни зими в живота ми. Прекарвах дългите слънчеви следобеди, като карах кънки по замръзналото езеро или се спусках с шейна из дворецовите паркове заедно с другите Призоваващи. В снежните вечери се събирахме около камините в куполната зала, пиехме квас и си угаждахме със сладкиши. Почетохме празника на Свети Николай с огромен казан супа с кнедли и кутя^[2], приготвена с мед и маково семе. Някои от Гриша излизаха на ски или разходка с кучешки впрягове из заснежените покрайнини на Ос Олта, но заради собствената ми безопасност аз оставах зад оградата на парка.

Това не ми тежеше. Вече се чувствах по-спокойна в компанията на другите Призоваващи, пък и се съмнявах, че ще ми е приятно постоянно да съм с Мари и Надя. Много по-хубаво ми беше двете с Жения да седим на чаша чай в моята стая и да клюкарстваме край

огъня. Обичах да слушам клюките от двора, а най-много харесвах разказите за пищните балове във Великия дворец. Любима ми беше историята за огромния пирог, който някакъв граф донесъл като дар на царя, а от него изскочило джудже и поднесло на царицата букетче незабравки.

В края на зимата царят и царицата щяха да дадат последния голям бал за сезона, на който бяха поканени всички от Гриша. Женя се кълнеше, че това ще е най-пищното празненство. Всички благороднически фамилии и дворяни заедно с героите от войната и чуждестранните сановници щяха да присъстват, както и царевич — най-големият син на царя и престолонаследник. Веднъж го мярнах да язди из парка на бял скопен жребец, голям почти колкото къща. Щеше да е почти красив, ако ги нямаше безволевата брадичка и натежалите клепачи, наследство от царя, с които беше трудно да се каже дали е уморен, или просто е страшно отегчен.

— Най-вероятно е бил пиан — отбеляза Женя, разбърквайки чая.
— Цялото си време посвещава на лова, конете и къркането. Това направо вбесява царицата.

— Равка все пак е във война. Той би трябвало да обръща повече внимание на държавните дела.

— О, нея изобщо не я е грижа за тях. Тя иска само да го ожени, за да не заплита любовни афери по всички краища на света и да не пилее купища злато за понита.

— Ами другият? — попитах. Знаех, че царят и царицата имат и по-малък син, но никога не го бях виждала.

— Сабачка ли?

— Как може да казваш на принца „пале“ — разсмях се.

— Всички така му викат. — Тя сниши глас. — Пък и се носи слух, че не е с чиста царска кръв.

Едва не се задавих с чая.

— Не думай!

— Само царицата може да знае със сигурност. Но той и без това е черната овца. Настоя да изкара военната си служба в пехотата, после се хвана да чиракува при оръжейните майстори.

— Затова ли никога не е в двора?

— От години не се е мяркал. Предполагам, че сега изучава корабостроене или нещо не по-малко скучно. Сигурно с Давид много

ще си допаднат — кисело добави тя.

— Вие двамата за какво изобщо си приказвате? — попитах любопитно. Все още не можех да проумея увлечението на Женя по този Фабрикатор.

Тя въздъхна.

— Обичайните работи. За живота. За любовта. За точката на топене при желязната руда. — Тя навигичур червеникава коса около пръста си и бузите ѝ пламнаха в розово. — Може да е страшно забавен, стига да поиска.

— Наистина?

Тя сви рамене.

— Поне аз така мисля.

Потупах ръката ѝ утешително.

— Той все някога ще се осъзнае. Просто е много срамежлив.

— Някой път просто ще легна на масата в работилницата и ще чакам да ми запои нещо.

— Според мен точно така започват всички големи любовни истории.

Тя се разсмя и аз усетих внезапен пристъп на вина. Женя говореше за Давид с такава лекота, а аз още не бях споделила с нея за Мал.

„Просто защото няма нищо за споделяне“ — напомних си сурово и добавих още захар в чая.

Един притихнал следобед, когато останалите от Гриша търсеха приключения в околностите на Ос Олта, Женя ме придума да се промъкнем във Великия дворец и двете прекарахме часове наред в дрешника на царицата, ровейки се из роклите и обувките ѝ. Женя настоя да премеря една бална рокля от светлорозова коприна, обшита цялата с бисер. Когато най-после ме натъкми в нея и ме изправи пред огромното позлатено огледало, не повярвах на очите си.

От малка се бях научила да избягвам огледалата. Те никога не ме показваха такава, каквато бих искала да се видя. Но момичето до Женя, отразено насреца, беше някаква непозната. Тя имаше розови страни, лъскава коса и... форми. Можех да я гледам с часове. Внезапно ми се

прииска добрият стар Михайло да може да ме зърне отнякъде. „На ти сега една точилка“ — рекох си самодоволно.

Женя срещна погледа ми в огледалото и се ухили.

— Затова ли ме домъкна тук? — попитах подозрително.

— Какво искаш да кажеш?

— Много добре разбираш какво искам да кажа.

— Просто реших, че може би ще искаш хубаво да се огледаш, това е всичко.

Преглътнах смущаващата буца, заседнала в гърлото ми, и поривисто прегърнах Женя.

— Благодаря — прошепнах. После леко я побутнах. — А сега се махни от пътя ми. Няма как да се почувствам красива, когато стоиш до мен.

Целия следобед пробвахме рокля след рокля и се пулихме пред образите си в огледалото — изобщо не съм очаквала, че едното или другото може да ми е забавно. Съвсем загубихме представа за времето и накрая се наложи Женя да ми помага да се измъкна набързо от една бална рокля в зеленикавосиньо и припряно да надяна кафтана, за да не закъснея за вечерния урок при Багра край езерото. Тичах през целия път дотам, но накрая пак закъснях и я заварих бясна.

Вечерните упражнения с Багра бяха най-трудни, но този път тя се държа преднамерено сурово с мен.

— Владей се! — сопна ми се тя, когато върху повърхността на езерото проблесна слаба слънчева светлина, призована от мен. — Къде ти е умът?!

„Във вечерята“ — помислих си, но нищо не казах. Двете с Женя така се заплеснахме в гардероба на царицата, че съвсем забравихме да сложим и хапка в уста и сега коремът ми куркаше.

Насилих се да се концентрирам и светлината засия по-ярко, огрявайки замръзналото езеро.

— Така вече е по-добре — отсече Багра. — Сега остави светлината да свърши своята работа. Сродното сродно привлича.

Опитах да се отпусна и да позволя на светлината сама да се призове. За моя изненада, тя придойде през леда и огря малкото островче насред езерото.

— Още! — настоя Багра. — Какво те възпира?

Потърсих още по-дълбоко в себе си и сияйният кръг прехвърли островчето, окъпа цялото езеро в блещукаща слънчева светлина и стигна чак училището на отсрещния бряг. Макар земята да беше покрита със сняг, въздухът наоколо трептеше от лятна жега. Цялото ми тяло пулсираше от придошлата сила. Усещането беше въодушевяващо, но въпреки това се чувствах отпаднала, на предела на силите си.

— Още! — извика Багра.

— Не мога! — възпротивих се.

— Още! — повтори тя, но настойчивостта в гласа ѝ ме разконцентрира.

Светлината се разсея и се изплъзна от контрола ми. Опитах се да я задържа, но тя ме остави и постепенно потопа първо училището, после островчето и накрая целия бряг на езерото в мрак.

— Не е достатъчно.

Гласът му ме накара да подскоча. От сенките се появи Тъмнейший и тръгна по осветената от фенерите пътека към нас.

— А би могло да бъде — обади се Багра. — Ти сам видя колко е силна. Този път дори не ѝ помагах. Дай ѝ муска и ще видиш на какво е способна.

Тъмнейший поклати глава.

— Тя ще има елена.

— Ти си глупак — озъби се Багра.

— Наричали са ме и с по-лоши имена. Най-често ти го правеше.

— Това е същинска лудост. Трябва пак да си помислиш.

Изражението на Тъмнейший стана студено.

— Трябва? Ти вече не ми заповядваш, жено. И сам знам какво трябва и какво не.

— Може пък да ви изненадам — изписуках. Тъмнейший и Багра се обърнаха и ме изгледаха така, сякаш бяха забравили за присъствието ми. — Багра има право. И сама знам, че мога да се справя по-добре. Трябва да се трудя по-усилено.

— Ти вече беше в „Долината на смъртната сянка“, Алина. Сама знаеш срещу какво се изправяш.

Внезапно почувствах как инатът ми надделява.

— Знам, че с всеки изминал ден ставам все по-силна. Ако ми дадете шанс...

Тъмнейший отново поклати глава.

— Не мога да поема този риск. Не и когато бъдещето на Равка е заложено на карта.

— Разбирам — отвърнах сковано.

— Наистина ли?

— Да — казах. — Без стадото на Морозов съм почти безполезна.

— Виж ти, тя не била толкова глупава, колкото изглежда — изкикоти се Багра.

— Остави ни — заповяда с неочаквана жестокост Тъмнейший.

— Всички ще пострадаме заради гордостта ти, момче. — Няма да повтарям.

Багра го изгледа с отвращение, после се завъртя на пети и закрачи по пътеката към хижата си.

Когато вратата на къщурката се затръшна зад нея, Тъмнейший ме разгледа в светлината на фенерите.

— Добре изглеждаш — каза.

— Благодаря — смотолех и отклоних поглед. Май се налагаше Жения да ме научи как да отвръщам на комплименти.

— Ще те съпровожда, ако се връщаш в Малкия дворец — продължи той.

Известно време вървахме мълчаливо до езерото, минавайки покрай опустелите каменни павилиони. Оттатък ледената му повърхност виждах светлинките на училището.

Накрая не се сдържах и попитах:

— Има ли някакви вести за елена?

Той стисна устни.

— Не — отвърна. — Според хората ми стадото може да е минало във Фйерда.

— О! — отроних, опитвайки да прикрия разочарованието си.

Той внезапно се закова на място.

— Не мисля, че си безполезна, Алина.

— Знам — казах, забила поглед във върховете на ботушите си. — Безполезна — не, но не и особено полезна.

— Нито един Гриша не е достатъчно силен, че да се изправи лице в лице с Долината. Дори аз.

— Разбирам.

— Но това не ти се нрави.

— А трябва ли? Ако не съм ви от помощ в унищожаването на Долината, за какво съм тогава? За среднощни пикници? Или пък да ви топля краката през зимата?

Устните му се извиха в полуусмивка.

— Среднощни пикници, а?

Не събрах сили да отвърна на усмивката му.

— Боткин ми каза, че стоманата на Гриша трябва да се заслужи. Не ме мислете за неблагодарница. Благодарна съм за всичко това, честно. Но въпреки това имам чувството, че ми е дадено даром.

Той въздъхна.

— Съжалявам, Алина. Искрах от теб да ми се довериш, а не оправдах доверието ти.

Изглеждаше толкова изтощен, че веднага се разкаях.

— Не е така...

— Това е самата истина. — Той отново пое дълбоко въздух и прокара ръка по тила си. — Може би Багра все пак е права, колкото и да ми е трудно да го призная.

Наклоних глава на една страна.

— Досега не сте позволявали нищо да ви разколебае. Защо тя успя да го направи?

— Не знам.

— А според мен сте си лика-прилика.

Той трепна изненадан.

— Защо?

— Защото тя единствена не се страхува от вас и не се опитва да ви впечатли на всяка цена.

— А ти опитваш ли се да ме впечатлиш?

— Естествено — разсмях се.

— Винаги ли казваш това, което мислиш?

— Обикновено не го правя.

Това и той се разсмя и аз си спомних колко много харесвам този звук.

— В такъв случай мога да се смятам за късметлия — каза.

— В какво е силата на Багра все пак? — попитах. За първи път ми хрумваше да се поинтересувам. И тя като Тъмнейший беше муска, но имаше и своя собствена дарба.

— Не съм съвсем сигурен — отвърна той. — Май беше Вълнотворец. Но никой не е живял толкова дълго, че да го помни. — После сведе поглед към мен. От мразовития въздух страните му бяха порозовели, а светлината на фенерите се отразяваше в сивите му очи.

— Алина, ще ме вземеш ли за луд, ако ти кажа, че все още вярвам в белия елен?

— Защо ви е грижа какво мисля аз?

Той изглеждаше искрено озадачен.

— Не знам — отвърна, — но наистина ме е грижа.

А после ме целуна.

Стана толкова внезапно, че дори не успях да реагирам. Допреди миг се вирах в очите му с цвят на гранит, а в следващия момент устните му се притискаха към моите. През мен отново премина познатото усещане за сигурност, тялото ми затрептя от внезапна жега, а сърцето ми заподскача в буен танц. И тогава също толкова внезапно той отстъпи назад. Изглеждаше не по-малко изненадан от мен.

— Не исках... — заекна.

В този момент се дочуха стъпки и Иван изскочи иззад ъгъла. Направи дълбок поклон пред Тъмнейший, после се поклони и на мен, но забелязах на устните му да играе лукава усмивка.

— Апарат губи търпение — каза.

— Търпението не е сред силните му страни — равно отвърна Тъмнейший.

Изненадата беше изчезнала от лицето му.

После се поклони съвсем сдържано и — без да ме погледне повече — ме остави да стърча в снега, отдалечавайки се с Иван.

Останах на място дълго време, после като в сън продължих към Малкия дворец. „Какво се случи току-що? — Докоснах устни с върховете на пръстите си. — Тъмнейший наистина ли ме целуна?!“ Подминах куполната зала и тръгнах право към стаята си, но след като затворих вратата зад мен, вече не знаех какво да правя. Позвъних да ми донесат вечеря и започнах разсеяно да ровя из храната. Какво не бих дала да си поговоря с Женя, но тя спеше във Великия дворец, а аз нямах кураж да я търся там. Накрая се предадох и реших да сляза при другите, пък каквото ще да става.

Мари и Надя се бяха прибрали от пързалката и пиеха чай край огъня. Стъписах се, като видях Сергей да седи до Мари, вплел ръка в

нейната. „Явно нещо витае във въздуха“ — рекох си смаяна.

Приседнах до тях, отпихах от чая и разпитвах как е минал денят им сред природата, но умът ми бягаше далече от разговора. Мислите ми непрекъснато се връщаха към усещането за допира на неговите устни върху моите и как Тъмнейший стои с изумено лице в светлината на фенерите, а дъхът му образува бели облачета в студения въздух.

Знаех, че за нищо на света не бих могла да заспя, и когато Мари предложи да отидем в купалото, реших да тръгна с тях. Аня Куя непрекъснато ни натякваше, че ходенето на такова място било примитивно и варварско, оправдание за селяните да пият квас и да развратничат, но аз чак сега си давах сметка, че дъртата Ана си пада малко сноб.

Стоях в напареното купало, доколкото можах да издържа на жегата, после с писъци се втурвах навън на снега заедно с останалите, след това отново се връщах и пак така, и пак така. Останах дълго след полунощ, смеех се и се задъхвах, опитвайки се да проясня ума си.

Когато най-последно се довлякох до моята стая, още от вратата се хвърлих на леглото със сбръчкана от влагата порозовяла кожа и увиснала на мокри кичури коса. Усещах тялото си пламнало и омекнало — като без кости, но главата ми продължаваше да жужи от мисли. Съсредоточих се и призовах топъл покров от слънчева светлина, накарах я да трепка и да прави зайчета по изографисания таван, позволявайки на мощния приток от сила да успокои нервите ми. Но тогава споменът за целувката на Тъмнейший отново ме нападна, провали концентрацията ми, разпиля мислите ми и накара сърцето ми да се въздига и пропада като птица, понесена от непостоянните въздушни течения.

Светлината се разсея и аз потънах в мрак.

---

[1] Салонна игра или загадка, чиято цел е познаване на определена дума или съчетание от думи. — Б.р. ↑

[2] Церемониално ястие, което в някои славянски страни се поднася на Бъдни вечер. Негови задължителни съставки още от древни времена са пшеница, маково семе, ядки и мед. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 14

Към края на зимата все по-често взе да се говори за големия царски бал във Великия дворец. Очакваше се на него Призоваващите от Гриша да покажат уменията си за забавление на благородните гости. Непрекъснато се обсъждаше кой точно ще вземе участие и с какво изпълнение да впечатли присъстващите.

— Само не споменавай думата „изпълнение“ — предупреди Женя. — Тъмнейший не я понася. Според него зимният бал само пилее времето на Гриша.

Помислих си, че той може би има право. Работилниците на Фабрикаторите не спираха ни денем, ни нощем, за да смогнат със заръчаните от двореца одежди, накити и фойерверки. Призоваващите се заседаваха с часове в каменните павилиони, за да усъвършенстват „демонстрациите“ си. Всичко това ми се видя доста лекомислено, защото Равка повече от век водеше война. Но досега не се бе случвало да присъствам на нито един бал и нямаше как да остана настрана от разговорите за коприна, танци и цветя.

Багра обаче не стана по-снизходителна и не ми прощаваше нищо. Загубех ли концентрация дори за миг, тя ме първаше с тояжката си и питаше: „Пак ли се размечта как ще танцуваш с твоя принц на мрака?“

Опитвах се да не ѝ обръщам внимание, но в повечето случаи имаше право. Колкото и да се стараех, мислите ми непрекъснато се връщаха към Тъмнейший. Той отново пътуваше някъде, според Женя се беше отправил на север. Останалите Гриша сееха догадки, че щял да се върне за бала, но никой не можеше да го твърди със сигурност. Едва се удържах да не споделя с Женя за целувката — успях да се овладеея чак когато признанието бе на върха на езика ми.

„Не изглупявай — повтарях си. — Това не означава нищо. Той сигурно е целувал не една от Гриша. Пък и от къде на къде Тъмнейший ще обърне внимание точно на теб, когато има такива като Женя и Зоя?“ Но дори така да беше, не исках и да зная. Докато си държах устата

затворена, целувката оставаше само наша обща тайна с Тъмнейший. Исках и занаяпред да е така.

Въпреки това в някои дни ми беше особено трудно да не се изпъча насред куполната зала и да изкрещя: „Тъмнейший ме целуна!“.

Ако Багра беше разочарована от мен, това изобщо не можеше да се сравнява със собственото ми разочарование от мен самата. Колкото и да се насилвах, възможностите ми си оставаха ограничени. В края на всеки урок чувах гласа на Тъмнейший: „Не е достатъчно“. Давах си сметка, че има право. Целта му бе да унищожи Долината от корен, да премахне черния разлив на Безморие, а аз нямах необходимата сила, за да се справя с това. Вече бях прочела достатъчно, за да го разбера. Всеки Гриша имаше някакъв предел на силата си — дори Тъмнейший. И все пак той каза, че аз ще променя света.

Трудно ми бе да приема, че не съм достойна за тази мисия. Тъмнейший се изгуби някъде, но за сметка на това Апарат сякаш постоянно се навърташе наблизко. Мяркаше се непрекъснато из коридорите и около пътеката към езерото. Предполагах, че дебне удобен случай пак да ме свари сама, но на мен не ми се слушаха неговите проповеди за вярата и страданието. Затова внимавах никога да не оставаме насаме.

В деня на големия зимен бал бях освободена от занимания, но въпреки това исках да се срещна с Боткин. Чувствах се прекалено развълнувана от предстоящото си представяне и възможността отново да видя Тъмнейший, за да стоя в стаята си. Компанията на останалите Гриша също не ми помагаше особено. Мари и Надя непрекъснато бърбеха за новите си копринени кафтани и за това какви накити щели да сложат, а Давид и другите Фабрикатори ме засипваха с подробности около представлението. Затова гледах да стоя далече от куполната зала и се отправих към конюшните.

С Боткин отработихме стъпка по стъпка моето изпълнение, после той ме накара да се поупражнявам със стъклените дискове. Без тяхната помощ все още се чувствах уязвима пред него. Но с ръкавиците се справях почти прилично. Или поне така си въобразявах. След урока обаче Боткин призна, че не е удрял с пълна сила.

— Не трябва да се удря в лице момиче, дет отива на бал — сви рамене той. — Утре Боткин бъде честен в бой.

Само простенах при такова обещание.

Вечерях набързо в куполната зала и преди някой да успее да ме притисне в ъгъла, забързах към стаята, мечтаейки за красивата вана, вградена в пода. В купалото беше забавно, но по време на войнишкия си живот се бях наситила на общи бани, а личната вана все още беше новост за мен.

След като дълго и с наслада се киснах в пяната, седнах край прозореца да си подсуша косата и да погледам как нощта се спуска над езерото. Скоро фенерите покрай дългата алея към двореца щяха да бъдат запалени и щяха да запристигат благородници в пищни карети, коя от коя по-натруфени. Усетих тръпка на вълнение. Само преди няколко месеца бих умряла от ужас в нощ като тази: предстоеше ми представление, при това щях да бъда нагиздена от глава до пети заедно със стотици други красиви и разкошно облечени хора. Сега също се чувствах притеснена, но въпреки това си мислех, че може и да е... забавно.

Погледнах малкия часовник върху полицата над камината и свих вежди. Досега прислужницата трябваше да е донесла новия ми копринен кафтан. Ако не дойдеше всеки момент, щеше да се наложи да се явя в стария си вълнен кафтан или да заема някоя дреха от Мари.

Щом си го помислих, на вратата се почука. Оказа се обаче Жения. Кремава коприна, извезана със златна сърма, обгръщаше стройната ѝ фигура, а червената коса беше вдигната във висока прическа, за да изпъкват по-добре грациозната извивка на шията ѝ и едрите диаманти, които се полюшваха на ушите ѝ.

— Е? — подканящо рече тя, обръщайки се ту на едната, ту на другата страна.

— Направо ми се повдига от теб — отвърнах с усмивка.

— Изглеждам забележително — заключи тя, възхищавайки се на отражението си в огледалото.

— Щеше да изглеждаш още по-добре, ако беше и малко по-скромна.

— Съмнявам се. Ти защо още не си облечена? — попита тя, когато най-после успя за малко да се откъсне от отражението си и забележа, че съм по долна риза.

— Новият ми кафтан още се бави.

— А, да, Фабрикаторите едва насмогват с поръчката на царицата. Но няма страшно, ще си получиш дрехата. А сега седни пред

огледалото да ти оправя косата.

Едва не изпищях от вълнение, но успях някак да се овладея. Надявах се Жения да предложи да ми направи прическа, но не исках сама да я моля за това.

— Мислех, че ще обслужваш царицата — подхвърлих, щом пъргавите ръце на Жения се заеха за работа.

Тя само изви кехлибарените си очи към тавана.

— Стига й това, което направих за нея досега. Само дето Нейно Височество в последния момент реши, че не е в настроение за бал. Боляла я главата. Ха! А пита ли ме някой, че цял час премахвах бръчките покрай очите й.

— Значи няма да е на бала, така ли?

— Естествено, че ще дойде. Но иска първо придворните дами малко да се посуетят около нея, за да се почувства още по-важна и значима. Та това е най-голямото събитие на сезона, не би го пропуснала за нищо на света!

Най-голямото събитие на сезона. Издишах на пресекулки.

— Притеснена ли си? — попита Жения.

— Малко. И аз не знам защо.

— Дали не е защото няколкостотин благородници с нетърпение очакват да те зърнат за първи път?

— Много ти благодаря, сега само за това ми липсваше да се притеснявам.

— Пак заповядай — отговори тя и силно ми опъна косата. — Досега би трябвало да си свикнала всички да те зяпат.

— Да, ама не съм.

— Добре тогава, само дай знак, ако стане съвсем напечено, и аз ще се кача на масата, ще си заметна полите на главата и ще изкарам един танц. Така поне ще си сигурна, че никой няма да те погледне.

Разсмях се и се поуспокоих. След малко се постарях с възможно най-небрежен тон да попитам:

— Тъмнейший пристигна ли?

— О, да, още вчера. Видях каретата му.

Сърцето ми се сви. Бил е в двореца цял ден, а нито е дошъл да ме види, нито е пратил да ме повикат.

— Предполагам, че е страшно зает — подметна Жения.

— Естествено.

След малко тя меко продължи.

— Всеки от нас го чувства.

— Кое по-точно.

— Влечението към Тъмнейший. Само че той не е като нас, Алина.

Застанах нащрек. Женя обаче не откъсваше прилежен поглед от буклите в косата ми.

— За какво говориш? — попитах. Дори в собствените ми уши гласът ми прозвуча неестествено висок.

— Нито природата на неговата сила, нито видът му са като нашите. Трябва да си луд или сляп, за да не го забележиш.

Не ми се щеше да питам, но не успях да се овладеея:

— Той някога... Искам да кажа, вие двамата някога дали...

— Не! Никога! — Устните ѝ се извиха в пакостлива усмивка. — Но аз не бих имала нищо против.

— Наистина?

— Че кой би отказал? — Очите ѝ срещнаха моите в огледалото. — Но никога не бих си позволила да развия чувства към него.

Свих рамене с, както се надявах, безразличие.

— Разбира се.

Женя вдигна високо съвършените си вежди и пак силно ми опъна косата.

— Ау! — извиках. — Ами Давид ще идва ли довечера?

— Не, той не обича баловете — въздъхна Женя. — Но аз преди малко се отбих в работилницата, за да му покажа какво губи. Той обаче едва ме погледна.

— Съмнявам се — опитах се да я утеша.

Женя подреди и последния кичур от прическата ми и го прикрепил със златна фиба.

— Ето! — обяви победоносно тя, връчи ми малкото позлатено огледало и ме завъртя, за да оценя нейния шедьовър. Половината от косата ми беше завързала в сложен възел. Останалата се спускаше на лъскави вълни по раменете ми.

Цялата засиях от удоволствие и бързо я прегърнах.

— Благодаря ти — възкликнах. — Ти си поразителна!

— Голяма полза от това, няма що — измърмори тя.

Как беше успяла така здраво да хлътне по някой, който бе сериозен, тих и, изглежда, изобщо не си даваше сметка за нейната поразителна красота?!

Или пък точно заради това тичаше подир Давид?

Леко почукване на вратата ме откъсна от тези размишления. Втурнах се да отворя. Отдъхнах си облекчено, когато видях отпред да стоят две прислужнички, натоварени с по няколко кутии всяка. До този момент не си бях дала сметка колко силно се тревожа за закъснението на моя кафтан.

Оставих най-голямата от кутиите върху леглото и магнах капака.

Женя изписка, а аз зяпнах онемяла съдържанието. Когато най-после се съвзех, посегнах и извадих отвътре няколко метра шумоляща черна коприна.

Деколтетото и ръкавите бяха покрити с изящна златна везба и блестящи мъниста черен кехлибар.

— Черно — прошепна Женя.

Неговият цвят. Какво трябваше да значи това?

— Погледни! — ахна тя.

Деколтетото бе завързано с черна кадифена лента, на която висеше малък златен талисман: затъмнено слънце, символът на Тъмнейший. Прехапах устни. Този път той беше решил да пренебрегне волята ми и аз не можех нищо да направя. Усетих в мен да се надига възмущение, но скоро то беше погълнато от силна възбуда. Кога ли бе избрал тези цветове за мен — преди или след вечерта край езерото? Дали нямаше да се разкае като ме видеше така облечена тази вечер?

Точно сега обаче изобщо не можех да мисля за това. Освен ако не исках да се явя гола на бала. Не ми оставаше голям избор. Шмугнах се зад паравана и намъкнах новия си кафтан. Коприната обгърна хладно тялото ми, докато непохватно закопчавах малките копченца. Щом се показах иззад паравана, Женя се ухили широко.

— Охо, така си и знаех, изглеждаш великолепно в черно. — Тя сграбчи ръката ми. — Хайде!

— Още не съм се обула!

— Просто ела!

И ме помъкна по коридора, а после отвори някаква врата, без дори да почука. Зоя изпищя. Стоеше насред стаята, облечена в среднощносин копринен кафтан, с четка в ръка.

— Извинявай — провикна се Женя, — но тази стая ни трябва. Заповед на Тъмнейший!

Красивите сини очи на Зоя се присвиха заплашително.

— Ако си въобразявате... — започна тя и чак тогава ме видя. Челюстта ѝ увисна, после кръвта се отцеди от лицето ѝ.

— Вън! — изкомандва Женя.

Зоя най-после успя да си затвори устата и, за моя огромна почуда, напусна стаята, без да обели дума повече. Женя затръшна вратата след нея.

— Какви ги вършиш? — попитах недоумяващо.

— Реших, че е важно да се видиш в свястно огледало, а не в онова безполезно парче стъкло над тоалетната ти масичка — отвърна тя. — Но най-много исках да се насладя на изражението на тая кучка, когато те види в цвета на Тъмнейший.

Не можах да удържа усмивката си.

— Това беше направо чудесно.

— Нали — каза тя замечтано.

Обърнах се към огледалото, но Женя ме сграбчи и ме настани пред тоалетната масичка на Зоя. После взе да рови из чекмеджетата.

— Женя!

— Само почакай... аха! Така си и знаех: потъмнява си ресниците. — И Женя измъкна малко гърненце с черен антимон^[1] от чекмеджето на Зоя. — Ще призовеш ли малко светлина, за да мога да работя?

Призовах чудесно меко сияние, за да може Женя да вижда по-добре, и се постарях да запазя търпение, докато ме караше да гледам нагоре, надолу, наляво и надясно.

— Идеално! — обяви накрая тя. — О, Алина, сега изглеждаш като същинска изкусителка.

— Да бе! — отвърнах и измъкнах огледалото от ръцете ѝ. Но не успях да сдържа усмивката си. Тъжното и болнаво момиче с хлътнали бузи и кокалести рамене вече го нямаше. На негово място стоеше Гриша с блясък в очите и искряща вълниста коса с бронзов оттенък. Черната коприна очертаваше новопридобитите ми форми и падаше надолу в лъскава каскада, подобна на съшити сенки. Женя беше сторила някакво чудо с очите ми и сега те изглеждаха тъмни и почти като на котка.

— Накити! — провикна се Женя и двете се втурнахме обратно към стаята ми, профучавайки в коридора покрай кипналата Зоя.

— Свършихте ли вече? — просъска тя.

— Засега — отвърнах безгрижно, а Женя изпръхтя, както изобщо не се полагаше на една дама.

В останалите кутии върху леглото ми открихме пантофки от златиста коприна, златни обеци с просветващ черен кехлибар и маншон от пухкава черна кожа. Щом се приготвих, хвърлих прощален поглед към малкото огледало над умивалника. Чувствах се екзотична и загадъчна, сякаш бях влязла в кожата на някое друго момиче, много по-бляскаво и обаятелно от мен.

Вдигнах поглед и видях Женя да ме наблюдава разтревожено.

— Какво не е наред? — попитах, възвърнала внезапно предишната си стеснителност.

— Нищо — отвърна с усмивка тя. — Изглеждаш прекрасно. Честна дума. Само че... — Усмивката ѝ се стопи. Протегна ръка и вдигна малкия златен талисман на гърдите ми. — Алина, Тъмнейший не обръща внимание на никой от нас. Ние сме само кратки мигновения в неговия дълъг живот. И не съм убедена, че това е чак толкова лошо. Затова... просто внимавай.

Изгледах я смаяно.

— С кое?

— С влиятелните мъже.

— Женя — започнах направо, преди окончателно да загубя самообладание, — какво се е случило между теб и царя?

Тя взе да разглежда съсредоточено носовете на сатенените си пантофки.

— Царят си има определен стил на поведение с прислужниците — подхвана тя. После сви рамене. — Е, поне ми останаха няколко бижута.

— Едва ли го мислиш.

— Не, напротив. — Тя се заигра с една от обещите си. — Най-лошото е, че всички разбраха.

Обвих ръка около нея.

— Това няма значение. Дори взети заедно те не могат да ти стъпят и на малкото пръстче.

Тя бледо наподобих обичайната си самоуверена усмивка.

— О, наясно съм с това.

— Тъмнейший е трябвало да направи нещо — добавих. — Редно е било да те защити.

— Той го направи, Алина. Направи много повече, отколкото можеш да си представиш. Освен това и той робува на капризите на царя като всички останали. Поне засега.

— Засега?

Тя леко стисна ръката ми.

— Дай да не си разваляме настроението с мрачни разговори тая вечер.

Хайде да вървим — подкани ме и по великолепното ѝ лице се разля ослепителна усмивка. — Имам отчаяна нужда от шампанско!

С тези думи тя достолепно излезе от стаята. А ми се искаше да ѝ кажа още нещо. Искях да я питам какво точно имаше предвид, като говореше за Тъмнейший. Щеше ми се да стоваря някой чук върху главата на царя. Но тя беше права. От утре щяхме да имаме достатъчно време за тревоги. Хвърлих последен поглед към малкото огледало и бързешком излязох в коридора, обръщайки гръб на собствените си грижи и предупрежденията на Женя.

Черният ми кафтан предизвика голям смут в куполната зала. Мари, Надя и останалите Етералки, облечени в синьо кадифе и коприна, се струпаха като рояк около нас с Женя. Тя опита да се отскубне както обикновено, но аз здраво я държах за ръка. Щом носех цвета на Тъмнейший, имах намерение да се възползвам докрай от тази привилегия и да задържа приятелката си близо до мен.

— Нали ти е известно, че не мога да вляза в балната зала заедно с теб. Царицата ще припадне — прошепна в ухото ми тя.

— Добре, но поне дотам може да вървиш с мен.

Женя засия.

Докато вървахме по покритата с дребен чакъл пътека и минавахме през образувания от дърветата сводест тунел, забелязах как Сергей и още неколцина Сърцеразбивачи нагаждат крачката си към нашата. Потръпнах, като си дадох сметка, че ни охраняват или — вероятно — охраняват само мен. Сигурно си имаше причина при всички непознати, придошли в парка на двореца за бала, но въпреки

това тяхната бдителност ме смути и ми припомни, че по света има много хора, които желаят моята смърт.

Градините около Великия дворец бяха ярко осветени, за да се видят като на длан живите картини от актьори и малки трупи акробати, които забавляваха скитащите из парка гости. По алеите се разхождаха маскирани музиканти. Покрай нас бавно премина мъж с маймунка на рамо. Двама други, покрити от глава до пети със златни листа, язدهа зебри и обсипваха всеки минаващ с изработени от скъпоценни камъни цветя. В дърветата пееха костюмирани хорови трупи. Трио червенокоси танцьори, покрити оскъдно с раковини и корали, цамбуркаха из фонтана с двуглавия орел и предлагаха на гостите подноси, пълни със стриди.

Едва бяхме започнали да изкачваме мраморните стъпала, когато отнякъде се появи прислужник със съобщение за Женя. Тя прочете бележката и въздъхна.

— Главоболието на царицата чудодейно е изчезнало и тя все пак е решила да дойде на бала. — Женя ме прегърна, обеща да ме открие преди демонстрацията ми и изчезна в тълпата.

Пролетта все още плахо напомняше за себе си, но това изобщо не личеше вътре във Великия дворец. Из мраморните зали се носеше музика. Въздухът беше необичайно топъл и наситен с аромата на хиляди бели цветя, отгледани в оранжериите на Гриша. Те покриваха масите и украсяваха балюстрадите, подредени в огромни букети.

Трите с Мари и Надя се носехме плавно между гостите, които се преструваха, че не ни обръщат внимание, но започваха да шушукат с нашата охрана от Корпоралки веднага щом отминехме. Аз бях вирнала високо глава и дори се усмигнах на един млад благородник, застанал до вратата на балната зала. Много се изненадах, когато той целият пламна и заби поглед в носовете на обувките си. Хвърлих бегъл поглед към Мари и Надя, за да разбера дали и те са го забелязали, но двете бърбореха оживено за някои от блюдата, сервирани за вечеря на знатните особи: печен рис, осолени праскови, препечен лебед с шафран. Зарадвах се, че ние се бяхме нахранили по-рано.

Балната зала беше по-голяма и по-величествена дори от тронната, осветена от редици искрящи полилеи и гъмжаща от хора, които пиеха и танцуваха под звуците на маскиран оркестър, разположен покрай стената в дъното. Балните рокли, накитите,

кристалните висулки на полилеите, даже подът под краката ни — сякаш всичко искреше. Запитах се каква ли част от всичко това е дело на Фабриката.

Гриша също се бяха смесили с гостите и танцуваха, но не беше трудно да се разпознаят по ярките цветове: пурпурът, червеното и среднощното синьо сияеха на светлината на полилеите като екзотични цветя, пръснати из лишена от колорит градина.

Следващият един час ми мина като в мъгла. Представиха ме на безчет благородници и техните съпруги, на офицери с висок ранг, на придворни и дори на някакъв Гриша с благородническо потекло, пристигнал като гост на бала. Скоро се отказах да помня имена и продължих само да се усмихвам, да кимам и да се покланям. Опитвах да не се озъртам за облечената в черно фигура на Тъмнейший. Вкусих и шампанско за първи път, което ми хареса много повече от квас.

В един момент се озовах лице в лице с уморен благородник, опрян на бастуна си.

— Княз Керамзов! — възкликнах. Носеше старата си офицерска униформа, а върху широките му гърди висяха окачени множество ордени.

Възрастният мъж ме погледна с бегъл интерес, явно стъписан от това, че знам името му.

— Това съм аз — продължих, — Алина Старков!

— Да... да. Разбира се! — отвърна той с бледа усмивка.

Вгледах се в очите му. Изобщо не ме помнеше. Пък и защо ли да ме помни.

Аз бях поредното подслонено сираче, при това не блестях с нищо. И все пак с изненада установих колко ме заболя от това.

Завързах любезен разговор, който продължи колкото изискваше благоприличието, и при първа възможност избягах. Облегнах се на една от колоните и грабнах нова чаша шампанско от подноса на минаващия наблизо прислужник. Горещината в залата вече ставаше непоносима. Огледах се наоколо и се почувствах ужасно самотна.

Замислих се за Мал и за първи път от седмици сърцето ми се сви от позната болка. Щеше ми се сега да е тук и да разгледа двореца. Искях да ме види в копринения ми кафтан и с това злато в косите. Но най-вече ми се искаше да застане до мен. Прогоних тази мисъл и отпих голяма глътка шампанско. Чудо голямо, че някакъв пиян старец не ме

бе познал. По-скоро трябваше да се радвам, че не разпозна в мен онова мършаво и окаяно момиченце, каквото бях навремето.

Зърнах Жения да се носи плавно в тълпата към мен. Графове, князе и богати търговци се обръщаха подир нея, но тя никого не удостои с внимание. „Не си губете времето — прииска ми се да им кажа. — Сърцето ѝ принадлежи на един върлинест Фабрикатор, който не обича балове.“

— Време е за представление, искам да кажа, демонстрация — обяви тя, щом наближи. — Защо си съвсем сама?

— Имах нужда да си поема дъх.

— С шампанското ли прекали?

— Сигурно.

— Глупаво момиче — каза и пъкна ръка под моята. — Да се прекали с шампанското, е невъзможно. Макар че утре главата ти ще е на друго мнение. Тя ме поведе през гъмжилото, избягвайки грациозно онези, които искаха да се запознаят с мен или да я огледат похотливо. Стигнахме задната страна на сцената, разположена покрай стената в дъното на балната зала. Заставахме до оркестъра, за да гледаме отблизо облечения в натруфен сребърен костюм мъж, който излезе на сцената да представи Гриша.

Оркестърът засвири туш и гостите скоро ахкаха и ръкопляскаха, когато Огнетворците разпратиха огнени фонтани над главите им, а Вихротворците сътвориха серия от бляскави вихрушки. После към тях се присъедини голяма група Вълнотворци. С помощта на Вихротворците те образуваха огромна вълна, която се разби при балкона и увисна на сантиметри над главите на присъстващите. Видях как те посягат да докоснат водното покривало. Накрая Огнетворците вдигнаха ръце и вълната със съсък избухна в кълбяща се влажна мъгла. В своето скривалище зад сцената внезапно усетих да ме връхлита вдъхновение и пратих сноп слънчеви лъчи през мъглата, които образуваха дъга, задържала се за кратко в трепкация въздух.

— Алина.

Подскочих. Светлината угасна и дъгата изчезна. Тъмнейший стоеше край мен. Както обикновено, носеше черен кафтан, макар този да беше от сурова коприна и кадифе. Светлината от полилеите

проблясваше по тъмната му коса. Преглътнах мъчително и се огледах, но от Жения нямаше и следа.

— Здравей — едва проговорих.

— Готова ли си?

Кимнах и той ме поведе към стълбата, която водеше към издигнатата платформа. Докато публиката аплодираше оттеглянето на Гриша от сцената, Иво ме побутна с ръка.

— Чудесен финал, Алина! Тая дъга беше съвършена.

Поблагодарих му, после насочих вниманието си към насъбралото се множество, обзета от внезапен смут. Виждах насреща си жадни, нетърпеливи лица и наобиколената от придворни дами царица, която изглеждаше крайно отегчена. До нея царят се люшкеше на трона си, явно обърнал не една и две чаши. Край него се виждаше неизменната фигура на Апарат. Дори някой от принцовете да си беше направил труд да гледа представлението, не се виждаше наоколо. Сепнах се, когато си дадох сметка, че Апарат гледа право към мен. Побързах да отклоня очи.

Изчакахме, докато оркестърът засвири постепенно усилващ се злокобен туш и на сцената изскочи облеченият в сребристо човек, за да ни представи. Точно в този момент отнякъде изневиделица се появи Иван и зашепна нещо в ухото на Тъмнейший. Чух само отговора: „Отведи ги в оръжейната зала. Идвам след малко.“

Иван се стрелна навън, без дори да ме погледне. Но когато Тъмнейший се обърна към мен, лицето му беше усмихнато, а вълнение оживяваше очите му. Каквато и новина да му бяха донесли, тя явно беше добра. Бурни овации ни подсказаха, че е време да излезем на сцената. Той ме хвана за ръката и каза:

— Хайде да дадем на хората каквото очакват.

Кимнах с пресъхнало гърло, а той ме поведе нагоре по стълбата и после към центъра на сцената. Долових нетърпеливо жужене откъм тълпата и огледах жадните лица. Тъмнейший ми кимна отсечено. След кратко встъпление той плесна с ръце, в залата изтрещя гръмотевица и всичко потъна в мрак.

Изчака, докато нетърпението на присъстващите се нажежи до бяло. Може да не харесваше представленията на Гриша, но определено имаше усет за драматизъм. Когато напрежението в залата се сгъсти до

непоносимост, той се наклони към мен и прошепна съвсем тихо, така че само аз да чуя:

— Сега.

С неистово биещо сърце протегнах ръце с обърнати нагоре длани. Поех си дълбоко въздух и призовах онова усещане за сигурност, което караше светлината да струи през мен, после се съсредоточих върху дланите си. Над всяка от тях се издигна стълб от сияйна светлина и огря потъналата в мрак бална зала. Тълпата ахна в един глас и чух някой да вика:

— Истина е!

Бавно насочих дланите си към балкона с надеждата да уцеля точно мястото, което Давид ми описа по-рано. „Просто се постарай да се прицелиш колкото се може по-високо и ние ще те открием“ — беше казал той.

Разбрах, че съм уцелила, когато лъчът от дланта ми рикошира от балкона и се стрелна на зигзаг през балната зала, защото светлината се отразяваше в многобройните големи огледала, дело на Фабрикаторите. Накрая балната зала се озова в мрежа от пресичащи се потоци искряща слънчева светлина.

Събралото се множество немееше в захлас.

Свих дланта си в шепа и слънчевият лъч угасна. После с рязко движение отново го освободих и светлината разцъфна около нас с Тъмнейший, обгръщайки ни в сияйна като златист ореол сфера.

Той ме погледна и протегна ръце, изстрелвайки черни ленти мрак, които се застрелкаха из сферата на плавни вълни и тъмни завихрянния. Направих светлината още по-ярка и силна, наслаждавайки се на мощта, която струеше през мен, позволих ѝ да излезе през върховете на пръстите ми. Той продължаваше да праща мастилени фелизи на мрака и ги караше да танцуват със светлината.

Избухнаха овации, а Тъмнейший тихо прошепна: „Сега им покажи!“.

Усмихнах се и направих така, както ме бяха учили: разтворих широко ръце и почувствах как цялата се разтварям, после плеснах с длани и балната зала се разтърси от силен тътен. Сред множеството с едно „хъссс“ избухна диамантена светлина и над главите се понесе общото ахване на присъстващите, които взеха да присвиват очи и да ги засланят с длани, предпазвайки се от ослепителното сияние.

Задържах светлината в продължение на няколко дълги секунди, после отново плеснах с ръце и тя бавно взе да гасне. Залата беше обхваната от бурен възторг, множеството неистово ръкопляскаше и тропаше с крака. Оркестърът засвири, ние се поклонихме, а аплаузите постепенно преляха във възбуден говор. Тъмнейший ме издърпа в единия край на сцената и прошепна: „Чу ли ги? Виждаш ли как танцуват и се прегръщат? Сега вече знаят, че слуховете са истина и всичко ще се промени.“

Възбудата ми лека-полека се утаи и усетих да ме обзема несигурност.

— Не даваме ли на тези хора напразни надежди? — попитах.

— Не, Алина. Вече ти казах, че ти си моят отговор за тях. Наистина се оказа така.

— Но след онова, което се случи край езерото... — Изчервих се до кръв и побързах да уточня. — Искам да кажа, че според теб не съм достатъчно силна.

Устните на Тъмнейший потрепнаха, загатвайки усмивка, но очите му останаха сериозни.

— Нима наистина мислиш, че съм свършил с теб?

По тялото ми премина лек трепет. Той ме наблюдаваше внимателно, намекът за усмивка се стопи. После изневиделица ме хвана за ръка и ме поведе сред тълпата. Хората ни поздравяваха въодушевено, протягаха ръце да ни докоснат, но той спусна около нас кълбета мрак, който се разсейваше веднага щом отминем. Това ни правеше почти невидими. Докато се промъквахме покрай струпаните на групички хора, долавях откъслечни разговори:

— Не го вярвах...

— Чудо...!

— Никога не съм имал вяра в него, но...

— Свърши се! Свърши се!

Чувах хората да се смеят и да плачат. Отново ме обзе някакво безпокойство. Те вярваха, че аз съм техният спасител. Какво ли щяха да си помислят, като разберат, че не ме бива за друго, освен салонни трикове? Тези мисли обаче минаваха като бегли проблясъци в главата ми. Трудно беше да задържа вниманието си на нещо — след като в продължение на седмици Тъмнейший ме беше пренебрегвал, сега

държеше ръката ми и ме водеше през тясна врата към дълъг и пуст коридор.

Изкисках се лекомислено, когато се промъкнахме в една празна стая, осветена единствено от луната, надничаща през прозорците. Едва имах време да забележа, че това бе същата приемна, в която бях представена на царицата, защото със затварянето на вратата той ме обсипа с целувки и вече нищо друго нямаше значение.

И преди ме бяха целували — пиянски своеволия, недодялани опипвания. Но тук ставаше нещо съвсем различно. Усетих срещу себе си увереност и мощ и сякаш цялото ми тяло изведнъж се пробуди. Чувствах думкащото си сърце, плътния допир на коприна о кожата ми, силата на ръцете му, склучени около мен, пръстите на едната заровени в косата ми, другата — опряна на гърба ми, притискаща ме все по-силно. В мига, когато устните му докоснаха моите, между нас сякаш се отвори тунел и почувствах как неговата мощ нахлува в мен. Усецах колко много ме желае, но зад това желание се долавяше и друго нещо, а то много приличаше на гняв.

Дръпнах се стъписана назад.

— Ти сякаш не искаш да правиш това.

— Това е единственото, което искам да направя — изръмжа той, а в гласа му долових преплетени горчивина и страст.

— И затова се мразиш — просветна ми изведнъж.

Той въздъхна и се притисна в мен, приглаждайки косата ми назад.

— Може и така да е — промърмори, а устните му пърхаха по ухото ми, по шията, по ключиците.

Разтърси ме тръпка, отметнах глава назад, но не можех да не попитам:

— Защо?

— Защо ли? — повтори той, а устните му продължаваха да пътешестват по кожата ми; пръстите му се промъкваха под панделките на деколтето. — Алина, имаш ли представа какво ми каза Иван, преди да се качим на сцената?

Пристигна вест, че много хора са видели стадото на Морозов. Ключът към „Долината на смъртната сянка“ най-сетне е в ръцете ни. Точно в този момент трябва да съм в оръжейната зала, за да чуя

доклада. Сега трябва да планирам поход на север. Но аз не правя нищо такова, нали?

Моето съзнание обаче се беше изключило напълно, отстъпвайки пред насладата, която циркулираше из цялото ми тяло, и предчувствието точно на кое място ще попадне следващата му целувка.

— Нали? — повтори той и леко ме ухапа по врата. Простенах и поклатих глава, неспособна да разсъждавам. Сега той ме притискаше към вратата и бедрата му плътно опираха моите. — Най-лошото на всяко желание е — започна, а устните му очертаха линията на челюстта ми и се надвесиха над моите, — че ни прави слаби. — Накрая, когато усещах, че няма да понеса нито миг отлагане повече, устата му се притисна в моята.

Този път целувката му беше много по-настоятелна и белязана от гнева, който бушуваше в него. Но мен не ме беше грижа. Не ме беше грижа, че досега ме беше пренебрегвал; нито че ме изпълваше със смут; нито пък ме интересуваха мъглявите предупреждения на Жения. Той беше открил елена.

Той се беше оказал прав за мен. Той за всичко се беше оказал прав. Ръката му плъзна надолу по хълбока ми. Почувствах как тялото ми вибрира от възбуда и страх, когато полата ми се вдигна и пръстите му докоснаха голото ми бедро. Но вместо да го отблъсна, аз се притиснах още по-плътно в него.

Нямам представа докъде щяхме да стигнем, но точно в този момент отвън се дочу силна врява. Група много шумни и много пияни хора напредваше нестройно по коридора, някой тежко се блъсна във вратата и взе да насилва дръжката. Двамата окаменяхме. Тъмнейший подпря с рамо вратата, за да не се отвори, а групата продължи нататък с крясъци и смехове.

В последвалата тишина впихме поглед един в друг. После той въздъхна и отпусна ръце, оставяйки копринените дипли на полата ми да паднат надолу.

— Трябва да вървя — промърмори. — Иван и останалите ме чакат.

Само кимнах, защото не се доверявах на гласа си.

Тъмнейший се дръпна. Отстъпих настрани и той откряна вратата. Надзърна през тясната пролука, за да се увери, че коридорът е

пуст.

— Няма да се връщам на бала — каза. — Но ти трябва да отидеш поне за още малко.

Отново кимнах. Внезапно ме осени, че се намирам в тъмна стая с един почти непознат мъж и само допреди няколко минути полата ми бе вдигната на кръста. Пред погледа ми изникна неумолимото лице на Ана Куя, докато ме поучаваше какви глупави грешки допускат селските девойчета. Цялата пламнах от срам.

Тъмнейший се промъкна през вратата, но преди да изчезне в сумрака, се обърна към мен.

— Алина... — Виждах как се бори със самия себе си. — Мога ли да дойде при теб тази нощ?

Поколебах се. Давах си сметка, че кажа ли „да“, вече няма да има връщане назад. Кожата ми все още пламтеше там, където ме беше докосвал, но възбудата постепенно утихваше и здравият ми разум отново се възвръщаше.

Не знаех какво точно искам. Вече в нищо не бях сигурна. Изглежда, прекалено дълго бях отложила отговора. По коридора отново се чува гласове. Тъмнейший затвори вратата и стъпките му постепенно се отдалечиха, а аз се дръпнах назад в мрака. Зачаках със свито сърце, опитвайки да измисля оправдание за присъствието си в тази празна стая.

Гласовете отминаха и аз освободих задържания до този момент дъх в дълга пресеклива въздишка. Не ми остана време да отговоря на Тъмнейший. Дали все пак щеше да дойде? И наистина ли исках така да стане? Главата ми бръмчеше. Налагаше се час по-скоро да се взема в ръце и да се върна на бала. Тъмнейший имаше свободата да изчезне без обяснение, но на мен този лукс ми беше отказан.

Надзърнах в коридора, после забързах към балната зала, като пътьом спрях пред едно от големите позлатени огледала, за да приведа в ред външния си вид. Не изглеждах чак толкова зле, колкото се опасявах. Вярно, бузите ми пламтяха, а устните ми бяха подпухнали, но срещу това нищо не можеше да се направи. Пригладих косата си и оправих гънките на кафтана. Тъкмо се канех да вляза в балната зала, когато чух в другия край на коридора да се отваря врата. Видях

Апарат да се носи забързано към мен, а полите на кафявото му расо плющяха отзад. „О, моля те, не и сега!“

— Алина! — провикна се той.

— Трябва да се връщам на бала — отвърнах безгрижно и му обърнах гръб.

— Трябва да говоря с теб! Събитията се развиват много по-бързо, отколкото...

Шмугнах се в балната зала с, както се надявах, спокойно изражение. На секундата бях наобиколена от знатни благородници, които нямаха търпение да се запознаят с мен и да ме поздравят за демонстрацията. Сергей и останалите Сърцеразбивачи от моята охрана се спуснаха към мен и взеха да се извиняват, че са ме изгубили в навалищата. Погледнах през рамо и с облекчение видях, че дрипавата фигура на Апарат беше погълната от множеството в балната зала.

Направих всичко по силите си да поддържам любезен разговор и да отговарям на въпросите на гостите в двореца. Една жена със сълзи на очи ме помоли да я благословя. Представа нямах какво трябва да направя, затова само потупах ръката ѝ, надявайки се това да ѝ вдъхне увереност.

Единственото ми желание беше да остана сама, за да размисля, да сложа в ред хаоса от чувства, които ме владееха. Шампанското изобщо не ми помагаше.

Групите гости се редуваха пред мен една след друга. По едно време разпознах дългото и меланхолно лице на един Корпоралник, който ме придружаваше заедно с Иван в каретата на Тъмнейший и се беше сражавал с фйерданските наемни убийци. Взех да ровя из паметта си за името му. Той ме спаси от конфузното положение, като приближи, поклони се дълбоко и каза:

— Фьодор Камински.

— Извини ме — казах, — беше дълга нощ.

— Мога да си представя.

„По-добре недей“ — помислих си смутено.

— Тъмнейший все пак се оказа прав — продължи с усмивка той.

— Моля? — изцвърчах.

— Ти толкова упорстваше, че няма как да си Гриша.

Отвърнах на усмивката му.

— Явно ми е станало обичай винаги да приемам нещата от погрешната страна.

Фьодор едва успя да ми разкаже накратко за новото си назначение по южната граница, преди да бъде изместен от следващата група нетърпеливи гости, очакващи да получат своята минута щастие с Призоваващата слънцето. Даже не успях да му благодаря за това, че бе защитил живота ми при нападението в клисурата.

Издържах да се усмихвам и да поддържам разговор близо час. Но щом за кратко ме оставиха на мира, казах на своите охранители, че искам да тръгна, и закрачих право към вратата.

Още с излизането навън се почувствах по-добре. Нощният въздух беше благословено студен, а звездите светеха ярко в небето. Поех си дълбоко въздух. Чувствах се замаяна и изтощена, а настроението ми се мяташе между въодушевлението и тревогата. Какво ли щеше да е, ако Тъмнейший дойдеше в стаята ми тази нощ? При мисълта да му се отдам по тялото ми пробяга тръпка. Не мислех, че е влюбен в мен, и изобщо нямах представа аз какво изпитвам към него, но той ме желаше и, изглежда, това беше достатъчно.

Тръснах глава и се опитах да подредя мислите си. Хората на Тъмнейший бяха открили елена. Сега за това трябваше да мисля — за съдбата си. За предначертанието да убия едно толкова древно създание заради силата, която щеше да се прелее от него в мен. Както и за отговорността, която налагаше тази сила. Но мислите ми кръжаха все около това как ръцете на Тъмнейший обгръщаха бедрата ми, за устните му върху шията ми, за допира на стройното му жилаво тяло в мрака. Отново вдишах дълбоко нощния въздух. Най-разумно би било да заключа вратата си и да се наспя. Само дете не знаех дали наистина искам да съм разумна.

Когато стигнахме Малкия дворец, Сергей и останалите ме оставиха и се върнаха на бала. Куполната зала беше притихнала, в облицованите с кахлени плочки камини тлееше жарава, златистата светлина на лампите гаснеше. Тъкмо се канех да изляза през вратата към главното стълбище, когато резбованите двери зад масата на Тъмнейший се разтвориха широко. Побързах да се скрия в сенките. Не исках той да разбере, че съм напуснала бала толкова рано, пък и все още не бях готова да го видя отново. Но отвътре излезе само малка група войници и пое към главния вход на Малкия дворец.

Зачудих се дали това са хората, дошли да докладват за появата на елена. Когато последният от тях премина в светлината на гаснещите лампи, сърцето ми едва не спря.

— Мал!

Когато се обърна към мен, се изплаших да не припадна от щастие при вида на това познато лице. Подсъзнателно си дадох сметка колко сурово е изражението му, но тази мисъл беше пометена от непомрачената ми радост. Прекосих залата на един дъх и се втурнах да го прегръщам, като в устрема си едва не го повалих. Той направи усилие да запази равновесие, после свали ръцете ми от врата си и хвърли бегъл поглед към останалите войници, които се бяха заковали на място и ни наблюдаваха. Давах си сметка, че сигурно съм го притеснила, но не ме беше грижа. Подскачах на пръсти около него, танцувайки от щастие.

— Вървете — каза им той, — аз ще ви настигна.

Забелязах как неколцина вдигнаха вежди, но въпреки това всички излязоха през парадния вход и ни оставиха насаме. Отворих уста, без да знам откъде да започна, затова изтърсих първото, което ми хрумна:

— Какво правиш тук?

— Да пукна, ако знам — отвърна Мал с досада, която ме стъписа. — Трябваше да докладвам на твоя повелител.

— Моя... какво? — Чак тогава ме осени и аз широко се усмихнах. — Значи ти си открил стадото на Морозов! Трябваше и по-рано да се досетя!

Той не отговори на усмивката ми. Даже не ме погледна в очите. Просто се извърна настрани и каза:

— Трябва да вървя.

Вперих в него недоумяващ поглед и усетих как въодушевлението ми повехна попарено. Значи права съм била. Мал бе приключил с мен. Върху ми се стовариха всичкият гняв и всички тревоги, които бях преживяла през последните месеци.

— Извини ме — казах студено, — не си дадох сметка, че ти губя времето.

— Не съм казал такова нещо.

— Не, разбира се, че не. Разбирам те. Дори не си направи труд да отговориш на писмата ми. Тогава защо ти е да стоиш тук и да приказваш с мен, когато истинските ти приятели те чакат.

Той сви вежди.

— Не съм получавал никакви писма.

— Да бе! — отвърнах ядно.

Той въздъхна и прокара длан по лицето си.

— Трябваше непрекъснато да се местим, за да хванем дирята на стадото.

Частта ми вече почти няма връзка с полка.

Гласът му излъчваше толкова умора. За първи път го погледнах истински и чак сега видях колко е променен. Под сините му очи имаше сенки. По небръснатата челюст минаваше назъбен белег. Това пак си беше Мал, но сега от него лъхаше нещо сурово, нещо студено и непознато.

— Значи не си получил нито едно от писмата ми, така ли?

Той поклати глава със същото отсъстващо изражение.

Не знаех какво да мисля. Досега Мал никога не ме беше лъгал и дори при целия ми гняв не допусках, че ме лъже и сега. Поколебах се.

— Мал, аз... Не може ли да поостанеш още малко? — Дадох си сметка, че го умолявам. Мразех да го правя, но щеше да ми е още по-омразно да си тръгне просто така. — Дори не можеш да си представиш какво се случва тук.

Той грубо и лаещо се изсмя.

— Няма нужда да си го представям, нали видях малката ти демонстрация в балната зала. Много впечатляващо.

— Значи си ме видял?

— Точно така — дрезгаво отвърна той. — Имаш ли представа как се тревожех за теб? Никой не знаеше какво е станало, какво са направили с теб. Нямахме начин да те намеря. Даже се носеха слухове, че си била изтезавана. Когато се разбра, че някой трябва да докладва на Тъмнейший, като същински идиот бих целия път дотук с единствената надежда да те откроя.

— Наистина? — Толкова ми беше трудно да го повярвам. Вече бях привикнала с мисълта, че Мал не го е грижа за мен.

— Точно така — просъска той. — И ето те теб здрава и читава, танцуваш и флиртуваш като някоя разглежена принцеса.

— Не бъди толкова разочарован — озъбих се. — Обзалагам се, че Тъмнейший може да уреди някое изтезание с бавен огън, ако това ще те разведри.

Мал се навъси и се дръпна от мен.

Очите ми се насълзиха от безсилие. Защо се карахме? Отчаяно протегнах ръка да хвана неговата. Цялото му тяло се напрегна, но той не дръпна ръката си.

— Мал, не мога да променя нищо от това, което стана. Но и не съм искала да се случи.

Той ме погледна, после отклони очи. Усетих как тялото му се напрегна.

Най-накрая проговори:

— Знам, че не си го искала.

В гласа му отново изплува тази ужасяваща умора.

— Какво е станало с теб, Мал? — прошепнах.

Той не отвърна нищо, вперил поглед в заобикалящия ни мрак.

Посегнах, сложих длан върху брадясалата му буза и нежно извърнах лицето му към себе си.

— Кажи ми.

Той затвори очи.

— Не мога.

Прокарах пръсти по изпъкналия белег на челюстта му.

— Женя ще се погрижи за това. Тя е способна да поправи...

Внезапно си дадох сметка, че съм направила грешка. Той рязко отвори очи.

— Нямам нужда от поправка — озъби се.

— Не това исках да кажа...

Той сграбчи ръката ми, откъсна я от лицето си и я стисна грубо. Сините му очи потърсиха моите.

— Щастлива ли си тук, Алина?

Въпросът му ме хвана неподготвена.

— Ами... не знам. Понякога.

— Щастлива ли си тук с него?

Нямаше нужда да питам за кого говори. Отворих уста да отвърна нещо, но не знаех какво да кажа.

— Носиш неговия знак — продължи той, плъзгайки поглед по малкия златен талисман, повесен на пазвата ми. — Неговия знак и неговите цветове.

— Това са само дрехи.

Устните му се разтеглиха в цинична усмивка, толкова различна от оная негова усмивка, която обичах, че се стреснах.

— Едва ли наистина го мислиш.

— Какво значение има с какво съм облечена?

— Дрехите, накитите, целият ти вид. Той те е превзел цялата.

Думите му ме зашлевиха като плесница. Усетих как в мрака на залата по страните ми пълзи грозна червенина. Изтръгнах се от хватката му и скръстих ръце на гърдите си.

— Не е така — прошепнах, но не посмях да го погледна в очите. Имах чувството, че Мал ме чете като отворена книга и може да долови всяка моя трескава мисъл за Тъмнейший. Но в следващия момент срамът ми се превърна в гняв. Е, какво ако разбереше? И какво право имаше да ме съди?

Той колко момичета беше натискал в тъмното?!

— Видях как те гледаше — продължи Мал.

— На мен ми харесва как ме гледа. — Това излезе като крясък от гърлото ми.

Той поклати глава, горчивата усмивка все още играеше по устните му.

Прищя ми се да я изтрия от физиономията му.

— Защо просто не си го признаеш — подсмихна се. — Той те притежава.

— Теб също те притежава, Мал — изсъсках. — Притежава всички нас.

Това изтри усмивката му.

— Напротив — отвърна вбесен. — Не и мен. Никога.

— Нима? Нямах ли ново назначение, Мал? Не трябва ли да изпълняваш някоя нова заповед?

Мал изопна гръб, изражението му стана студено.

— Да — отвърна. — Така е. — После рязко се завъртя на пети и тръгна към вратата.

Разлюляна от гняв, известно време останах на място. След това се втурнах към вратата. Спуснах се чак до последното стъпало, преди да успея да се спра. Сълзите, които от толкова време заплашваха да потекат, най-после рукоуха на криволици по бузите ми. Искаше ми се да изтичам подир него, да си взема думите назад, да го моля да остане,

но и без това целият ми живот беше преминал в преследване на Мал. Затова застанах мълчаливо и го оставих да си тръгне.

---

[1] Крехко кристално вещество. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 15

Чак когато стигнах стаята си и вратата беше здраво залостена зад мен, позволих на риданията да ме надвият. Свлякох се на пода, опрях гръб на леглото, обгърнах коленете си с ръце и опитах да се овладеея.

Мал сигурно вече бе напуснал двореца и пътуваше обратно към Сайбея, за да се присъедини към останалите следотърсачи, тръгнали подир стадото на Морозов. Увеличаващото се разстояние помежду ни беше съвсем осезаемо. Чувствах се много по-далече от него в сравнение с всичките месеци самота досега.

Прокарах палец по белега върху дланта си.

— Върни се — прошушнах и тялото ми се разтrese от нови ридания. Той обаче никога нямаше да се върне. Все едно му бях заповядала да замине завинаги. Знаех, че едва ли ще го видя отново, и при тази мисъл цялата ставах на болка.

Загубих представа колко дълго съм стояла така в тъмното. По едно време си дадох сметка, че някой тихо почуква на вратата. Изпънах рамене, опитвайки да потисна хлиповете. Ами ако беше Тъмнейший? Точно сега не бих понесла да го видя, но все пак трябваше да направя нещо. Надигнах се и отворих вратата.

Една кокалеста ръка стисна китката ми в желязна хватка.

— Багра! — извиках, взирайки се в жената на прага.

— Ела — дръпна ме тя и се огледа през рамо.

— Остави ме, Багра. — Опитах да се изскубна, но тя се оказа неочаквано силна.

— Идваш с мен, момиче — обузда ме тя. — Веднага!

Дали заради пронизващия поглед, с който ме наблюдаваше, дали заради потреса да видя страх в очите ѝ, или просто защото бях свикнала да се подчинявам на нейните заповеди, но аз я последвах навън. Тя затвори вратата след нас, продължавайки да стиска китката ми.

— Какво става? Къде ме водиш?

— Тихо.

Вместо да тръгне надясно към главното стълбище, тя ме повлече към противоположния край на коридора. Натисна някакъв панел в стената и пред нас зейна тайна врата. Багра ме бутна към нея. Нямах сили да се съпротивлявам, затова се запрепъвах надолу по тясната спираловидна стълба. Всеки път, когато я поглеждах през рамо, тя ме блъскаше да продължавам. Щом стигнахме долу, Багра мина пред мен и ме поведе по тесен коридор с гол каменен под и прости дървени стени. В сравнение с останалата част на Малкия дворец тук всичко беше почти необзаведено, затова предположих, че сме в крилото на прислугата.

По едно време Багра отново сграбчи ръката ми и ме вмъкна в тъмна пуста стая. Запали само една свещ, заключи и залости вратата, после прекоси на пръсти помещението и дръпна пердетата пред малкото сутеренно прозорче.

Мястото беше оскъдно обзаведена с груб нар, прост стол и леген.

— Дръж — каза и ми хвърли купчина дрехи. — Облечи се.

— Нямам сили за нови уроци, Багра.

— Край с уроците. Трябва да напуснеш това място. Още тази нощ.

Примигнах недоумяващо.

— Какви ги приказваш?!

— Опитвам се да те отърва от доживотно робство. А сега се преоблечи.

— Какво става, Багра? Защо ме доведе тук?

— Нямаме много време. Тъмнейший скоро ще открие стадото на Морозов. И ще залови елена.

— Знам — отвърнах, мислейки за Мал. Сърцето ми се свиваше от болка, но не устоях на изкушението да позлорадвам. — Аз пък си мислех, че ти не вярваш стадото на Морозов да съществува.

Тя махна с ръка, сякаш разпъждаше думите ми като досадни мухи.

— Говорех така само за пред него. Разчитах да се откаже от преследването на елена, ако го убедя, че това е само селско поверие. Залови ли го обаче, вече нищо няма да го спре.

Дръпнах ядосано ръката си.

— И какво ще направи?

— Ще използва Долината като оръжие.

— Аха, ясно — казах. — А случайно планира ли да вдигне лятна вила там?

Багра стисна още по-силно ръката ми.

— Това не е шега!

В гласа ѝ се усещаше необичайно за нея отчаяние, хватката ѝ започваше да ми причинява болка. Какво не беше наред?

— Багра, може би не е зле да отидеш до лазарета...

— Нито съм болна, нито съм обезумяла — изсъска тя. — Трябва да ме послушаш.

— Тогава говори разумно — отвърнах. — Как е възможно някой да използва „Долината на смъртната сянка“ като оръжие?!

Тя се надвеси над мен и пръстите ѝ се впиха в плътта ми.

— Като я разшири.

— Ясно — произнесох бавно, опитвайки да се изтръгна от хватката ѝ.

— Земята, където сега се простира Безморие, навремето беше зелена и плодородна, тучна и изобилна. Сега е мъртва и пуста, обитавана от гнусни създания. Тъмнейший ще разшири нейните граници на север до Фйерда, а на юг до Шу Хан. Онези, които не преклонят глава пред него, ще видят как владенията им се превръщат в безлюдна пустош, а народът им става плячка на хищните волкри.

Зяпнах ужасена насреща ѝ, потресена от картината, която тя описваше. Старицата несъмнено беше загубила разсъдъка си.

— Багра — започнах отдалече, — според мен имаш треска. — „Или напълно си изкуфяла.“ — Ще е много хубаво, ако успеем да хванем елена. Така ще мога да помогна на Тъмнейший да унищожи Долината.

— Не! — извика тя и викът ѝ прозвуча като вой. — Той никога не е искал да я унищожи. Долината е негово дело.

Изпъшках. Защо Багра точно сега трябваше да изкука?

— Долината е била създадена преди стотици години от Черния еретик.

Тъмнейший...

— Той е Черния еретик — прекъсна ме яростно тя и завря лице в моето.

— Естествено, че е той. — С известно усилие успях да разтворя вкопчените ѝ в ръката ми пръсти и тръгнах към вратата. — Сега ще

отида да повикам някой Лечител, после си лягам.

— Погледни ме, момиче.

Поех си дълбоко въздух и се обърнах, търпението ми се изчерпваше. Жал ми беше за нея, но това минаваше всякакви граници.

— Багра...

Думите замряха на устните ми.

В дланите на Багра се кълбеше мрак, валма от мастилена тъма се носеха из въздуха.

— Ти не го познаваш, Алина. — Тя за първи път ме наричаше по име. — За разлика от мен.

Стоях като прикована и гледах как тъмните спирали се разплитат около нея, опитвайки да проумея какво става. Щом се взрях повнимателно в необикновените черти на Багра обаче, видях там отговора ясно изписан.

Видях призрака на красива някога жена, дала живот на красив син.

— Ти си му майка — прошепнах задавено.

Тя кимна.

— Не съм безумна. Аз единствена знам какъв е той всъщност и какви са истинските му намерения. Затова ти казвам, че трябва да бягаш.

Тъмнейший твърдеше, че не знае каква е истинската дарба на Багра. Дали ме беше лъгал?

Тръснах глава, опитвайки да проясня мислите си, да открия смисъл в казаното от Багра.

— Това не е възможно — произнесох. — Черния еретик е живял преди стотици години.

— Той е служил при безчет царе, безброй пъти е инсценирал смъртта си, изчакайки да дойде неговият час, да се появиш ти. Добие ли веднъж власт над Долината, вече никой не би могъл да му се опълчи.

По тялото ми премина трепет.

— Не — отвърнах. — Той ми каза, че Долината е била грешка. Нарече пред мен Черния еретик истинско зло.

— Долината не беше грешка. — Багра отпусна ръце и мастиленият мрак около нея взе да се разсейва. — Единствената грешка бяха волкритите. Той не предполагаше докъде ще доведе това, не

допускаше какво може да причини сила с такава мощ на обикновените хора.

Стомахът ми се обърна.

— Волкритите са били хора?

— О, да, преди много поколения. Земеделци, техните жени, децата им. Още тогава го предупреждавах, че всичко това си има цена, но той не ме послуша. Жаждата за власт го беше заслепила. Както го заслепява и сега.

— Грещиш — възразих и разтрих ръцете си, опитвайки да прогоня проникващия в костите ми студ. — Ти лъжеш.

— Единствено волкритите поперчиха на Тъмнейший да използва Долината като оръжие срещу своите врагове. Те са наказанието му, живото доказателство за неговата безочливост и надменност. Благодарение на теб обаче това ще се промени. Чудовищата не могат да оцелеят на слънчева светлина. Щом Тъмнейший използва твоята сила, за да ги подчини, вече ще може свободно да влиза в Долината. И най-накрая ще има онова, към което се стреми открай време: безгранична власт.

Поклатих глава.

— Няма да направи такова нещо. Никога няма да го направи. — Още помнех среднощния ни разговор край огъня под изпочупените греди на хамбара; помнех срама и горестта в гласа му. „Цял живот търся начин да оправя нещата. За мен ти си първият проблясък на надежда от дълго време насам.“ — Той каза, че иска отново да обедини Равка. Каза...

— Не ми разправяй какво ти е наговорил! — озъби се тя. — Той е дивен. Имал е достатъчно време да шлифова лъжите си пред едно самотно и наивно момиче. — Тя пристъпи към мен с пламнали черни очи. — Мисли, Алина! Ако Равка отново стане едно цяло, Втора армия вече няма да е жизнено необходима за нейното оцеляване. Тъмнейший ще се превърне в обикновен царски служител. Мигар за такова бъдеще си мечтае той?!

Започвах цялата да се треса.

— Моля те, спри.

— Но ако Долината е в негова власт, тя ще сее смърт и разрушение. Той ще погуби света и вече никога няма да бъде принуден да се кланя пред някой цар.

— Не.

— И всичко това благодарение на теб.

— Не — изкрещях в лицето ѝ. — Аз няма да го направя! Дори всичко това да е истина, никога няма да му помогна да го постигне.

— Няма да имаш друг избор. Силата на елена принадлежи на този, който го е убил.

— Но той не може да се възползва от муската — възразих немощно.

— Затова пък може да се възползва от теб — меко отвърна Багра. — Еленът на Морозов не е обикновена муска. Той ще го преследва. Той ще го убие. Той ще вземе рогата му и щом веднъж ги сложи около врата ти, ти ще му принадлежиш изцяло. Ти ще станеш най-могъщата Гриша на всички времена и цялата тази новооткрита сила ще е в негова власт. Дватама ще сте свързани навеки и ти ще си безсилна да му противостоиш.

Състраданието в гласа ѝ напълно ме съкруши. Състрадание от една жена, която досега не ми позволяваше нито миг на слабост, нито миг на покой.

Краката ми омекнаха и аз се свлякох на пода. Стиснах главата си в ръце, опитвайки да заглуша гласа на Багра. Но не можех да се отърва от думите на Тъмнейший, които още кънтяха в съзнанието ми: „Всички ние служим някому.“

„Царят е същинско дете.“

„Дватама с теб ще променим света.“

Той ме беше излъгал за Багра. Лъжеше и за Черния еретик. Мигар ме беше излъгал и за елена?

„Трябва да те помоля да ми се довериш.“

Багра го умоляваше да ми даде друга муска, но той настояваше да са непременно рогата на елена. Огърлица — не, нашийник — от кост. А когато се възпротивих, той ме целуна и аз начаса забравих за елена, муската и всичко останало. Помнех как изглеждаше свършеното му лице в светлината на фенерите, изумлението му, разчорлената му коса.

Нима всичко това е било умишлено? Целувката на езерния бряг; краткотрайната болка, която пробяга по лицето му онази нощ в хамбара; всеки жест на човечност, всяко прошепнато откровение, дори случилото се между нас тази вечер?

Цялата се сгърчих при тази мисъл. Все още чувствах топлия му дъх по шията си, чувах го как шепти в ухото ми: „Най-лошото на всяко желание е, че ни прави слаби“.

Колко прав е бил. Аз така копнеех да намеря свое място под слънцето, където и да е то. Така жадувах да му угодя и толкова се гордеех, че пазя тайните му. Но никога не си направих труд да се замисля какво всъщност иска той, каква е подбудата, която го тласка напред. Мислите ми бяха прекалено заети с въобразяемата картина как стоя редом до него — спасителката на Равка, най-драгоценната, най-желаната, същинска царица.

Толкова бях улеснила плана му.

„Двамата с теб ще променим света. Ти само почакай.“

Облечи си красивите одежди и чакай следващата целувка, следващата мила дума. Чакай елена. Чакай нашияника. Чакай да те направят убиец и роб.

Той ме предупреди, че ерата на гришанската сила върви към своя край. Трябваше и сама да разбере, че никога не би го допуснал.

Пресекливо си поех дъх и опитах да овладеем треперенето си. Замислих се за бедния Алексей и за всички като него, пратени на явна смърт в черните дебри на Долината. Мислех за пепелявите пясъци, които някога са били ронлив чернозем. Мислех за волките, първите жертви на Черния еретик и неговата ненаситност.

„Нима наистина мислиш, че съм свършил с теб?“

Тъмнейший искаше да ме използва. Искаше да ми отнеме единственото, което някога е било само мое, да ме лиши от единствената ми сила.

Изправих се на крака. Нямах намерение да го улеснявам повече.

— Добре — казах, посягайки към купчината дрехи, които Багра ми беше донесла. — Какво трябва да направя?

ГЛАВА 16

Облекчението на Багра беше видимо, но тя не губеше време.

— Може да се измъкнеш от двореца заедно с артистите. Тръгни на запад.

Когато стигнеш Ос Кърво, търси „Верлорен“. Това е търговски кораб от Керч. Пътуването ти е вече предплатено.

Пръстите ми замръзнаха върху копчетата на кафтана.

— Искаш да отида в Западна Равка? И пак да прекося Долината, но този път сама?

— Искам да изчезнеш, момиче. Сега си достатъчно силна, за да пътуваш сама в Долината. Не би трябвало да те затрудни. Защо, мислиш, хвърлих толкова усилия да те обуча?

Ето още едно нещо, за което не си бях дала труд да се замисля. Тъмнейший беше казал на Багра да ме остави на мира. Тогава си въобразявах, че ме защитава, но може би просто бе целял да ме държи слаба.

Смъкнах кафтана от гърба си и навлякох грубата вълнена риза през глава.

— Знаела си за намеренията му още от самото начало — обърнах се към Багра. — Защо ми казваш чак сега? Защо точно тази вечер?

— Защото вече нямаме никакво време. Не съм вярвала, че ще открие стадото на Морозов. Това са неуловими създания, част от най-древната наука, дошли от самото сърце на света. Но явно съм подценила хората му.

„Не — помислих си, докато намъквах кожения брич и ботушите, — подценила си Мал.“ Мал, който можеше да преследва и открива като никой друг. Мал, който можеше да намери дирите на всяко живо същество. Мал, който щеше да намери елена и да ми го достави на тепсия, а заедно с това да предаде всички нас във властта на Тъмнейший, без дори да го подозира.

Багра ми подаде дебел кафяв пътнически балтон, обточен с кожи, тежка кожена шапка и широк колан. Докато го опасвах около кръста

си, открих окачени на него кесия, своя нож и торбичка с кожените ръкавици без пръсти, в които на сигурно място бяха скрити стъклените дискове.

Изведе ме навън през ниска врата, после ми подаде кожена пътническа торба, която метнах на гръб. След това протегна ръка към парка, в чиято далечина блещукаха светлинките на Великия дворец. Дори долових музика. Сепнах се, като си дадох сметка, че балът е още в разгара си. На мен ми се струваше, че са минали години, откакто напуснах балната зала, но явно не бе минал повече от час.

— Иди при лабиринта от жив плет, после завий наляво. Стой далече от осветените алеи. Част от музикантите и артистите вече си тръгват. Важното е да се добереш до някой от заминаващите фургони. Претърсват ги само на влизане в двореца, затова там ще си в безопасност.

— Мислиш ли?

Багра не обърна внимание на въпроса ми.

— Излезеш ли веднъж от Ос Олта, избягвай главните пътища. — Подаде ми запечатан плик. — Ти си дърводелец крепостник на път за Западна Равка, където трябва да се срещнеш със своя нов господар. Разбра ли?

— Да. — Кимнах, а сърцето ми думкаше в гърдите. — Защо ми помагаш? — попитах внезапно. — Защо предаваш собствения си син?

За миг тя притихна, изопнала рамене в сенките на Малкия дворец. После се извърна към мен и аз стъписана политнах назад, защото го видях съвсем ясно, сякаш стоях на самия му край: пъкъла. Безкрая, черната зейнала бездънна пустота на един твърде дълго живян живот.

— Преди много години — тихо проговори тя, — преди още да се бе родила мечтата за Втора армия, преди да се откаже от името си и да стане Тъмнейший, той беше просто едно блестящо и талантливо момче. На мен дължи своите амбиции. На мен дължи гордостта си. А когато стане време, аз ще съм тази, която ще го спре. — После се усмихна, съвсем лека усмивка, пропита с толкова болезнена тъга, че бе непоносима за гледане. — Ти си мислиш, че не обичам сина си — продължи. — Но аз го обичам. И точно поради тази причина няма да позволя да отиде отвъд изкуплението.

Тя погледна назад към Малкия дворец.

— Ще пратя някоя прислужница пред вратата на стаята ти утре сутрин, за да казва, че си болна. Ще опитам да ти спечеля колкото се може повече време.

Прехапах устни.

— Още тази нощ. Ще трябва да пратиш прислужница още тази нощ.

Тъмнейший може... да дойде в стаята ми.

Очаквах Багра пак да ми се присмее, но вместо това тя само поклати глава и тихо каза: „Глупаво момиче“. Сигурно по-лесно щях да понеса презрението ѝ. Загледана в парка, се замислих какво ме чака занапред. Мигар наистина бях готова на това? Насилих се да преглътна обзелата ме паника.

— Благодаря, Багра — казах задавено. — За всичко.

— Хм — отвърна тя. — Сега върви, момиче. Бързай и се пази.

Обърнах ѝ гръб и се затичах.

Покрай безкрайните тренировки с Боткин бях опознала парка добре. Сега, докато тичах през поляните и между дърветата, му бях благодарна за всички ония пропити с пот часове. Багра прати от двете ми страни две редки кълба мрак. Те ме сливаха с тъмнината, докато приближавах гърба на Великия дворец. Дали Мари и Надя все още танцуваха в балната зала? Чудеше ли се Женя къде съм изчезнала? Прогоних тези мисли от ума си. Избягвах да се замислям много-много какво се каня да направя и за всичко онова, което оставях зад себе си.

Някаква театрална труппа товареше в своя фургон реквизит и щендери с костюми, а кочияшът вече държеше юздите и им подвикваше да побързат. Един от актьорите се качи на капрата до него, останалите се накачулиха в теглена от пони малка двуколка, която пое напред под съпровода на звън от камбанки. Стрелнах се към задницата на фургона и се промуших между частите от декора, спускайки след себе си конопеното покривало.

Сдържах дъха си, докато с грохот минавахме по дългата алея, покрита с чакъл, и през портала на дворцовия парк. Очаквах всеки момент някой да вдигне тревога и да ни спрат. Представях си как ме измъкват опозорена от фургона. Най-накрая колелетата взеха да подскачат по неравна повърхност — вече трополяхме по калдъръма на Ос Олта.

Опитвах да си спомня пътя, по който преди месеци Тъмнейший ме преведе през града, но тогава бях толкова уморена, че в главата ми бе останала само неясна поредица от палати и мъгливи улици. Сега от скривалището си също не виждах много, а не се и осмелявах да надзърна под платнището. С този мой късмет точно тогава щеше да мине някой и да ме види. Единствената ми надежда беше да се отдалеча колкото се може повече от двореца, преди да са открили бягството ми. Не знаех колко време може да ми спечели Багра и се молех кочияшът да пришпорва по-често конете. Чак когато минахме моста и се озовахме на градското тържище, си позволих да отдъхна с известно облекчение.

Мразовитият въздух лесно проникваше през дървените ритли^[1] на фургона и аз мислено благодарих на Багра за дебелия балтон. Чувствах се изтощена, беше ми неудобно, но най-вече се страхувах. Бягах от най-могъщия човек в Равка. Всички от Гриша, цялата Втора армия и сигурно даже Мал и неговите следотърсачи щяха да бъдат пратени по петите ми. Пък и какви бяха шансовете ми да оцелея съвсем сама в Долината? Но дори да успея да се добера до Западна Равка и да се кача на „Верлорен“, после какво? Щях да бъда съвсем сама в една чужда страна, където никого не познавам и дори не говоря езика. Напиращите сълзи подлютиха очите ми и аз яростно ги разтърках. Започнех ли да плача сега, едва ли някога щях да престана.

В първите часове на деня оставихме зад гърба си калдъръмените улици на Ос Олта и навлязохме в широките мръсни коловози на Вий. Зазори се, после утрото взе да преваля към пладне. Понякога задрямвах, но страхът и неудобствата ме държаха будна през повечето време. Когато слънцето се издигна високо в небето и вече започвах да се потя в дебелия си балтон, фургонът забави ход и спря.

Рискувах и надзърнах откъм страната на двуколката. Намирахме се зад нещо като крайпътен хан или гостилница.

Протегнах крака. И двата бяха изтръпнали, а когато кръвта се раздвижи в тях, се намръщих от болка. Изчаках кочияшът и артистите да влязат вътре и чак тогава се измъкнах от скривалището си.

Допусках, че ще е много по-подозрително да се снишавам и да се прокрадвам незабелязано, затова изопнах рамене и бодро излязох на главната улица, вливайки се в навалищата от каруци и минувачи.

Достатъчно беше да се поослушам, за да разбера, че съм в Балакирев — малко градче западно от Ос Олта. Значи бях извадила късмет и се движех в правилната посока.

По време на пътуването успях да преброя парите от Багра и опитах да си направя план. Знаех, че най-бързият начин за придвижване е на кон. Въпреки това си давах сметка, че само момиче с достатъчно пари да си купи кон несъмнено ще привлече вниманието. Оставаше ми само едно — да го открадна. Само че нямах представа как се прави това и продължих пеша.

На излизане от града се отбих през една сергия, за да купя твърдо сирене, хляб и сушено месо.

— Май си доста гладна, а? — попита беззъбият продавач и ме огледа отблизо, докато пъхах покупките в торбата.

— Брат ми е по-гладният. Тъпче се като прасе — отвърнах и се престорих, че соча някого в навалищата. — Идвам! — провикнах се след малко и забързано се отдалечих. Оставаше само да се надявам, че търговецът ще запомни едно малко момиче, което пътува със семейството си, или — още по-добре, — че изобщо няма да ме запомни.

Същата вечер нощувах в спретнатия плевник на една мандра недалеч от Вий. Той нямаше нищо общо с красивото ми легло в Малкия дворец, но бях благодарна и за този подслон, както и за приспивните звуци на животните около мен. Тихото мучене и пръхтенето на кравите ми помагаха да не се чувствам толкова самотна и изоставена. Лежах свита на кравай, подпъхнала под главата си пътническата торба и кожената шапка като възглавница.

Ами ако Багра грешеше? Тази мисъл не ми даваше мира. Ами ако ме бе излъгала? Или просто не бе доразбрала нещо? Можех да се върна в Малкия дворец. Пак да спя в собственото си легло, да вземам уроци при Боткин и да си бърбря с Женя. Тази мисъл беше толкова изкусителна. Дали Тъмнейший щеше да ми прости, ако се върнех още сега?

Да ми прости ли? Ама какво ми ставаше?! Нали именно той искаше да ми надене нашийник около врата и да ме зароби, а аз жадувах неговата прошка!

Обърнах се на другата страна бясна на самата себе си.

Дълбоко в сърцето си знаех, че Багра е права. Още помнех какво бях казала на Мал: че той „притежава всички нас“. Тогава го бях изрекла в яда си, без да се замислям, защото исках да уязвя гордостта на Мал. Но неволно бях налучкала истината. Багра имаше право. Знаех, че Тъмнейший е безжалостен и опасен, но предпочитах щастливо да вярвам във великото си предопределение, поласкана от мисълта, че той тъкмо мен желае.

„Защо просто не признаеш, че искаше да му се отдадеш? — обади се някакъв глас в главата ми. — Защо не си признаеш, че част от теб все още го иска?“

Прогоних тази мисъл. Опитах се да предугадя какво може да ми донесе утрешният ден и кой може да е най-безопасният път на запад. Стараех се да мисля за всичко друго, но не и за буреносния цвят на неговите очи. РИСКУВАХ ДА ПЪТУВАМ по Вий на другия ден и следващата нощ, като се смесих с потока хора, който се стичаше от и към Ос Олта. Въпреки това си давах сметка, че каквато и преднина да ми бе осигурила Багра, главните пътища вече криеха опасност. Затова през следващите дни гледах да минавам направо през горите и полята, да избирам ловджийските пътеки и коловозите на селските каруци.

Пеша напредвах бавно. Краката непрекъснато ме боляха и вече имах пришки по пръстите, но продължавах на запад, ориентирайки се по движението на слънцето. Нощем нахлупвах кожената си шапка плътно над ушите, свивах се треперееща в балтона, заслушана в къркоренето на корема си, и си представях въображаеми карти като онези, които рисувах в уюта и спокойствието на Палатката с книжата. Опитвах мислено да очертая бавния си напредък от Ос Олта до Балакирев, заобикаляйки селцата Черницин, Керский и Полвост, и се стараех да не губя надежда. До Долината имаше още много път. Нямах избор, освен да продължа напред и да разчитам късметът да не ми изневери. „Нали още си жива — прошепнах в тъмното. — И си още на свобода.“

Понякога срещях земеделци или други пътници. Затова постоянно носех ръкавиците и не свалях ръка от ножа, но хората почти не ми обръщаха внимание. Непрекъснато се чувствах гладна. Никога не съм била добър ловец, затова я карах на оскъдните запаси, които носех от Балакирев, пиех вода от ручейте и от време на време отмъквах по някоя ябълка или яйце от уединено стопанство.

Нямах дори слаба представа какво ми готви бъдещето, нито какво ме чака в края на това изтощително пътуване, но кой знае защо не се чувствах злочеста. Откакто се помня, съм самотна, но никога досега не бях оставала съвсем сама. Това обаче не ме плашеше колкото очаквах.

И все пак, когато една сутрин на пътя ми се изпречи варосана в бяло църквица, не се стърпях и се помъкнах вътре, за да чуя как свещеникът води богослужението. Накрая той призова събралото се паство да отправи молитви за сина на жена, ранен в битка; за пеленаче, болно от треска, и за здравето на Алина Старков. Сепнах се.

— Нека светиите пазят Призоваващата слънцето — започна напевно той, — тази, която бе пратена да ни спаси от бесовете в „Долината на смъртната сянка“ и отново да събере народа в едно.

Преглътнах мъчително. Скришом и набързо напуснах църквата. „Сега се молят за теб — помислих си мрачно, — но ако Тъмнейший постигне своето, ще те намразят.“ И може би съвсем заслужено. Не бях ли изоставила Равка и всички хора, които вярваха в мен? Единствено моята сила можеше да унищожи Долината, а аз бягах.

Тръснах глава. Точно сега не беше време да мисля за това. Вече ме водеха за предател и беглец. Успеех ли да се отскубна от Тъмнейший, тогава вече можеше да се замисля и за бъдещето на Равка.

Забързах по издълбания от колелата селски път и влязох в гората, а биенето на църковните камбани ме преследваше чак до билото на хълма. Когато отново си представих въображаемата карта, осъзнах, че трябва да съм вече близо до Райевост. А това ще рече, че е дошло време да реша по кой път да стигна до „Долината на смъртната сянка“. Можех да вървя покрай реката или да тръгна към Петразой, каменистата планинска верига, която се извисяваше на северозапад. Пътят покрай реката беше по-лесен, но така щеше да се наложи да мина през гъсто населени области. През планината щеше да е по-напряко, но преходът беше несравнимо по-труден.

Продължих да споря мислено със себе си, докато не стигнах кръстопътя край Шура. Тогава реших да мина през планината. Преди да тръгна към подножието ѝ обаче, трябваше да се отбия в Райевост, най-големия крайречен град. Давах си сметка какъв риск поемам, но не можех да прекося Петразой без хранителни припаси и палатка или поне пътническо одеяло. След дългите дни, прекарани в самота, шумът

и навалицата по оживените улици и канали на Райевост ми се видяха необичайни. Държах главата си ниско сведена, а шапката — нахлупена над очите, защото бях сигурна, че на всяка улична лампа и по витрините на магазините ще видя обявления с моя портрет. Колкото по-навътре в града навлизах обаче, толкова повече се отпусках. Може би новината за бягството ми не се разпространяваше чак толкова бързо, колкото очаквах.

Миризмата на печено агнешко и пресен хляб напълни устата ми със слюнка и аз си позволих да се почерпя с една ябълка, докато попълвах запасите си от твърдо сирене и сушено месо. Привързах новото си пътническо одеяло към кожената торба и се опитах да преценя с колко допълнителен товар на гръб мога да се изкача по склоновете на планината. Улисана в такива мисли, завих зад един ъгъл и се натъкнах право на група войници.

Сърцето ми запрепуска в галоп при вида на дългите маслинозелени шинели и пушките на гръба. Прииска ми се да се обърна на пети и да хукна накъдето ми видят очите, но въпреки това сведох ниско глава и се насилих да продължа с равномерна крачка. Чак когато ги подминах, си позволих да се озърна през рамо. Никой от тях не ме следеше с подозрителен поглед. По всичко личеше, че не са тук с някаква специална мисия. Приказваха си, шегуваха се, а един дори подсвирна на момиче, което простираше пране.

Шмугнах се в първата пряка и останах там, докато сърцето ми не се успокои. Какво ставаше всъщност? Избягала бях от Малкия дворец преди повече от седмица и досега трябваше да са вдигнали тревога. Сигурна бях, че Тъмнейший ще разпрати вестители до всеки полк и в най-малките градчета. Вече всички от Първа и Втора армия би трябвало да са по петите ми. Видях още войници из улиците на Райевост. Някои бяха в отпуск, други на поста си, но никой от тях не даваше вид, че издирва беглец. Не знаех как да тълкувам това. Зачудих се дали не го дължа на Багра. Може би бе успяла да внуши на Тъмнейший, че съм отвлечена, а защо не и убита от фйерданите?

Или той мислеше, че вече съм стигнала много по-далече на запад. Въпреки това реших да не насилвам късмета си и затърсих път да се измъкна от града. Това отне повече време, отколкото очаквах — добрах се до западните покрайнини на Райевост едва по мръкнало. Улиците бяха тъмни и пусти, само тук-там се мяркаше светлинка от

някоя кръчма със съмнителна репутация, по чиито стени се подпираха заклетите пияници и напяваха нещо под нос.

Докато минавах бързешком покрай един шумен хан, вратата рязко се отвори и в бликналата отвътре светлина и музика някакъв едър мъж се повали на улицата.

Той сграбчи полите на балтона ми и ме придърпа към себе си.

— Здравсти, хубавице! Да не идваш да ме сгрееш?

Опитах да се изскубна.

— Доста си силна за дребния си ръст. — Усещах спарената воня на бира в горещия му дъх.

— Остави ме — казах ниско.

— Недей така, лапушка^[2] — изтананика той. — Двамата с теб хубавичко може да се позабавляваме.

— Казах ти да ме пуснеш! — блъснах го в гърдите.

— Потрай още малко — изкиска се той и ме повлече в сенките край кръчмата. — Искам да ти покажа нещо.

Тръснах китка и усетих успокояващата тежест на огледалния диск да се приплъзва между пръстите ми. Ръката ми се стрелна напред и един кратък светкавичен проблясък порази зрението му.

Когато светлината го ослепи, той изгрухтя, вдигна ръце към очите си и ме пусна. След това действах така, както ме беше научил Боткин: стоварих крак върху стъпалото му, после го усуках около глезена. Краката му хвъркнаха във въздуха и той тежко падна на земята.

В този момент отстрани на кръчмата се отвори някаква врата. Отвътре излезе войник с бутилка квас в едната ръка, на другата беше увиснала жена в оскъдно облекло. С ужас установих, че мъжът носи въгленочерната униформа на личната охрана на Тъмнейший. Той с мътен поглед се взря в сцената пред себе си: падналият на земята мъж и аз, надвесена над него.

— Това пък какво е? — изфъфли. Момичето до него се изкиска.

— Ослепях! — виеше поваленият мъж. — Тя ме ослепи!

Опричникът погледна първо него, после впи очи в мен. Погледите ни се срещнаха и по изражението му разбрах, че ме е познал. Явно късметът ми вече не работеше. Дори никой друг да не знаеше за моето бягство, охраната на Тъмнейший със сигурност бе по петите ми.

— Ти... — прошепна той.

Побягнах.

Хукнах надолу — право към лабиринта от тесни улички, а сърцето ми щеше да изхвъркне от гърдите. Когато подминах и последните мрачни постройките в покрайнините на Райевост, изскочих от пътя и се шумгнах в храсталака.

Колкото по-навътре влизах в гората, толкова повече клоните драскаха страните и челото ми.

Зад мен се носеше врява от потерята: мъжете си подвикваха един на друг, чуваше се шум от тежки стъпки. Инстинктивно понечих да продължа напред слепешката, но после си наложих да спра и да се послушам.

Преследвачите ми бяха на изток от мен и претърсваха близо до пътя. От мястото си не можех да преценя колко са на брой. Успокоих дишането си и дочух ромон на вода. Сигурно наблизко имаше поток, един от притоците на реката. Стигнах ли водата, щях да мога да прикрия следите си, а на тях щеше да им се наложи да ме търсят слепешком в тъмното.

Вървах, насочвайки се по звука на водата, като от време на време спирах, за да не сгреша посоката. Тръгнах да се катеря по един хълм, който беше толкова стръмен, че почти лазех, вкопчвайки се в клоните и изскочилите над земята корени на дърветата.

— Насам! — извика някакъв глас отдолу. Погледнах през рамо и видях някакви светлинки, които прииждаха между дърветата към подножието на хълма. Задрасках трескаво нагоре, пръстта се ронеше под пръстите ми и всяко вдишване изгаряше дробовете ми. Едва стигнах билото и се надвесих да погледна от другата страна. Усетих прилив на надежда, когато видях проблясващата по водната повърхност лунна светлина.

Тръгнах да слизам по отвесния склон силно наклонена назад, за да пазя равновесие. Придвижвах се толкова бързо, колкото ми позволяваше куражът. Дочух викове и когато се обърнах, видях силуетите на преследвачите, открити на фона на нощното небе. Вече бяха стигнали билото. Паниката в мен надделя и аз се втурнах по склона, а под краката ми заподскачаха камъни и шумно се затъркаляха надолу към коритото на потока. Наклонът беше прекалено отвесен.

Загубих равновесие, политнах по очи, одрах дланите и на двете си ръце и тежко се стоварих на земята.

Затъркалях се надолу и с плясък цамбурнах в ледената вода. За момент имах чувството, че сърцето ми бе спряло. Водата беше като ръка, която сграбчи тялото ми в безмилостен леден юмрук, после ме повлече надолу. Най-накрая главата ми изскочи на повърхността и аз жадно поех безценна глътка въздух, преди течението отново да ме подхване и да ме потопи във водовъртежа. Не знаех колко надалече ме е завлякла водата. Сега единствената ми грижа бе да си поемам въздух от време на време и да се боря с постепенното вкочаняване на крайниците си.

Накрая, когато вече мислех, че няма да се преборя с течението за поредната глътка въздух, то ме изхвърли в спокоен притихнал вир. Вкопчих се в някаква скала и се измъкнах в плитчината; успях някак да се изправа на крака, ботушите ми се хлъзгаха по мокрите и гладки речни камъни, а аз залитах под тежестта на подгизналия балтон.

Не знам как стана, но някак успях да стигна до гората и да се свра в гъсталака. Трепереща от студ, се свлякох на земята, като продължавах да бълвам речна вода.

Това със сигурност беше най-страшната нощ в живота ми. Цялата бях вир-вода. Не усещах краката си в ботушите. Подскачах при най-малкия шум, убедена, че всеки момент ще ме открият. Кожената ми шапка, пълната с храна торба и чисто новото ми одеяло бяха изгубени някъде във водовъртежите на потока. Рискът от посещението в Райевост се оказа напълно безсмислен. Кесията с парите също беше изчезнала. Добре че поне ножът бе все още затъкнат на хълбока ми.

Призори си позволих да призова малко слънчева светлина, за да подсуша ботушите си и да сгрея премръзналите си ръце. Унесох се и сънувах как Багра притиска в гърлото ми моя собствен нож, а смехът ѝ сухо кънти в ушите ми.

Събудих се от силното думкане на сърцето си и шум от движение в гората. Заспала бях прислонена край ствола на едно дърво и — поне така се надявах — скрита от чужди погледи в храсталака. От мястото си не виждах нищо, но до мен долитаха далечни гласове. Поколебах се скована от ужас, защото не знаех какво да правя. Мръдних ли,

рискувах да се издам; останех ли притихнала на място, рано или късно щяха да ме открият.

С приближаването на шума сърцето ми запрепуска още по-силно. През шумака зърнах набит войник с брада. Държеше пушката си готова за стрелба, но аз знаех, че няма никакъв риск да ме убият. Цената ми беше прекалено висока. Това ми даваше предимство, ако се решах да умра.

„Те няма да ме хванат. — Тази мисъл ме връхлетя с особена категоричност и яснота. — Няма да се върна отново там.“

Тръснах ръка и огледалният диск се плъзна в лявата ми длан. С другата ръка измъкнах ножа; гришанската стомана натежа в юмрука ми. Тихо се свих, готова за скок, и зачаках. Ослушвах се. Страх ме беше, но с изненада установих, че част от мен жадно очаква схватката.

Наблюдавах брадатия войник през клоника. Той все повече стесняваше кръга около мен, докато най-накрая се озова на крачка от скривалището ми. Можех да видя капчиците пот, които се стичаха по врата му; утринните лъчи проблясваха по цевта на пушката и за момент ми се стори, че той гледа право в мен. Някой се обади отдалече. Войникът извика в отговор: Ничево! Нищо.

След това, за моя огромна изненада, обърна гръб и продължи нататък. Цялата се превърнах в слух, докато звуците постепенно утихваха, гласовете се отдалечаваха и шумът от стъпките заглъхнаше. Нима бе възможно да съм чак такава късметлийка? Нима по погрешка бяха взели следата от някое животно или стъпките на друг пътник за мои? Или пък това бе капан?

Изчаках трепереща, докато най-сетне над гората се възцари относителна тишина, нарушавана единствено от шумоленето на буболечките, птичите крясъци и шепота на вятъра в клоните на дърветата.

Едва тогава пъхнах обратно огледалния диск в ръкавицата и дълбоко поех дъх на пресекливи глътки. Върнах ножа в калъфа и внимателно се надигнах.

Тъкмо посягах за все още подгизналия от влага балтон, смачкан на купчина върху земята, когато непогрешимият звук от тихи стъпки зад мен ме накара да замръзна на място. Обърнах се рязко и сърцето ми се качи в гърлото, когато само на няколко крачки различих очертанията на полускрита от клоните фигура. Толкова внимавах за

брадатия войник, че не бях усетила заплахата зад гърба си. В миг ножът отново се озова в ръката ми и огледалният диск се вдигна високо, готов за действие. Неясната фигура бавно приближаваше между дърветата. Впих очи в нея, уверена, че халюцинирам.

Мал.

Отворих уста да проговоря, но той предупредително опря пръст на устните си, без да откъсва очи от моите. Постоя така за миг заслушан, после ми даде знак да го последвам и отново изчезна в гората. Сграбчих балтона и се втурнах подире му, стараейки се да не изоставам. А това не беше никак лека задача. Той се движеше безшумно, промъквайки се подобно на сянка между стволите и клоните, сякаш следваше невидима за останалите пътека.

Заведе ме обратно при потока, до плитчината при един завой, където можехме да прегазим оттатък. Цялата настръгнах, когато ледената вода отново напълни ботушите ми. Щом излязохме на отсрещния бряг, той взе да тъпче в кръг, за да заличи следите ни.

В мен напиреха хиляди въпроси и мисълта ми скачаше непрекъснато от едно на друго нещо. Как Мал бе успял да ме открие? Дали е бил в потерята заедно с останалите войници? И дали сега ми помагаше? Едва се удържах да посегна и да го пипна, за да се уверя, че е истински. Искаше ми се да го прегърна от благодарност. Но заедно с това ми се щеше да му насиня окото заради всичко, което ми бе наприказвал оная нощ в Малкия дворец.

Той часове наред крачеше напред в пълно мълчание. От време на време ми правеше знак да спра и аз чаках, докато прикрие следите ни в храсталака. По някое време следобед се закатерихме по стръмна камениста пътека. Нямах представа накъде ме е завлякъл потокът, но можех да се закълна, че Мал ме води към Петразой.

Всяка стъпка се превръщаше в същинска агония. Ботушите ми още бяха мокри, а по пръстите и петите ми се появиха нови пришки. Главата ме цепеше след кошмарната нощ в гората и вече ми се виеше свят от глад, но нямах намерение да се оплаквам. Продължавах мълчаливо да го следвам, докато той ме водеше към планината и после, когато се отклони от пътеката; катерех се по скалите, докато краката ми се разтрепериха от умора и гърлото ми пламна от жажда. Когато Мал най-после спря, вече се намирахме високо в планината,

скрити от неприятелски очи зад един огромен скален къс и няколко гъсти бора.

— Тук — каза той и хвърли торбата си на земята. След това с уверена крачка се запуска обратно. Знаех, че отива да прикрие следите от непохватното ми катерене по скалите.

Предпазливо се отпуснах на земята и притворих очи. Краката ми пулсираха, но се страхувах, че събуя ли ботушите, вече никога повече няма да мога да ги обуя. Главата ми клюмна, но не си позволих да заспя. Още не. В мен напирала хиляди въпроси, но само един не можеше да чака до сутринта.

Когато Мал се върна, прокрадвайки се безшумно по камънака, вече падаше здрач. Приседна насреща ми и измъкна манерка от войнишката си торба.

Отпи голяма глътка, обърса устата си с длан и ми подаде водата. Надигнах я жадно.

— По-бавно — спря ме той. — Това трябва да ни стигне до утре.

— Извинявай. — Подадох му манерката обратно.

— Тази нощ не можем да рискуваме да палим огън — каза, вперил поглед в съгъстващия се мрак. — Може би утре.

Кимнах. Балтонът ми беше изсъхнал, докато катерехме планинския склон, нищо че ръкавите бяха още влажни. Чувствах се разнебитена, мръсна и вкочанена от студ. Но най-вече не можех да се съвзема от чудото, че той седи насреща ми. Всичко това обаче трябваше да почака. Ужасявах се какъв ще е отговорът, но въпреки това трябваше да попитам:

— Мал. — Изчаках, докато ме погледне. — Откри ли стадото? Успя ли да хванеш елена на Морозов?

Той удари с длан по коляното си.

— Защо това ти е толкова важно?

— Дълга история. Но трябва да знам дали той вече има елена.

— Не.

— Следотърсачите обаче го настигат, нали?

Той кимна.

— Но...

— Но какво?

Мал се поколеба. В гаснещата светлина на следобед отново зърнах върху устните му следа от наперената усмивка, която познавах

толкова добре.

— Не ми се вярва да го открият без мен.

Вдигнах вежди.

— Защото си най-добрият ли?

— Не — отвърна той, отново беше станал сериозен. — Но какво пък, може и така да е. Не ме разбирай погрешно. Те са добри следотърсачи, най-добрите в Първа армия, но... човек трябва да има специален усет, за да преследва стадото. Това не са обикновени животни.

„А ти не си обикновен следотърсач“ — помислих си, но не го казах гласно. Наблюдавах го и си мислех за думите на Тъмнейший, че всеки трябва да познава собствените си дарби. Дали в необичайните способности на Мал се криеше нещо повече от обикновен късмет и богат опит? Вярно, той никога не бе страдал от липса на самочувствие, но не мислех, че това е само гола самонадеяност.

— Дано си прав — промърморих.

— А сега ти ми отговори на един въпрос — каза и аз долових някаква сурова нотка в гласа му. — Защо избяга?

Чак сега осъзнах, че той няма никаква представа защо съм избягала от Малкия дворец и защо Тъмнейший ме издирва толкова настървено. При последната ни среща буквално бях заповядала на Мал да ми се маха от очите, но въпреки това той беше зарязал всичко и ми се беше притекъл на помощ.

Сега заслужаваше да получи обяснение, но не знаех откъде да започна. Въздъгнах и прокарах ръка по лицето си. В какво ни бях забъркала и двамата?

— Ще ми повярваш ли, ако ти кажа, че се опитвам да спася света?

Той впи в мен твърд поглед.

— Значи това не е просто любовна свада, след която пак ще се върнеш с подвита опашка при него, така ли?

— Не! — възкликнах ужасена. — Това не е... Ние не сме... — Не успях да намеря думи. Не ми оставаше друго, освен да се разсмея. — Де да беше така.

Мал дълго мълча. После, явно стигнал до някакво решение, проговори:

— Добре тогава. — Стана, разкърши се и праметна пушката на рамо. След това извади дебело вълнено одеяло и ми го хвърли.

— Почини си — заяви. — Аз поемам първото дежурство. — Обърна ми гръб и се загледа в търкулналата се високо по небосклона луна, която беше увиснала над долината, откъдето идвахме.

Свих се върху коравата земя и плътно се увих с одеялото, за да се стопля. Въпреки неудобствата клепачите ми скоро натежаха и умората най-сетне ме повали.

— Мал — прощушнах в тъмнината.

— Какво?

— Благодаря, че ме откри.

Не бях сигурна дали не сънувам, но май някъде откъм мрака долетя шепотът му:

— На твоите услуги.

После сънят ме отнесе.

---

[1] Странични прегради. — Б.р. ↑

[2] От руски — сладурче. — Б.р. ↑

ГЛАВА 17

Мал стоя на пост цяла нощ и ме остави да се наспя. На сутринта ми даде парче сушено месо и каза просто: „Разказвай!“.

Не знаех откъде да подхвана, затова започнах с най-лошото:

— Тъмнейший иска да използва „Долината на смъртната сянка“ като оръжие.

Мал дори не трепна.

— Как точно?

— Ще я разшири над цяла Равка и Фйерда — навсякъде, където му оказват съпротива. Само че не може да го направи без мен, аз трябва да удържам волките. Какво знаеш за стадото на Морозов?

— Не много. — Той зарея поглед над долината. — Значи заради теб е било всичко. От нас се очакваше да открием стадото и да заловим или поне да притиснем водача му, но без да го раняваме.

Кимнах и се опитах да му обясня малкото, което знаех за действието на муските; как Иван е трябвало да убие мечка, а Мари — северен тюлен.

— Всеки от Гриша трябва сам да си заслужи муската — казах накрая. — Същото важи и за елена, но той не е предназначен за мен.

— Хайде да тръгваме — рязко ме прекъсна Мал. — Може да ми доразкажеш, докато вървим. Искам да се изкачим още по-нависоко в планината.

Напъха одеялото обратно във войнишката мешка и се постара да заличи следите от бивака ни. После ме поведе по стръмна и камениста пътека. Лъкът му беше привързан отзад за войнишката торба, но пушката държеше готова за стрелба.

Краката отказваха да ми се подчиняват при всяка стъпка, но аз упорито следвах Мал и събрах сили да му разкажа останалата част от историята. Повторих му дословно всичко, което ми разкри Багра: как се появила Долината, каква е силата на нашияника и как Тъмнейший е замислил да се възползва от дарбата ми; накрая му казах и за кораба, който ме чакаше при Ос Кърво.

Мал заговори още щом приключих:

— Не е трябвало да слушаш Багра.

— Откъде си сигурен? — попитах.

Той внезапно се обърна и аз едва не налетях отгоре му.

— Как мислиш, какво ще стане, ако стигнеш Долината и все пак успееш да се качиш на този кораб? Защо си мислиш, че властта на Тъмнейший се простира само до бреговете на Истинското море?

— Не мисля така, обаче...

— Само въпрос на време е да те открие и да ти надене тоя нашийник.

После той се обърна и закричи по пътеката, оставяйки ме да стърча замаяна отзад. Насилих се да раздвижа крака и забързах след него.

Кроежите на Багра може и да имаха слаби страни, но какъв друг избор ни оставаше? Спомних си как яростно стискаше китката ми, страхът в трескавите ѝ очи. Не беше очаквала Тъмнейший да приближи толкова стадото на Морозов. В нощта на зимния бал тя несъмнено се страхуваше, но все пак опита да ми помогне. Ако бе толкова безмилостна, колкото сина си, можеше да си спести този риск и просто да ми пререже гърлото. „Така за всички щеше да е най-добре“ — помислих си печално.

Дълго крачехме мълчаливо по стръмната пътека, навлизайки бавно все по-навътре в планината. На някои места пътеката беше толкова тясна, че се оказвах увиснала над пропастта. Прилепила гръб о скалата, пристъпвайки крачка по крачка, аз се молах мислено на светците да имат милост към мен.

По обяд превалихме първото било и скоро вече се катерехме по следващия склон. За мое нещастие, той се оказа още по-стръмен и висок от първия. Не откъсвах поглед от пътеката, местех единия крак пред другия и се опитвах да се отърся от връхлитащата ме безнадеждност. Колкото повече размишлявах, толкова повече се убеждавах, че Мал има право. Не можех да се освободя от чувството, че съм обречена и двама ни. На Тъмнейший аз му трябвах жива, но какво ли щеше да причини на Мал? Досега бях толкова погълната от собствените си страхове и тревоги за бъдещето, че изобщо не помислих за Мал — на какво се беше решил и какво беше жертвал. Той беше поел риска да изгори всички мостове след себе си: никога

повече нямаше да се върне в армията, нямаше да види приятелите си, нито щеше да е един от най-тачените следотърсачи. Още по-лошо — щяха да го обявят за дезертърор, а може би и за изменник. Наказанието за това беше смърт.

По залез вече се бяхме изкачили толкова високо, че изчезнаха и последните дървета, а на места зимният скреж още си стоеше. Изядохме оскъдната си вечеря от твърдо сирене и жилаво сушено говеждо. Мал прецени, че все още не е безопасно да палим огън, затова се сгушихме мълчаливо под одеялото, трепереци при всеки повей на зимната виелица, а раменете ни едва се докосваха.

Почти бях задрямала, когато Мал внезапно се обади:

— Утре поемаме на север.

Ококорих се.

— На север ли?

— Към Сайбея.

— Въпреки всичко искаш да проследиш стадото, така ли? — попитах невярващо.

— Знам, че мога да го открия.

— Стига Тъмнейший да не го е намерил преди теб.

— Едва ли — отвърна Мал и в тъмното усетих как поклаща глава. — Той все още е някъде на свобода. Усещам го.

Неговите думи зловецо ми напомниха какво бе казал Тъмнейший на пътеката пред хижата на Багра: „Еленът е предопределен за теб, Алина, усещам го“.

— Ами ако Тъмнейший пръв ни открие? — попитах.

— Не може да бягаш цял живот, Алина. Нали каза, че еленът щял да увеличи твоята сила. Тогава би могла да се опълчиш срещу Тъмнейший.

— Може би.

— Значи трябва да го направим.

— Ако ни заловят, той ще те убие.

— Знам.

— В името на всички светии, Мал! Защо тръгна след мен? Какво си мислеше?

Той въздъхна и прокара ръка през късата си коса.

— Изобщо не помислих. Вече бяхме на половината път към Сайбея, когато получихме заповед да се върнем и да проследим теб.

Така и направихме. Най-трудно беше да отклоня останалите от твоите дири, особено след като едва не ни се навря в ръцете в Райевост.

— А сега си дезертър.

— Така е.

— Заради мен.

— Да.

В гърлото ми засмъдяха напирасци сълзи, но успях да овладеея гласа си, за да не трепери.

— Не исках да става така.

— Не ме е страх от смъртта, Алина — произнесе той със студен и непоколебим глас, който ми прозвуча чуждо. — Но не искам да пропускаме единствения си шанс. Трябва да намерим елена.

Дълго размишлявах над думите му. Накрая въздъхнах.

— Добре.

В отговор се разнесе похъркване. Мал вече спеше.

През следващите няколко дни той поддържаше безмилостно темпо, но гордостта ми, а може би страхът ме възпираха да го помоля да забави крачка. Понякога по склоновете над нас виждахме пръснати планински кози, а веднъж пренощувахме край приказно красиво езеро, но това бяха кратки изключения в монотонния пейзаж от оловносиви скали и начумерено небе.

Мрачното мълчание на Мал също не ми помагаше особено. Искаше ми се да разбера как са преследвали стадото по заповед на Тъмнейший и какъв е бил животът му през последните няколко месеца, но той отвръщаше на въпросите ми с по една дума. Понякога дори не си правеше труд да ми отговаря. Когато се чувствах нетърпимо гладна и изморена, впивах обиден поглед в тила му и ми се прищяваше да му заشيا един зад врата, за да ми обърне внимание най-после. Но през повечето време само се притеснявах.

Тревожех се, че Мал вече съжالياва за решението си да тръгне подир мен. Тревожех се, че няма да открием елена в необятната пустош на Сайбея. Но най-много от всичко се притеснявах за това какво би сторил Тъмнейший на Мал, ако ни заловеше. Когато най-накрая започнахме да се спускаме по северозападния склон на Петразой, изпитах вълнение, че се разделяме с непристъпните планини

и техните студени ветрове. Щом навлязохме в гористия пояс и стигнахме приветливите гъсталаци, духът ми се поободри. След толкова дни катерене по остри скали беше истинска наслада да стъпвам на мекия килим от нападали борови иглички, да долавям животински звуци в храсталака и да вдишвам въздух с дъх на мъзга^[1].

Спряхме да нощуваме край бърливо поточе, а когато Мал взе да събира съчки за огъня, аз за малко не се разпях. Призовах тънък и насочен слънчев лъч, за да разпаля огъня, но това, изглежда, не впечатли особено Мал. По едно време се изгуби в гората и се върна със заек, който заедно почистихме и опекохме за вечеря. Той захласнато ме изгледа как оглозгах моя дял до последната костичка и накрая въздъхна, останал видимо гладен.

— Много по-лесно беше да те нахрани човек, когато нямаше чак такъв апетит — промърмори той, довърши вечерята и се изтегна по гръб, подпъхнал ръка под главата си.

Направих се, че не съм го чула. За първи път след бягството от Малкия дворец се бях стоплила и нищо не беше в състояние да ми развали блаженството. Даже хъркането на Мал.

Налагаше се да попълним запасите си от храна, преди да продължим на север към Сайбея. Отне ни ден и половина да открием ловна пътека, която ни отведе до едно от селата в северозападното подножие на Петразой. Колкото повече приближавахме обитаемите земи, толкова по-неспокоен ставаше Мал. Той избързваше далече напред, разузнаваше и следеше да вървим успоредно с главния път. В един ранен следобед се появи, понесъл грозно кафяво палто и шапка от кафяви катеричи кожи.

— Къде намери това? — попитах.

— Отмъкнах ги от една незаключена къща — отвърна с виновен вид. — Но оставих няколко монети. Там изглежда много зловещо, всички къщи пустеят.

По пътя също никого не видях.

— Може да е неделя — казах. Откакто напуснах Малкия дворец, бях изгубила представа за дните. — Сигурно всички са отишли на църква.

— Може — призна той, но беше все така неспокоен, докато заравяше стария си войнишки шинел и кепето под едно дърво.

Оставаше ни близо километър до селото, когато чухме барабаните. Колкото повече приближавахме, толкова по-силно ставаше думкането им; скоро към тях се присъединиха църковни камбани и цигулки, пляскане и весели подвиквания. Мал се покатери на едно дърво, за да огледа по-добре. Когато се спусна обратно, тревогата по лицето му се беше поразсеяла.

— Навсякъде гъмжи от народ. По пътя сигурно са стотици, а видях и една каручка дом.

— Това е Масленица^[2]! — възкликнах.

В седмицата преди празника на пролетта от всеки дворянин се очакваше да отиде при поданиците си в каручка дом — кола, натоварена със сладкиши, сирене и погачи. Шествието минаваше покрай селската църква и се връщаше обратно в имението на дворянина, отворено в този ден за селяните и крепостните, на които се поднасяха чай и блини^[3]. Местните момичета обличаха червени сарафани^[4] и закичваха косите си с цветя в чест на настъпващата пролет.

Маслената седмица беше най-хубавото време в сиропиталището. Тогава учебните занимания се съкращаваха, за да остане време да почистим господарската къща и да помогнем при печенето на хляба и сладкишите. Княз Керамзов винаги се връщаше по това време от Ос Олта, за да може да присъства на празника. Ние всички се накачулвахме на каручката дом, а князът се отбиваше във всяка къща да пие квас и да раздава сладкиши и бонбони. Седнали зад него в каручката, ние приветствахме наобиколилите ни селяни и в този ден се чувствахме като същински дворяни.

— Хайде да отидем и да погледаме, а, Мал? — замолих го припряно.

Той свъси вежди. Усетих как вродената му предпазливост се бори с носталгията на най-хубавите ни спомени от Керамзин. После на устните му трепна лека усмивка.

— Добре. Там има достатъчно народ, с който да се смесим.

Включихме се в процесията, която шестваше надолу по пътя, провирайки се между цигулари, барабанчици и малки момичета, понесли овързани с ярки панделки клонки. Докато вървахме по

главната улица, търговците излизаха пред дюкянчетата, звъняха със звънчета и пляскаха ръце в такт с музиката.

Мал се отби да купи кожи и да попълни хранителните ни запаси, но когато видях да пуска в торбата парче твърдо сирене, му се изплезих. Вече не можех дори да погледна сирене.

Преди Мал да ме спре, аз се шмугнах в тълпата и се присъединих към множеството, което следваше каруцата дом. В нея седеше разположен мъж с червени бузи и бутилка квас в пухкавата си ръка, полюшваше се ту на една, ту на друга страна, пееше и хвърляше хлябове на струпалите се около каручката селяни. Протегнах ръка и сграбчих едно още топло златисто колаче.

— За тебе е, хубавице — провикна се мъжът и за малко да се прекатури от каручката.

Сладкото колаче ухаеше божествено. Поблагодарих, а после — страшно горда от себе си — тръгнах с подскоци обратно към Мал.

Той ме сграбчи за ръката и ме завлече в калната тясна пролука между две къщи.

— Какви ги вършиш?!

— Никой не ме видя. Той ме помисли за едно от селските девойчета.

— Не можем да поемаме такъв риск.

— Е, не искаш ли да си отхапеш?

Той се поколеба.

— Не съм казал такова нещо.

— Аз пък мислех да ти дам един залък, но след като не щеш, ще трябва да си го изям сама.

Мал посегна към колачето, но аз му се изплъзнах с танцуваща походка и заподскачах ту наляво, ту надясно, далече от протегнатите му ръце.

Забелязах изненадата му и това ми се понрави. Вече не бях онова непохватно момиченце, което той помнеше.

— Пикла — изръмжа той и отново пропусна да докопа колачето.

— Може и да съм пикла, ама си имам сладко колаче.

Не знам кой от двамата ни пръв го чу, но едновременно замръзнахме на място. Не бяхме сами. В пустата уличка след нас се бяха промъкнали двама мъже. Още преди Мал да се опомни, единият

вече опираше мръсния си нож в гърлото му, а другият притискаше устата ми със смрадливата си ръка.

— Кротко — изскрибуца гласът на онзи с ножа. — Иначе ще порна гърлата и на двамата. — Имаше мазна коса и комично дългнесто лице.

Погледнах острието, опряно в гърлото на Мал, и кимнах. Ръката на другия освободи устата ми, но продължи здраво да ме стиска за китката.

— Париците — нареди Дългнестия.

— Това обир ли е?! — избухнах.

— Точно така — изсъска оня, който ме държеше, и силно ме раздруса.

Не се сдържах. Толкова бях изненадана, почувствах такова облекчение, че от гърлото ми се надигна кикот.

Двамата крадци и Мал ме изгледаха така, сякаш съм се смахнала.

— Май нещо ѝ хлопа дъската, а? — рече оня, който ме държеше.

— Аха — отвърна Мал и ме прикова с поглед, който казваше: „Млък“. — Малко.

— Парите — повтори Дългнестия. — Веднага!

Мал предпазливо бръкна в пояса си и извади кесията с парите, после я подаде на мъжа, който изръмжа недоволно, като усети колко е лека.

— Само толкова ли? Какво има в торбата?

— Не е много, само няколко кожи и храна — отговори Мал.

— Покажи.

Той бавно развърза торбата, после я разтвори широко, за да могат крадците да погледнат какво има вътре. Най-отгоре ясно се виждаше пушката, увита в парцали.

— Я, хубава пушка — обади се Дългнестия. — Нали, Лев?

Онзи, който ме държеше, усуква дебелия си ръка около кръста ми, а с другата посегна към пушката.

— Вярно е хубава — изръмжа. — А торбата прилича на войнишка.

Сърцето ми слезе в петите.

— Е, и? — попита Дългнестия.

— Риков разправяше, че някакъв войник изчезнал от гарнизона в Чернаст. Уж тръгнал на юг и повече никакъв не се видял. Дали пък не

сме пипнали дезертър?

Длъгнестия огледа изпитателно Мал. Знаех, че вече си представя наградата, която ще получи за залавянето му. Дори през ум не му минаваше на какво е попаднал.

— Ами ти какво ще кажеш, момче? Нали не си някой беглец, а?

— Торбата е на брат ми — небрежно отвърна Мал.

— Може и така да е. Ама най-добре капитанът в Чернаст да ви огледа хубавичко и теб, и торбата.

Мал вдигна рамене.

— Хубаво. С радост ще му кажа, че сте се опитали да ни оберете. На Лев това явно не му хареса.

— Дай да им приберем парите и да се махаме.

— Виж сега какво — каза Длъгнестия, като все още изучаваше Мал с присвити очи. — Или тоя е дезертърът, или е отмъкнал торбата на друг пехотинец. И така, и инак капитанът ще плати добри пари за него.

— Ами тя? — Лев отново ме раздруса.

— Явно и нейната работа не е читава, щом се е повлякла с тоя. Може и тя да е бегълка. Но даже да не е, става за малко забавление. Нали така, сладурче?

— Не я докосвай — каза Мал и пристъпи напред.

Още преди да мигна, Длъгнестия силно удари Мал по главата с дръжката на ножа. Мал залитна, подви коляно и от темето му рукна кръв.

— Не! — изкрещях. Мъжът, който ме държеше, отново запуши устата ми с длан и пусна ръката ми. Само това ми трябваше. Тръснах китка и огледалният диск се озова между пръстите ми.

Длъгнестия се надвеси над Мал с нож в ръка.

— Капитанът ще плати за него, все едно дали е жив, или мъртъв.

После посегна да нанесе удар. Обърнах огледалото и изстрелях един ослепителен лъч право в очите му. Това разколеба мъжа, вдигнал ръка да се заслони от ярката светлина. Мал не пропусна шанса. Той се хвърли към Длъгнестия, сграбчи го за краката и онзи тежко се блъсна в стената отзад.

Лев поохлаби хватката, за да се прицели с пушката на Мал, но не успя, защото го връхлетях, вдигнах огледалото и го ослепих.

— Какво по... — изръмжа той и присви очи. Преди да успее да се съвземе, забих коляното си в слабините му. Когато се преви надве, сграбчих главата му и здравата я блъснах с коляно. Чу се едно отвратително „хряс“. Дръпнах се назад, а той се повали на земята, стиснал носа си. Между пръстите му бликаше кръв.

— Получи се! — извиках победоносно. Ех, да можеше Боткин да ме види отнякъде сега!

— Хайде! — нареди Мал, охлаждайки въодушевлението ми. Обърнах се и видях Длъгнестия да лежи в безсъзнание в калта.

Мал сграбчи торбата и затича към другия край на уличката, подалече от шума на празничното шествие. Лев стенеше, но не изпускаше пушката.

Изритах го здравата в стомаха и хукнах след Мал. Стрелкахме се покрай пусти лавки, дюкянчета и къщи, докато не излязохме обратно на калния главен път, после се втурнахме в гората под прикритието на дърветата. Мал крачеше с бясно темпо, преведе ни през малък ручей, през един хребет и още по-нататък, сякаш на километри от селцето. Според мен крадците не бяха в състояние да ни преследват, но не ми беше останал дъх да споря с него. Най-накрая той забави крачка и спря, преви се надве с опрени на коленете длани и задиша пресекливо.

Свлякох се на земята и се отпуснах по гръб, сърцето ми думкаше в гърдите.

Лежах, а кръвта шумеше в ушите ми. Попивах следобедните лъчи, които проникваха през клоните, и опитвах да възстановя дишането си. Когато усетих, че най-после мога отново да говоря, се надигнах на лакът и казах:

— Добре ли си?

Мал предпазливо докосна раната на главата си. Тя вече не кървеше, но той се намръщи.

— Отлично.

— Мислиш ли, че ще ни издадат?

— Естествено. Няма как да не опитат да припечелят нещо срещу сведения.

— По дяволите — изругах.

— Срещу това нищо не може да се направи. — После, за моя голяма изненада, се усмихна. — Къде се научи да се биеш така?

— При Гриша — прошепнах драматично. — Древната тайна за ритника в слабините.

— Каквото и да е, добра работа свърши.

Разсмях се.

— И Боткин така казваше: „Недей да се перчи, само причинява болка“ — изимитирах грубия акцент на наемника.

— Умен човек.

— Според Тъмнейший Гриша не бива да разчитат единствено на специалните си дарби при самозащита. — Съжалих още щом го казах.

Усмивката на Мал се стопи.

— Ето още един умен човек — студено отбеляза той, загледан в гората. След минута пак проговори: — Сега ще разбере, че не си тръгнала право към Долината. Ще се досети, че преследваме елена. — Той тежко седна до мен със сурово изражение. В тази неравна битка много малко неща бяха на наша страна, а ето че загубихме едно от предимствата си. — Не трябваше да те водя в селото — каза мрачно.

Сръгах го леко в ребрата.

— Откъде да знаем, че някой ще се опита да ни обере. Възможно ли е човек да има чак такъв кучешки късмет!

— Рискувах съвсем глупаво, трябваше да внимавам повече. — Той вдигна съчка от земята и ядно я запрати надалеч.

— Колачето е още тук — казах колебливо и измъкнах от джоба си смачканото и покрито с влакна печиво. Доскоро бе имало формата на птица в чест на завръщащите се през пролетта ята, но сега приличаше повече на навит чорап.

Мал оброни глава и я стисна в ръце, опрял лакти на коленете си. Раменете му взеха да се тресат и в един ужасяващ миг реших, че плаче, но после разбрах, че се смее безмълвно. Цялото му тяло се люлееше, дъхът му излизаше на пресекулки, а от очите му потекоха сълзи.

— Това колаче през носа ни излезе — хълцаше той.

Известно време го гледах втренчено, опасявайки се, че напълно е полудял, после и аз започнах да се смея. Затиснах уста, за да заглуша смеха, но от това се разсмях още по-силно. Явно страхът и напрежението през последните дни ми бяха дошли в повече.

Мал притисна пръст към устните си и с преувеличена строгост изшътка:

„Шшшт!“, после се повали от нов пристъп на кикот.

— Ти май счупи носа на онзи — пръхтеше той.

— Това не е хубаво. Никак не беше мило от моя страна.

— Определено — съгласи се той, после двамата пак се разкискахме.

— Помниш ли как синът на един земеделец ти счупи носа в Керамзин — изпъшках между два пристъпа на смях. — А ти на никого не каза и окървави любимата покривка на Ана Куя.

— Това току-що си го измисли!

— Не съм!

— Напротив, чупиш носовете на хората и разправяш лъжи!

Смяхме се, докато накрая дъх не ни остана, докато не ни заболяха гърдите и не ни се зави свят. Не помнех кога за последно съм се смяла така.

Накрая все пак изядохме колачето. То беше поръсено със захар и имаше вкуса на сладките колачета от нашето детство.

— Това беше много добро колаче — каза Мал, когато изядохме и последната трохичка. Двамата отново избугнахме в смях.

Най-накрая той с въздишка се надигна и ми подаде ръка, за да стана. Вървахме, докато падна здрач, после си направихме бивак край развалините на някаква хижа. Тъй като се бяхме измъкнали на косъм, Мал реши да не палим огън тази нощ. Трябваше да се задоволим с хранителните припаси, които купихме от селото. Докато дъвчехме сушеното месо и окаяното твърдо сирене, той ме разпитваше за Боткин и за другите учители в Малкия дворец. До този момент не си давах сметка колко силно копнея да споделя всичко с него. Вече не беше така лесно да го разсмея, но сполучех ли, изражението на мрачно хладнокръвие изчезваше от лицето му и той започваше да прилича на онзи Мал, когото познавах някога. Това ми вдъхна надежда, че не съм го изгубила окончателно.

Когато дойде време да лягаме, Мал отиде да обиколи наоколо, за да е сигурен, че сме в безопасност, а аз прибрах остатъците от храната. След като се разделихме с пушката на Мал и походното одеяло, в торбата имаше много място. Но бях благодарна, че поне лъкът ни остана.

Пъхнах пухената шапка под главата си и оставих на Мал торбата вместо възглавница. После се увих плътно с палтото и се покрих с

новите кожи. Вече задрямвах, когато чух Мал да се връща и да ляга край мен, а гърбът му удобно се опря в моя.

Докато се унасях, пак усетих захарния вкус на колачето в устата си и насладата от бурния смях се разля в мен. Ограбиха ни. Едва не бяхме убити. По петите ни беше най-могъщият човек в цяла Равка. Но сега пак бяхме приятели и сънят дойде много по-лесно, както не се беше случвало от дълго време насам.

По някое време през нощта се събудих от хъркането на Мал. Сръгах го с лакът в гърба. Той се обърна на една страна, промърмори нещо в съня си и праметна ръка върху мен. Минута по-късно пак захърка, но този път не го събудих.

---

[1] Дървесен сок. — Б.р. ↑

[2] Народен празник у славянските народи, запазен още от езически времена, приет по-късно и от православната църква; в България е известен с името Сирни заговезни. Свързан е с изпращането на зимата и посрещането на пролетта. Това е неделята преди началото на Великите пости, когато за последно е разрешено да се яде сирене и млечни продукти. — Б.пр. ↑

[3] Печени тестени топки с различна плънка. — Б.пр. ↑

[4] Руска народна женска носия; трапецовиден сукман или рокля без ръкави с богат набор и украса. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 18

Тук-там срещяхме стръкове набола трева, даже няколко диви цветя, но иначе колкото по на север към дивата пустош на Сайбея отивахме — според Мал там щяхме да открием елена, — толкова по-малко личеше, че идва пролет. Гъстите борови лесове отстъпваха място на рехави брезови горички, а по-късно се появиха и просторни пасища.

Мал още съжаляваше, че сме се отбили в селото, но скоро му се наложи да признае, че е било необходимо. Нощите на север бяха студени, а с приближаването на гарнизона в Чернаст и дума не можеше да става за палене на огън. Освен това не искахме да губим време за лов всеки ден и нямаше как да се прехранваме с дивеч. Налагаше се да разчитаме единствено на запасите суха храна. С тревога наблюдавахме как те бавно се топят от ден на ден.

С течение на времето преградите между нас се топяха и вместо да тегне студено мълчание като при прехода в Петразой, сега непрекъснато бърбехме.

На Мал му беше интересно да слуша за живота в Малкия дворец, за странните дворцови порядки и даже за теорията на Гриша. Никак не се изненада, като разбра за презрението на повечето гришани към царя. Явно и следотърсачите все по-шумно изразяваха недоволството си от некадърността на величеството.

— Фйерданите разполагат с пушка със задно зареждане, която произвежда по двайсет и осем изстрела в минута. Нашите войници също трябва да имат такива. Ако царят си беше направил труда да се заинтересува поне малко от Първа армия, нямаше да сме толкова зависими от Гриша. Но къде ти! — възкликна той, после промърмори: — На всички е ясно кой дърпа конците в държавата.

Нищо не отговорих. Гледах да избягвам разговорите за Тъмнейший, доколкото бе възможно. Опитах ли се за пореден път да разбера откога Мал преследва елена, той все намираще начин да върне разговора към мен. Не исках да го притискам. Знаех, че частта на Мал

е минала оттатък границата с Фйерда. Подозирах, че се е наложило с бой да си проправят път и така Мал е получил белега на челюстта, но той отказваше да ми каже нещо повече.

Веднъж, докато вървахме през редица изсъхнали върби, а заскрежената земя хрущеше под ботушите ни, Мал ми посочи гнездо на ястреб. Тогава почувствах, че не искам нашият поход да свършва. Колкото и да копнеех за меко легло и топла храна, по-силен беше страхът от това какво ще донесе крайт на пътешествието ни. Какво ли щеше да стане, ако откриехме елена и аз получех рогата му? Как щеше да ме преобрази толкова мощна муска? И дали тя щеше да е достатъчна, за да се освободим от властта на Тъмнейший?

Защо не можеше винаги да е така — да бродим рамо до рамо и да спим сгушени един в друг под звездите. Можехме да намерим укритие в тези пусти равнини и притихнали горички, както стадото на Морозов се беше подслонило в тях. Тук щяхме да се скрием от нашите преследвачи.

Глунави надежди. Сайбея беше негостоприемна земя — див и пуст свят на свирепи зими и хилави лета. Пък и ние не бяхме чудни древни създания, които бродят по земята по здрач. Бяхме просто Мал и Алина и не можеше вечно да бягаме от преследвачите си. Една мрачна мисъл, която вече дни наред ме терзаеше, най-накрая узря. Въздъгнах, осъзнавайки колко дълго отлагам разговора с Мал по този въпрос. Държах се непростимо безотговорно, особено при риска, на който бяхме изложени. Нямахме как да продължавам така.

Тази нощ Мал почти спеше, дишането му беше станало равно и дълбоко, когато най-после събрах кураж да говоря.

— Мал — започнах. Той рязко се събуди и тялото му се напрегна. Седна и посегна към ножа. — Не. — Хванах ръката му. — Всичко е наред, но трябва да поговорим.

— Точно сега ли? — изръмжа той, тръшна се обратно на земята и праметна ръка върху мен.

Въздъгнах. Щеше ми се просто да лежа в тъмното, заслушана в шумоленето на вятъра сред тревите, затоплена от чувството за сигурност, колкото и лъжливо да беше то. Но знаех, че е невъзможно.

— Искам да направя нещо за мен.

Той изсумтя.

— Искаш да кажеш, нещо повече от това да дезертирам от армията, да се катеря по планините и задникът ми да мръзне на голата земя всяка нощ, така ли?

— Да.

— Хъм — уклончиво изръмжа той и отново задиша бавно и равномерно, сякаш спеше.

— Мал — произнесох отчетливо, — ако не успеем... ако ни заловят, преди да сме открили елена, не трябва да ме даваш.

Той застина неподвижно. Усещах как бие сърцето му. Мълча толкова дълго, че се запитах дали пак не е заспал. Най-накрая проговори:

— Не можеш да искаш това от мен.

— Налага се.

Той седна, дръпна се от мен и прокара длан през лицето си. Аз също седнах и плътно загърнах раменете си с кожата, наблюдавайки го на лунната светлина.

— Не.

— Не може просто да откажеш, Мал.

— Ти ме питаш, аз ти отговарям. Не.

Изправи се и се отдалечи на няколко крачки.

— Знаеш каква е опасността, ако успее да ми надене нашийника, наясно си колко хора ще загинат заради мен. Не мога да го позволя. Не съм способна да понеса тази вина.

— Не.

— Трябваше да предвидиш и това, когато тръгна на север, Мал.

Той се обърна, приближи отново и коленичи пред мен, за да може да ме погледне в очите.

— Няма да те убия, Алина.

— Може да се наложи.

— Не — повтори той и тръсна глава, после отклони поглед. — Не, не и не.

Взех лицето му в студените си длани и обърнах главата му, принуждавайки го да ме погледне в очите.

— Да.

— Не мога, Алина. Не мога.

— Мал, нали помниш как в Малкия дворец каза, че Тъмнейший ме притежава.

Той леко се намръщи.

— Тогава бях ядосан. Не това исках да кажа...

— Ако ми сложи нашийника, той наистина ще ме притежава. Изцяло. И ще ме превърне в чудовище. Умолявам те, Мал. Искам да съм сигурна, че няма да позволиш да стане така.

— Как е възможно да ме молиш за такова нещо?!

— А кой друг да помоля?

Той ме погледна със смесица от отчаяние, гняв и още нещо, което не успях да разгадая. Най-накрая кимна отсечено.

— Обещай ми, Мал. — Той стисна устни в горчива черта и по челюстта му заигра мускулче. Не исках да му го причинявам, но трябваше да съм сигурна.

— Обещай ми.

— Обещавам — дрезгаво произнесе той.

Въздъгнах дълбоко, усещайки как по цялото ми тяло се разлива облекчение. Наклоних се към него, опрях чело в неговото и затворих очи.

— Благодаря ти.

Дълго останахме така, после той се дръпна. Когато отворих очи, той ме гледаше. Лицето му беше на сантиметри от моето — толкова близо, че усещах топлия му дъх. Свалих ръце от брадясалите му бузи, осъзнавайки колко близки сме двамата всъщност. Той ме гледа втренчено известно време, после рязко се изправи и потъна в мрака.

Дълго останах будна, премръзнала и окаяна, вперила широко отворени очи в нощта. Знаех, че е някъде наблизко и пристъпва безшумно сред покълналата трева, понесъл бремето, с което го натоварих. Съжалявах за това, което му причинявам, но се радвах, че най-после е сторено. Чаках го да се върне, но най-накрая заспах съвсем сама под звездите.

Следващите няколко дни обикаляхме околностите на Чернаст, докъдето ни стигаше смелост да приближим гарнизона. Претърсвахме навсякъде за следи от стадото на Морозов. С всеки изминал ден Мал ставаше все по-мрачен. Нощем се мятеше в съня си и почти престана да се храни.

Понякога се събуждах от въртенето му под дебелиите кожи и го чувах да си мърмори: „Къде си? Къде си?“.

Той забелязваше следи и от присъствието на други хора — скършени клонки, търкулнати камъни, — останали невидими за мен, докато не ми ги посочеше. Но от стадото нямаше и следа.

После една сутрин ме раздруса и ме събуди още преди зазоряване.

— Ставай — каза. — Наблизо са, усещам ги. — После отметна кожата от мен и взе да ги пъха в торбата.

— Ей! — провикнах се недоволно едва събудена и се опитах да дръпна обратно завивката, но напразно. — Ами закуска?

Той ми хвърли парче сухар.

— Ще ядеш, докато вървим. Днес искам да обиколим пътеките на запад.

Имам предчувствие.

— Нали едва вчера настояваше да тръгнем на изток?

— Това си беше за вчера — отвърна той, нарами торбата и закричи през високата трева. — Тръгвай. Трябва да открием елена, за да не се налага да ти отсека главата.

— Никога не съм казвала, че трябва да ми отсечеш главата — изръмжах, търкайки сънено очи, после поех тромаво след него.

— А какво ще кажеш да те понижа с меч? Или да те изправа за разстрел пред наказателния взвод?

— Мислех си за нещо по-безшумно като една бързодействаща отрова, например.

— Ти само каза, че трябва да те убия. Не си наредила как точно.

Оплезих се на гърба му, но се радвах да го видя преливащ от сила и енергия. Приех за добър знак, че може да се шегува с това. Поне се надявах, че се шегува.

Западните пътеки ни водеха през горички с ниски и разкривени лиственици, покрай ливади, обрасли с огнена билка, наричана още върбовка, или покрити с червен лишей. Мал крачеше целенасочено с обичайната си лека стъпка.

Въздухът беше влажен и прохладен. На няколко пъти видях Мал да поглежда нервно към заоблаченото небе, но въпреки това продължаваше напред. Късно следобед стигнахме нисък хълм, който плавно се спускаше към широко плато, покрито с жълтеникава трева.

Мал се изкачи до върха на склона, който лъкатушеше първо на запад, а после на изток. После се спусна долу, изкатери се пак на върха и отново се спусна — и така, докато накрая ми идваше да закрепя. Най-накрая ме поведе към подветрената страна на масивна група скални късове, смъкна торбата от гърба си и каза: „Тук ще е“.

Проснах една кожа на студената земя и седнах да чакам, наблюдавайки как Мал неспокойно крачи напред-назад. Най-накрая седна до мен, вперил очи към платото и отпуснал ръка върху лъка. Знаех, че си представя стадото на това място, вижда го как се задава откъм хоризонта: белите тела в сгъстяващия се мрак, кълбетата пара от дъха им в студа. Може би се готвеше за тяхната поява. Мястото изглеждаше съвсем подходящо за стадо кошути — позеленяло от младата трева и изпъстрено с малки сини езерца, които лъскаха като монети под лъчите на залязващото слънце.

Слънцето се стопи на хоризонта и пред очите ни в падащия здрач платото се обагри в синьо. Чакахме, заслушани в звука на собственото си дишане и стенанията на вятъра над ширналата се Сайбея. Но въпреки че денят гаснеше, платото оставаше пусто.

Изгря луната, закрыта от облаци. Мал не помръдваше. Стоеше неподвижен като камък, с отсъстващ син поглед. Измъкнах още една кожа от торбата и наметнах и двама ни с нея. Скалите ни пазеха завет от свирепите пориви на вятъра, но все пак не бяха истински подслон.

По някое време той въздъхна дълбоко и присви очи към нощното небе.

— Ще завали сняг. Трябваше да поемем към горите, но аз си мислех... — Поклати глава. — Толкова бях сигурен.

— Всичко е наред — казах, скланяйки глава на рамото му. — Може би утре.

— Запасите ни няма да стигнат за още дълго, а с всеки изминал ден рискът да ни заловят се увеличава.

— Утре — повторих.

— Нищо чудно той вече да е открил стадото. И да е убил елена. А сега да преследват само нас.

— Не го вярвам.

Мал нищо не отговори. Надигнах кожата като палатка над главите ни и накарах цвете слаба светлинка да разцъфне върху ръката ми.

— Какви ги вършиш?!

— Студено ми е.

— Знаеш, че не е безопасно — каза той и придърпа кожата така, че да закрие светлината, която къпеше в топло злато лицето му.

— От седмица не сме виждали жива душа. Но дори да останем незабележими, това няма да ни помогне, ако измръзнем до смърт.

Той свъси вежди, но въпреки това протегна пръсти над светлината и каза:

— Това си го бива.

— Благодаря — отвърнах с усмивка.

— Михайло е мъртъв.

Пламъчето в дланите ми изпращя.

— Какво?

— Мъртъв е. Убиха го във Фйерда. Дубров също.

Седях окаменяла от ужас. Никога не бях харесвала особено нито Михайло, нито Дубров, но това вече нямаше значение.

— Не съм допускала... — Поколебах се. — Как стана?

За момент не знаех дали ще ми отговори и задала ли съм изобщо въпроса. Той гледаше втренчено светлината, която все още потрепваше в ръцете ми. Мислите му се рееха някъде далече.

— Вече бяхме стигнали много на север, почти до Вечните ледове, пътят ни минаваше покрай гарнизона при Чернаст — започна тихо. — Следвахме стадото почти до Фйерда. Там капитанът нареди няколко от нас да минат оттатък границата, дегизирани като фйердани, за да продължат преследването. Това беше много глупаво решение, пълен абсурд. Дори да минехме незабелязано границата, какво щяхме да правим, ако настигнем стадото? Заповедта беше изрична — да не убиваме елена. Значи трябваше да го заловим и някак да го вкараме обратно през границата в Равка. Пълна лудост.

Кимнах. Наистина звучеше налудничаво.

— Същата вечер тримата с Михайло и Дубров се шегувахме с нареждането, приказвахме си, че тая мисия е чисто самоубийство, че капитанът е пълен идиот, и вдигахме наздрависи за нещастниците, на които ще се падне задачата. На следващата сутрин се писах доброволец.

— Защо? — попитах стъписана.

Мал отново дълго мълча. Най-накрая проговори:

— Ти спаси живота ми в „Долината на смъртната сянка“, Алина.

— А ти — моя — отвърнах, без да разбирам какво общо има това със самоубийствената мисия във Фйерда. Но явно Мал не ме беше чул.

— Ти спаси живота ми, а когато теб те отведоха от шатрата на Гриша, аз не ти помогнах. Просто стоях и гледах.

— Какво би могъл да направиш, Мал?

— Нещо, каквото и да е.

— Мал...

В безсилието си той прокара ръка през косата.

— Знам, че не е разумно, но точно така се чувствах. Не можех хапка да сложа в уста. Сън не ме хващаше. Пред очите ми беше само ти — как те отвеждат, как изчезваш.

Сетих се за моите безсънни нощи в Малкия дворец, белязани от натрапчивия спомен как за последно зървам лицето на Мал, преди тълпата да го погълне; как охраната на Тъмнейший ме отвежда и как се питам дали някога ще го видя отново. Тогава той ужасно ми липсваше, но никога не съм предполагала, че и аз му липсвам не по-малко.

— Знаех, че преследваме стадото по заповед на Тъмнейший — продължи Мал. — Помислих... Реших, че ако успея да открия стадото, ще мога някак да ти помогна. Ще поправа нещата. — Той ме погледна бегло; сега и двамата осъзнахме колко дълбоко се е заблуждавал. — Михайло нищо не знаеше. Но нали ми беше приятел, като пълен глупак и той се записа доброволец. На Дубров, разбира се, не му оставаше друго, освен да дойде с нас. Опитах да ги разубедя, но Михайло само се изсмя и каза, че няма да ми остави цялата слава.

— Какво стана?

— Деветима прекосихме границата: шестима войници и трима следотърсачи. Върнахме се само двама.

Думите му увиснаха във въздуха студени и непоправими. Седем души бяха загубили живота си в преследване на стадото. Кой знае още колко имаше, за които дори не подозирах. Но сега ума ми човъркаше друга мисъл: колко ли животи можеше да спаси силата на елена? Дватамата с Мал бяхме сираци и бегълци, родени през войните, които от дълго време се водеха по границите на Равка. Ами ако Тъмнейший и ужасяващата сила на „Долината на смъртната сянка“ успееха да прекратят този кошмар? Дали тогава враговете на Равка щяха да замлъкнат завинаги, а ние — да бъдем спасени?

„Не само враговете на Равка — напомних си, — а всеки, който въстане срещу Тъмнейший. Всеки, който дръзне да му противостои.“ Тъмнейший по-скоро щеше да превърне света в пустиня, отколкото да се откаже дори от едно ечемично зрънце от своята сила.

Мал потърка лице с длан.

— Всичко се оказа напусто. Когато времето се промени, стадото се върна в Равка. Трябвало е просто да изчакаме да дойде обратно.

Погледнах Мал, взрях се в пустите му очи и в твърдата линия на очертаната от белега челюст. Това не беше момчето, което познавах. Опитвал се бе да ми помогне, затова беше тръгнал да преследва стадото. Значи аз също имах известна вина за промяната в него. Сърцето ми се късаше при тази мисъл.

— Съжалявам, Мал. Толкова съжалявам.

— Вината не е твоя, Алина. Аз сам направих своя избор. Но той коства живота на приятелите ми.

Искаше ми се да го прегърна и силно да го притисна към себе си. Но това беше невъзможно, не и с този нов Мал насреца. Трябваше да призная обаче, че едва ли бих си го позволила и със стария Мал. Ние вече не бяхме деца.

Непринудената ни близост бе останала в миналото. Протегнах ръка и я отпуснах върху рамото му.

— Щом вината не е моя, значи и твоя не е, Мал. Михайло и Дубров също са направили своя избор. Михайло е искал да ти бъде истински другар. Пък и не знаеш дали не е имал своя причина да преследва стадото. Той не беше малко дете и едва ли би искал така да го запомним.

Мал не ме погледна, но след малко отпусна ръка върху моята. Все още седяхме така, когато започнаха да прехвърчат първите снежинки.

ГЛАВА 19

Моята светлина ни сгръваше цяла нощ под завета на скалите. Започнех ли да клюомам, Мал ме сръгваше да се събудя, за да я поддържам. Насред огрянния от звездите безкрай на Сайбея тя ни топлеше под животинските кожи.

Когато подадохме глави на следващата сутрин, слънцето сияеше ярко над заметнатия с бяло покривало свят. Толкова далеч на север снегът беше нещо обичайно през пролетта, но нямаше как да не помисля, че и лошият ни късмет се е намесил. Мал огледа девствената шир и възмутено поклати глава. Нямаше нужда да питам за какво мисли. Дори стадото да е било наблизно, следите му са вече заличени от снежния покров.

Ние обаче щяхме да оставим ясна диря за всеки, който искаше да ни проследи.

Без да пророним и дума, отметнахме кожите и взехме да ги прибираме. Мал привърза отново лъка към торбата и двамата поехме през платото. Напредвахме бавно. Той правеше всичко възможно да замете следите ни, но въпреки това здравата бяхме загазили.

Усещах, че Мал се вини, задето не бе успял да открие дирите на стадото, но не знаех как да го успокоя. Сега Сайбея изглеждаше още по-необятна в сравнение с предишния ден. Или просто аз се чувствах смалена.

Най-накрая ливадите отстъпиха място на горички от тънки сребърни брези и гъсти борове с отрупани от сняг клони. Мал забави крачка. Имаше изтощен вид, под сините му очи се бяха появили тъмни сенки. Импулсивно пъгнах своята облечена в ръкавица длан в неговата. Очаквах да се дръпне, но вместо това той стисна пръстите ми. Продължихме да вървим така, ръка за ръка, чак до късно следобед. Докато навлизахме все по-навътре в леса, високо над нас боровите клонци се сплитаха и образуваха балдахин.

По залез оставихме прикритието на гората и излязохме на малка полянка, притаена под съвършените вълнисти форми на снежните

навеи, върху които искряха лъчите на гаснещото слънце. Потопихме се в нейното безмълвие и неподвижност. Шумът от нашите стъпки заглъхна в снега. Ставаше късно.

Знаех, че е време да направим бивак, да си осигурим подслон. Но вместо това стояхме като окаменели ръка в ръка и гледахме как денят постепенно гасне. — Алина — тихо пророни той. — Прости. Прости за всичко, което ти наговорих онази нощ в Малкия дворец.

Погледнах го изненадана. Това сега ми се виждаше като далечно минало.

— И ти ми прости — казах.

— Съжалявам и за всичко друго.

Стиснах ръката му.

— И без това знаех, че едва ли ще открием стадото.

— Не — прекъсна ме той, като избягваше погледа ми. — Не за това. Аз...

Когато тръгнах след теб, мислех, че е защото спаси живота ми и ти дължа нещо.

Сърцето ми се сви. Мисълта, че Мал е дошъл само да изплати някакъв въображаем дълг към мен, се оказа по-болезнена, отколкото очаквах.

— А сега?

— Сега вече не знам какво да мисля. Само едно ми е ясно: всичко вече е друго.

Сърцето отново ме прободде.

— Знаем — прошепнах.

— Така ли? Когато те видях с него в двореца онази нощ, ти изглеждаше толкова щастлива. Сякаш сте родени един за друг. Не мога да се отърва от този спомен.

— Наистина, тогава бях щастлива — признах. — В онзи определен момент се чувствах щастлива. Аз не съм като теб, Мал. Така и не успях да намеря своето място на този свят. Навсякъде се чувствам чужда.

— Мястото ти е до мен — тихо промълви той.

— Не, Мал, не е вярно. Или поне от доста време не е така.

Чак тогава ме погледна, в здрача синьото на очите му беше станало бездънно.

— Липсвах ли ти, Алина? Самотно ли ти беше без мен, когато те отведоха?

— Всеки божи ден — отвърнах искрено.

— Ти ми липсваше всеки час. И знаеш ли кое беше най-лошото? Че това ми дойде като гръм от ясно небе. Хващах се как обикалям с надеждата да те зърна. Не заради някаква определена причина, а по навик — защото съм видял нещо, което искам да ти споделя, или просто да чуя гласа ти. А после осъзнавах, че теб вече те няма. Всеки път, във всеки един момент, дъхът ми спираше. Рискувах живота си заради теб. Пропътувах половин Равка заради теб и бих го правил пак и пак, за да бъда с теб, да гладувам заедно с теб, да мръзна заедно с теб и всеки ден да слушам мрънкането ти заради твърдото сирене. Затова не ми казвай, че не си принадлежим — яростно заключи той.

Изведнъж се озова твърде близо до мен и сърцето ми взе бясно да думка. — Прости, че ми отне толкова време, за да те забележа, Алина. Но сега вече нищо друго не виждам.

Той сведе глава и аз почувствах устните му върху своите. Сякаш целият свят около нас притихна. Единственото, което остана, бе допирът на ръката му в моята, когато ме придърпа към себе си, и топлината на неговите устни.

А си мислех, че съм се отказала от Мал. Въобразявах си, че любовта ми към него е останала в миналото. Заедно с онова глупаво и самотно момиче, каквото не исках никога вече да бъда. Опитала се бях да погребя нея и нейната любов, така както се бях опитвала да заглуша своята дарба. Но повече нямаше да допусна тази грешка. Онова, което избухна помежду ни, беше колкото ослепително, толкова и несъмнено. В мига, когато устните ни се сляха, с непоколебима и всепроникваща увереност разбрах, че съм била готова да го чакам цял живот.

Той се откъсна от мен и клепачите ми с пърхане се отвориха. Посегна да вземе лицето ми в шепа, облечена в ръкавица, погледът му търсеше моя. Тогава с крайчеца на окото си улових някакво движение.

— Мал — изрекох само с дъх, поглеждайки над рамото му, — виж.

Измежду дърветата се появиха няколко бели тела, грациозните им шии се извиваха, докато скубеха непокритата от снега трева по краищата на поляната. В центъра на стадото на Морозов гордо стоеше

едър бял елен. Той ни погледна с огромните си тъмни очи, сребристите му рога просветваха на гаснещата светлина.

Докато успя да мигна, Мал вече беше отвързал лъка от торбата.

— Аз само ще го поваля, Алина. Ти ще трябва да го довършиш — каза.

— Почакай — спрях го и положих ръка върху неговата.

Еленът бавно пое напред и спря само на няколко крачки от нас. Виждах как гръдният му кош се надига и спуска, как ноздрите му се разширяват, как дъхът му се превръща на пара в мразовития въздух.

Той прикова в нас тъмните си и влажни очи. Тръгнах към него.

— Алина! — прошепна Мал.

Еленът не помръдваше, докато вървах към него; не трепна дори когато протегнах ръка и допях топлата му муцуна. Ушите му шавнаха леко, кожата му светеше с млечно сияние в сгъстяващия се мрак. Мислех си за всичко, от което се отказахме двамата с Мал, за риска, който поехме. Мислех за седмиците, прекарани в преследване на стадото, за мразовитите нощи, за дните на мизерия и безкрайно ходене и бях доволна. Радвах се, че съм на това място и съм още жива в тази студена нощ. Щастлива бях, че Мал е с мен.

Взрях се в тъмните очи на елена и усетих твърдата земя под здравите му копита, долових аромата на борова смола в ноздрите му, мощните удари на сърцето му. Знаех, че не съм тази, която ще сложи край на живота му.

— Алина — припряно прошепна Мал, — нямаме много време. Знаеш какво трябва да направиш.

Поклатих глава. Не бих могла да прекъсна живота в тъмния взор на елена.

— Не, Мал. Ще открием друг начин.

Звукът, който дочухме, приличаше на тънко подсвирване. Последва го тъп кух удар на стрела, попаднала в целта. Еленът измуча и отстъпи назад, от гърдите му стърчеше стрела. Предните му крака се подкосиха и той коленичи. Олюлях се. Кошутите от стадото изплашени се пръснаха сред дърветата. Мал на мига се озова до мен с готов за стрелба лък. Поляната се пълнеше с опричници във въгленочерни униформи и Гриша със сини и червени наметки.

— Трябваше да го послушаш, Алина. — Гласът дойде откъм сенките ясен и студен. После и Тъмнейший излезе на поляната, мрачна

усмивка играеше по устните му. Черният кафтан се влачеше подире му като абаносов разлив. Еленът лежеше повален на хълбок в снега, дишаше тежко, а в тъмния му поглед личеше ужас.

Усетих движението на Мал, преди да го видя. Той насочи лъка към елена и пусна стрела, но Вихротворец в синя одежда излезе напред и светкавично протегна ръка. Стрелата се отклони наляво и падна в снега, нестигнала целта.

Мал отново посегна към колчана, но сега Тъмнейший стрелна ръка напред и прати тъмна лента от мрак, която взе да се кълби към нас. На свой ред вдигнах ръце и от пръстите ми заструи светлина, която с лекота разпръсна мрака.

Това обаче се оказа подвеждащ ход. В следващия миг Тъмнейший се насочи към елена и вдигна ръка с до болка познат жест.

— Не! — изкрещях и без да мисля, се хвърлих пред елена. Стиснах очи, очаквайки да бъда разполовена от удара сеч, но Тъмнейший явно успя да го отклони в последния момент. Дървото зад мен се разцепи с оглушителен трясък и от раната му взеха да се вият тъмни ленти мрак. Пощадена бях, но и еленът оцеля.

Доброто настроение на Тъмнейший се изтри като с кърпа от лицето му, той плесна с ръце и покривало от кълбящ се мрак погълна и нас, и елена. Не ми трябваше време да мисля. Светлината разцъфна в пулсираща сияйна сфера, която обгърна двама ни с Мал, спря мрака и заслепи нашите нападатели. За миг силите се изравниха. Нито те можеха да ни видят, нито ние тях. Мракът се кълбеше около мехура светлина, напирайки да проникне вътре.

— Забележително — дочух да казва Тъмнейший, гласът му стигаше до нас сякаш от много далече. — Багра те е обучила повече от добре. Но ти още не си достатъчно силна, Алина.

Давах си сметка, че се опитва да наруши концентрацията ми, затова не му обърнах внимание.

— Ами ти, следотърсачо, готов ли си да умреш за нея? — провикна се Тъмнейший. Изражението на Мал не се промени. Държеше тетивата изопната с насочена стрела и бавно се въртеше в кръг, опитвайки да налучка местоположението на Тъмнейший по гласа му. — Станахме свидетели на много трогателна сцена — саркастично подметна Тъмнейший. — Ти каза ли му за нас, Алина? Момчето знае

ли как копнееше да ми се отдадеш? Разказа ли му на какво те научих в тъмното?

Плисна ме вълна от срам и ослепителната светлина помръкна. Тъмнейший се разсмя.

Скришом погледнах Мал. Челюстите му бяха здраво стиснати. От него струеше същата ледена ярост като вечерта на зимния бал. Усецах как светлината ми се изплъзва и отчаяно опитах да я задържа. Направих усилие отново да се съсредоточа. Сферата около нас взе да трепти с по-ярко сияние, но вече разбирах, че съм стигнала предела на възможностите си. Мракът подобно на мастило във вода постепенно взе да се смесва със светлината. Знаех какво следва. Тъмнейший имаше право — не бях достатъчно силна. А друг шанс нямаше да имаме.

— Направи го, Мал — прошепнах. — Знаеш какво трябва да стане.

Мал ме погледна, в очите му припламна паника. Поклати глава. Мракът напираше по краищата на сферата. Залитнах леко.

— Побързай, Мал, преди да е станало прекалено късно!

Мал мълниеносно пусна лъка и посегна към ножа.

— Направи го, Мал! Сега!

Ръката му трепереше. Усецах как силата ми се оттегля.

— Не мога — окаяно прошепна той. — Не мога. — Пусна ножа и го остави безшумно да потъне в снега. Мракът постепенно ни превземаше.

Мал изчезна. Поляната изчезна. Озовах се обградена от задушаваша тъмнина. Чух как Мал извика и посегнах по посока на гласа му, но внезапно нечий силни ръце ме стиснаха от двете страни. Започнах яростно да ритам и да се съпротивлявам.

Мракът взе да се разсейва и аз видях, че всичко вече е приключило. Държаха ме двама от охраната на Тъмнейший. Мал се съпротивляваше в хватката на други двама.

— Стой мирен, иначе ще те убия още сега — изръмжа му Иван.

— Пуснете го! — изкрещях.

— Шшшт! — Тъмнейший приближи към мен, опрял пръст на устните си, които бяха извити в подигравателна усмивка. — Млъкни, иначе ще заповядам на Иван да го убие. Бавно.

По страните ми потекоха сълзи, които скоро замръзнаха в студения нощен въздух.

— Факли — заповяда Тъмнейший.

Разнесе се щракане на кремък и две факли лумнаха, осветявайки поляната, войниците и елена, който дишаше с мъка върху снега. Тъмнейший измъкна от пояса си тежък нож, светлината проблесна по острието му от гришанска стомана.

— И без това загубихме достатъчно време. — После направи няколко крачки и без колебание преряза гърлото на елена.

Върху снега бликна кръв и взе да се събира на локва под тялото на животното. Гледах как животът се изцежда от тъмните му очи и от гърдите ми се изтръгна ридание.

— Вземи рогата — нареди Тъмнейший на един от опричниците. — Отрежи по едно парче от всеки.

Мъжът пристъпи напред и се наведе над тялото на елена, в ръката си държеше назъбено острие.

Извърнах поглед, стомахът ми се сви от режещия звук на триона, разцепил безмълвието на поляната. Стояхме потънали в мълчание, дъхът ни се кълбеше в ледения въздух, а звукът от триона все не спираше. Когато най-после секна, продължих да усещам вибрирането му в стиснатите си до болка зъби.

Опричникът прекоси поляната и подаде на Тъмнейший две парчета от еленовите рога. Те бяха почти еднакви и завършваха с разклонения с приблизително един и същ размер. Тъмнейший ги сграбчи с две ръце и впи пръсти в грапавата сребриста кост. После направи знак. Изненадах се, като видях Давид в пурпурен кафтан да се измъква от сенките.

Разбира се, Тъмнейший държеше неговият най-умел Фабрикатор да изработи нашияника. Давид избягваше погледа ми. Запитах се дали Женя знае къде е той сега и какво прави. Може би щеше да се гордее с него. Може би и тя вече ме мислеше за предател.

— Давид — проговорих тихо, — не прави това.

Той ме погледна, но после припряно извърна очи.

— Давид много ясно си дава сметка за бъдещето — обади се Тъмнейший, в гласа му се долавяше заплаха. — И предпочита да не се противопоставя на неизбежното.

Давид застана от дясната ми страна. Тъмнейший ме изглежда изпитателно в светлината на факлите. За миг се възцари пълно мълчание. Здрачът отдавна се беше стопил и сега грееше луна, ярка и пълна. Поляната сякаш беше замряла в очакване.

— Разкопчай си палтото — нареди Тъмнейший.

Не помръднах.

Той погледна към Иван и кимна. Мал изкрещя, хвана се за гърдите и се повали на земята.

— Не! — извиках. Опитах да се втурна към Мал, но охранителите ме държаха здраво от двете страни. — Моля те — обърнах се отчаяно към Тъмнейший, — накарай го да престане!

Той кимна отново и виковете на Мал секнаха. Сега лежеше в снега и едва си поемаше дъх, впил поглед в нагло ухиления Иван; очите му преливаха от омраза.

Тъмнейший ме гледаше в очакване с безстрастно изражение. Видът му беше едва ли не отегчен. Освободих се от хватката на опричниците. С разтреперани ръце изтрих сълзите си и разкопчах палтото, оставяйки го да се свлече от раменете ми.

Като в някакъв унес почувствах как студът прониква през вълнената ми риза, усетих втрънените погледи на войници и гришани върху себе си. Целият свят се беше свил до големината на двете извити парчета кост в ръцете на Тъмнейший. По цялото ми тяло пропълзя ужас.

— Вдигни си косата — нареди той.

Прибрах с две ръце косата от врата си.

Тъмнейший пристъпи напред и дръпна плата на ризата ми, така че да не пречи. Когато пръстите му докоснаха кожата ми, цялата потръпнах от погнуса. Видях как по лицето му премина гняв.

Безкрайно внимателно той намести роговете от двете страни на врата ми и ги положи върху ключиците. После кимна на Давид. Усетих как Фабрикаторът поема роговете. Мислено го виждах да стои зад мен със същото съсредоточено изражение, което забелязах още първия ден при посещението си в работилниците на Малкия дворец. Виждах как двата рога се напасват и сливат един с друг. Без помощта на закопчалка или клипс. От сега нататък нашийникът щеше завинаги да е на врата ми.

— Готово — прошепна Давид. После пусна нашийника и аз усетих тежестта му около врата си. Свих юмруци и зачаках.

Нищо не последва. Почувствах внезапен прилив на дръзка надежда. Ами ако Тъмнейший грешеше и нашийникът нямаше никаква сила?

Тогава обаче той ме стисна за раменете и в мен завибрира безмълвна команда: „Светлина“. Имах чувството, че някаква невидима ръка бръкна в гърдите ми.

От мен заизвира златиста светлина и окъпа поляната. Видях как Тъмнейший присвива очи заслепен, лицето му триумфално грееше.

„Не“ — помислих си и направих опит да освободя светлината, да я отпратя. Но още със зараждането на моята съпротива невидимата ръка без никакво усилие бръкна в гърдите ми и я сломи. След това в мен отекна друга команда: „Още“. Тялото ми забуча с нова сила, понеобузdana и могъща от всичко, което бях усещала някога. И това нямаше край. Самоконтролът, който бях овладяла, познанията, които бях придобила — всичко беше пометено от нея.

Крехките и несъвършени построения, създадени от мен, се сринаха до основи пред помитащата мощ на елена. Светлината извираше от мен в последователни искрящи вълни; нощното небе отстъпи пред техния стремителен и бляскав прилив. Не почувствах нито радостта, нито въодушевлението, които би трябвало да ми носи новопридобитата сила. Тя вече не беше моя; безпомощно се давех, притисната от тази ужасяваща и невидима хватка.

Тъмнейший ме държеше здраво, изпробвайки границите на новите ми възможности. Колко продължи това, не можех да кажа. Знаех само, че накрая невидимата ръка отпусна хватката си.

Над горската поляна отново падна мрак. Поех си пресекиливо дъх, опитвайки да се съвзема и да възвърна самоконтрола си. Сега само трепкащата светлина на факлите огряваше лицата на охранителите и гришаните. Върху тях беше изписано страхопочитание. Мал все още лежеше на земята със злочесто изражение и пълен с разкаяние поглед. Извърнах глава към Тъмнейший. Той ме наблюдаваше с присвити очи. Малко след това отмести поглед към Мал, после се обърна към хората си:

— Оковете ги.

Отворих уста да се бунтувам, но очите на Мал ме накараха да замълча.

— Тази нощ ще лагеруваме тук, а утре още призори поемаме към Долината — нареди Тъмнейший. — Пратете вест на Апарат да бъде готов. — После се обърна към мен. — Опиташ ли да се нараниш, следотърсачът ще пострада.

— А какво да правим с елена? — попита Иван.

— Изгорете го.

Един Огнетворец протегна ръка към факлата и пламъкът ѝ се изви в буйна дъга, поглъщайки безжизненото тяло на елена. Напуснахме поляната, съпроводени единствено от звука на нашите стъпки и пукота на пламъците. Откъм дърветата не се долавяше нито скърцане на клони, нито бръмчене на насекоми, нито зов на нощна птица. Гората беше притихнала в скръбта си.

ГЛАВА 20

Вървахме в пълно мълчание близо час. Гледах вцепенена краката си и ботушите, които газеха напред в снега, и мислех за елена и цената на моята слабост. Най-накрая зърнах някаква светлинка да трепка между дърветата. Излязохме на малка полянка, където около бумтяща влада беше вдигнат малък бивак. Между дърветата различих няколко пръснати ниски палатки и група завързани коне. Около огъня бяха насядали опричници и вечеряха.

Пазачите на Мал го отведоха към една от палатките, набутах го вътре и влязоха след него. Опитах се да уловя погледа му, но той изчезна, преди да успея.

Иван ме повлече през лагера към друга палатка, тласна ме вътре. Земята беше покрита с няколко походни одеяла. Той ме побутна напред и посочи пилоната, забит в средата на палатката. „Сядай“ — нареди. Седнах, опряла гръб в кола, а той ме завърза за него с ръце на гръба и стегнати здраво глезени.

— Така удобно ли ти е?

— Ти знаеш какво крои той, нали?

— Той ще ни донесе мир.

— За какъв мир говориш? — възкликнах отчаяно. — Това е същинска лудост.

— Знаеш ли, че имах двама братя? — рязко попита Иван. Самодоволната усмивка беше изчезнала от лицето му. — Естествено, че не знаеш — не бяха родени Гриша. Те бяха обикновени войници и загинаха във войните, които води царят. Баща ми също. Както и чичо ми.

— Съжалявам.

— Да, всички съжаляваме. Царят съжалява. Царицата съжалява. Аз съжалявам. Но единствено Тъмнейший може да промени нещо.

— Няма нужда да се стига дотам. Силата ми все още може да се използва за разрушаване на Долината.

Иван поклати глава.

— Тъмнейший знае какво трябва да се направи.

— Той никога няма да се спре! И ти добре го знаеш. Не и когато вече е опитал вкуса на подобна мощ. Сега аз нося нашийник, но когато всичко приключи, на всички вас ще е надянал нашийници. И тогава няма да има сила, която да застане на пътя му.

По стиснатата челюст на Иван затрепка мускулче.

— Ако продължаваш да бълаваш изменнически лъжи, ще ти запуша устата — каза и без да пророни друга дума, излезе от палатката.

Малко по-късно при мен влязоха ниско приведени един от Призоваващите и един Сърцеразбивач. Не познавах нито един от двамата. Избягвайки погледа ми, те се увиха в кожените си наметки и духнаха лампата.

Седях будна в тъмното и гледах как отблясъците от лагерния огън играят по платницето на палатката. Усещах тежестта на нашийника около врата си, а вързаните ми ръце сърбяха от желание да го докопат. Мислех за Мал — само на няколко крачки от мен в другата палатка.

Аз забърках и двамата ни в това. Ако бях отнела живота на елена, сега силата му щеше да ми принадлежи. Трябваше да се досетя какво може да ни коства тая моя милозливост. Тя ни струваше свободата. Живота на Мал. Живота на още безброй хора. Предчувствах го, но въпреки това проявих слабост и не стигнах докрай.

През нощта сънувах елена. Виждах как Тъмнейший прерязва гърлото му отново и отново. Виждах как животът помръква в тъмните му очи. Но когато погледнах надолу, не неговата, а моята собствена кръв попиваше в снега. Събудих се със стон; шумовете на бивака насищаха въздуха около мен. Платницето на палатката се отвори и на входа се появи Сърцеразбивач. Той ме отвърза от пилоната и ме изправи на крака. Тялото ми недоволно изпука, вдървено от неудобната поза цяла нощ.

Мъжът ме заведе при вече оседланите коне. Наблизо Тъмнейший разговаряше тихо с Иван и другите от Гриша. Потърсих Мал с очи и усетих внезапен пристъп на паника, когато не го открих. После обаче забелязах как един опричник го извежда от палатката.

— Какво да правим с него? — обърна се пазачът към Иван.

— Оставете изменника да ходи пеш — отвърна Иван. — А когато вече не може да продължи, конете ще го влачат.

Отворих уста да се възпротивя, но преди да съм произнесла и дума, Тъмнейший заговори:

— Не — отсече той, възсядайки грациозно коня си. — Искам го жив, когато стигнем „Долината на смъртната сянка“.

Пазачът сви рамене и помогна на Мал да се качи на коня, после завърза окованите му ръце за седлото. Първо почувствах облекчение, но веднага след това остро ме прободеше страх. Нима Тъмнейший искаше да изправи Мал пред военен трибунал? Или пък му готвеше нещо още по-страшно? „Той все още е жив — помислих си, — а това означава, че има надежда да го спася.“

— Язди заедно с нея — нареди на Иван Тъмнейший. — И се погрижи да не направи някоя глупост. — После, без да ме удостои и с поглед, препусна в тръс.

Пътувахме с часове през горите, отминавайки платото, край което двамата с Мал бяхме дебнали стадото. Зърнах отдалече скалните блокове, в чийто завет бяхме нощували, и се запитах дали моята светлина, благодарение на която оцеляхме в снежната виелица, ни бе издала и бе довела Тъмнейший право при нас.

Знаех, че сега ни водят обратно към Крибирск, и не исках да мисля какво ме чака там. Кого ли първо би нападнал Тъмнейший? Дали щеше да насочи флотилията пясъчни салове на север към Фйерда? Или се канеше да поеме на юг, за да разшири Долината чак до Шу Хан? Чия кръв щеше да е по моите ръце?

Отне ни още една нощ и един ден, докато стигнем широките пътища, които щяха да ни отведат на юг до Вий. На един кръстопът ни чакаше многочислена група въоръжени мъже, повечето от които бяха в сивата униформа на опричници. Те водеха отпочинали коне и каретата на Тъмнейший. Иван безцеремонно ме стовари върху кадифените възглавници на седалката, после и той се вмъкна вътре. След рязко изплющяване на юздите ние отново бяхме на път.

Иван настоя да не дърпаме завеските на прозорчетата, но все пак успях да надникна през пролуката между тях и видях, че сме обградени от въоръжени до зъби конници. Нямахме как да не си спомня първото ми пътуване заедно с Иван в същата тая карета.

Войниците направиха бивак за през нощта, но мен ме държаха настрана, затворена в каретата на Тъмнейший. Иван ми донесе вечеря, явно възмутен, че отново е в ролята на моя бавачка. Отказваше да разговаря с мен по време на пътуването. Заплаши, че ако продължавам да разпитвам за Мал, ще забави пулса ми, докато не изпадна в безсъзнание. Въпреки това аз продължавах да питам за него всеки ден и не откъсвах поглед от тясната цепнатина между завеските на каретата с надеждата да го зърна.

Сънят ми беше неспокоен. Всяка нощ сънувах покритата със сняг поляна и тъмните очи на елена, които ме гледаха застинали. Всяка нощ ми се напомняше за моя провал и за нещастията, които бе навлякла моята милозливост. Еленът въпреки всичко беше мъртъв, а сега двамата с Мал бяхме обречени. Всяка сутрин се събуждах с още по-силно чувство за вина.

Измъчваше ме обаче и някакво необяснимо чувство — че забравям нещо, че пропускам някакво послание, което в съня ми е било съвсем ясно, но след събуждането е потънало дълбоко в несъзнаваното.

Не видях Тъмнейший, докато не стигнахме покрайнините на Крибирск. Тогава вратата на каретата внезапно се отвори и той се вмъкна на седалката срещу мен. Иван изчезна, без да обели дума.

— Къде е Мал? — попитах веднага щом вратата се затвори.

Забелязах как пръстите на облечената му в ръкавица ръка се свиват в юмрук, но когато заговори, гласът му беше студен и равен както обикновено.

— Влизаме в Крибирск — каза. — Когато останалите Гриша излязат да ни приветстват, ти няма да споменаваш нито дума за твоето малко пътешествие.

Челюстта ми увисна.

— Нима не знаят?

— На тях им беше съобщено, че си се оттеглила в уединение, за да се подготвиш в покой и молитви за прекосяването на „Долината на смъртната сянка“.

От гърлото ми се откъсна сух лаещ смях.

— Определено имам отпочинал вид.

— Ще кажа, че си постила.

— Значи затова войниците в Райевост не ме издирваха — казах, най-после проумяла причината. — Ти така и не си казал на царя.

— Ако беше тръгнал слух за твоето бягство, наемните убийци на фйерданите веднага щяха да ти хванат дирите и само след няколко дни щеше да си мъртва.

— А на теб щяха да ти потърсят сметка как така си изпуснал единствената Призоваваща слънцето в цялото царство.

Тъмнейший ме гледа дълго и изпитателно.

— Как точно си представяш, че би живяла с него, Алина? Той е отказатся. Няма никаква надежда да проумее твоята дарба, а дори да стане, това ще го накара единствено да се страхува от теб. За хора като теб и мен не може да има обикновен живот.

— Аз не съм като теб — отвърнах решително.

Устните му се извиха в скована и горчива усмивка.

— Разбира се, че не си — вежливо отвърна. После почука по тавана на каретата и тя спря. — Когато пристигнем, ти ще поздравиш посрещачите, после ще се извиниш, че си изтощена, и ще се оттеглиш в шатрата си. Ако си позволиш да направиш нещо дръзко и необмислено, ще подложат следотърсача на такива изтезания, че ще ме моли да го умъртва по-скоро.

После си тръгна.

През останалия път до Крибирск пътувах сама, опитвайки неуспешно да овладеем треперенето си. „Мал е жив — повтарях си. — Сега само това е от значение. — Но в ума ми се прокрадваше и друга мисъл: — Може би Тъмнейший подхранва тази илюзия, за да те държи в подчинение.“ Обвих тялото си с ръце, молейки се това да не е истина.

Когато навлязохме в Крибирск, дръпнах завесите. Усетих да ме пронизва тъга при спомена как преди месеци вървах по същия този път. Тогава каретата на Тъмнейший, в която пътувах сега, едва не ме прегази и се отървах само благодарение на Мал. А Зоя се зазяпа по него от колата на Призоваващите. Тогава си пожелах да съм като нея: красиво момиче в син кафтан.

Най-после стигнахме огромната шатра от черна коприна и каретата беше наобиколена от тълга гришани посрещачи. Насреща ми се втурнаха Мари, Иво и Сергей, нетърпеливи да ме приветстват. С изненада установих колко ми е хубаво да ги видя отново.

Но щом ме огледаха по-добре, въодушевлението им се стопи, отстъпило място на тревога и загриженост. Те бяха очаквали да видят триумфа на Призоваващата слънцето, увенчана с най-силната муска на всички времена; очакваха от мен да се излъчва мощ, подсилена от благоволението на Тъмнейший. Вместо това пристигаше едно бледо, уморено и покосено от мъка момиче.

— Добре ли си? — прошепна Мари, докато ме прегръщаше.

— Да — уверих я. — Просто съм изморена от пътя.

Впрегнах и последните си сили, за да им се усмихна колкото се може по-убедително и да ги успокоя. Постарах се да изглеждам въодушевена, докато те се възхищавах на нашийника от еленови рога и посягаха да го докоснат.

Тъмнейший през цялото време стоеше наблизо и не ме изпускаше от поглед, затова си проправях път през множеството с усмивка на уста, докато накрая лицето ми съвсем се схвана.

Минавайки през павилионите на Гриша, зърнах Зоя, изтегната върху купчина възглавници. Тя впи жаден поглед в нашийника. „Твой е, стига да го искаш“ — помислих си с горчивина и ускорих крачка.

Иван ме отведе в самостоятелна шатра близо до покоите на Тъмнейший. Върху походното легло ме чакаха кат чисти дрехи и синият ми кафтан, имаше и вана с гореща вода. Не бях носила одеждите на Призоваващ само няколко седмици, но ми беше чуждо да ги облека пак.

Личната охрана на Тъмнейший плътно обгради шатрата ми. Само аз знаех, че освен да ме защитават, те ме пазеха и да не избягам. Шатрата беше пицно отрупана с кожи, вътре имаше изрисувана маса и столове, а също и едно изработено от Фабрикатори огледало, бистро като изворна вода и инкрустирано със злато. Готова бях да се откажа от всичко това, само и само да зъзна отново заедно с Мал върху протритото одеяло на студената земя.

Никой не влизаше при мен. По цял ден крачех напред-назад като в клетка; не ми оставаше нищо друго, освен да се тревожа и да си представям най-страшното. Недоумявах защо Тъмнейший бави влизането си в „Долината на смъртната сянка“. Не знаех какво крои, а моите пазачи определено нямаха желание да обсъждат това с мен.

Когато на четвъртата нощ платнището при входа на шатрата рязко се вдигна, едва не паднах от леглото. Оказа се Женя —

невъзможно красива и носеща вечерята ми. Седнах на леглото, без да знам какво да кажа. Тя влезе и остави подноса, после се засуети около масата.

— Не би трябвало да съм тук — каза.

— Сигурно — съгласих се. — Не съм сигурна дали ми е позволено да приемам посетители.

— Не, имам предвид, че не би трябвало да съм тук. Невероятна мръсотия е.

Разсмях се и изведнъж страшно се зарадвах, че пак я виждам. Тя леко се усмихна и грациозно се настани на самия край на изрисувания стол.

— Разправят, че си била в уединение, за да се подготвиш за изпитанието — каза.

Изпитателно огледах лицето ѝ, опитвайки да разбере какво точно знае.

— Не успях да се сбогувам, преди... да замина — отговорих предпазливо.

— Ако го беше направила, щях да те спра.

Значи беше наясно, че съм избягала.

— Как е Багра?

— Откакто ти замина, никой не я е виждал. Явно и тя се е отдала на уединение.

Потръпнах. Надявах се Багра да е успяла да избяга, но си давах сметка, че е малко вероятно. Как ли я беше наказал за предателството Тъмнейший?

Прехапах колебливо устни, но после реших да се възползвам от този може би последен шанс.

— Женя, възможно ли е да пратя известие до царя? Сигурна съм, че той не знае какво замисля Тъмнейший. Той...

— Царят е болен, Алина — прекъсна ме тя. — Сега Апарат управлява вместо него.

Сърцето ми се сви. Спомних си какво бе казал Тъмнейший за Апарат, когато видях свещеника за първи път: „От него има полза“.

Но свещеникът говореше не само за детрониране на царе, а и на Тъмнейший. Нима се бе опитвал да ме предупреди? Ех, де да не бях толкова страхлива. Само ако го бях изслушала по-внимателно. Ето още нещо в дългия списък с моите покаяния. Нямах представа дали

Апарат просто е верен на Тъмнейший, или козните му се простират много по-надалеч. Но сега вече нямаше как да разбере.

Надеждата, че царят ще прояви воля и желание да се противопостави на Тъмнейший, беше съвсем крехка, но именно тя ме крепеше през последните дни. А сега и тя беше отлетяла.

— Ами царицата? — попитах с последна искрица оптимизъм.

По устните на Женя пробяга дяволита усмивчица.

— Царицата не може да напуска покоите си. Заради собствената ѝ безопасност, разбира се. Заразно е, както разбираш.

Чак сега си дадох сметка в какво бе облечена Женя. Първоначално бях толкова стъписана от появата ѝ и така потънала в мисли, че не обърнах внимание. Женя носеше червено. Цвета на Корпоралки. Краищата на ръкавите ѝ имаха синя бродерия — такова съчетание досега не бях виждала.

По гърба ми плъзна мраз. Какъв дял имаше Женя във внезапната болест на царя? Каква цена беше платила, за да се сдобие с цветовете на Гриша?

— Ясно — пророних тихо.

— Опитах да те предупредя — каза с известна тъга тя.

— Значи си била наясно с кроежите на Тъмнейший, така ли?

— Носеха се слухове — притеснено промърмори тя.

— Всичко е истина.

— Значи така е било писано.

Впих поглед в нея. След малко тя сведе очи към скута си. Пръстите ѝ мачкаха и оглаждаха гънките на кафтана.

— Давид се чувства ужасно — прошепна. — Смята, че е допринесъл за унищожаването на цяла Равка.

— Вината не е негова — изсмях се кухо. — Всеки от нас допринесе с по нещо за свършека на света.

Женя ме изглежда остро.

— Едва ли наистина го вярваш. — По лицето ѝ се изписа покруса. Дали и това не беше някакво предупреждение?

Сетих се за Мал и за заплахите на Тъмнейший.

— Не — отвърнах с празен поглед. — Разбира се, че не.

Виждах, че не ми повярва, но въпреки това челото ѝ се проясни и тя ми се усмихна със своята мека и красива усмивка. Приличаше на

изографисаната икона на някоя светица, а лъскавата бакърена коса правеше ореол около главата ѝ.

Тя се надигна да си ходи и докато я изпровождах, пред погледа ми отново се явиха тъмните очи на елена, които виждах всяка нощ в сънищата си. — Не зная дали това вече има значение — казах, — но предай на Давид, че му прощавам. „И на теб също прощавам“ — добавих мислено. И наистина го чувствах. Защото знаех какво е най-последно да си намериш мястото на този свят.

— Ще му предам — тихо рече тя. После се обърна и изчезна в нощта. В последния момент успях да зърна, че красивите ѝ очи са пълни със сълзи.

ГЛАВА 21

Поразових отгук-оттам вечерята си, после пак се върнах на походното легло и взех да прехвърлям през ума си онова, което ми каза Женья. Целият ѝ живот досега беше преминал в отшелническото уединение на Ос Олта, разкъсван между света на Гриша и дворецовите интриги.

Тъмнейший я беше уредил на това място, преследвайки собствените си цели, и сега ѝ се отплащаше за нейните услуги. От сега нататък тя нямаше да бъде принудена да обслужва капризите на царя и царицата, нито щеше да носи цветовете на прислугата. Но Давид страдаше от угризения. А може би не само той, но и останалите. Техният брой сигурно щеше да нарасне, когато Тъмнейший отприщеше силата на „Долината на смъртната сянка“. Макар че тогава щеше да е твърде късно.

Появата на Иван при входа на шатрата ме откъсна от мислите ми.
— Ставай — заповяда. — Той иска да те види.

Стомахът ми нервно се сви, но все пак станах и тръгнах подире му. Щом излязохме от шатрата, плътно ни наобиколи охрана, която ни конвоира по късия път до покоите на Тъмнейший.

Когато забелязаха Иван, опричниците на стража при входа отстъпиха настрана. Сърцеразбивачът кимна по посока на шатрата.

— Влизай — нареди с нагла усмивка. Отчаяно ми се прищя да залича с един шамар отракания му и многозначителен поглед, но само вирнах глава и минах покрай него.

Тежката копринена завеса на входа се спусна зад гърба ми. Пристъпих няколко крачки напред, после спрях, за да събера кураж. Шатрата беше просторна и се осветяваше от мъждивия светлик на лампите. Подът бе покрит с килими и кожи, а по средата в голям сребърен мангал припукваше огън. Високо над него, в тавана на шатрата, имаше отвор, през който излизаше димът и откъдето се подаваше къс нощно небе.

Тъмнейший седеше в огромно кресло, дългите му крака бяха изпружени напред. Той наблюдаваше втренчено пламъците с чаша в ръка, на масичката до него стоеше бутилка квас.

Без дори да ме погледне, той направи жест към креслото срещу себе си. Приблжих огъня, но не седнах. Той ме изгледа косо с нещо като очакване, после отново обърна очи към огъня.

— Седни, Алина.

Приседнах на ръба на стола, но останах нащрек.

— Говори — каза.

Вече започвах да се чувствам като куче.

— Нямам какво да кажа.

— Мисля, че е точно обратното: имаш много за казване.

— Ако ти кажа да спреш, няма да го направиш. Ако ти кажа, че си полудял, едва ли ще ми повярваш. Тогава защо да си хабя думите?

— Може би защото искаш момчето да живее.

Дъхът ми секна, едва успях да потисна риданието си. Мал беше жив. Тъмнейший може и да лъжеше, но някак не ми се вярваше. Той обичаше властта, а животът на Мал му осигуряваше власт над мен.

— Какво трябва да кажа, за да го спася? — прошушнах и се наведох напред. — Кажете ми и ще го имаш.

— Той е изменник и дезертър.

— Той е най-надареният следотърсач, който някога си имал или ще имаш занапред.

— Може и така да е — отвърна Тъмнейший и равнодушно вдигна рамене. Но аз вече го познавах добре и зърнах алчни искри в погледа му, когато отметна глава, за да изпие до дъно чашата с квас. Давах си сметка какво му коства да мисли за унищожението на нещо, което би могъл да притежава и използва.

Реших да се възползвам от това незначително предимство.

— Може да го пратиш в изгнание на север, чак до Вечните ледове, докато не ти потрябва отново.

— Нима искаш да прекара остатъка от живота си на каторга или в затвора?

Преглътнах мъчително буцата, заседнала на гърлото ми.

— Да.

— Надяваш се да успеете пак да се съберете, така ли? — попита той развеселен. — Въобразяваш си, че ако оживее, все ще намериш

път към него. — Той поклати глава и късо се изсмя. — Предоставих ти власт и сила, за каквито дори не си мечтала, а ти нямаш търпение да избягаш и да се задомиш с твоя следотърсач.

Знаех, че трябва да си затварям устата и да се правя на дипломат, но не се сдържах:

— Нищо не си ми дал. Превърна ме в твоя робиня.

— Никога не съм възнамерявал да стане така, Алина. — Той прокара длан по челюстта си, в изражението му имаше умора, разочарование, дори нещо много човешко. Но дали беше истинско, или просто преструвка? — Не можех да си позволя да рискувам — каза. — Не и с мощта на елена, не и когато бъдещето на Равка е заложено на карта.

— Само не се преструвай, че всичко това е за добруването на Равка. Ти ме излъга. Лъжеш ме, откакто те срещнах.

Дългите му пръсти стиснаха чашата.

— А ти заслужи ли доверието ми? — попита. Сега гласът му не беше толкова студен и непоклатим. — Багра ти подшушна няколко обвинения и те отпрати. Замисли ли се поне веднъж какво ще ми бъде на мен, какво ще бъде за цяла Равка, ако изведнъж изчезнеш?

— Не ми остави друг избор.

— Естествено, че имаше избор. Но ти предпочете да обърнеш гръб на страната си и на всичко онова, което си.

— Това не е справедливо.

— Справедливост! — изсмя се той. — Тя още приказва за справедливост! Какво общо има тя с всичко това? Хората проклинаха името ми и се молеха за теб, но тъкмо ти беше готова да ги изоставиш. Аз съм този, който ще им даде власт над техните врагове. Аз съм този, който ще ги освободи от тиранията на царя.

— За да дойде на нейно място твоята тирания.

— Все някой трябва да управлява, Алина. Някой трябва да сложи край на всичко това. Повярвай, ще ми се да имаше друг начин.

В думите му имаше толкова искреност и здрав разум, сякаш не беше болно от амбиция създание, а човек, който вярваше, че прави най-доброто за народа си. И въпреки онова, което беше сторил или се канеше да направи, аз почти му повярвах. Почти.

Отсечено тръснах глава.

Той се отпусна назад в креслото.

— Добре тогава — каза и уморено сви рамене. — Приеми ме за злодей. — Той остави празната чаша и се изправи. — Ела тук.

Прониза ме страх, но въпреки това се насилих да стана и да го приближа. Той ме огледа изпитателно на заревото от огъня. После посегна и докосна нашияника на Морозов, дългите му пръсти пробягаха по грапавата кост, после се плъзнаха по лицето ми и обхванаха в шепа бузата ми. Усетих тръпка на отвращение, но заедно с нея почувствах и неговата несъмнена опияняваща мощ. Ненавиждах се за това, че тя все още има власт над мен.

— Ти ме предаде — тихо проговори той.

Едва не се изсмях. Значи аз бях предала него?! Той ме използваше, прелъсти ме, а сега ме и зароби, а аз излизах предател! Но в този момент си помислих за Мал и преглътнах гнева и гордостта си.

— Така е — отвърнах. — Съжалявам.

Той се разсмя.

— За нищо не съжаляваш. Единствената ти мисъл е за онова момче и жалкия му живот.

Нищо не отговорих.

— Каж ми сега... — продължи той, а хватката му стана болезнена, когато пръстите се впиха в плътта ми. В светлината на огъня втренченият му поглед изглеждаше непроницаем и пуст. — Каж ми колко много го обичаш. Моли се за живота му.

— Моля те — прошепнах, борейки се със сълзите, които пълнеха очите ми. — Моля те да го пощадиш.

— Защо?

— Защото нашияникът не може да ти даде онова, което искаш — изтърсих безразсъдно. Имаше едно-единствено нещо, с което можех да се пазаря, и макар да беше съвсем малко, аз все пак настоях: — Не ми остава друг избор, освен да ти служа, но ако на Мал се случи нещо, никога няма да ти простя. Тогава ще се боря с теб с всички сили. И всяка една секунда ще търся начин да си отнема живота, докато най-накрая не успея. Но проявиш ли милост към него, пощадиш ли живота му, ще ти служа с радост. И до края на дните си ще засвидетелствам своята признателност. — Последната дума едва не ме задави.

Той наклони глава на една страна и по устните му заигра скептична усмивчица. После тя се стопи и на нейно място дойде нещо, което не успях да разгадая, нещо, което почти наподобяваше копнеж.

— Милост. — Той произнесе думата така, сякаш опитва вкуса на нещо непознато. — Аз мога да бъда и милостив. — Вдигна и другата си ръка, обхвана лицето ми в шепи и ме целуна полека, нежно; макар всичко в мен да се бунтуваше, аз му позволих. Мразех го. Боях се от него. Но въпреки това чувствах странната притегателна мощ на неговата сила и не можех да овладеем жадния отклик на вероломното си сърце.

Той се отдръпна и ме погледна. После, все още приковал очи в мен, повика Иван.

— Заведи я при килиите — нареди, когато Иван се яви при входа на шатрата. — Нека види своя следотърсач.

Сърцето ми потръпна от надежда.

— Да, Алина — продължи той, галейки ме по бузата. — Аз мога да бъда и милостив. — После се приведе ниско и устните му изпърхаха до ухото ми. — Утре влизаме в „Долината на смъртната сянка“ — прошепна, а гласът му беше като милувка. — Тогава ще нахраня волкритите с твоя приятел, а ти ще го гледаш как умира.

— Не! — извиках и отскочих ужасена. Опитах се да се отскубна, но хватката му беше стоманена, а пръстите му стискаха черепа ми. — Ти каза...

— Тази нощ може да се сбогувате. Това е единствената милост, която заслужават изменниците.

Нещо в мен се пречупи. Хвърлих се напред да издера лицето му, виейки от омраза. Иван на секундата се озова до мен и ме стисна здраво, а аз се заизвивах и замятах в ръцете му.

— Убиец! — крещях. — Чудовище!

— Все същото.

— Мразя те! — просъсках.

Той сви рамене.

— Скоро ще се умориш да мразиш. От всичко ще се умориш. — После се усмихна и в очите му видях зейнала същата бездънна пропаст, каквато имаше и в древните очи на Багра. — Ще носиш този нашійник до края на своя дълъг, много дълъг живот. Съпротивлявай ми се, докато още си способна на това. Скоро ще разбереш, че имам повече опит с вечността от теб.

Той ни отпрати с едно махване на ръката и Иван ме повлече навън по пътеката. Продължавах да се мятам и да се съпротивлявам.

От гърлото ми се откъсна ридание. Сълзите, които бях възпирала през целия разговор с Тъмнейший, сега рухнаха свободно по страните ми.

— Престани — яростно изсъска Иван. — Някой ще те види.

— Не ме е грижа.

Тъмнейший, така или иначе, щеше да убие Мал. Тогава какво значение имаше, че някой може види моето нещастие? Сега стоях очи в очи с неминуемата смърт на Мал и жестокостта на Тъмнейший и виждах бездънния ужас, който ни очакваше.

Иван ме завлече до моята шатра и грубо ме разтърси.

— Искаш ли да видиш следотърсача, или не? Няма да мъкна някакво ревливо момиченце през целия лагер.

Притиснах длани към очите си и се опитах да овладеем риданията си.

— Така е по-добре — отсече той. — Сложи си това. — И ми хвърли дълга кафява пелерина. Наметнах я върху кафтана си, а той вдигна широката ѝ качулка. — Дръж главата си наведена и не вдигай шум, или, кълна се, ще те довлека за косите обратно тук и ще можете да се сбогувате чак в Долината. Ясно?

Кимнах.

Тръгнахме по неосветената пътека, която обикаляше лагера. Пазачите ми поддържаха дистанция и вървяха доста по-напред или доста по-назад от нас. Скоро си дадох сметка, че Иван не иска някой да ме разпознае или да разбере, че отивам на свиждане в затвора.

Докато вървахме между казармените помещения и палатките, усетих странно напрежение да витае във въздуха над лагера. Войниците, покрай които минавахме, изглеждаха изнервени, а неколцина измериха Иван с явна неприязън. Запитах се как ли Първа армия приема внезапното възкачване на Апарат на трона.

Затворът се намираше в най-отдалечения край на лагера. Сградата беше стара, очевидно строена много по-отдавна от заобикалящите я казарми.

Входът ѝ се охраняваше от отегчени стражи.

— Нов затворник ли? — обърна се един от тях към Иван.

— Посетител.

— Откога придружаваш посетители до затворническите килии?

— От тази вечер — отвърна Иван със заплашителен глас.

Стражите си размениха неспокойни погледи и отстъпиха настрани.

— Няма нужда да се палиш, кръвопиецо.

Иван ме поведе по коридор с предимно празни килии. Зърнах неколцина дрипави мъже и един пияница, който хъркаше на пода на килията си. В дъното на коридора Иван отключи някаква тежка врата и двамата се спуснахме по разнебитената стълба до тъмно помещение без прозорци, осветено от самотна мъждива лампа. В полумрака различих дебелите железни решетки на една-единствена килия; в най-далечния ъгъл седеше прегърбен затворник.

— Мал? — прошепнах.

След миг той вече беше на крака и двамата се вкопчихме един в друг през железните решетки, вплели ръце. Не успях да овладеем риданията, които разтърсиха тялото ми от глава до пети.

— Шшшт, всичко е наред. Алина, всичко е наред.

— Имате цяла нощ — подметна Иван и се изгуби нагоре по стълбата. Когато чу тежката врата да се затваря с щракване, Мал се обърна към мен. Погледът му блуждаеше по лицето ми.

— Не мога да повярвам, че ти е позволил да дойдеш.

По бузите ми рукнаха нови сълзи.

— Мал, той ми позволи да дойда, защото...

— Кога? — попита пресипнало.

— Утре. В „Долината на смъртната сянка“.

Той преглътна и аз видях как събира сили да посрещне вестта. Единственото, което успя да промълви, бе: „Добре“. От гърлото ми се откъсна нещо средно между ридание и смях.

— Само ти си способен да приемеш надвисналата смърт с „добре“.

Той се усмихна и прибра разпилените кичури от окъпаното ми в сълзи лице.

— Какво ще кажеш тогава за едно: „О, не!“?

— Мал, ако бях по-силна...

— Ако аз бях по-силен, щях да понижа сърцето ти.

— Ще ми се да го беше направил — пророних.

— На мен пък не.

Сведох поглед към сплетените ни ръце.

— Мал, онова, което Тъмнейший спомена на поляната за... за него и за мен.

Аз не съм... аз никога...

— Това няма значение.

Вдигнах поглед към него.

— Наистина ли?

— Да — отвърна той бясно.

— Май не ти вярвам.

— Е, може и на мен да не ми се вярва съвсем, но това е истината.

— И той хвана още по-здраво ръцете ми, притискайки ги до сърцето си. — Не ме е грижа, дори да си танцувала гола с него на покрива на Малкия дворец. Обичам те, Алина, обичам дори онази част от теб, която е влюбена в него. Исках да го отрека, да го залича с един замах, но не можех.

Разтърси ме ново ридание.

— Мразя се, заедно изобщо си го помислих... заедно някога...

— А ти обвиняваш ли ме за всяка грешка, която съм допуснал? И за всяко момиче, което задирях? Или за всяка глупост, която съм казал? Ако решим да водим сметка на всички глупости, един бог знае кой от нас ще излезе победител.

— Не те виня за нищо — насилих се да се усмихна слабо. — Поне не много.

Той се ухили и сърцето ми подскочи, както винаги ставаше в негово присъствие. — Ние отново се намерихме, Алина. Само това е важно.

Той ме целуна през решетките. Студените жезла се впиха в гърдите ми, когато неговите устни срещнаха моите. Останах при него цяла нощ. Приказвахме си за сиропиталището, за стържещия глас на Ана Куя, когато се ядоса; за вкуса на откънатата от килера вишновка^[1]; за уханието на прясно окосената трева на нашата ливадка; за мъчителната жега през лятото и как търсехме убежище от нея в прохладната стая по музика с нейния мраморен под; за походите, докато отбивахме военната си служба; за цигулките, дочути през първата ни нощ извън единствения дом, който двамата познавахме.

Разказах му отдавнашна случка: как веднъж в кухнята на Керамзин помагах на една прислужница да постегне керамичната посуда, за да убия времето, докато Мал се върне от поредния лов —

ловните му набези все по-често го откъсваха от дома по онова време. Тогава бях петнайсетгодишна.

Стоях край кухненския плот и се опитвах безуспешно да слепя назъбените парчета на счупена синя чаша. Щом го зърнах да крачи през полето, хукнах към вратата и му помахах. Той ме видя и се втурна да тича.

Бавно тръгнах насреща му през двора, наблюдавайки как приближава. Чувствах се объркана от странното блъскане на сърцето в гърдите ми. Тогава той ме вдигна във въздуха и ме завъртя около себе си, а аз се притиснах към него, вдишвайки толкова близката и позната миризма на потта му, стъписана от това колко много ми е липсвал. Като в унес усещах, че едно от острите парчета на счупената чаша е още в мен и назъбените му ръбове се впиват в дланта ми, но въпреки това не исках да пусна Мал.

Когато той най-накрая ме остави на земята и бавно закрачи към кухнята, за да си получи обяда, аз останах да стърча в двора със сълзяща от порязаната ръка кръв и замаяна глава. Тогава осъзнах, че всичко от тук нататък ще бъде различно.

Ана Куя първо ме нахока, че съм накапала с кръв чистия кухненски под. После ме превърза и ме успокои, че раната ще заздравее. Но аз си знаех, че ще продължава да ме боли.

В пукащата и проскърцваща тишина на килията Мал целуна белега върху дланта ми, останал от отдавнашна рана от парче счупена чаша — крехка вещ, която според мен не можеше вече да бъде поправена.

Заспахме свити на пода с допрени през решетките бузи и здраво вплетени ръце. Не исках да спя, за да мога да изпия до дъно всеки от последните ни мигове заедно. Но въпреки това явно съм задрямала, защото отново ми се присъни еленът. Този път и Мал стоеше до мен на полянката, а кръвта му капеше върху снега.

В следващия момент се събудих от дрънченето на отварящата се над нас врата и от стъпките на Иван надолу по стълбата. Мал ме накара да обеща, че няма да плача. Каза, че иначе ще му е още по-трудно. Затова преглътнах сълзите си. Целунах го за последно и се оставих Иван да ме отведе.

[1] Подсладено алкохолно питие като ликьор, в което са киснали вишни. — Б.р. ↑

ГЛАВА 22

Когато Иван ме върна в моята шатра, зората вече се прокрадваше над Крибирск. Седнах върху походното легло и се втренчих пред себе си, без да виждам. Усещах крайниците си странно натежали, а главата — празна. Все още седях така, когато пристигна Жения.

Тя ми помогна да измия лицето си и да се преоблека в черния кафтан, с който бях на зимния бал. Гледах мрачната коприна и ми се искаше да я раздера на парчета, но не можех да помръдна; ръцете ми висяха безволево край тялото.

Жения ме настани в изрисувания стол. Седях неподвижно, докато тя подреждаше косата ми на букли и осморки, прикрепени със златни фиби, за да се вижда още по-добре нашийникът на Морозов.

Когато приключи, тя опря буза о моята и ме отведе при Иван, слагайки ръката ми в неговата, сякаш бяхме младоженци. Никой не отрони дума.

Иван ме отведе в шатрата на Гриша, където заех мястото си до Тъмнейший. Знаех, че моите приятели ме оглеждат, одумват ме и се питат какво не е наред. Сигурно си мислеха, че съм притеснена заради предстоящото влизане в Долината. Но грешаха. Не се чувствах нито неспокойна, нито уплашена.

Вече нищо не чувствах.

Гришаните ни съпроводиха в построена според обичайния ред процесия чак до сухите докове. Там само на някои избрани беше разрешено да се качат с нас на пясъчния сал. Толкова голям досега не бях виждала — имаше огромни платна, а избродиран върху тях бе символът на Тъмнейший. Обходих с поглед тълпата от войници и гришани на борда. Знаех, че и Мал трябва да е тук някъде, но не успях да го зърна.

Двамата с Тъмнейший бяхме съпроводени до носа на сала, където ме представиха на група мъже с руси бради, пронизващи сини очи и натруфени одежди. С трепет осъзнах, че това трябва да са посланиците на Фйерда. Зад тях, облечена в пурпурна коприна, стоеше

делегацията на Шу Хан, а до нея — група търговци от Керч с къси палта и чудновати ръкави като камбани.

Пратеникът на царя, нагизден в парадна военна униформа, се виждаше между тях. Върху светлосиния му пояс беше избродиран двуглав орел, а обветреното му лице имаше строго и непреклонно изражение.

Огледах го с любопитство. Ето защо Тъмнейший бе отлагал влизането ни в Долината. Трябвало му е време, докато събере подходяща публика — свидетели, които да се уверят в новопридобитата му сила. Докъде ли беше способен да стигне? Усетих в мен да се надига някакво лошо предчувствие. То наруши прекрасното вцепенение, което ме владееше цяла сутрин.

Салът се разклати и се плъзна по тревата, навлизайки в зловещата черна мъгла на Долината. Трима от Призоваващите вдигнаха ръце и величествените платна се разгънаха с плющене, надути от вятъра.

Първия път, когато влязох в Долината, се страхувах от мрака и от собствената си смърт. Сега изобщо не обърнах внимание на тъмнината; скоро смъртта щеше да ми се вижда като дар. Винаги съм знаела, че рано или късно ще трябва отново да се върна в Безморие; сега обаче си дадох сметка, че някак съм го и очаквала. Бях се радвала на този шанс да се докажа и — вътрешно се сгърчих при тази мисъл — да угодя на Тъмнейший. Мечтала бях за мига, когато ще застана редом с него. Искало ми се беше да вярвам в съдбата, която той ми бе отредил: че едно отрицателно сираче ще промени света и ще бъде обожавано заради делата си.

Тъмнейший беше впил поглед пред себе си, излъчваше самоувереност и спокойствие. Слънцето взе да мъждука и да се губи от поглед. Миг по-късно настана мрак.

Дълго време се носехме сред непрогледна тъмнина, а Вихротворците на Гриша направляваха сала през пясъците. После прогърмя гласът на Тъмнейший:

— Огън!

От двете страни на сала Огнетворците избълваха огромни кълбета пламък, който за кратко освети нощното небе. Посланиците и дори охраната около мен се раздвижиха неспокойно. Тъмнейший

умишлено разкриваше местоположението ни, насочвайки волкрите право към нас.

Не им отне много време да откликнат. По гърба ми пролазиха тръпки, когато долових далечния плясък на ципести криле. Почувствах как между пътниците на борда премина вълна от страх и чух групата фйердани да се моли на напевния си език. В заревото на гришанския огън различих неясните очертания на тъмни фигури, които се носеха към нас. Писъкът на волкрите разцепи въздуха.

Стражите се хванаха за пушките. Някой взе да хленчи. Тъмнейший продължаваше да чака, въпреки че волкрите идваха все по-близо. По думите на Багра навремето волкрите били хора — мъже и жени, станали жертва на неестествена сила, освободена от алчността на Тъмнейший. Може би собственото ми въображение си правеше шегички с мен, но ми се стори, че долових нещо не толкова ужасяващо, по-скоро човешко в техните викове.

Когато стигнаха току над нас, Тъмнейший сграбчи ръката ми и простичко каза: „Сега!“.

Невидимата ръка пое контрол над силата вътре в мен и аз усетих как тя се разширява, посяга през мрака на Долината и търси светлина. Нещо връхлетя отгоре ми със скоростта на фурия и едва не ме повали, обливайки ме с водопад от искри и топлина.

Долината се освети като в ярко пладнe, сякаш непрогледният мрак никога не бе съществувал. Зърнах прострението до хоризонта избелели пясъци; масивни силуети като останки от корабокрушение, осяяли мъртвия пейзаж наоколо; а над всичко това — рояк волкри. Те пищяха от ужас, гърчещите се сиви тела изглеждаха страшни и отвратителни на ярката светлина. „Ето това е самият той — помислих си, докато мижах на ослепителната светлина. — Сродното сродно привлича.“ Това беше неговата душа, облечена в плът; истината за него, оголена и беззащитна на яркото слънце, лишена от тайнствените сенки. Ето я истината зад красивото лице и чудодейните сили; истината, подобна на мъртвото и пусто пространство между звездите; пустиня, населена с ужасяващи чудовища.

„Направи пътека.“ Не знаех дали той произнесе това гласно, или просто мислено ми заповяда, но неговата команда завибрира в мен. Безпомощна, аз оставих мрака на Долината отново да ни обгърне и насочих светлината, създавайки тунел, откъдето да мине салът. Около

него се издигнаха стени разбушувана тъмнина. Волкрите отлетяха в мрака, но аз все още чувах пълните им с ярост и смут крясъци, които сякаш идваха иззад плътна и непрогледна завеса.

Понесохме се над безцветните пясъци, а слънчевата светлина бягаше на искрящи талази пред нас. Някъде в далечината зърнах да се мярка зеленина и осъзнах, че виждам другия край на „Долината на смъртната сянка“. Приближавахме Западна Равка и аз вече различавах нейните поля, сухите докове и селцето Новокрибирск, сгушено зад тях. В далечината сияеха кулите на Ос Кърво. Дали беше само плод на моето въображение, или наистина долових соления дъх на Истинското море във въздуха?

Откъм селото прииждаше народ и се събираше на сухите докове. Хората сочеха светлината, разцепила надве Долината пред тях. Зърнах няколко дечурлига да си играят в тревата. Чувах как докерите си подвикват един на друг.

По знак на Тъмнейший салът забави ход. Той вдигна ръце. Усетих да ме пронизва ужас и разбрах какво има да става.

— Но това е нашият народ! — извиках отчаяно.

Той не ми обърна внимание и силно плесна с ръце — звукът приличаше на мощен тътен от гръмотевица.

Всичко от тук насетне сякаш стана много бавно. От ръцете му взе да кълби мрак. Когато той се сля с тъмата на Долината, от мъртвите пясъци се надигна буботене. Черните стени около тунела, който създадох, взеха да пулсират и да се разливат наоколо. „Това е все едно неговият дъх“ — помислих си ужасена.

Буботенето се превърна в тътен. Долината се люлееше и се тресеше около нас. После връхлетя напред като чудовищна вълна. Когато вълната от мрак го заля, от множеството по сухите докове се надигна вой на ужас. Хората хукнаха да бягат. Виждах страха им и чувах писъците им, докато черната материя на Долината се разбиваше в пристанището и селото на мощни талази. Тъмната ги погълна, а волкрите се спуснаха над новата си плячка. Една жена с малко дете на ръце се препъна и падна, опита да избяга пред настъпващия мрак, но той погълна и нея.

В отчаянието си опитах да хвърля светлина напред, да прогоня волкрите, да осигуря поне някаква защита. Но бях безсилна. Мощта ми се беше изцедила, изчерпана от тази невидима властна ръка. Закопнях

за нож, с който да пронизва сърцето на Тъмнейший или собственото си сърце, само и само да сложа край на това.

Тъмнейший се обърна да огледа посланиците и царския пратеник. Лицата на всички бяха застинали в маската на шок и ужас. Каквото и да видя, гледката явно го удовлетвори, защото раздели длани и прекрати похода на мрака. Тътенът намаля.

Все още чувах мъченическите вопли на изгубените в мрака, писъците на волкритите, залповете на пушките. От сухите докове не беше останала и следа. Селцето Новокрибирск вече го нямаше. Пред нас се простираха новите владения на Долината.

Посланието беше повече от ясно: днес беше ред на Западна Равка, но утре Тъмнейший би могъл със същата лекота да разшири границите на Долината чак до Фйерда на север и Шу Хан на юг. Мракът би могъл да погълне цели държави и да изтика враговете на Тъмнейший в морето. Колко ли смърт беше посята с мое съучастие? И загубата на още колко животи щеше да се стовари върху съвестта ми?

„Затвори пътеката“ — заповяда Тъмнейший. Не ми оставаше друго, освен да се подчиня. Събрах светлината обратно, докато тя не покри като сияен купол само пясъчния сал.

— Какво сторихте?! — прошепна царският пратеник с треперещ глас.

Тъмнейший се обърна към него.

— Искаш ли да видиш и още?

— Вие бяхте призван да унищожите тази мерзост, не да я разширявате! Току-що проляхте кръвта на жители на Равка! Царят никога не би допуснал...

— Царят ще прави това, което му се каже, или ще докарам „Долината на смъртната сянка“ пред самите стени на Ос Олта!

Царският пратеник загуби дар слово, устата му взе да се отваря и затваря без звук. Тогава Тъмнейший насочи вниманието си към посланиците.

— Предполагам, сега вече ме разбирате. За мен няма равканци, фйердани, жители на Керч или Шу Хан. Границите вече не съществуват. Слага се край на войната. От днес нататък има само земя вътре или извън Долината. Ще се възцари мир.

— Мир, но по вашите правила — обади се гневно представител на Шу Хан.

— Тая няма да я бъде — избухна и един от фйерданите.

Тъмнейший ги изгледа от глава до пети и отвърна съвсем спокойно:

— Мир по моите правила. В противен случай безценните ви планини и вашата забравена от бога тундра просто ще изчезнат от лицето на земята.

С жестока яснота осъзнах, че той наистина е способен да го направи. Посланиците може би още се надяваха, че това са само празни заплахи и дори неговата алчност си има предел, но скоро и те щяха да го разберат.

Тъмнейший не би се спрял пред нищо. Той беше лишен от съвест. Неговият мрак щеше да погълне света, а на него и окото му нямаше да мигне.

Тъмнейший обърна гръб на гневните и стъписани посланици и заговори на войниците и гришаните на борда:

— Разкажете на всички за онова, което видяхте днес. Предайте думите ми, че е дошъл край на страха и неспокойните времена. Дните на безконечните битки са преброени. Кажете им, че сте станали свидетели на идването на нова ера.

Сред тълпата се надигнаха одобрителни викове. Забелязах обаче как неколцина от войниците си мърморят под нос. Дори някои гришани изглеждаха посърнали. Но повечето лица бяха жадни, тържествуващи, озарени.

„Те са жадни за всичко това“ — осъзнах. И то след като видяха на какво е способен той, дори след смъртта на техни сънародници. Тъмнейший им предлагаше не просто прекратяване на войната, но слагаше край на тяхната слабост и безсилие. След всичките тези години на ужас и страдания той им предлагаше нещо, което винаги им е изглеждало непостижимо: победа. И въпреки страха си те го обичаха заради това.

Тъмнейший направи знак на Иван, застанал зад него в очакване на заповеди.

— Доведи затворника.

Вдигнах рязко глава и почувствах как ме залива нова вълна от страх, докато Мал си проправяше път през тълпата с вързани ръце.

— Ние се връщаме в Равка — обяви Тъмнейший, — но изменникът остава.

И преди да осъзная какво става, Иван блъсна Мал през борда. Волкрите нададоха зловещи писъци и запляскаха с криле. Втурнах се към парапета. Мал лежеше на хълбок, все още защитен от купола на моята светлина. Изплю влезлия в устата му пясък и се подпря на вързаните си ръце.

— Мал! — извиках.

После, без да се замисля, се извърнах и ударих силно Иван в челюстта. Той политна смаян върху парапета, после се хвърли към мен. „Дано хвърли и мен долу“ — помислих си, когато ме сграбчи.

— Стой! — обади се Тъмнейший с леден глас. Иван изръмжа с пламнало от срам и гняв лице. Охлаби хватката си, но не ме пусна.

Усетих обхваналия хората на борда смут. Те не разбираха каква е целта на това представление, защо Тъмнейший си губи времето с някакъв дезертър, нито защо най-безценната от всички Гриша токущо бе нападнала неговата дясна ръка.

„Оттегли я!“ — Заповедта прокънтя в мен и аз ужасена погледнах към Тъмнейший.

— Не! — отвърнах. Но не можех да я спра: куполът от светлина взе да намалява. Мал не откъсваше очи от мен, докато границите на осветения кръг все повече се свиваха около сала. Ако Иван не ме държеше, този пълен с разкаяние и любов поглед в сините му очи щеше да ме повали.

Съпротивлявах се вътрешно с всички сили, събрах и последните останки на волята си, мобилизирах всичко, научено от Багра, но въпреки това бях безпомощна пред могъществото на Тъмнейший, който ме владееше.

Светлината продължаваше да пълзи към сала. Сграбчих перилата и закрепях от гняв и горест, а по страните ми рукнаха сълзи. Сега Мал се намираше в самия край на сияйния кръг. Различавах очертанията на волкрите в кълбящия се мрак наоколо, усещах полъха от крилетe им. Той можеше да направи опит да избяга, можеше да се вайка, да се вкопчи в сала, докато тъмата не го погълне, но не стори нищо такова.

Вместо това Мал стоеше решително пред лицето на сгъстяващия се мрак. Единствено аз притежавах силата да го спася, но бях безсилна да го направя. В следващия миг мракът го погълна. Споменът за елена отново се надигна в мен толкова жив, че за миг сякаш се пренесох на покритата със сняг поляна и тази картина заличи пустинния пейзаж на

Долината. Усетих дъх на борова смола, почувствах как студеният въздух щипе бузите ми. Пред мен изплуваха тъмните и влажни очи на елена, валмата пара от дъха му в мразовитата нощ и онзи миг, когато осъзнах, че не аз ще отнема живота му.

Тогава най-накрая разбрах защо еленът идва в сънищата ми всяка нощ. Досега си мислех, че ме преследва, за да ми напомня за моя провал и цената, платена заради слабостта ми. Но съм грешала. Еленът показваше къде е силата ми — не само платената за милосърдието ми висока цена, но и мощта, преляла от него в мен. А милосърдието беше нещо, което Тъмнейший никога не би проумял.

Аз бях пощадила живота на елена. Силата на неговия живот ми принадлежеше също толкова, колкото и на човека, който го бе убил. Ахнах, когато това прозрение ме осени, и в същия миг почувствах как хватката на невидимата ръка отслабва. Мощта отново нахлу в ръцете ми.

Сякаш отново стоях в хижата на Багра и за първи път призовавах светлината. Почувствах как нещо струи в мен и как влизам във владение на онова, което изконно ми принадлежи. Това беше моето призвание по рождение. Повече на никого нямаше да позволя да ми го отнеме.

Светлината избухна от мен — чиста и непоколебима, — нахлу в мрака и освети мястото, където само допреди миг стоеше Мал. Волкрата, която го беше сграбчила, изпищя и отпусна хватката си. Мал падна на колене с шуртяща от раните кръв. Моята светлина го обгърна и прогони волкрите обратно в мрака.

Тъмнейший за миг доби объркан вид. Той присви очи и аз почувствах как волята му отново ме скована, усетих хватката на невидимата ръка. Но веднага след това я отблъснах. Тя вече нямаше власт над мен. Той вече нямаше власт над мен.

— Какво е това? — просъска. После вдигна ръце и около мен взеха да се сучат кълба мрак, но само с едно трепване на ръката ми се стопиха като мъгла.

Тъмнейший тръгна насреща ми, красивите му черти бяха разкривени от бяс. Мисълта ми трескаво работеше. Знаех, че копнее да ме убие още тук, на място, но не можеше да си го позволи; не и докато волкрите стояха на разстояние само заради светлината, която единствено аз можех да осигуря.

— Дръжте я! — кресна той на наобиколилите ни стражи. Иван посегна към мен.

Почувствах тежестта на обръча около врата си, равномерния ритъм на древното сърце на елена, което биеше в синхрон с моето. Силата се надигна в мен — мощна и непоколебима — като меч в ръката ми.

Вдигнах ръка и замахнах. С оглушителен трясък една от мачтите на сала се разцепи надве. Хората наоколо взеха панически да бляят и се разпиляха във всички посоки, когато дебелилото дърво, тлеещо като жарава, се стовари върху палубата. По лицето на Тъмнейший се изписа потрес.

— Сеч! — задави се Иван и залитна.

— Назад! — извиках предупредително.

— Ти не си убиец, Алина — проговори Тъмнейший.

— Мисля, че равканците, които току-що ти помогнах да избиеш, са на друго мнение.

На сала се възцари паника. Опричниците стояха нащрек, но въпреки това се бяха отдалечили на почтително разстояние от мен.

— Нали всички видяхте какво стори той с тези хора? — провикнах се към стражите и гришаните наоколо. — Това ли е бъдещето, което желаете? Един свят, потопен в мрак, един напълно променен свят? — Виждах тяхното объркване, гнева и страха им. — Още не е късно да го възпрете! — продължих умолително. — Моля ви, помогнете ми!

Никой от тях не помръдна. И войниците, и гришаните стояха като окаменели на палубата. Всички бяха твърде изплашени — както от него, така и от един бъдещ свят без неговата закрила.

Опричниците пристъпиха малко по-близо. Трябваше да избирам. Двамата с Мал нямаше да имаме друг шанс.

„Така да бъде“ — помислих си.

Погледнах през рамо с надеждата Мал да се досети, после се хвърлих към едната страна на сала.

— Не й позволявайте да стигне парапета! — кресна Тъмнейший.

Стражите се втурнаха към мен. Тогава оставих светлината да угасне.

Потопихме се в мрак. Надигна се вой, а над нас дочух зловещия писък на волкритите. Протегнатите ми ръце напипаха парапета.

Прехвърлих се през него и паднах на пясъка, претърколих се, успях да стана и се втурнах сляпо към Мал, запращайки дъга от светлина пред себе си.

Откъм сала се носеше кръвопролитният рев на неравна битка. Волкритите нападаха, в мрака взеха да избухват залпове от огъня на Гриша. Аз обаче не можех да мисля за хората там.

Дъгата на моята светлина стигна Мал, свит на кълбо върху пясъка.

Надвесената над него волкра изпищя пронизително и изчезна в мрака.

Втурнах се натам и му помогнах да се изправи.

В пясъка до нас със свистене се заби куршум, блъснах Мал извън светлия кръг, после и сама се метнах в тъмното.

— Прекратете огъня! — извиси се гласът на Тъмнейший, надвиквайки хаоса на палубата. — Тя ни трябва жива!

Образувах нова защитна дъга от светлина над двама ни с Мал и разгоних насъбралите се волкри.

— Не можеш да избягаш от мен, Алина! — провикна се Тъмнейший.

Не можех да допусна той да ни преследва. Не можех да си позволя риска да оцелее. Въпреки това се мразех заради онова, което трябваше да направя.

Нито един от хората на сала не застана на моя страна, но заслужаваха ли заради това да ги изоставя на волкритите?

— Не може да оставиш всички ни да загинем тук, Алина! — продължаваше да вика Тъмнейший. — Сториш ли го, знаеш докъде ще те доведе това.

Усетих в мен да се надига истеричен кикот. Знаех. Много добре знаех, че това ще ме направи като него.

— Нали ме молеше за снизходителност! — Той опита да надвика смъртоносния зов на Долината, алчните писъци на волкритите и ужаса, който сам беше предизвикал. — Това ли е представата ти за милосърдие?

Втори куршум се заби в пясъка, само на сантиметри от нас. „Да — помислих си, докато силата в мен набираше мощ, — това е милосърдието, на което ти ме научи.“

Вдигнах ръка и я стоварих надолу като огнена дъга, която разсече въздуха. Остър пукот разтърси земята и отекна в Долината, когато салът се разцепи надве. Пронизителни писъци изпълниха въздуха, усилен от зловещия крясък на обезумелите волкри.

Сграбчих ръката на Мал и издигнах купол от светлина над нас. Побягнахме, препъвайки се в мрака. Скоро чудовищата останаха далеч зад нас и звукът от битката заглъхна.

Излязохме от долината някъде на юг от Новокрибирск и за първи път стъпихме в Западна Равка. Следобедното слънце грееше ярко, а тревата по ливадите беше зелена и дъхава, но ние не спряхме да ѝ се насладим. И двамата бяхме изтощени, гладни и ранени, но нашите врагове едва ли щяха да ни оставят на мира, затова нямахме право на почивка.

Продължихме да вървим, докато не намерихме укритие под клоните на една овощна градина. Останахме там до падането на мрака, защото се опасявахме, че някой може да ни види и да ни запомни. Въздухът беше наситен с уханието на ябълков цвят, но плодовете бяха още много малки и зелени и не ставаха за ядене.

Под едно от дърветата имаше кофа със застояла дъждовна вода и ние изпрахме с нея най-големите петна по окървавената риза на Мал. Той се насилваше да не се мръщи, докато изхлузваше през глава разкъсаната дреха, но нямаше как да прикрие дълбоките рани, оставени от ноктите на волкратата в гладката кожа на раменете и гърба му.

Щом падна нощта, поехме към брега. За кратко се изплаших, че може да сме се изгубили, но дори в тази непозната страна Мал успя да открие правилната посока.

Малко преди разсъмване прехвърлихме билото на един хълм и отпред се ширна дъгата на алкемския бряг. Точно под нас блещукаха светлинките на Ос Кърво. Давахме си сметка, че трябва да стоим далече от главния път.

Скоро по него щеше да гъмжи от търговци и пътници, които нямаше как да не забележат покрития с рани следотърсач и момичето в черен кафтан. Въпреки това не устояхме на изкушението за първи път да зърнем Истинското море.

Първите лъчи на слънцето огряха гърбовете ни, розовата им светлина се отрази в стройните градски кули, после окъпаха в злато залива. Погледът ми стигаше чак до ширналото се пристанище и величествените кораби, които се поклащаха на повърхността на водата, а отвъд тях се простираше синева, синева и пак синева. Морето изглеждаше безкрайно, проснало се немислимо чак до хоризонта. Досега го бях виждала на много карти. Знаех, че някъде там има друга твърд, отдалечена на седмици плаване и хиляди километри океан. И въпреки това ме обзе главозамайващото чувство, че стоим на самия край на света. Ветрецът, който полъхваше откъм водата, носеше мириxa на сол и влага, примесен с далечния крясък на чайки.

— А има още толкова много — проговорих най-накрая.

Мал кимна. После се обърна и ми се усмихна.

— Хубаво място за скривалище.

Протегна ръка и я прокара през косата ми. След това измъкна една от златните фиби в оплетените ми къдрици. Усетих как освобожденият кичур се развива и се спуска по врата ми.

— Ще ни стигне за дрехи — каза той и пусна фибата в джоба си.

А едва вчера Женя бе прикрепила прическата ми с тези златни фиби. Повече никога нямаше да я видя; нито нея, нито другото от досегашния си живот. Сърцето ми се сви. Не знаех дали Женя изобщо ми е била истинска приятелка, но въпреки това щеше да ми липсва.

Мал ме остави да чакам, скрита в малка горичка недалеч от пътя. Съгласих се, че за него ще е по-безопасно да влезе сам в Ос Кърво, но все пак ми беше непоносимо да го гледам как се отдалечава. Посъветва ме да си почина, но след като той тръгна, мен съм не ме хващаше. Усещах как силата продължава да пулсира в тялото ми като ехо на онова, което сторих в Долината. Ръката ми не се откъсваше от нашияника около врата. Никога досега не бях изпитвала нещо подобно; част от мен копнееше то да се повтори.

„Ами хората, които изостави там?“ — обади се някакъв глас в главата ми, който отчаяно се опитвах да заглуша. Посланиците, войниците, гришаните.

Тях обрекох на неизбежна гибел, а дори не бях сигурна дали Тъмнейший е мъртъв. Дали волките вече са го разкъсали? И дали последните мъже и жени от Тулската долина най-последно са получили своето възмездие над Черния еретик? Или точно в този момент той се

протягаше към мен през мъртвилото на Безморие, готов да въздаде свое собствено възмездие?

Потръпнах и взех да крача напред-назад, подскачайки дори при най-малкия шум.

Късно следобед вече бях сигурна, че са разпознали и заловили Мал. А когато накрая дочух стъпки и видях познатия силует, мяркащ се между дърветата, едва не се разридах от облекчение.

— Имаше ли неприятности? — попитах треперливо, опитвайки да прикрия тревогата си.

— Никакви — отвърна той. — На друго място не съм виждал такова гъмжило. Никой не ме загледа.

Носеше нова риза и палто не по мярка, а ръцете му бяха пълни с дрехи за мен: торбеста червена рокля, толкова избеляла, че беше добила оранжев оттенък, и намачкано грубо палто с цвят на горчица. Подаде ми ги, после тактично се извърна, за да мога да се преоблека на спокойствие.

Започнах непохватно да разкопчавам ситните черни копченца на кафтана. Сякаш бяха с хиляди. Щом най-накрая коприната се свлече от раменете ми и се събра около глезените, въздъхнах, като че товар бе паднал от гърба ми. Студеният пролетен въздух щипеше голата ми кожа. За първи път се осмелих да си кажа, че може би най-после сме свободни. Но бързо прогоних тази мисъл. Нямах да мога спокойно да си поема дъх, докато знаех, че Тъмнейший е още жив.

Навякох грубата вълнена рокля и жълтеникавото палто.

— Нарочно ли купи най-грозните дрехи, които успя да откриеш?

Мал се обърна да ме погледне и не успя да сдържи усмивката си.

— Купих първите дрехи, които успях да открия — каза. После усмивката му угасна. Докосна леко бузата ми, а когато отново заговори, гласът му беше нисък и суров. — Повече никога не искам да те виждам в черно.

Издържах на погледа му.

— Никога — прошепнах.

Тогава той бръкна под палтото си и измъкна оттам дълъг червен шал. После нежно го уви около врата ми, скривайки нашияника на Морозов.

— Ето така — каза, усмихвайки се отново. — Така вече е идеално.

— А какво ще правя, когато дойде лятото? — разсмях се.

— Дотогава ще открием начин да се отървем от това.

— Не! — откликнах рязко, сама изненадана колко силно ме бе обезпокоила дори мисълта за това. Ужасен, Мал отскочи назад. — Не можем да се отървем от него — обясних. — Това е единственият шанс на Равка да се освободи от „Долината на смъртната сянка“.

Това беше истина, но не беше цялата истина. Ние не можехме без нашийника. Това беше нашият коз срещу могъществото на Тъмнейший и обещание, че някой ден ще се завърнем в Равка и ще открием начин да оправим нещата. Единственото, което не можех да споделя с Мал, бе, че нашийникът вече ми принадлежеше и сега силата на елена бе част от мен, затова не бях сигурна дали искам да се разделя с него.

Мал ме заоглежда изпитателно с намръщено чело. Спомних си предупреждението на Тъмнейший и за пустия поглед, който бях виждала в неговите очи и в тези на Багра.

— Алина...

Опитах се да го успокоя с усмивка.

— Ще се отървем от него — обещах. — Веднага щом ни се удаде случай.

Секундите отминаваха.

— Хубаво — каза той най-накрая, но изражението му оставаше напрегнато. После подритна с върха на ботуша си събрания на купчина кафтан. — А с това какво ще правим?

Сведох поглед към смачканата и разпокъсана коприна и ме плисна вълна на гняв и срам.

— Ще я изгорим — казах.

Така и направихме.

Докато пламъците постепенно поглъщаха коприната, Мал бавно вадеше една по една златните фиби от косата ми. Накрая тя се разпиля по раменете ми. Той нежно я събра и ме целуна по шията, точно над нашийника. Когато сълзите ми потекоха, Мал ме притисна още по-силно към себе си и ме държа така, докато от огъня не остана нищо, освен пепел.

ПОСЛЕ

Момчето и момичето стояха край перилата на кораба — същински кораб, който се люлееше и подскачаше по вълнистия гръб на Истинското море.

— Хут морген, фентомен! — провикна се на минаване покрай тях моряк, нарамил тежко въже.

Всички на кораба им викаха фентомен. Това беше думата за привидения на езика на Керч.

Когато момичето попита кормчията защо им казват така, той се разсмя и обясни, че е понеже били много бледи и защото стояли в пълно мълчание край перилата на кораба и гледали с часове морето, сякаш никога през живота си не са виждали вода. Тя се усмихна, но не му каза истината: че не трябваше да откъсват очи от хоризонта. Защото следяха за появата на кораб с черни платна.

„Верлорен“, за който ѝ бе казала Багра, отдавна беше отплавал, затова се наложи да се крият из бордеите на Ос Кърво, докато момчето не успя да им запази място на друг кораб срещу нейните златни фиби. Целият град жужеше ужасен заради случилото се с Новокрибирск. Някои виняха Тъмнейший за това. Други — Шу Хан и Фйерда. Трети се кълняха, че това е праведно дело на разгневени светии.

До тях започнаха да стигат слухове за странни събития из Равка. Първо дочуха, че Апарат бил изчезнал, а около границите се стичали чужди войски; че Първа и Втора армия заплашвали с война помежду си и Призоваващата слънцето е мъртва. Очакваха до тях да стигне и вестта за смъртта на Тъмнейший в Долината, но тя така и не дойде.

Нощем момчето и момичето лежаха сгушени един в друг в търбуха на кораба. Той я прегръщаше силно, когато тя се събудеше с тракащи зъби от поредния кошмар, а ушите ѝ още пищяха от ужасените крясъци на мъже и жени, изоставени на един разбит сал. След тези кошмари крайниците ѝ се тресяха от спомена за сила.

— Всичко е наред — шепнеше той в мрака. — Всичко е наред.

На нея ѝ се искаше да му повярва, но се боеше отново да затвори очи. Вятърът скрибуцаше в платната. Корабът около тях въздишаше. Сега отново бяха сами като в детството си, когато се криеха от по-големите деца, от лошия нрав на Ана Куя, от всичко, което сякаш шаваше и се прокрадваше в тъмното.

Сега отново бяха сираци без истински дом. Затова пък принадлежаха един на друг. И ги очакваше един нов живот, който можеха да създадат заедно от другата страна на морето.

БЛАГОДАРНОСТИ

Благодаря на моя агент и верен рицар Джоана Стампфел-Волпе. Всеки ден си давам сметка какъв късмет е тя да е на моя страна, както и прекрасният екип на „Нанси Кофи Литъръри“: Нанси, Сара Кендъл, Катлийн Ортис, Жаклин Мърфи и Поя Шахбазян.

Моят редактор с орлов поглед и силна интуиция Ноа Уийлър повярва в тази история и знаеше какво точно ѝ трябва, за да стане още по-добра. Хиляди благодарности на забележителните хора от издателство „Макмилан“ и „Холт Чилдрън“: Лора Годуин, Жан Фейуел, Рич Диас и Ейприл Уард в отдела за дизайн, както и Карън Франгипейн, Катрин Бъруд и Лизи Мейсън от маркетинга и рекламата. Също така бих искала да благодаря на Дан Фарли и Джой Даланегра-Сангър. За книгата ми не би могъл да се намери по-хубав дом.

Благородните ми читатели Майкъл Чиара и Джош Каменски поставиха в моя услуга свръхгениалните си мозъци и ме поощряваха с нестихващ ентузиазъм и неизчерпаемо търпение. Благодарна съм и на брат си Шем за неговото изкуство и изпратените отдалеч прегръдки, на Мириам „Сестричката“ Пастън, Хийтър Джой Каменски, Питър Байбринг, Трейси Тейлър, на „Апокалипсис“ (особено на Лин Кели, Гречън Макнийл и Сара Джей Маас, които написаха първите рецензии), на колегата ми от WOART Лесли Бланко и на Дан Молдър, който се изгуби в реката.

Държа отговорни: Гамин Гилъте, понеже насърчи моята мегаломания и поощряваше пристрастието ми към злодеите; Джош Минота, защото ми отвори очите за фентъзи епосите и ме накара да повярвам в съществуването на герои; както и Рейчъл Техада заради прекалено многото филми до среднощ. Хедуиг Аертс, моята приятелка пиратска кралица, издържа на дългите часове, прекарани в тракане по клавиатурата до късна доба. Ердене Укаасай усърдно ми превеждаше във Фейсбук от руски и монголски. Морган Фейхи не ме оставяше без коктейли, разговори и възхитителна литература. Дан Браун и Майкъл Песа ме поддържаха във форма.

Много книги послужиха като вдъхновение за създаването на Равка и я озариха с живот, сред които „Танцът на Наташа: Културната история на Русия“ от Орландо Фиджис; „Земята на жар-птица: Красотата на стара Русия“ от Сюзън Маси и „Руски народни поверия“ на Линда Джей Иваниц.

И за финал: много благодарности на моето семейство — на майка ми Джуди, чиято вяра никога не се разклати и която първа от многото си поръча кафтан; на баща ми Харв, който е моята опора и който ми липсва всеки ден; на баба ми Мел Седър, която ме научи да обичам поезията, да търся приключения и да раздавам юмруци.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.